

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ & ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ &
ΔΙΟΙΚΗΣΗ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ &
ΥΛΙΚΟ:ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ & Ε- ΜΟΡΦΕΣ:ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ &
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
«ΝΕΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ
ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΕΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ»

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ: Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΥΛΙΝΑ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:
Κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΥΛΙΝΑ
Κ. ΤΣΑΚΙΡΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
Κος ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΗ
ΑΜ:3032202102002

ΚΟΡΙΝΘΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2023

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Κατά την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής εργασίας αλλά και της φοίτησής μου από το ΠΜΣ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου «*Εκπαιδευτική Πολιτική Σχεδιασμός Ανάπτυξη και Διοίκηση. Εκπαιδευτικά Προγράμματα και Υλικό. Συμβατικές και e-Μορφές: Πολιτικές και Πρακτικές*», θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στους ανθρώπους που συνέβαλαν στην πορεία και ολοκλήρωση αυτού του υπέροχου ταξιδιού.

Κατ' αρχάς ευχαριστώ θερμά την επιβλέπουσα κ. Νικολοπούλου Παυλίνα, μέλος ΕΔΙΠ για την επιστημονική καθοδήγηση που μου προσέφερε, για τις πολύτιμες γνώσεις που μου παρείχε, τις συμβουλές και υποδείξεις της, για τον αμετρίαστο χρόνο που διέθεσε και για την άμεση και αδιάλειπτη ανταπόκρισή της σε κάθε κάλεσμα. Δεν θα παραλείψω να επισημάνω πως η ενθάρρυνσή της αποτέλεσε πολύτιμο στήριγμα σε κάθε στάδιο εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας.

Κατόπιν θα ήθελα να ευχαριστήσω και την τριμελή εξεταστική μου επιτροπή αλλά και όλους τους καθηγητές του ΠΜΣ για την μεταλαμπάδευση των γνώσεων που ήταν εξαιρετικά πολύτιμες για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας. Προπάντων τον κ. Φωτόπουλο Νικόλαο, την κ. Τσακίρη Δέσποινα και τον κ. Τζιμογιάννη Αθανάσιο.

Ευχαριστώ θερμά τον κ. Δημόπουλο Κωνσταντίνο για την οργάνωση όλου του εγχειρήματος των εκπονήσεων των διπλωματικών εργασιών στα Νέα ΠΣ σε συνεργασία με το ΙΕΠ, για την ώθηση της εκπόνησής τους, αλλά και για την παράλληλη καθοδήγησή τους.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ στους εκπαιδευτικούς που προσφέρθηκαν άμεσα και με ευγένεια να παραχωρήσουν συνεντεύξεις για την εκπόνηση της έρευνας.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον σύζυγο και τα τρία μικρά παιδιά μου για την υπομονή τους, αλλά και τη μητέρα μου διότι θα ήταν αδύνατη η ολοκλήρωση της εργασίας, αλλά και των σπουδών μου, δίχως την αμέριστη συμπαράσταση και βοήθειά της!

Βασιλείου Στέλλα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΑΠΣ	Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών
ΔΕ	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
ΕΣΣΔ	Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΙΕΠ	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΠΕΦ	Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων
ΠΙ	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
ΠΣ	Πρόγραμμα Σπουδών
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορίας Επικοινωνίας
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως
τχ	τεύχος
χ.χ.	χωρίς χρονολογία

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....5

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....9

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1. Έννοιες- Ορισμοί Αναλυτικού Προγράμματος.....13

1.2. Είδη, Μορφές και Τύποι Αναλυτικών Προγραμμάτων.....15

1.3. Σύντομη Ιστορική Επισκόπηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων.....18

1.4. Ιστορική Αναδρομή Εξέλιξης των Προγραμμάτων Σπουδών των Λατινικών...24

1.5. Νέα Αναλυτικά Προγράμματα. Η Βασική Φιλοσοφία και οι Αρχές Κατασκευής του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών.....26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

2.1 Απόψεις Εκπαιδευτικών για το Πρόγραμμα Σπουδών και την Αξία του Μαθήματος των Λατινικών.....28

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1. Διατύπωση Σκοπού Έρευνας, του Υπο-διερεύνηση Θέματος και του Στόχου του Ερευνητικού Σχεδίου.....	38
3.2. Ερευνητικά Ερωτήματα.....	39
3.3. Μεθοδολογικό Πλαίσιο.....	40
3.4. Πρωτόκολλο Συνέντευξης.....	43
3.5. Αποτίμηση της Διαδικασίας Διεξαγωγής των Συνεντεύξεων.....	48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1. Ανάλυση.....	49
4.2. Αποτελέσματα.....	63

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	69
-------------------------------------	-----------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	72
--------------------------	-----------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	80
-----------------------	-----------

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η σημερινή παγκοσμιοποιημένη και πολυπολιτισμική κοινωνία με την επίδραση των τεχνολογικών εξελίξεων και μετασχηματισμών σε όλους τους επιστημονικούς τομείς επιτάσσει τον αναπροσανατολισμό της σχολικής εκπαίδευσης καθώς απαιτεί οι μελλοντικοί πολίτες να είναι εφοδιασμένοι με ανώτερες δεξιότητες. Στο πλαίσιο αυτό κρίθηκε επιβεβλημένη η αναθεώρηση των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) η οποία επιτεύχθηκε το 2021 με τη σύνταξη των Νέων ΠΣ τα οποία ενσωματώνουν τα θετικά των προηγούμενων ΠΣ αλλά και ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών, στη νέα κοινωνική πραγματικότητα και στα νέα δεδομένα των επιστημών για τη διδασκαλία, τη μάθηση, τα γνωστικά αντικείμενα και τις πρακτικές τους. Το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει συνταχθεί εμπεριέχοντας όλα τα νέα στοιχεία τα οποία το αναμορφώνουν και το εκσυγχρονίζουν. Ωστόσο πριν την πανελλήνια εφαρμογή του, πραγματοποιήθηκαν οι επιμορφώσεις των εκπαιδευτικών που είναι επιμορφωτές Β΄ καθώς και η πιλοτική εφαρμογή του στα πειραματικά και πρότυπα σχολεία της Ελλάδας προκειμένου να αξιολογηθεί η εφαρμοσιμότητά του.

Σκοπός της παρούσας έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, είναι η αξιολόγηση του Νέου ΠΣ για το μάθημα των Λατινικών της Β΄ και Γ΄ τάξης Λυκείου. Στην εργασία επιχειρούμε κατ' αρχάς να διερευνήσουμε τον τρόπο που προσλαμβάνεται το Νέο ΠΣ των Λατινικών βάσει της σύγκρισης μεταξύ της προτεινόμενης μορφής του από τους κατασκευαστές του και της προσλαμβανόμενης μορφής του από τους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί της εν λόγω έρευνας αποτελούν τους επιμορφωμένους Φιλολόγους της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ) στο Νέο ΠΣ των Λατινικών οι οποίοι διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών και στόχος της ερευνητικής εργασίας είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων τους για το Νέο ΠΣ του μαθήματος, προκειμένου να διαπιστωθεί η εφαρμοσιμότητά του έπειτα από την διενέργεια της αξιολόγησής του. Τα ερευνητικά ερωτήματα διατυπώθηκαν ως εξής: **1.** Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα βασικά στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; **2.** Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών; **3.** Πως αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά

αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις; 4. Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Η επιλεγείσα ερευνητική μέθοδος είναι η ποιοτική. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 12 Φιλολόγοι από διάφορες περιοχές της Ελλάδας με πολυετή υπηρεσία που διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών σε δημόσια σχολεία της ΔΕ. Δεν εφαρμόσαν το Νέο ΠΣ των Λατινικών καθώς δεν υπηρετούν σε πειραματικά σχολεία, αλλά επιμορφώθηκαν σε αυτό και αποτελούν επιμορφωτές Β΄. Η συνέντευξη χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο συλλογής των δεδομένων και έλαβε χώρα διαδικτυακά διαμέσου της πλατφόρμας Zoom αλλά και του Viber με δυνατότητα καταγραφής ήχου και εικόνας. Σύμφωνα με τους Φιλολόγους που έλαβαν μέρος στην έρευνα, το Νέο ΠΣ των Λατινικών διαφοροποιείται από το υφιστάμενο καθώς χωρίζεται σε δύο θεματικά πεδία τη Λατινική Γλώσσα και τον Ρωμαϊκό κόσμο. Συμφωνούν με τους κατασκευαστές του ότι εφιστάται η προσοχή στον κριτικό γραμματισμό και στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης καθώς και στη γνώση του ρωμαϊκού πολιτισμού με βασική επιδίωξη την καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας. Άλλα χαρακτηριστικά και καινοτομίες του Νέου ΠΣ θεωρούν τη συνοχή μεταξύ γνωστικών αντικειμένων και πεδίων, την ετυμολογική σύνδεση της Λατινικής γλώσσας με τη Νέα ελληνική αλλά και με άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, τη διεπιστημονικότητα και διαθεματικότητα καθώς και τη χρήση των παράλληλων κειμένων. Επιπλέον υπογραμμίζουν ότι οι ΤΠΕ ενσωματώνονται σε μεγάλο βαθμό στο Νέο ΠΣ των Λατινικών. Ωστόσο επισημαίνουν ότι θα ήθελαν να το δουν στην εφαρμογή του και παράλληλα με το νέο σχολικό εγχειρίδιο, αλλά και ότι έγκειται στη διάθεση, γνώση και κατάρτιση του εκπαιδευτικού η ουσιαστική εφαρμογή των όσων προτείνονται στο Νέο ΠΣ. Τέλος ως εμπόδια για την εφαρμογή του αναφέρουν την πίεση στο να περατωθεί η ύλη για τις πανελλήνιες εξετάσεις στη Γ΄ Λυκείου, τις εξετάσεις και την τράπεζα θεμάτων στη Β΄ Λυκείου, την έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, τη δυσκολία ενσωμάτωσης των ΤΠΕ και την απροθυμία κάποιων μαθητών για δραστηριότητες.

Λέξεις-Κλειδιά: Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών, αντιλήψεις επιμορφωμένων Φιλολόγων, Λατινική Γλώσσα, Ρωμαϊκός κόσμος.

ABSTRACT

Today's globalized and multicultural society with the impact of technological developments and transformations in all scientific fields mandates the reorientation of school education as it requires future citizens to be equipped with superior skills. In this context, the revision of the Curriculums was deemed imperative, which was achieved in 2021 with the drafting of the New Curriculum which incorporate the positives of the previous curriculum but also respond to the needs of the students, the new social reality and the new data of the sciences for their teaching, learning, subject matter and practices. The New curriculum of Latin has been compiled including all the new elements which reform and modernize it. However, before its pan-Hellenic implementation, the training of teachers who are B-level trainers took place as well as its pilot application in the experimental and model schools of Greece in order to evaluate its applicability.

The purpose of this research, in the context of a diploma thesis, is the evaluation of the New Curriculum for the Latin course of the 2nd and 3rd grade high school. In the paper, we first try to investigate the way the New Latin Curriculum is received based on the comparison between the form proposed by its developers and the form received by the teachers. The teachers of the research in question are the trained Philologists of Secondary Education (SE) in the New Curriculum of Latin who teach the Latin course and the aim of the research paper is to investigate their perceptions of the New Curriculum of the course, in order to establish the its applicability after carrying out its evaluation. The research questions were formulated as follows: **1** . What are the perceptions of trained Secondary Education Philologists about the key elements of the New Curriculum of Latin? **2** . What are the perceptions of educated Secondary Education Philologists about the characteristics of the New Curriculum of Latin? **3** . How do trained Secondary Education Linguists perceive the structure of the New Latin Curriculum in terms of expected learning outcomes, content, layout and pacing and pedagogical approaches? **4** . Although to what extent do the trained Philologists of Secondary Education consider the New Curriculum of Latin workable and to what extent could it be made optimal?

The chosen research method is qualitative. The research sample consisted of 12 Philologists from various regions of Greece with many years of service who teach the Latin course in public schools of the SE. They did not apply the New Curriculum of Latin as they do not serve in experimental schools, but they were trained in it and are 2nd trainers. The interview was used as a data collection tool and took place online through the Zoom platform as well as Viber with audio and video recording. According to the philologists who took part in the research, the New Curriculum of Latin differs from the existing one as it is divided into two subject areas, the Latin Language and the Roman world. They agree with its creators that attention is drawn to critical literacy and the development of critical thinking as well as to the knowledge of Roman culture with the main aim of cultivating a humanistic education. Other characteristics and innovations of the New Curriculum consider the coherence between knowledge objects and fields, the etymological connection of the Latin language with Modern Greek and also with other European languages, the interdisciplinary and intersubjective nature as well as the use of parallel texts. Furthermore, they underline that ICT is integrated to a large extent in the New Curriculum of Latin. However, they point out that they would like to see it implemented in parallel with the new school textbook, but also that it is up to the teacher's disposition, knowledge and training to effectively implement what is proposed in the New School Manual. Finally, as obstacles for its implementation, they mention the pressure to finish the material for the pan-Hellenic exams in the 3rd Lyceum, the exams and the subject bank in the 2nd Lyceum, the lack of logistical infrastructure, the difficulty of integrating ICT and the reluctance of some students for activities.

Keywords: The New Curriculum of Latin, perceptions of trained Philologists, Latin Language, Roman world.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την έλευση της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης και στο πλαίσιο ενός νεοφιλελεύθερου μοντέλου, εκτός των κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτισμικών αλλαγών, σημαντικές μεταβολές έχουν επέλθει και στον χώρο της εκπαίδευσης. Μέσω των νέων απαιτήσεων σε ότι αφορά τα προσόντα και τις ικανότητες που πρέπει να διαθέτουν οι εργαζόμενοι τη σύγχρονη εποχή, η εκπαίδευση καλείται να θωρακίσει τους μελλοντικούς πολίτες με τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες προκειμένου να ανταποκριθούν στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, καθώς η συσχέτιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την αγορά εργασίας είναι εντονότερη. (Παναγιωτόπουλος, 2021:31-32). Συνεπώς το «εκπαιδευτικό παράδειγμα» αλλάζει. Στο επίκεντρο βρίσκονται ο μαθητής και τα μαθησιακά αποτελέσματα για τα οποία κρίνεται αναγκαία η απόκτηση γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων μέσω των αλλαγών στα Αναλυτικά Προγράμματα. Οι μελλοντικοί πολίτες με την ψηφιοποίηση της εκπαίδευσης και της εργασίας αλλά και κάθε κοινωνικής δραστηριότητας, καλούνται να αναπτύξουν πλέον - εκτός από τις βασικές - ήπιες και ψηφιακές δεξιότητες (soft & digital skills), δεξιότητες επίσης όπως πρωτοβουλία, προσαρμοστικότητα, ευελιξία, δημιουργικότητα, καινοτομία, κριτικό τρόπο σκέψης, επίλυση προβλήματος, συνεργατικότητα, επιχειρηματικότητα, συναισθηματική νοημοσύνη, αλλά και νέες στάσεις και αντιλήψεις. (Φωτόπουλος, 2022).

Επομένως, στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (ΑΠΣ) τα οποία συντάχθηκαν το 2021, σύμφωνα με τους κατασκευαστές τους επιχειρείται η ανάπτυξη ανώτερων δεξιοτήτων στους μαθητές. Αφετηρία των Νέων ΑΠΣ είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα. Είναι ανοιχτά καθώς επιτρέπουν την ευελιξία του εκπαιδευτικού, μαθητοκεντρικά, λειτουργικά και ανοιχτά στην ανάδειξη διαχρονικών αξιών. Στοχεύουν στην ενεργοποίηση των μαθητών και στο να καταστούν δημιουργικοί άνθρωποι και συνειδητοί πολίτες. Βασικό χαρακτηριστικό του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών της Β΄ και Γ΄ Λυκείου είναι το ότι χωρίζεται σε δύο θεματικά πεδία. Στο θεματικό πεδίο της Λατινικής Γλώσσας και στο θεματικό πεδίο του Ρωμαϊκού κόσμου. Άλλα χαρακτηριστικά του προγράμματος αποτελούν ο κριτικός γραμματισμός, η ετυμολογική σύνδεση της Λατινικής με τη Νέα Ελληνική ή άλλες γνωστές ευρωπαϊκές γλώσσες, η διεπιστημονική διαθεματική προσέγγιση που

επιτρέπει την αναγωγή στη σύγχρονη καθημερινότητα, η συνοχή μεταξύ γνωστικών αντικειμένων και πεδίων, η συμπερίληψη αλλά και η χρήση παράλληλων κειμένων είτε από τη σύγχρονη, είτε από την κλασική λογοτεχνία. Επομένως το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει διαχρονικό, διαπολιτισμικό και ανθρωπιστικό χαρακτήρα. Εδώ και πολλές δεκαετίες δεν είχε πραγματοποιηθεί κάποια σημαντική αλλαγή στα ΠΣ των Λατινικών ώσπου το 1981 επισημάνθηκε η ανάγκη εκσυγχρονισμού τους λόγω των αλλαγών των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών και της ανανέωσης της γνώσης. Από τότε ξεκίνησε μία αμφισβήτηση για την αξία του μαθήματος στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ώσπου το 2019 το μάθημα καταργήθηκε ως εξεταζόμενο από τις πανελλήνιες εξετάσεις. Το γεγονός αυτό έγειρε θύελλα αντιδράσεων από τους εκπαιδευτικούς και τελικά η διδασκαλία του επανήλθε το 2021 στην λυκειακή εκπαίδευση όπου ανανεώνεται και εκσυγχρονίζεται με το Νέο ΠΣ.

Σκοπός της παρούσας έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, είναι η αξιολόγηση του Νέου ΠΣ για το μάθημα των Λατινικών της Β΄ και Γ΄ τάξης Λυκείου. Επιχειρούμε να διερευνήσουμε τον τρόπο που προσλαμβάνεται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από τους εκπαιδευτικούς βάσει της σύγκρισης μεταξύ της προτεινόμενης μορφής του από τους κατασκευαστές του και της προσλαμβανόμενης μορφής του από τους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί αποτελούν τους επιμορφωμένους Φιλολόγους της ΔΕ στο Νέο ΠΣ οι οποίοι διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών. Στόχο της έρευνας αποτελεί η διερεύνηση των αντιλήψεων τους για το Νέο ΠΣ του μαθήματος, προκειμένου να διαπιστωθεί η εφαρμοσιμότητά του έπειτα από την διενέργεια της αξιολόγησής του. Επιλέχθηκε η ποιοτική μέθοδος και το δείγμα αποτέλεσαν 12 Φιλολόγοι από διάφορες περιοχές της Ελλάδας με πολυετή υπηρεσία που διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών σε δημόσια σχολεία της ΔΕ. Τέλος, ως ερευνητικό εργαλείο χρησιμοποιήθηκε η συνέντευξη η οποία έλαβε χώρα διαδικτυακά.

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει την εξής δομή. Χωρίζεται σε θεωρητικό και ερευνητικό μέρος. Προηγούνται του θεωρητικού η περίληψη και η εισαγωγή και έπονται του ερευνητικού τα συμπεράσματα, η βιβλιογραφία και το παράρτημα. Το θεωρητικό μέρος αποτελείται από δύο κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο υπάγεται το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο παραθέτονται πέντε ενότητες. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζονται οι έννοιες και οι ορισμοί του αναλυτικού προγράμματος (ΑΠ) και στη δεύτερη τα είδη, οι μορφές και οι τύποι του. Στην τρίτη ενότητα

πραγματοποιείται μια σύντομη ιστορική επισκόπηση των ΑΠ και στην τέταρτη η ιστορική αναδρομή εξέλιξης του ΠΣ των Λατινικών. Κατόπιν στην πέμπτη ενότητα παρουσιάζονται τα Νέα ΑΠ καθώς και η βασική Φιλοσοφία και οι αρχές κατασκευής του Νέου ΠΣ των Λατινικών. Στο δεύτερο κεφάλαιο υπάγεται η βιβλιογραφική ανασκόπηση που αφορά τη συζήτηση που αναπτύχθηκε για το ΠΣ και το μάθημα των Λατινικών και αποτελείται από μια ενότητα στην οποία εκθέτονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών για το ΠΣ και την αξία του μαθήματος των Λατινικών. Το ερευνητικό μέρος αποτελείται επίσης από δύο κεφάλαια που αποτελούν το τρίτο και το τέταρτο της διπλωματικής εργασίας. Στο τρίτο κεφάλαιο υπάγεται η μεθοδολογία της έρευνας στην οποία παραθέτονται τέσσερις ενότητες. Στην πρώτη ενότητα πραγματοποιείται η διατύπωση του σκοπού της έρευνας, του υπο-διερεύνηση θέματος και του στόχου του ερευνητικού σχεδίου. Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζονται τα ερευνητικά ερωτήματα, στην τρίτη το μεθοδολογικό πλαίσιο και στην τέταρτη το πρωτόκολλο της συνέντευξης. Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο υπάγονται η ανάλυση και τα αποτελέσματα της έρευνας. Σε αυτό παραθέτονται δύο ενότητες όπου στην πρώτη παρουσιάζεται η ανάλυση και στην δεύτερη τα αποτελέσματα της έρευνας.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο .

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1. ΈΝΝΟΙΕΣ-ΟΡΙΣΜΟΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Η έννοια του αναλυτικού προγράμματος αναφέρεται ως curriculum στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία και ο όρος είναι λατινικής προέλευσης από τη ρίζα currere¹. Ο εν λόγω όρος μεταφέρεται απευθείας στην αγγλική γλώσσα (Egan 1978:66) και παραπέμπει σε διαδρομές στο στάδιο είτε στον ιππόδρομο που είναι κυκλικές και επαναλαμβανόμενες, υποδείχνοντας τη συνεχή επανάληψη και βελτίωση. (Τσάφος, 2014:100), (Βρεττός & Καψάλης 2009:68), (Χριστοδούλου 2022:22,26).

«Σας προσκαλώ, σ' έναν κόσμο των αισθήσεων για να φανταστούμε και να αισθανθούμε το αναλυτικό πρόγραμμα ως μια κυκλική πορεία στον ιππόδρομο, ως δίκτυο της αράχνης, ως μια πορεία γενικότερα, ως ταξίδι, ως μουσική, ως χορό, ως τραγούδι, ως ταξίδι των αισθήσεων, ως ορόσημο, ως δημιουργία, ως ανάπτυξη και καλλιέργεια γνώσεων, στάσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων και ακόμα ως όλα όσα αναπνέουμε, βλέπουμε, ακούμε και αισθανόμαστε».

(Χριστοδούλου, 2022:26)

Το δεύτερο μισό του 16^{ου} αιώνα στα ευρωπαϊκά ακαδημαϊκά ιδρύματα το αναλυτικό πρόγραμμα αποτελούσε εργαλείο οργάνωσης που είχε επιβληθεί από την εξουσία με σκοπό να καθοδηγήσει τη λειτουργία της σχολικής εκπαίδευσης (Hamilton 1989)² και προσδιόριζε τον κύκλο των γνώσεων που όφειλαν να «διατρέξουν» οι μαθητές προκειμένου να προετοιμαστούν για τις μελλοντικές επαγγελματικές και κοινωνικές δραστηριότητες. (Βρεττός & Καψάλης 2009:68). Επομένως, ο όρος φέρει και δεύτερη σημασία η οποία παραπέμπει στην αγωνιστική πορεία με την έννοια της καριέρας³ (Egan 1978:66) είτε ως κύκλου μελέτης σε ένα

¹ Currere: απαρέμφατο του ρήματος curro που σημαίνει «τρέχω» και το ουσιαστικό «curriculum» που σημαίνει «δρόμος» όπου «facio curriculum» σημαίνει «κάνω, τρέχω δρόμο». (Κουμανούδης 2011:259)

² Όπου αναφ. στο Τσάφος (2014:100).

³ Χρήσεις όρου από τον Κικέρωνα: 1. Κατά την υπεράσπιση του Rabirius ο Κικέρωνας είπε: «*Exiguum nobis vitae curriculum natura circumscrisit, immensum gloria*»: όπου αναφέρεται στο προσωρινό

χώρο όπως σχολείο, πανεπιστήμιο ή άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα. (Χριστοδούλου 2022:22).

Όσον αφορά τον ορισμό των Αναλυτικών Προγραμμάτων από τους ειδικούς, καθώς διαφέρουν οι οπτικές τους, ανιχνεύονται στη βιβλιογραφία και διαφορετικοί ορισμοί. (Σκουμπουρδή, 2009:95). Αυτή η διαφοροποίηση συνδέεται αφενός με τη φιλοσοφία, την πολιτική και κοινωνική ιδεολογία, αφετέρου με τις πεποιθήσεις για την αποστολή του σχολείου, τη μάθηση, τη διδασκαλία και την εκπαίδευση. (Φλουρής, 2006:94), (Ρέππας, 2007:17)⁴. Αρκετοί συγκλίνουν στην άποψη ότι Αναλυτικό Πρόγραμμα ή αλλιώς Πρόγραμμα Σπουδών, Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα, Πρόγραμμα Διδασκαλίας, είναι ο καθορισμός από τους ειδικούς της εκπαίδευσης – με βάση προσδιορισμένων στόχων - των γνώσεων που θα διδαχθούν και των δεξιοτήτων που θα καλλιεργηθούν στους μαθητές σε ένα προκαθορισμένο σχολικό και χρονικό πλαίσιο για έναν σκοπό ο οποίος περιλαμβάνει το στοιχείο της μάθησης. (Φλουρής, 2006:96), (Χατζηγεωργίου, 1999: 99-100), (Δενδρινού & Ξωχέλλης, 1999:1), (Φραγκουλίδου & Καρακατσάνη,2020:7), (Σκουμπουρδή, 2009:95). Αποτελεί μια προσπάθεια να προβληθούν οι βασικές αρχές και τα χαρακτηριστικά μιας εκπαιδευτικής πρότασης ανοιχτή σε κριτικές ώστε να είναι δυνατή η μετατροπή με σκοπό τη βελτίωση. (Stenhouse 1975)⁵. Στο αναλυτικό πρόγραμμα, όσον αφορά τον δάσκαλο, τους μαθητές και το μάθημα, ο δάσκαλος έχει περισσότερο έλεγχο στο να λαμβάνει αποφάσεις, μολονότι αυτές οι αποφάσεις στην πραγματικότητα καθορίζονται και ελέγχονται από τους στόχους του μαθήματος και τις ανάγκες των μαθητών. (Mitchell, 2013:60). Καθώς λοιπόν είναι κοινωνικά δομημένο, περιορίζει εν τοις πράγμασι τις δραστηριότητες όλων των εμπλεκομένων, κυρίως των εκπαιδευτικών αλλά και εκείνων που το σχεδιάζουν και αναπόδραστα βασίζεται σε προηγούμενα αναλυτικά προγράμματα (Young 2014:7). Είναι ενδιαφέρον, που για την περιγραφή του αναλυτικού προγράμματος έχει χρησιμοποιηθεί ακόμα και η αναλογία του θεάτρου όπως περιγράφεται παρακάτω:

διάστημα της ζωής μας. 2. Αργότερα, περιγράφοντας τη δουλειά του είπε: «*Hae sunt exercitationes ingenii, haec curricula mentis*» όπου αναφέρεται στις πνευματικές αναζητήσεις. (Egan K. 1978:66).

⁴ Όπου αναφ. στο Κάτσικας & Θεριανός (2007:17).

⁵ Όπου αναφ. στο Χριστοδούλου (2022:25).

« Το αναλυτικό πρόγραμμα οραματίζεται (γράφεται το σενάριο), παράγεται (προβάρεται) και εκτελείται (παρουσιάζεται και βιώνεται από ηθοποιούς και κοινό μαζί)». (Oram, 1973)⁶.

Τέλος, η Simons (2004),⁷ στον ορισμό της προσθέτει και το λανθάνον αναλυτικό πρόγραμμα. Δηλαδή, τις γνώσεις που αποκτούν οι μαθητές έμμεσα διαμέσου της κουλτούρας του σχολείου, των σχέσεων μεταξύ των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Επομένως, κρίνεται σκόπιμο το αναλυτικό πρόγραμμα να γίνει κατανοητό στο πλαίσιο της εξουσίας, της πολιτικής και ιδεολογίας τόσο εντός όσο και εκτός των σχολείων (Young, 2008:2), καθώς μέσω αυτού μεταφέρονται πολιτισμικές αξίες, πεποιθήσεις και κοινωνικοί θεσμοί (Hewitt 2006:13-14), (Δαμιανίδου & Φτιάκα, 2019) αφού αποτελεί πολιτικό εργαλείο και αντανάκλαση της κοινωνίας και της κουλτούρας που υπηρετεί και αδιαφιλονίκητα εκφράζει τις γνώσεις και τις πολιτισμικές αξίες που μια συγκεκριμένη κοινωνία θεωρεί απαραίτητο να μεταφέρει στις νεότερες γενιές, με σκοπό τη διαιώνισή της.

1.2. ΕΙΔΗ, ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΙ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ανάλογα με τα κριτήρια κατηγοριοποίησης είναι δυνατόν να διακρίνουμε διάφορα **είδη** αναλυτικών προγραμμάτων.

1. Με κριτήριο τα περιθώρια πρωτοβουλίας που πρέπει να έχει ένας εκπαιδευτικός, αλλά και τις δυνατότητες προσαρμογής των αναλυτικών προγραμμάτων, τα διακρίνουμε σε κλειστά και ανοιχτά (Δενδρινού & Ξωχέλλης, 1999:2).

1.1. Τα κλειστά αναλυτικά προγράμματα συντάσσονται από μια ομάδα ειδικών και χαρακτηρίζονται από εξαιρετικά λεπτομερή σχεδιασμό για κάθε μάθημα, βαθμίδα και τάξη. Έμφαση δίδεται στο αποτέλεσμα της μάθησης παρά στη διαδικασία. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί στο πλαίσιο κλειστών αναλυτικών προγραμμάτων και σημασία δίνεται στις γνώσεις παρά στις ικανότητες

⁶ Όπου αναφ. στο Mitchell (2013:60).

⁷ Όπου αναφ. στο Μπαγάκης Γ. (2004:25).

των μαθητών. Επιδίωξη των κλειστών αναλυτικών προγραμμάτων αποτελεί η επίτευξη των διδακτικών στόχων και δεν λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των μαθητών, περιορίζεται η πρωτοβουλία, η ελευθερία και η αυτονομία του εκπαιδευτικού, δεν αντιμετωπίζεται διαθεματικά και διεπιστημονικά η γνώση λόγω υποχρέωσης επίτευξης των συγκεκριμένων διδακτικών στόχων και τέλος πρόκειται για δασκαλοκεντρικά αναλυτικά προγράμματα. (Χρυσafiίδης, 2004:82-83), (Βρεττός & Καψάλης, 2009:82).

1.2. Στα ανοιχτά αναλυτικά προγράμματα οι επιδιώξεις δεν καταγράφονται με λεπτομέρεια αλλά ως κατευθυντήριες γραμμές και οριοθετούν το πεδίο δράσης του εκπαιδευτικού, στον οποίο δίνεται η δυνατότητα ευελιξίας, αυτονομίας και πρωτοβουλίας μέσα στην τάξη. Έμφαση δίνεται στην διαδικασία παρά στο αποτέλεσμα όπου η μάθηση δεν αντιμετωπίζεται ως συσσώρευση γνώσεων, αλλά καλλιεργούνται οι ικανότητες των μαθητών μέσω της διερευνητικής, της βιωματικής και της ομαδοσυνεργατικής μάθησης, της επίλυσης προβλήματος και άλλες προσεγγίσεις, με τη διδασκαλία να είναι εμφανώς μαθητοκεντρική. (Χρυσafiίδης, 2004:82-83), (Βρεττός & Καψάλης, 2009:82). Τέλος, το ανοιχτό αναλυτικό πρόγραμμα αναπτύσσει τη δημιουργική και κριτική ικανότητα των μαθητών οι οποίες κρίνονται αναγκαίες στη σημερινή πολύπλοκη κοινωνία (Τσατσαρώνη & Κούρου, 2007:62).

2. Ακολούθως, με βάση τη φιλοσοφία διακρίνονται τέσσερα **είδη** αναλυτικών προγραμμάτων:

2.1. Το Αναδομητικό, όπου φιλοσοφική βάση είναι ο Προοδευτισμός, η Ψυχολογία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης (Παπαδοπούλου, χ.χ:3) και η Κριτική Θεωρία. Σκοπός είναι να έρθει ο μαθητής αντιμέτωπος με τα προβλήματα της κοινωνίας ως μέλος της. Η μαθησιακή διαδικασία έχει τον χαρακτήρα της έρευνας και της συνεργασίας σε ομάδες. (Κουτσελίνη, 2001:10).

2.2. Το Ανθρωπιστικό, όπου φιλοσοφική βάση είναι ο Προοδευτισμός και η Ψυχολογία της Εποικοδόμησης. (Παπαδοπούλου χ.χ:3). Σκοπός είναι η αυτοπραγμάτωση του μαθητή, η καλλιέργεια της δημιουργικότητας, της κριτικής σκέψης και της ανεξαρτησίας της γνώμης. Η ευθύνη της διδασκαλίας και της

μάθησης είναι κοινή σε αυτούς που συμμετέχουν με δυνατότητα αλληλεπίδρασης και το πρόσωπο βρίσκεται στο επίκεντρο της μάθησης. (Κουτσελίνη, 2001:11).

2.3. Το Ακαδημαϊκό, όπου φιλοσοφική βάση αποτελεί ο Συντηρητισμός, ο Ιδεαλισμός και στην Ψυχολογία ο Συμπεριφορισμός. (Παπαδοπούλου χ.χ:3). Έμφαση δίνεται στη γνώση στη μετάδοσή της και στις γνωστικές δεξιότητες. Η γνώση δεν οικοδομείται και δεν έχει προσωπικό είτε κοινωνικό νόημα. Ο μαθητής δεν βρίσκεται στο επίκεντρο και ούτε μαθαίνει πως να αποκτά γνώσεις. Τέλος η οργάνωση της ύλης είναι γραμμική. (Κουτσελίνη, 2001:9).

2.4. Το Τεχνοκρατικό, όπου φιλοσοφική βάση είναι ο Συντηρητισμός και στην Ψυχολογία ο Συμπεριφορισμός. (Παπαδοπούλου, χ.χ:3). Υποστηρίζεται μέσω της τεχνολογίας (H/Y), η οργάνωση της ύλης γίνεται σύμφωνα με προκαθορισμένες ιεραρχίες και ανάλυση καθηκόντων του μαθητή. Τέλος η ανατροφοδότηση στηρίζεται στην επανάληψη (Κουτσελίνη, 2001:10).

3. Σε σχέση με το προτεινόμενο πρόγραμμα από την διοίκηση διακρίνονται τρεις **μορφές** αναλυτικών προγραμμάτων, το επίσημο, το ανεπίσημο και το κρυφό αναλυτικό πρόγραμμα (Βρεττός & Καψάλης, 2009:85-95).

3.1. Το επίσημο παρουσιάζεται ως απόφαση από το Υπουργείο και ως ειδικό τεύχος για να εφαρμοστεί στα σχολεία. Χρησιμεύει και σαν επαγγελματική πυξίδα για τους εκπαιδευτικούς ώστε να επιτευχθούν οι προκαθορισμένοι στόχοι της διδασκαλίας και οι σκοποί της εκπαίδευσης.

3.2. Το ανεπίσημο είναι αυτό που εφαρμόζεται συνήθως και διαφοροποιείται ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών. Σημαντικό ρόλο κατέχει η προσωπικότητα του εκπαιδευτικού και η αλληλεπίδραση με τους μαθητές για τη βελτίωση της μάθησης. Είναι το πρόγραμμα που λειτουργεί και πραγματώνεται στο σχολείο και αποτελεί μέρος του κρυφού αναλυτικού προγράμματος αφού και στις δύο περιπτώσεις οι μαθητές αποκτούν και γνώσεις που δεν συμπεριλαμβάνονται στο επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα.

3.3. Το κρυφό, αποτελεί ευρύτερη έννοια από το ανεπίσημο, λειτουργεί υπογείως και δεν συζητείται στο σχολείο. Μέσα από αυτό συνήθως ασυνείδητα οι

μαθητές μαθαίνουν την επιμέλεια, τη συνεργασία, την υπομονή, την υπευθυνότητα μέσω των διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών, μέσω της σχολικής κουλτούρας, διαδικασία η οποία δεν περιγράφεται από τους σχεδιαστές του αναλυτικού προγράμματος αλλά προκύπτει από τη διδακτική πράξη. Από άλλους μελετητές καλείται «παράπλευρο πρόγραμμα» και από άλλους «παραπρόγραμμα» (Βρεττός & Καψάλης, 2009:85-89), Χριστοδούλου 2022:280,282-283) αλλά και «αφανές» πρόγραμμα (Φλουρής, 1983:45).

4. Τα προγράμματα σπουδών αποτελούν «κείμενα» που σηματοδοτούν ποια είναι η επιθυμητή γνώση, ποιες είναι οι επιθυμητές μορφές μετάδοσης της γνώσης και ποιες είναι οι επιθυμητές μορφές εφαρμογής την εν λόγω γνώσης. Έτσι, με βάση τους σκοπούς και τα αποτελέσματα της διδακτικής πρακτικής διακρίνουμε τους εξής **τύπους** αναλυτικών προγραμμάτων: (McKnight 1979)⁸

4.1. Επιδιωκόμενο πρόγραμμα σπουδών (**intended**) όπου αφορά τις επιδιώξεις που θέτει η πολιτεία δηλαδή «τί» πρέπει να προσφερθεί στους μαθητές. Είναι γραπτό κείμενο και περιέχει τους γενικούς σκοπούς, τους στόχους, το περιεχόμενο των μαθημάτων, τις μεθόδους διδασκαλίας, τις ενδεικτικές δραστηριότητες και τους τρόπους αξιολόγησης. (Φλουρής 2006:95-96), (Kurz 2011:100), (Taylor & Richards 2019:7).

4.2. Προσλαμβανόμενο ή αντιληπτό πρόγραμμα σπουδών (**perceived**). (Φλουρής 2006:95-96). Η Χριστοδούλου (2022:280) το αναφέρει ως αντιληπτό και επισημαίνει πως αποτελεί το κείμενο που ερμηνεύεται από τους διδάσκοντες, δηλαδή όπως ερμηνεύεται από την οπτική του εκπαιδευτικού (όπως το αποκωδικοποιεί).

4.3. Εφαρμοσμένο-υλοποιούμενο πρόγραμμα σπουδών (applied) είτε (**enacted**), όπου αφορά την εφαρμογή από τους εκπαιδευτικούς μέσω της διδασκαλίας, μέσα στην τάξη, του επιδιωκόμενου προγράμματος στο πλαίσιο του σχολικού χρόνου (ωρολόγιο πρόγραμμα). (Φλουρής 2006:95-96); (Kurz 2011:100)

Επιπρόσθετα, στη βιβλιογραφία γίνεται αναφορά και στο κατακτηθέν πρόγραμμα σπουδών (attained) όπου αφορά αυτά που κατέκτησαν οι μαθητές, όπως γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις, αξίες τα οποία αποτιμούνται μέσω των εξετάσεων (Φλουρής 2006:95-96), (Φρυδάκη 2009:103-104), (Valverde 2003: 524-529).

⁸ Όπου αναφ. στο Valverde (2003:524-529).

1.3 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Φιλοσοφικά ρεύματα άσκησαν σημαντική επιρροή στην κατασκευή των αναλυτικών προγραμμάτων στις αρχές του 19^{ου} αιώνα και πληθώρα φιλόσοφων και θεωρητικών έχουν κατά καιρούς ασχοληθεί σχετικά με το περιεχόμενο και με τη μέθοδο της διδασκαλίας. (Bellack 1969:284), (Taylor & Richards, 2019:1-2). Σε κάθε ιστορική συγκυρία και σε ολόκληρο τον κόσμο τα αναλυτικά προγράμματα μεταφράζουν σε εκπαιδευτικά αιτήματα τις ιδεολογικές και πολιτικές επιλογές της εξουσίας, (Ρέππας 2007:17), (Pinar 2011:1), (Goodson, 2019:41-43) καθώς το σχολείο αποτελεί θεσμό κοινωνικοπολιτικού, ιδεολογικού ελέγχου και κοινωνικής αναπαραγωγής. (Apple, 1986:131-134), (Posch P. 2004:44)⁹. Πριν από τον 19^ο αιώνα δεν υπήρξε κάποια συγκροτημένη θεωρία για τα αναλυτικά προγράμματα όταν αυτά ήταν απλά περιγράμματα διδακτέας ύλης, αλλά η θεωρία τους άρχισε να αναπτύσσεται στις αρχές κυρίως του 20^{ου} αιώνα. (Τσάφος, 2014:160). Αν και τα εκπαιδευτικά συστήματα θεσμοποιούνται και αναπτύσσονται στον δυτικό κόσμο κατά την διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, οπότε και καθίσταται αναγκαία η δημιουργία Αναλυτικών Προγραμμάτων, ορισμένες από τις βασικές αρχές που τα διέπουν ανιχνεύονται στους σπουδαίους φιλόσοφους και συγγραφείς της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας: (Πλάτωνα¹⁰, Αριστοτέλη, Τερέντιο και αργότερα στους Θωμά και Ακυνάτη). (Φλουρή 1983:13).

Κατά την προνεωτερική περίοδο, ο προσανατολισμός της αγωγής και της εκπαίδευσης ήταν κανονιστικός. Σκοπός κατά την αρχαιότητα ήταν η μεταβίβαση της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και η μεταλαμπάδευση των διαχρονικών αξιών. (Τσάφος 2014:162). Κατά τον Μεσαίωνα όπου οι κοινωνίες ήταν θεοκρατικές, βασικός σκοπός ήταν η προώθηση και η εδραίωση των θρησκευτικών πεποιθήσεων, όπου καθοριστικός ήταν ο ρόλος της εκκλησίας στην οργάνωση της εκπαίδευσης. Στην Αναγέννηση (15^{ος}-16^{ος} αιώνας), όπου αρχίζει να διαμορφώνεται μια καινούρια κοσμοθεωρία και μια νέα στάση του ανθρώπου απέναντι στη ζωή (Reble, 2012:100), παρατηρείται μια στροφή με επικέντρωση στον άνθρωπο και στις δυνατότητές του (Νικολοπούλου, 2022:31-32) και σε μια προσπάθεια αναβίωσης και υπέρβασης ιδεών

⁹ Όπου αναφ στο Μπαγάκης Γ (2004:44).

¹⁰ Τα λόγια του Πλάτωνα σε σχέση με την παιδεία, δείχνουν ότι η αγάπη και η ομορφιά έχουν προτεραιότητα και θεωρούνται εγγενώς στενά συνδεδεμένες με την αξία της αλήθειας. (Cuthbert (2021:16)

και επιτευγμάτων της κλασικής αρχαιότητας. Υπήρχε επομένως η πίστη ότι η ουσία της παιδείας βρίσκεται στη μελέτη των κλασικών κειμένων με αποτέλεσμα να δινόταν έμφαση στη μελέτη των αρχαίων κλασικών συγγραφέων. (Φλουρής 1983:14, 16), (Reble, 2012:101-102). Ο Joan Amos Comenius (1592-1670) - εκφραστής των παιδαγωγικών μοτίβων της εποχής του μπαρόκ - υποστηρίζοντας πως η διδασκαλία απαιτεί μέθοδο, ήταν ο δημιουργός της πρώτης διδακτικής μεθόδου, γεγονός που άσκησε επίδραση στη δημιουργία των πρώτων αναλυτικών προγραμμάτων (Βρεττός & Καψάλης 2009:31), (Reble, 2012:180), (Νικολοπούλου, 2022:31-32). Πολλά στοιχεία των Νέων ΑΠ έχουν τις ρίζες τους στο Διαφωτισμό (18^{ος} αιώνας) και στους εκφραστές του, όπως τον John Locke (1632-1704) που υποστήριξε πως ο άνθρωπος γεννιέται ως «tabula rasa»¹¹, τον Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) με τη «Φυσική Αγωγή»¹² και τον Joann Heinrich Pestalozzi (1747-1827) με τις παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές του «λαϊκού σχολείου»¹³, αλλά και λίγο αργότερα με τον Johann Friedrich Herbart (1776-1841)¹⁴ του οποίου η Παιδαγωγική θεωρία αποτέλεσε την πρώτη σημαντική προσπάθεια για την εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων στη διδασκαλία. Με τον Herbart επίσης εκφράζεται για πρώτη φορά επίσημα η αποστασιοποίηση από την αξία της διδασκαλίας των λατινικών (Βρεττός & Καψάλης 2009:38), (Reble, 2012:217,233,369-371), (Νικολοπούλου, 2022:27-28,31-32, 36-38)

Έως και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα το πρόγραμμα των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνέχιζε να σχεδιάζεται και να αναπτύσσεται σύμφωνα με την κλασική παράδοση και την «υπό το πνεύμα του ιδεαλισμού με χαρακτηριστικό τη μετάδοση της γνώσης και τη στείρα απομνημόνευση. (Τσάφος 2014:164-165), (Φλουρής 1983:14), (Φρυδάκη 2009:109). Υπό την επίδραση του κινήματος της Νέας Αγωγής και την οπτική της φιλελεύθερης μεταρρυθμιστικής και της σύνδεσης του σχολείου

¹¹ Ο άνθρωπος γεννιέται ως «άγραφος πίνακας» και μόνο μέσω της εκπαίδευσης μια κοινωνία μπορεί να προοδεύσει. (Νικολοπούλου, 2022:31-32).

¹² Αγωγή του παιδιού κοντά στη φύση. Σημαντικό έργο του Rousseau ο «Αμίλιος ή Περί Αγωγής» το 1762 στο οποίο υποστήριξε ότι η εκπαίδευση πρέπει να βασίζεται στην προσωπική αναζήτηση του διδασκόμενου και μόνο. Στο βιβλίο αναφέρεται η σημασία της ανάπτυξης της πρωτοβουλίας και αυτενέργειας του παιδιού με τον παιδαγωγό ως καθοδηγητή με το να δημιουργεί παιδαγωγικές και αυθεντικές καταστάσεις ώστε να μπορεί το παιδί αυτενεργώντας να έρθει σε αντιπαράθεση με το περιβάλλον. (Νικολοπούλου, 2022:27-28)

¹³ Στην αρχή της εποπτείας (παρατήρησης), στην αρχή της απλότητας, της ολοκλήρωσης, της δραστηριότητας, της αυτενέργειας και της αλληλοδιδασχής. (Νικολοπούλου, 2022:27-28)

¹⁴ Η παιδαγωγική του Herbart αποτέλεσε την πρώτη σημαντική προσπάθεια για τη εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων στη διδασκαλία. Ο Herbart υποστήριξε ότι το άτομο αποκτά συνείδηση και διαμορφώνει τον πνευματικό και ψυχικό του κόσμο με την εμπειρία και συναναστροφή. (Νικολοπούλου, 2022:36-38).

με την καθημερινή ζωή, ως αντίδραση απέναντι στις παραδοσιακές πρακτικές, αλλάζει η οπτική προσέγγισης του αναλυτικού προγράμματος και προτείνεται ένα εμπειρικό, βιωματικό και μαθητοκεντρικό αναλυτικό πρόγραμμα. Καθοριστική προς αυτήν την κατεύθυνση υπήρξε η συμβολή του John Dewey¹⁵ (1859-1952).

Μετά το Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, λόγω του αιτήματος για επιστημονική πλαισίωση της εκπαιδευτικής θεωρίας και πράξης το αναλυτικό πρόγραμμα προσεγγίζεται επιστημονικά στη βάση της νεωτεριστικής θετικιστικής οπτικής. Στοχεύει στην αποδοτικότητα και στην αποτελεσματικότητα όπως υποστηρίζεται από το κίνημα της κοινωνικής αποτελεσματικότητας και της συμπεριφοριστικής οπτικής. Βασικοί εισηγητές του πεδίου ήταν οι Franklin Bobbitt & W.W. Charters. Μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου και την 2^η βιομηχανική επανάσταση, δημιουργήθηκε η ανάγκη ενός πληθυσμού με τεχνικές γνώσεις. Κύριος λόγος ήταν οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις ως επακόλουθο της 2^{ης} βιομηχανικής επανάστασης. Σημαντική επίδραση σε αυτό άσκησε και ο ψυχρός πόλεμος με τον στρατιωτικό, ιδεολογικοπολιτικό, οικονομικό και τεχνολογικό ανταγωνισμό ανάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις - ΗΠΑ και ΕΣΣΔ - και την εκτόξευση το 1957 του πρώτου τεχνητού δορυφόρου στην ιστορία, του σοβιετικού Σπούτνικ. (Autio, 2016:233-234), (Φλουρής, 1983:25).

Στον τομέα της ανάπτυξης των αναλυτικών προγραμμάτων κυριάρχησαν τεχνοκράτες που εφάρμοσαν πανομοιότυπες διαδικασίες κλειστών συστημάτων. Η διαδικασία σχεδιασμού και ανάπτυξης του αναλυτικού προγράμματος είχε τελειοποιηθεί με τον Ralph Tyler με την παρουσίαση της εργασίας του το 1949 (Τσάφος, 2014:201). Το στοχοθετικό μοντέλο του, ένα υπόδειγμα ανάπτυξης αναλυτικών προγραμμάτων που βασίζεται στην τεχνοκρατική, ορθολογιστική οπτική, θεωρείται παραδειγματικό καθώς περιλαμβάνει τέσσερα ερωτήματα που αφορούν σκοπούς, περιεχόμενο, μεθοδολογία και αξιολόγηση (Τσάφος 2014:196). Σε αυτό το πλαίσιο διαμορφώθηκε η φυσιγνωμία του στοχοθετικού αναλυτικού προγράμματος ως curriculum. (Φρυδάκη 2009:117).

¹⁵ Στο σύστημα του Dewey, κάθε παιδί στη σχολική κοινότητα αναλαμβάνει ορισμένο ρόλο, ορισμένη εργασία και οφείλει να συνεργάζεται υπεύθυνα με τους άλλους. Ο δάσκαλος σέβεται την προσωπικότητα των μαθητών και ενθαρρύνει τις δημιουργικές του προσπάθειες. Έτσι σφυρηλατείται η προσωπικότητα του πολίτη. (Κασσωτάκης, 2006:50).

Κατά την δεκαετία του 60' σημαντικό ρόλο έπαιξε ο Jerome Bruner¹⁶ στη διαμόρφωση των νέων προγραμμάτων σπουδών. Έπειτα από μια γενικότερη κοινωνικοπολιτική και ιδεολογική αμφισβήτηση και μεταξύ άλλων και από τα κινήματα για τα πολιτικά δικαιώματα, το πεδίο των αναλυτικών προγραμμάτων στρέφεται σε μια πιο μαθητοκεντρική, πρακτική και κριτική οπτική στο πλαίσιο της Κριτικής θεωρίας και τη Κριτικής Παιδαγωγικής¹⁷.

Συνεπώς, κατά τη δεκαετία του 1960 και 1970 με την ανάπτυξη των Επιστημών της Αγωγής και την κινητοποίηση των λαϊκών μαζών με πρώτους τους φοιτητές και το φοιτητικό κίνημα (στηριζόμενο στην ιδεολογία του Marx), σκοπός ήταν ο εκσυγχρονισμός των αναλυτικών προγραμμάτων. Παρατηρήθηκε στροφή στα αναλυτικά προγράμματα (Κασσωτάκης 2006:104) σε πιο ανθρωπιστικές, παιδοκεντρικές και προσεγγίσεις στο πλαίσιο του κινήματος του επαναπροσδιορισμού όπου εξετάζεται ο εκπαιδευτικός θεσμός στο ευρύτερο κοινωνικοπολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Εκείνη την περίοδο υιοθετήθηκαν αρκετά στοιχεία από τα αμερικανικά αναλυτικά προγράμματα. Σημαντική ήταν η συμβολή του Klaus Martin Schwab που έδωσε μια πρακτική οπτική με την έννοια της δράσης στο πεδίο των αναλυτικών προγραμμάτων, αλλά και η συμβολή του Lawrence Stenhouse στην οπτική της έρευνας για τη στοχαστική διερεύνηση της εκπαιδευτικής πράξης. (Skillbeck 1990:15-16, 40-41), (Τσάφος, 2014:212-220). (Βρεττός & Καψάλης 2009:43-50). Μετά το 1980 και εξής και στο πλαίσιο της 4^{ης} Βιομηχανικής επανάστασης – εποχή της μετανεωτερικότητας και του μεταμοντερνισμού - με την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, της γνώσης και της επικοινωνίας και την πολιτισμική παγκοσμιοποίηση, η εκπαίδευση μέσω των αναλυτικών προγραμμάτων κλήθηκε να διαδραματίσει έναν βαρυσήμαντο και πρωτεύοντα ρόλο. (Κασσωτάκης 2006:184-190).

Στη χώρα μας μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο γίνεται προσπάθεια να στραφεί η εκπαίδευση στις ανάγκες της κοινωνίας με την εκπαιδευτική πολιτική να κατευθύνεται σε μια προσπάθεια δημιουργίας της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Στις

¹⁶ Εκπρόσωπος γνωστικών θεωριών. Τάσσεται υπέρ της ευρετικής μάθησης και της διερευνητικής διδακτικής διαδικασίας. (Κασσωτάκης 2009:87).

¹⁷ Κίνημα που αναπτύχθηκε στη Γερμανία από τους εκπροσώπους της σχολής της Φραγκφούρτης (Horkheimer, Habermas, Marcuse, Adorno). Στήριζεται στις ιδέες του μαρξισμού. Επιδίωξη η χειραφέτηση του ατόμου και απελευθέρωση από την καταπίεση. Κριτική οπτική στο περιεχόμενο των σχολικών προγραμμάτων και βιβλίων και στη διδακτική πράξη και σχολική αγωγή. (Κασσωτάκης 2006:100-101)

αρχές της δεκαετίας του 1980 πραγματοποιήθηκε η αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων με την συγγραφή νέων σχολικών εγχειριδίων. (Χριστοδούλου 2022:78-84), (Βρεττός & Καψάλης 2009:43-50). Από τη μεταπολίτευση έως το 1977 - με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του Κωνσταντίνου Καραμανλή το 1976¹⁸ για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης - τα αναλυτικά προγράμματα δεν άλλαξαν και παρέμειναν παραδοσιακά και κλειστά. Ήταν δασκαλοκεντρικά και συγκεντρωτικά. Έδιναν έμφαση στην επίτευξη γνωστικών στόχων και ελάχιστα στη μαθησιακή διαδικασία μη δίνοντας σημασία στα ενδιαφέροντα, στις κλίσεις και στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών. Με τις εκπαιδευτικές αλλαγές την χρονική περίοδο 1997-2003, έγινε προσπάθεια τα προγράμματα να αποκτήσουν ευέλικτο χαρακτήρα προκειμένου η μάθηση να επέρχεται μέσα από συνεργατικές και βιωματικές δραστηριότητες. Από το 2003 με το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών, υιοθετήθηκε η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και επιχειρήθηκε η διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων. Ωστόσο αργότερα υπήρξε η ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων εκπαίδευσης, η ενίσχυση της δια βίου μάθησης και εκπαίδευσης και η διευκόλυνση της πρόσβασης στην εκπαίδευση. Έτσι, το 2006 προτείνεται στο πλαίσιο ενίσχυσης της δια βίου μάθησης και εκπαίδευσης η καλλιέργεια οκτώ βασικών δεξιοτήτων οι οποίες θεωρούνται αναγκαίες για τον μελλοντικό πολίτη. (Π.Ι, 2006:1-3). Τέλος, τα ελληνικά αναλυτικά προγράμματα τα οποία εκπονήθηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο την χρονολογία 1997 έως 2000 και ισχύουν από το 2000, ανήκουν στην κατηγορία των στοχοθετικών αναλυτικών προγραμμάτων με την μορφή curriculum. (Φρυδάκη 2009:119).

¹⁸ <https://www.kathimerini.gr/politics/561326029/i-ekpaideytiki-metarrythmisi/> και <http://e-library.iep.edu.gr/iep/collection/curricula/item.html?tab=01&code=1976-100A>

1.4 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ.

Κατά την περίοδο της Αναγέννησης με την αναβίωση της κλασικής αρχαιότητας και του κλασικισμού αναβίωσαν στην Ιταλία η κλασική φιλολογία¹⁹ με τα Ελληνικά και τα Λατινικά να αποτελούν τη βάση της ανθρωπιστικής παιδείας. Κάλυπταν τα ¾ του σχολικού προγράμματος, επομένως παιδιά ηλικίας τεσσάρων και έξι ετών έπρεπε να μιλάνε και να γράφουν στα λατινικά καθώς η γνώση της λατινικής γλώσσας θεωρούνταν απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη στην υψηλή κοινωνία της εποχής. (Bruni, 2005:12), (Ζιώγα, 2015:19). Από το πρώτο έτος της Ελληνικής Επανάστασης στην Ελλάδα, κρίθηκε απαραίτητη η λήψη μέτρων για την καθολική μόρφωση του λαού και για την εξυπηρέτηση των αναγκών σε εξειδικευμένη γνώση. Έτσι, το τέταρτο έτος της Ελληνικής Επανάστασης, πενταμελής επιτροπή υπό την προεδρία του Άνθιμου Γαζή, ανέλαβε με ψήφισμα του Βουλευτικού στις 11/7/1824, το έργο της μελέτης των εκπαιδευτικών προβλημάτων. Η εν λόγω Επιτροπή συνέταξε σχέδιο για την οργάνωση της εκπαίδευσης που περιελάμβανε «τρία είδη σχολείων». Το δεύτερο αποτελούσε το λύκειο στο οποίο οι μαθητές θα διδάσκονταν και τα Λατινικά.²⁰ (Γκλαβάς, 2010:2). Ωστόσο, επί Καποδίστρια λησμονήθηκε η συγκεκριμένη διάταξη και το μάθημα των Λατινικών απουσίαζε από το πρόγραμμα σπουδών.

Επί Όθωνα το 1833 και εξής, όταν το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα θεμελιώθηκε στα πρότυπα του αντίστοιχου γερμανικού και στο πνεύμα του ιδεαλισμού, το μάθημα των Λατινικών εισήχθη στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση και παρέμεινε (Μαντζίλας, 2020:1), όπου με τις μεταρρυθμίσεις των επόμενων ετών φαίνεται να πραγματοποιούνται αλλαγές μόνο στην ύλη του μαθήματος. Οι αρχές στις οποίες στηρίχτηκε η ελληνική εκπαίδευση τότε, ήταν ο κλασικισμός, ο

¹⁹ Σύμφωνα με τον Wulfing Peter (1983:8), τα αρχαία ελληνικά και τα λατινικά αποτελούν την κλασική φιλολογία ή τις αρχαίες γλώσσες.

²⁰ « Από τα τρία είδη το πρώτο είδος να εμπεριλαμβάνη τα σχολεία δια την προκαταρκτική και δημόδη αγωγή, δια της οποίας ο μαθητής να διδάσκεται μόνο το να διαβάξη, γράφη και λογαριάξη. Το δεύτερον να εμπεριλαμβάνη τα λύκεια[...]. Εις αυτά να διδάσκεται ο μαθητής με όλην την απαιτούμενην γραμματοκριτικήν εντέλειαν την προπατορικήν μας γλώσσαν, να σπουδάξη την λατινικήν και γαλλικήν και να ακροάζεται στοιχειώδη μαθήματα των επιστημών και της φιλοσοφίας.. το τρίτον και τελευταίον, να συστηθή εν τουλάχιστον Πανεπιστήμιο εν Ελλάδι[...] όπου να σπουδάξωσιν όσοι προτετελεσμένοι εις τα λύκεια θέλουν να τελειοποιηθούν εις τίνα επιστήμην και να την μάθωσιν ως επάγγελμα». (Γκλαβάς 2010:2)

συγκεντρωτισμός, η αυστηρή πειθαρχία και η εξάρτηση των εκπαιδευτικών από την τοπική ή κεντρική Διοίκηση (Ζιώγα, 2015:25).

Στην Ιταλική εκπαίδευση το 1977 τα Λατινικά παύουν να διδάσκονται στα γυμνάσια (Scuola media unica) και διδάσκονται στα 5ετή κλασικά λύκεια (Liceo classico). (Bonelli 1986:96), αλλά και στα άλλα λύκεια (επιστημονικό, παιδαγωγικό, γλωσσικό), (Bruni, 2005:21). Στην Ελλάδα, το 1983 με τη θέσπιση των δεσμών και με μόνη εξαίρεση τα Κλασικά Λύκεια, το μάθημα περιορίζεται στους μαθητές της Γ' δέσμης και μόνο στη Γ' λυκείου. Συνάμα, προκρίνεται το εγχειρίδιο των Πασχάλη και Σαββαντίδη το οποίο κατήγγησε τη μελέτη της ρωμαϊκής ιστορίας και του ρωμαϊκού πολιτισμού και δίχως να δίνει στους μαθητές την ευκαιρία επαφής με τα αυθεντικά κείμενα, περιόρισε τις γνώσεις τους σε 50 διασκευασμένα κείμενα. (Μαντζίλας, 2020:2). Κατόπιν, το 1997 το βιβλίο χωρίστηκε σε δύο μικρούς τόμους που διδάσκονταν το ένα στη Β' λυκείου και το άλλο στη Γ' λυκείου και προστέθηκε μια εισαγωγή στη Λατινική λογοτεχνία, του Δημητρίου Νικήτα. Έπειτα, το 2009 το μάθημα διδασκόταν αποκλειστικά στη Γ' λυκείου, τα κείμενα μειώθηκαν στα 22 και κάποια μορφο-συντακτικά φαινόμενα έμειναν εκτός ύλης. (Μαντζίλας, 2020:3). Τέλος, το 2018 με έκδοση σχετικού υπουργικού σχεδίου από τον τέως Υπουργό Παιδείας Κώστα Γαβρόγλου²¹ ανακοινώθηκε η απόφαση κατάργησης του μαθήματος των λατινικών ως εξεταζόμενο στις πανελλαδικές εξετάσεις, με αποτέλεσμα στη συνέχεια να αποτελεί μάθημα επιλογής. Εν τέλει, έπειτα από έκδοση νόμου²² από την Υπουργό Παιδείας Νίκη Κεραμέως, το μάθημα επανήλθε πάλι το 2021 ως εξεταζόμενο στις πανελλήνιες εξετάσεις.

²¹ <https://www.athensvoice.gr/epikairota/ellada/472909/panellinies-o-gavrogloy-anakoinonei-tis-allages-katargoyntai-ta-latinika/>

²² https://www.esos.gr/sites/default/files/articleslegacy/nomos_48232021_ar_f_136.pdf

1.5. ΤΑ ΝΕΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ. Η ΒΑΣΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ.

Ο φιλοσοφικός στοχασμός και οι παραδοχές του αδιαφιλονίκητα κατέχουν εξέχοντα ρόλο στον τομέα της εκπαίδευσης καθώς καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τις εκπαιδευτικές αποφάσεις και αλλαγές παρέχοντας στους ειδικούς των Προγραμμάτων Σπουδών τις θεωρητικές βάσεις για την οργάνωση των σχολείων. (Ornstein 1991:102). Η σημασία της φιλοσοφίας στον καθορισμό των αποφάσεων για το αναλυτικό πρόγραμμα έχει εκφραστεί καλά από τον Thomas Hopkins (1941)²³ του οποίου η τοποθέτηση μας θυμίζει πόσο σημαντική είναι η φιλοσοφία σε όλες τις όψεις των αποφάσεων στον τομέα των αναλυτικών προγραμμάτων. Είναι η κατεύθυνση που επιλέγουμε ή είναι σε εμάς διαθέσιμη ή οικεία, για να δούμε τον κόσμο μας. Τον άνθρωπο, την πραγματικότητα και τη γνώση μπορούμε να δούμε μέσα από πέντε φιλοσοφικές οπτικές: την ιδεαλιστική, τη ρεαλιστική, υπαρξιστική και αναδομητική. Για τη σύνταξη ενός Αναλυτικού Προγράμματος απαιτείται μια κατεύθυνση προς την οποία αυτό θα στραφεί και η οποία αποτελεί ένα σύνολο από ιδέες και θεωρίες πάνω στις οποίες εστιάζει το Πρόγραμμα και με βάση τις οποίες θα σχεδιαστεί. Οι προσανατολισμοί μπορεί να είναι ο γνωστικός (εστίαση στη γνώση), ο ατομικός (εστίαση στο άτομο) και ο κοινωνικός (εστίαση στην κοινωνία). Κάθε ένας από αυτούς αντιπροσωπεύει ένα φιλοσοφικό ρεύμα. (Χριστοδούλου 2022:36).

Τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα σύμφωνα με τους κατασκευαστές τους, αντικατοπτρίζουν τις αλλαγές στα πεδία των επιστημών που ασχολούνται ή φωτίζουν την εκπαίδευση και τις αλλαγές σε κοινωνικό και τεχνολογικό επίπεδο. Ενσωματώνουν τα θετικά των προηγούμενων αναλυτικών προγραμμάτων και συνάμα ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών στη νέα κοινωνική πραγματικότητα και στα νέα δεδομένα των επιστημών για τη διδασκαλία, τη μάθηση, τα γνωστικά αντικείμενα και τις πρακτικές τους, όπως και την ανάπτυξη των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες στους πολίτες του 21^{ου} αιώνα. Αφετηρία των Νέων Προγραμμάτων είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα. Επιπρόσθετα, είναι μαθητοκεντρικά, λειτουργικά και ανοιχτά στην ανάδειξη διαχρονικών αξιών. Στοχεύουν στην ενεργοποίηση των

²³ Όπου αναφ. στο(Ornstein 1991:102).

μαθητών και στο να καταστούν δημιουργικοί άνθρωποι και συνειδητοί πολίτες του τόπου τους, του έθνους τους, της Ευρώπης και της Οικουμένης. (ΙΕΠ, 2021).

Όσον αφορά το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών²⁴ της Β' και Γ' Λυκείου και την κατασκευή του, είναι χωρισμένο σε δύο θεματικά πεδία (Λατινική γλώσσα και ρωμαϊκός κόσμος), έπειτα περιλαμβάνονται οι θεματικές ενότητες (περιεχόμενο) ανά πεδίο, έπονται τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα (στόχοι) ανά ενότητα και τέλος περιγράφονται οι ενδεικτικές δραστηριότητες ανά ενότητα και θεματικό πεδίο και σύμφωνα με τα προσδοκώμενα αποτελέσματα. Όσον αφορά την αξιολόγηση, οι κατασκευαστές του αναφέρουν πως κεντρική σημασία κατέχει η Διαγνωστική αξιολόγηση, η Διαμορφωτική και ότι η Τελική αξιολόγηση παραμένει απαραίτητη για την συνολική εκτίμηση του βαθμού εμπέδωσης. Βασικές αρχές κατασκευής του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών αποτελούν η συνοχή μεταξύ γνωστικών αντικειμένων και πεδίων, η σύνδεση με την κοινωνική πραγματικότητα, η ανταπόκριση στις προκλήσεις του μέλλοντος, οι μεταγνωστικές δεξιότητες, η συμπερίληψη και η διαθεματικότητα (Πήλιουρας, 2022:3). Ένα από τα καινοτόμα χαρακτηριστικά του είναι ο κριτικός γραμματισμός όπου στόχος είναι η καταπολέμηση της αποστήθισης και η ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών στην κατάκτηση της γνώσης. Άλλες καινοτομίες αποτελούν η ετυμολογική σύνδεση της Λατινικής με τη Νέα Ελληνική ή άλλες γνωστές ευρωπαϊκές γλώσσες, η διεπιστημονική διαθεματική προσέγγιση που επιτρέπει την αναγωγή στη σύγχρονη καθημερινότητα, αλλά και η χρήση παράλληλων κειμένων είτε από τη σύγχρονη, είτε από την κλασική λογοτεχνία (Μπίλλα, 2022:10).

Σύμφωνα με τους κατασκευαστές του, γενικό σκοπό της διδασκαλίας του μαθήματος των Λατινικών αποτελεί η εξοικείωση των μαθητών με τη λατινική γλώσσα καθώς και με πτυχές της λατινικής γραμματείας και του κόσμου της Ρώμης. Συγχρόνως, επιδιώκεται η ανάπτυξη ποικίλων δεξιοτήτων, η καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και η συνειδητοποίηση ότι η κλασική πολιτισμική κληρονομιά λειτουργεί ως θεμέλιο για την ελληνική πολιτισμική ταυτότητα αλλά και για το οικοδόμημα του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Στη σημερινή πολυπολιτισμική κοινωνία που ζούμε, το μάθημα των Λατινικών σύμφωνα με τους κατασκευαστές του

²⁴ **Το επίσημο και το επιδιωκόμενο(intended)** :το κείμενο που η πολιτεία έχει ορίσει και περιέχει τους γενικούς σκοπούς, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, το περιεχόμενο των μαθημάτων, τις μεθόδους διδασκαλίας, τις ενδεικτικές δραστηριότητες και τους τρόπους αξιολόγησης

έχει σαφή ευρωπαϊκό προσανατολισμό. Προάγει τη γνώση των μαθητών για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, συντελώντας στην εμπέδωση της ευρωπαϊκής ιδέας. Ο διεθνικός χαρακτήρας του μαθήματος, διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και επισημαίνει τον σεβασμό της πολιτισμικής ετερότητας. Η εκμάθηση της λατινικής γλώσσας δεν έχει αποκλειστικά μόνο γλωσσικό προσανατολισμό αλλά, τμήμα της διδασκαλίας αποτελεί η μελέτη του αρχαιογνωστικού υλικού σχετικά με τη λογοτεχνία, την κοινωνία, την ιδεολογία, την τέχνη της Ρώμης, την ρωμαιογνωσία αλλά και την επίδραση του ρωμαϊκού πολιτισμού στον ευρωπαϊκό και νεοελληνικό πολιτισμό. Έτσι μέσω της γλώσσας οι μαθητές μπορούν να διερευνήσουν τον ρωμαϊκό κόσμο, να γνωρίσουν και να υιοθετήσουν διαχρονικές αρχές και αξίες του ανθρωπιστικού ιδεώδους και κατά συνέπεια να διαμορφώσουν κριτική στάση απέναντι στο σύγχρονο ευρωπαϊκό γίνεσθαι αξιολογώντας την σχέση του κόσμου αυτού με τον ελληνικό. Επομένως δύναται να συγκροτήσουν κριτικά την δική τους ταυτότητα στο πλαίσιο της σύγχρονης πολυπολιτισμικής και πολυεθνικής πραγματικότητας. (ΙΕΠ, 2021). Επιπρόσθετα, με τη νεότερη προσέγγιση της διδακτικής μεθοδολογίας των γλωσσικών μαθημάτων δημιουργούνται οι βάσεις για μια διαδικασία δια βίου μάθησης και αυτοβελτίωσης. Με την υιοθέτηση μοντέλων διδασκαλίας όπως: μαθητοκεντρικό, διερευνητικό, συνεργατικό η γνώση θα προκύπτει μέσω συνεργασίας εκπαιδευόμενου και δασκάλου και εκπαιδευόμενων μεταξύ τους. Τέλος, μέσα από την κειμενοκεντρική μάθηση και τη μαθητοκεντρική διδασκαλία οι μαθητές θα εκπαιδευτούν στο «να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν», με την αυτενέργεια και με συνεργατική δράση μέσω ομαδικών εργασιών και έτσι θα εμπιθούν και θα καλλιεργούν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες. (ΙΕΠ, 2021)

Συμπερασματικά, το (intended) Νέο Πρόγραμμα σπουδών των Λατινικών, είναι ανοιχτό καθώς παρέχει την δυνατότητα ευελιξίας του εκπαιδευτικού και στο κέντρο βρίσκεται ο μαθητής (μαθητοκεντρικό). Θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως Αναδομητικό και Ανθρωπιστικό καθώς βασική φιλοσοφία του είναι ο Προοδευτισμός και η μαθητοκεντρική προσέγγιση αλλά και η ψυχολογία της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και εποικοδόμησης, όπου ο μαθητής έρχεται αντιμέτωπος με προβλήματα της κοινωνίας, έννοιες και αξίες και επίσης καλλιεργείται η κριτική του σκέψη και η αλληλεπίδραση. Εν τούτοις, έχει και ορισμένα στοιχεία του Τεχνοκρατικού μοντέλου καθώς είναι στοχοθετικό και ενσωματώνονται σε μεγάλο βαθμό οι ΤΠΕ, αλλά και του Ακαδημαϊκού, αφού αφορά εν μέρη μετάδοση γνώσεων.

Έχει διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα καθώς συμβάλλει στη δημιουργία ευρωπαϊκής-πολυπολιτισμικής ταυτότητας και διαχρονικό, καθώς μέσω της επαφής των μαθητών με τον Ρωμαϊκό πολιτισμό προάγει διαχρονικές αξίες και έννοιες²⁵ μέσω της διαθεματικής και διεπιστημονικής προσέγγισης. Χαρακτηριστικό επίσης αποτελεί και η ενσωμάτωση των ΤΠΕ οι οποίες θα προωθήσουν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών, την καλλιέργεια ψηφιακής κουλτούρας, τη δημιουργικότητα τη μοντελοποίηση και την καινοτομία και επίσης μέσω των οποίων οι μαθητές θα γνωρίσουν τον ρωμαϊκό πολιτισμό. Τέλος, το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών, αδιαμφισβήτητα συμβάλλει στην καλλιέργεια ανθρωπιστικής παιδείας στο πλαίσιο της σημερινής διεθνικής, πολυπολιτισμικής πραγματικότητας με τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις και τις απαιτήσεις της κοινωνίας.

²⁵ Mos maiorum, respublica, Senatus Populusque Romanus, audacia, dignitas, clementia, pietas, virtus κ.α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

2.1. ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

Όπως προαναφέρθηκε, αναφορικά με το Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών, μετά το 1833 όπου εισήχθη το μάθημα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, πραγματοποιούνταν μόνο αλλαγές στην ύλη (περιεχόμενου) του Προγράμματος και δεν είχε πραγματοποιηθεί κάποια διεξοδική συζήτηση γύρω από αυτό. Όσπου άρχισε μια έντονη διαμάχη το 1981²⁶ έπειτα από τη δημοσίευση του άρθρου του Αχιλλέα Καψάλη²⁷ στο περιοδικό «Φιλολόγος» με τίτλο «Αναμόρφωση του Αναλυτικού Προγράμματος και κατάργηση των Λατινικών». Ο Αχιλλέας Καψάλης στο άρθρο του επεσήμανε τότε την ανάγκη εκσυγχρονισμού του Αναλυτικού Προγράμματος λόγω των αλλαγών των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών και της ανανέωσης της γνώσης και παραθέτει τα εξής:

« Η αξιολόγηση, η επιλογή και η ιεράρχηση των μορφωτικών αγαθών θα πρέπει να ξεκινήσει με μια ριζική αμφισβήτηση όλων μέχρις ότου ο επιστημονικός έλεγχος αποδείξει την αξία τους [...]. Μόνον η ριζική αμφισβήτηση θα μας προφυλάξει από τον κίνδυνο επανάληψης των λαθών του παρελθόντος. Αν λοιπόν με το πνεύμα αυτό τεθεί το πρόβλημα του εκσυγχρονισμού του ΑΠ, τότε πιστεύουμε πως έφτασε ο καιρός να συζητηθεί σοβαρά η θέση των Λατινικών στο ΑΠ των Λυκείων. Αποψη μας είναι πως, τουλάχιστον με τα σημερινά δεδομένα της ελληνικής εκπαίδευσης και ιδιαίτερα με την ακαμψία που τη χαρακτηρίζει και την αδυναμία να προσφέρει τη δυνατότητα επιλογών στους μαθητές ανάλογα με τις κλίσεις τους, τα Λατινικά πρέπει να καταργηθούν».

(Καψάλης Α.Γ. 1981:465-466)

²⁶ Η διαμάχη διήρκησε τα έτη 1981-1982 στις στήλες του «Φιλολόγου» στα τεύχη 26 και 28. Η διαμάχη αυτή έδωσε το έναυσμα για μια συνοπτική εκπαιδευτική, παιδαγωγική και πολιτισμική αιτιολόγηση της αναγκαιότητας του μαθήματος των Λατινικών. (Νικήτας, 1998:460-461)

²⁷ Καθηγητής Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του ΑΠΘ. Επιστημονικό και συγγραφικό έργο

Στη συνέχεια ο Αχιλλέας Καψάλης προσπαθεί να τεκμηριώσει αυτήν την άποψη σχολιάζοντας το Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών και την αξία του μαθήματος:

« Το ίδιο το ΑΠ των Λατινικών, μολονότι θέτει όπως σχεδόν τα ΑΠ όλων των μαθημάτων , ανέφικτα υψηλούς στόχους «να παίρνουν οι μαθητές μια γεύση από όλα», περιορίζει ως προς το σημείο αυτό το σκοπό του μαθήματος στην προσπάθεια «να καταστούν οι μαθητές ικανοί να διαβάζουν και να κατανοούν απλά κείμενα της λατινικής γραμματείας, ώστε να προκληθεί το ενδιαφέρον τους για ευρύτερη γνωριμία με τα πολιτιστικά στοιχεία και τις αξίες των οποίων είναι φορείς αυτά τα κείμενα». Τον παιδευτικό λοιπόν σκοπό του μαθήματος τον επιφυλάσσει το ΑΠ για τους λίγους εκείνους που θα ενδιαφερθούν για μια αυτενεργό γνωριμία με τα πολιτιστικά στοιχεία και τις αξίες της κληρονομιάς των Ρωμαίων».

(Καψάλης Α.Γ. 1981:467-468)

Έπειτα υποστηρίζει την άποψη της μη χρησιμότητας των Λατινικών στην κατοπινή ζωή των μαθητών, αντικρούει τα επιχειρήματα υποστήριξης των Λατινικών και υπογραμμίζει πως η διδασκαλία των Λατινικών καθώς και μερικών άλλων μαθημάτων δεν ασκεί ιδιαίτερα τις πνευματικές δυνάμεις του μαθητή. Τέλος, θεωρεί πως δεν θα έπρεπε να εξετάζονται τα Λατινικά στις πανελλήνιες εξετάσεις και ότι θα ήταν βέλτιστο να δώσουν τη θέση τους στη συστηματική διδασκαλία μιας δεύτερης ξένης γλώσσας. (Καψάλης, 1981:464-475).

Την επόμενη χρονιά το 1982, ο Ιωάννης Καζάζης²⁸, στο άρθρο του «*Delenda Est*»? που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «*Φιλολογος*», ανασκευάζοντας τα επιχειρήματα του Αχιλλέα Καψάλη υποστήριξε ότι:

« Ο κ. Καψάλης μιλάει πια όχι για την κατάργηση μιας ξένης γλώσσας, αλλά για τη διαγραφή κάποιων αιώνων ευρωπαϊκής ιστορίας και ευρωπαϊκού πολιτισμού. [...] Οι κλασικές γλώσσες και φιλολογίες αποτελούν από κοινού το κατεξοχήν πεδίο για την αποτελεσματική άσκηση της ερμηνευτικής ικανότητας του εφήβου, στο μέτρο που και οι δύο αυτές γλώσσες προσφέρουν όχι μόνο πρότυπα οικονομικού, εύστοχου και ενεργού λόγου αλλά και μια ηθική του λόγου. [...] τόσο «πρακτικοί» άνθρωποι όσο και οι εκλεκτορες των υποψηφίων για φοίτηση στις νομικές σχολές επιφυλάσσουν εντελώς

²⁸ Πρώην Πρόεδρος του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, Ομότιμος Καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας του ΑΠΘ

ευνοϊκή μεταχείριση στους υποψηφίους που έχουν σπουδάσει ελληνικά και λατινικά. Όχι φυσικά γιατί εκτιμούν τις γραμματικές γνώσεις τους, αλλά γιατί τους θεωρούν ασκημένους πάνω σε κείμενα που θέτουν ειδικές ερμηνευτικές αξιώσεις».

(Καζάζης, 1982:123-126).

Ένα χρόνο αργότερα, το 1983 ο Νίκος Πετρόχειλος²⁹ με αφορμή το άρθρο του Καψάλη συνέταξε ένα άρθρο το οποίο δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Φιλολόγος» με τίτλο « Τα λατινικά γράμματα και η πρόσφατη πολεμική εναντίον τους ». Στο άρθρο του αντικρούει τα επιχειρήματα του Αχιλλέα Καψάλη και παραθέτει τις δικές του απόψεις. Αναφορικά με το θέμα της αξίας των Λατινικών³⁰ που έθιξε ο Καψάλης υποστηρίζει:

« Κανενός φυσικά, έργου τη μελέτη δεν ολοκληρώνουμε όπως έχει σήμερα το αναλυτικό πρόγραμμα των σχολείων μας στη Μ.Ε., πολύ περισσότερο ύστερα από τον τελευταίο περιορισμό του μαθήματος στην Γ Λυκείου ».

(Ν. Πετρόχειλος, 1983:90)

Ο Πετρόχειλος επίσης υπογραμμίζει ότι θα μπορούσαμε να αναζητήσουμε την παιδευτική αξία των Λατινικών στον γλωσσικό και στον ευρύτερο πολιτιστικό τομέα:

« Η λατινική γλώσσα έχει τα μέσα να εκφράσει έντονες συναισθηματικές αποχρώσεις, καθώς και οι έννοιες κατά την απόδοσή τους στη λατινική γλώσσα εκπέμπουν χρώματα συναισθηματικά, ξένα συχνά προς τη λογική ποιότητα της ελληνικής αντίστοιχής τους. [...] ο Λατινικός πολιτισμός όπως βέβαια και ο πολιτισμός της Αρχαίας Ελλάδας, έχουν ολοκληρώσει την πολιτιστική τους διαδρομή και ολοκληρωμένοι όπως είναι, προσφέρονται στην κρίση και την έρευνα των μεταγενέστερων. [...] η ελληνική νεολαία έχει τη δυνατότητα από τη σπουδή της μακρόχρονης επαφής του Έλληνα με τους Ρωμαίους να αντλήσει πολύτιμα συμπεράσματα για τη ίδια την εθνική της ταυτότητα και την ιδιοσυστασία της μέσα στον κόσμο [...]. Η μελέτη συγκεκριμένα της επαφής Ελλήνων και Ρωμαίων μπορεί να αναπτυχθεί σε τρία επίπεδα, στο λογοτεχνικό και φιλοσοφικό, στο πολιτικό και στο κοινωνικό». (Ν. Πετρόχειλος, 1983:90)

²⁹ Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ. Επιστημονικό, λογοτεχνικό, συγγραφικό έργο

³⁰ « Θα ήταν υπερβολή να ισχυριστεί κανείς ότι διδάσκουμε τα Λατινικά για την παιδευτική τους αξία. Γιατί έναν τόσο μεγαλεπήβολο σκοπό κανένας ασφαλώς δεν μπορεί να περιμένει να τον πετύχει με τη διδασκαλία μερικών στίχων από το αναγνωστικό του Κ. Κοσμά (Β' Λυκείου) και από το Λομόντα και το Βιργίλιο (Γ' Λυκείου)». (Καψάλης, 1981:466)

Το 1998 ο Δημήτριος Νικήτας³¹ στο άρθρο του με τίτλο «*Τα Λατινικά του Λυκείου. Desiderata et Proposita*» που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «*Φιλολόγος*» αναφέρθηκε στην αντιπαράθεση του Καψάλη και Καζάζη και σχολιάζοντας το εγχειρίδιο των Μ. Πασχάλη & Γ. Σαββαντίδη του μαθήματος των Λατινικών υποστήριξε ότι:

« Μια από τις βασικές ελλείψεις που αισθανόταν ο εκπαιδευτικός- χρήστης του εγχειριδίου ήταν η απουσία ενός συνολικού και συγκροτημένου ιστορικογραμματειακού υπόβαθρου, στα πλαίσια του οποίου θα γινόταν πληρέστερα κατανοητές και θα ερμηνεύονταν από πολλές πλευρές η ρωμαϊκή γλώσσα και λογοτεχνία και γενικότερα ο ρωμαϊκός πολιτισμός που αναδύονται και διδάσκονται μέσα από τα πλαστά ή αυθεντικά κείμενα του σχολικού βιβλίου»

(Νικήτας, 1998:460-469)

Στη συνέχεια ο Δ. Νικήτας στο άρθρο του υπογραμμίζει την σπουδαιότητα της ρωμαϊκής λογοτεχνίας η οποία έχει τις ρίζες της στην αρχαία ελληνική, με την οποία έχουν διαλεκτική σχέση και εκφράζει την αναγκαιότητα μιας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης όπου θα έπρεπε να επανεξεταστούν οι ώρες και οι τάξεις διδασκαλίας του μαθήματος των Λατινικών, ο τρόπος διδασκαλίας, τα σχολικά βοηθήματα και κυρίως οι άμεσοι και απώτεροι στόχοι του. Τέλος αναφέρει:

« Εφόσον η ρωμαϊκή γραμματεία αποτελεί οργανικό και αναπόσπαστο μέλος του διμερούς πνευματικού οικοδομήματος των κλασικών σπουδών, είναι κατ' αρχήν επιβεβλημένο, κατά τη γνώμη μας, το μάθημα των Λατινικών να συνδεθεί στη σχολική πράξη με το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών, τόσο ιδεολογικά όσο και μεθοδολογικά».

(Νικήτας, 1998:460-469)

³¹ Ομότιμος Καθηγητής Λατινικής Φιλολογίας ΑΠΘ. Επιστημονικό και συγγραφικό έργο

Το 2016, στο 1^ο Πανελλήνιο συνέδριο «Προγράμματα Σπουδών – Σχολικά Εγχειρίδια: Από το παρελθόν στο παρόν και το μέλλον», Ο Βασίλειος Παππάς³² στο άρθρο του με τίτλο « Γραμματική, συντακτικό και πολιτισμός: μια εναλλακτική πρόταση (συμπληρωματικής) διδασκαλίας των Λατινικών στο Λύκειο» αναφέρει χαρακτηριστικά:

«Ο χρησιμοθηρικός χαρακτήρας της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής έχει καταστήσει το συγκεκριμένο μάθημα απλώς ένα « εργαλείο», το οποίο προσφέρει απλόχερα έναν υψηλό βαθμό στον μαθητή της θεωρητικής κατεύθυνσης ως «εισιτήριο» εισόδου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση».

(Παππάς, 2016:164)

Στη συνέχεια ο Βασίλειος Παππάς προχωρά σε προτάσεις για εναλλακτική διδασκαλία των Λατινικών στο Λύκειο η οποία όπως υποστηρίζει θα κινήσει το ενδιαφέρον των μαθητών για τον ρωμαϊκό πολιτισμό, τη σχέση Ελλήνων και Ρωμαίων και τον ρόλο της Ρώμης ως γέφυρας μεταξύ του αρχαιοελληνικού και δυτικοευρωπαϊκού πολιτισμού. Προτείνει την αύξηση κατά μία ώρα του μαθήματος προκειμένου οι μαθητές να ασχολούνται αποκλειστικά με θέματα του ρωμαϊκού πολιτισμού. Για παράδειγμα, με θέματα για τον ρωμαϊκό ιδιωτικό και δημόσιο βίο μέσα από αποσπάσματα εκπροσώπων της Ρωμαϊκής λογοτεχνίας, για την πολιτική ζωή της Ρώμης και για την καθημερινή ζωή της Ρώμης μέσα από τη ρωμαϊκή ποίηση³³ (Αινειάδα του Βιργιλίου, Carmina του Οράτιου, ερωτική ελεγεία), για τη ρωμαϊκή κοινωνία μέσα από την ρωμαϊκή πεζογραφία (έργα του Κάτωνα, του Λιβίου). Τέλος ο Βασίλης Παππάς υπογραμμίζει πως με τον εκσυγχρονισμό του μαθήματος, μέσω της χρήσης του κινηματογράφου και της μουσικής, αδιαμφισβήτητα θα προκληθεί το ενδιαφέρον των μαθητών για τη λατινική γλώσσα και τον ρωμαϊκό πολιτισμό. (Παππάς, 2016:164-170).

³² Επίκουρος Καθηγητής Λατινικής Φιλολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Επιστημονικό και συγγραφικό έργο

³³ Ιδιαίτερα για την ρωμαϊκή αυγούστεια ποίηση μέσω της οποίας οι μαθητές θα καταλάβουν την πολιτική ζωή της Ρώμης αλλά και τις πτυχές της καθημερινής ζωής των Ρωμαίων. (Παππάς, 2016:167)

Δύο χρόνια μετά, το Σεπτέμβριο του 2018, η ανακοίνωση του τότε Υπουργού Παιδείας Γαβρόγλου Κώστα του υπουργικού σχεδίου³⁴ για κατάργηση των Λατινικών ως εξεταζόμενο μάθημα στις Πανελλαδικές εξετάσεις έγειρε θύελλα αντιδράσεων με την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών να απευθύνει έκκληση προς το Υπουργείο παιδείας να επανεξετάσει και τελικά να αναθεωρήσει και να ανακαλέσει υπογραμμίζοντας τα εξής:

« Την ώρα που είναι ευρέως γνωστό ότι οι λαοί παγκοσμίως αναθεωρούν την όποια απομάκρυνσή τους από την κλασική παιδεία, αναγνωρίζουν την πολλαπλώς θετική επίδραση της τελευταίας στην πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου και κυρίως επιδιώκουν τον επαναπροσδιορισμό της ταυτότητας και του πολιτισμού του ανατρέχοντας στις βάσεις αυτής της παιδείας, προκαλεί τουλάχιστον έκπληξη η απόφαση του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας να υποβαθμίσει και ουσιαστικά να εξοβελίσει από το εκπαιδευτικό σύστημα το μάθημα των Λατινικών[...].»

(Κοσμητεία Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ, 2018³⁵)

Άμεσα αντέδρασε και η Πανελλήνια Ένωση Φιλολόγων με επίσημη ανακοίνωσή της τονίζοντας ότι:

« το μέτρο αυτό αποκόπτει το ελληνικό σχολείο από τις ρίζες του ευρωπαϊκού πολιτισμού[...]

(ΠΕΦ, 2018)³⁶

Οι αντιδράσεις εκείνη την περίοδο ήταν πολλές και σύσσωμες από τους εκπαιδευτικούς των τμημάτων φιλολογίας όλης της Ελλάδας εκφράζοντας την απογοήτευσή τους για την υπουργική αυτή απόφαση και επισημαίνοντας την σπουδαιότητα των Λατινικών ως «γέφυρας» μεταξύ του ελληνορωμαϊκού πολιτισμού τονίζοντας και τον διεθνικό χαρακτήρα του μαθήματος. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι ακόμα και οι μαθητές επιθυμούσαν την επιστροφή των Λατινικών όπου

³⁴ <https://www.aftodioikisi.gr/wpcontent/uploads/2019/05/%CE%A6%CE%95%CE%9A-5.pdf>

³⁵ Στο <https://www.esos.gr/arthra/58607/kosmiteia-filosofikis-na-anakalesei-o-yp-paideias-tin-katargisi-ton-latinikon>

³⁶ Στο <https://www.esos.gr/arthra/58611/filologoi-oi-allages-gavrogloy-tha-apokopsoyn-tin-elliniki-ekpaideysi-apo-istorikoy>

με επιστολή τους στις 11/02/2020 απευθύνουν έκκληση προς την Υπουργό Παιδείας Νίκη Κεραμέως επισημαίνοντας ότι:

« οι ρίζες της λατινικής γλώσσας αγγίζουν τους σπουδαιότερους πολιτισμούς που δημιουργήθηκαν ποτέ, τον αρχαιοελληνικό και τον ρωμαϊκό. Μετά από προσεκτική παρατήρηση συνειδητοποιήσαμε ότι τα Λατινικά αποτελούν το θεμέλιο, τη βάση, τον πυλώνα των περισσότερων ευρωπαϊκών και αμερικανικών γλωσσών[...]».

(Μαθητές Γ' Λυκείου Ηρακλείου-Καπενακείου,2020)³⁷

Έτσι λοιπόν με τον Νόμο 4692³⁸ «αναβάθμιση σχολείου και άλλες διατάξεις» ΦΕΚ 111, τχ Α' 12/06/2020 της Υπουργού Παιδείας Νίκης Κεραμέως επαναφέρθηκε το μάθημα των Λατινικών ως εξεταζόμενο μάθημα στις πανελλήνιες εξετάσεις.

Συνεπώς, είναι αξιοσημείωτο ότι έπειτα από την παρέμβαση του Αχιλλέα Καψάλη το 1981 και την αμφισβήτηση του μαθήματος των Λατινικών, διατυπώθηκε πολλάκις η αξία του μαθήματος σύσσωμα από τους εκπαιδευτικούς και παρουσιάστηκαν ποικίλες προτάσεις³⁹ για τον εκσυγχρονισμό του μαθήματος οι οποίες όπως είναι φανερό έχουν ληφθεί υπόψη στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών.

³⁷ <https://eseos.gr/arthra/66151/epistoli-mathiton-gia-mathima-ton-latinikon>

³⁸ <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/nomos-4692-2020-phek-111a-12-6-2020.html>

³⁹ Επικέντρωση στον ρωμαϊκό πολιτισμό και στη ρωμαιογνωσία, ένταξη και της ρωμαϊκής γραμματείας, καλλιέργεια ανθρωπιστικής παιδείας και ευρωπαϊκής, πολυπολιτισμικής ταυτότητας.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΈΡΕΥΝΑΣ

3.1. ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΥΠΟΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΘΕΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ.

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, είναι η αξιολόγηση του Νέου ΠΣ για το μάθημα των Λατινικών της Β΄ και Γ΄ τάξης Λυκείου. Το εμπειρικό πεδίο μελέτης μας αποτελεί η ΔΕ και βασική έννοια διερεύνησης το Νέο ΠΣ των Λατινικών.

Στην εργασία μας επιχειρούμε κατ' αρχάς να διερευνήσουμε τον τρόπο που προσλαμβάνεται το Νέο ΠΣ από τους εκπαιδευτικούς⁴⁰ βάσει της σύγκρισης μεταξύ της προτεινόμενης μορφής του από τους κατασκευαστές του και της προσλαμβανόμενης μορφής του από του εκπαιδευτικούς, εν προκειμένω τους επιμορφωμένους Φιλολόγους της ΔΕ στο Νέο ΠΣ των Λατινικών οι οποίοι διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών.

Διερευνούμε τις αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων που διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών, για το Νέο ΠΣ του μαθήματος, προκειμένου να διαπιστωθεί η εφαρμοσιμότητά του έπειτα από την διενέργεια της αξιολόγησής του. Τελική επιδίωξη της έρευνας είναι να διαπιστώσουμε κατά την άποψη των εκπαιδευτικών αν το Νέο ΠΣ των Λατινικών είναι εφαρμόσιμο έπειτα από την αξιολόγησή του.

⁴⁰ Το **perceived** ΠΣ

3.2. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Ο σχεδιασμός και η διατύπωση ερωτήσεων αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την επιτυχία ερευνητικών εγχειρημάτων που βασίζονται σε συνεντεύξεις. (Ιωσηφίδης Θ., 2008:114-115). Στην παρούσα διπλωματική εργασία τα ερευνητικά ερωτήματα διατυπώθηκαν ως εξής:

1. Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα βασικά στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;
2. Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;
3. Πως αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;
4. Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

4.3.ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η επιλεγείσα ερευνητική μέθοδος της παρούσας έρευνας στο πλαίσιο εκπόνησης διπλωματικής εργασίας είναι η ποιοτική. Η εν λόγω μέθοδος χρησιμοποιείται για λεπτομερή μελέτη και κατανόηση ενός κοινωνικού φαινομένου – στην προκειμένη περίπτωση αφορά της αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για το Νέο ΠΣ των Λατινικών στο οποίο επιμορφώθηκαν - και για τη γνήσια αυθεντική και ολιστική προσέγγισή του. (Ισαρη & Πουρκός 2015:40). Αποτελεί μια ερευνητική προσέγγιση που έχει άλλοτε συσχετιστεί και με τους εξερευνητές πετρελαίου:

« Οι εξερευνητές πετρελαίου εξερευνούν συγκεντρώνοντας πληροφορίες, πηγαίνοντας πρώτα προς μια κατεύθυνση, επαναχαράζοντας ίσως έπειτα εκ νέου αυτή την πορεία, ξεκινώντας μετά προς μια νέα κατεύθυνση. Ανακαλύπτοντας μια λίμνη στη μέση μιας μεγάλης δασώδους έκτασης, ο εξερευνητής θα συμβουλευτεί συχνά την πυξίδα θα ελέγξει τη γωνία του ήλιου, θα κρατήσει σημειώσεις για εξέχοντα διακριτικά ορόσημα και θα χρησιμοποιήσει ανάδραση από κάθε παρατήρηση για να τροποποιήσει τις προηγούμενες πληροφορίες ».

Spradley, 1980⁴¹

Επομένως στην ποιοτική έρευνα δύναται να υπάρξει εμπλοκή και αποστασιοποίηση του ερευνητή η οποία μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την αυτοπαρατήρηση και τον αναστοχασμό του. Ως μεθοδολογικό εργαλείο στην παρούσα ποιοτική έρευνα χρησιμοποιήθηκε η συνέντευξη η οποία βοηθά στη μελέτη των κοινωνικών αναπαραστάσεων των υποκειμένων για γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν, (Ιωσηφίδης, 2008:47) όπου στην προκειμένη περίπτωση αφορά την επιμόρφωση που έλαβαν οι συνεντευξιζόμενοι εκπαιδευτικοί για το Νέο ΠΣ των Λατινικών. Η συνέντευξη έλαβε χώρα διαδικτυακά⁴² διαμέσου των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και συνεπώς υπήρξε η δυνατότητα επαφής πρόσωπο με πρόσωπο. Αποτελεί έναν ευέλικτο και προσαρμοστικό τρόπο συλλογής δεδομένων καθώς ο τόπος της φωνής και οι εκφράσεις του προσώπου, εν προκειμένω οι μη λεκτικές ενδείξεις, δύναται να δώσουν μηνύματα που βοηθούν στην κατανόηση των προφορικών αποκρίσεων ενδεχομένως αλλάζοντας ή και σε ακραίες περιπτώσεις

⁴¹ οπ. αναφ. στο Robson C. (2010). *Η έρευνα του πραγματικού κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg, σελ 54

⁴² Η διαδικτυακές συνεντεύξεις είναι σήμερα ευρέως διαδεδομένες καθώς παρέχουν πλεονεκτήματα όπως: μείωση κόστους, χρόνου, απόστασης, παροχή ασφάλειας αλλά και δυνατότητα επαφής πρόσωπο με πρόσωπο. (Babbie, 2018:490-491), (Robson, 2010:335).

αντιστρέφοντας το νόημά τους. Μολονότι αποτελεί δύσκολη τεχνική συλλογής δεδομένων καθώς είναι χρονοβόρα και απαιτεί προσεκτική προετοιμασία, παρέχει τη δυνατότητα να παραχθεί πλούσιο και αρκετά διαφωτιστικό υλικό. Όσον αφορά τον τύπο της συνέντευξης, ήταν ημιδομημένη με προκαθορισμένες ερωτήσεις αλλά και με ευελιξία καθώς υπήρχε μεγαλύτερη ελευθερία σχετικά με τη διατύπωση των ερωτήσεων και τον χρόνο που αφιερώθηκε στις απαντήσεις των συνεντευξιζόμενων. Οι ερωτήσεις ήταν κυρίως ανοιχτού τύπου καθώς δεν περιόριζαν το περιεχόμενο και τον τρόπο απόκρισης των ερωτώμενων οι οποίοι κλήθηκαν να δώσουν δικές τους απαντήσεις. Ωστόσο υπήρχαν και ορισμένες κλειστού τύπου ερωτήσεις καθώς οι ερωτώμενοι έπρεπε να επιλέξουν μεταξύ προκαθορισμένων εναλλακτικών απαντήσεων. (Robson, 2010:319-335), (Babbie, 2018:455-456). Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 12 Φιλολόγοι από δημόσια σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από διάφορες περιοχές της Ελλάδας⁴³ οι οποίοι διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών στη Β΄ και στη Γ΄ τάξη Λυκείου αντίστοιχα, κατέχουν πολυετή εμπειρία ως εκπαιδευτικοί και έχουν επιμορφωθεί για το Νέο ΠΣ των Λατινικών. Η επιλογή του δείγματος (των 12 Φιλολόγων), έγινε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Ο τρόπος συλλογής των δεδομένων όπως αναφέρθηκε και παραπάνω διενεργήθηκε μέσω διαδικτυακών συνεντεύξεων διαμέσου των μέσων κοινωνικής δικτύωσης εν προκειμένω της πλατφόρμας Zoom και Viber με δυνατότητα καταγραφής ήχου αλλά και εικόνας και συνεπώς την δυνατότητα επαφής πρόσωπο με πρόσωπο.

Σε σχέση με τα στοιχεία της έρευνάς μας:

1. Τα Νέα ΠΣ συντάχθηκαν από διακεκριμένους επιστήμονες της Ελλάδας ειδικούς στα Αναλυτικά Προγράμματα.
2. Το δείγμα των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων - στην παρούσα έρευνα του Νέου ΠΣ Σπουδών των Λατινικών – επιλέχθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
3. Στην παρούσα έρευνα το δείγμα αποτέλεσαν Φιλολόγοι από διάφορες περιοχές της Ελλάδας, διακεκριμένοι, με κλασικές σπουδές και εξειδίκευση στο μάθημα των λατινικών, οι οποίοι είναι επιμορφωτές Β΄ και κατέχουν μακροχρόνια υπηρεσία και εμπειρία αφενός στο επάγγελμα

⁴³ Καλύπτει Στερεά Ελλάδα, Πελοπόννησο, Μακεδονία, Θράκη, Νησιά Αιγαίου & Ιονίου

του εκπαιδευτικού, αφετέρου στη διδασκαλία του μαθήματος των Λατινικών. Δεν εφάρμοσαν το Νέο ΠΣ των Λατινικών καθώς δεν εργάζονται σε πρότυπα-πειραματικά σχολεία πλην ενός εξ αυτών που εργάζεται σε πρότυπο σχολείο στη Θεσσαλονίκη. Ωστόσο όλοι επιμορφώθηκαν στο Νέο Πρόγραμμα, το μελέτησαν και λόγω όσων προαναφέρθηκαν επιλέχθηκαν για να το αξιολογήσουν.

4. Ο τρόπος συλλογής των πληροφοριών υλοποιήθηκε από τη γράφουσα μέσω διαδικτυακών συνεντεύξεων με δυνατότητα καταγραφής ήχου και εικόνας με βασικό πλεονέκτημα την επαφή πρόσωπο με πρόσωπο και συνεπώς τη δυνατότητα καταγραφής μη λεκτικών αποκρίσεων μέσω των εκφράσεων του προσώπου και του τόνου της φωνής των συνεντευξιζόμενων γεγονός που εξασφαλίζει μεγαλύτερη εγκυρότητα στην έρευνα. Οι συνεντεύξεις ηχογραφήθηκαν και απομαγνητοφωνήθηκαν επακριβώς. Οι ηχογραφημένες συνεντεύξεις εστάλησαν και στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

4.4. ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Φύλο
- Ποια είναι η ειδικότητά σας;
- Τι σπουδές έχετε κάνει;
- Πόσα είναι τα έτη υπηρεσίας σας;
- Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε τι στοιχεία-υλικά στηρίζεστε για αυτό;

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα βασικά στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

1. Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;
2. Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το νέο πρόγραμμα σπουδών των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;
3. Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το νέο πρόγραμμα σπουδών των Λατινικών ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο νέο ΠΣ των Λατινικών;

4. Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το νέο πρόγραμμα σπουδών των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

5. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το νέο ΠΣ έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

6. Οι κατασκευαστές του ΠΣ ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

7. Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το νέο πρόγραμμα σπουδών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;
8. Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πώς σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^ο ερευνητικού ερωτήματος

9. Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;
10. Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και

τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

11. Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του ΠΣ σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;
12. Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.
13. Πως κρίνετε το περιεχόμενο του ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;
14. Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;
15. Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

16. Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

17. Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητάς σας το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών;

18. Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

19. Αν θα εφαρμόζατε το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

20. Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών;

21. Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

4.5 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ.

Η διεξαγωγή των συνεντεύξεων όπως προαναφέρθηκε έλαβε χώρα διαδικτυακά και ευέλικτα μέσω του ηλεκτρονικού υπολογιστή της συνεντεύκτριας διαμέσου της πλατφόρμας Zoom αλλά και του Viber σε ένα περιβάλλον ασφαλές, άνετο και με μια μη χρονοβόρα και δίχως κόστος διαδικασία. Άλλο βασικό πλεονέκτημα ήταν και η καταγραφή ήχου και εικόνας και συνεπώς η επαφή πρόσωπο με πρόσωπο με δυνατότητα συλλογής όλων των απαραίτητων πληροφοριών λεκτικών και μη λεκτικών. Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν έπειτα από προηγούμενη επικοινωνία μέσω e-mail με τους συνεντευξιαζόμενους οι οποίοι είχαν ενημερωθεί για το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητα της συνεντεύκτριας, τον σκοπό της συνέντευξης, την εθελοντική συμμετοχή τους και για τη διατήρηση του προσωπικού τους απορρήτου. Οι τιθέμενες ερωτήσεις καθώς οι περισσότερες ήταν ανοιχτού τύπου εξυπηρετούσαν στην ομαλή ροή της συνέντευξης προσδίδοντάς της ευελιξία, δίνοντας την ευχέρεια στους ερωτώμενους να διευρύνουν τις απαντήσεις τους. Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των συνεντεύξεων η ατμόσφαιρα ήταν κάθε φορά φιλική και ήρεμη δίχως παρεμβολές, με τους ερωτώμενους να είναι πρόθυμους να συμμετέχουν ενεργά. Επίσης είχε δημιουργηθεί από τη αρχή κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ συνεντεύκτριας και ερωτώμενων, ώστε τα δεδομένα που θα προκύψουν να είναι αληθή, πλούσια και να ικανοποιήσουν το σχέδιο της έρευνας. (Ιωσηφίδης. Θ., 2008:123).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στην ποιοτική ανάλυση επιχειρείται η απόδοση νοήματος των ποιοτικών δεδομένων προκειμένου να δοθεί απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα. Η θεματική ανάλυση⁴⁴ των ποιοτικών δεδομένων της παρούσας έρευνας πραγματοποιήθηκε έπειτα από την απομαγνητοφώνηση - μετεγγραφή με ακρίβεια των κειμένων των συνεντεύξεων εν προκειμένω των απαντήσεων των συνεντευζιαζόμενων στις οποίες εμπριέχονται και οι παραγλωσσικές εκδηλώσεις όπως παύσεις, οι επιτονισμοί, οι δισταγμοί κ.α που εκφράζουν στάσεις και συναισθήματα. Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε μέσω της κωδικοποίησης⁴⁵ - ταξινόμησης στοιχείων (εννοιών) και του συσχετισμού τους. (Τσιώλης, 2017:2-15) (Babbie, 2018:683-696).

Βασικά στοιχεία συνεντευζιαζόμενων:

Οι συνεντευζιαζόμενοι όπως προαναφέρθηκε, είναι Φιλολογοί σε δημόσια σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Όλοι τους διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών. Δεν εργάζονται σε πειραματικά σχολεία και δεν έχουν εφαρμόσει το Νέο Πρόγραμμα παρά μόνο έχουν επιχειρήσει κάποια άτυπη δοκιμή του οι περισσότεροι. Μόνο ένας εργάζεται σε πρότυπο και το έχει εφαρμόσει. Εν τούτοις έχουν όλοι επιμορφωθεί στο Νέο πρόγραμμα σπουδών των Λατινικών και αποτελούν επιμορφωτές Β'. Μεταπτυχιακές σπουδές ανέφεραν οι περισσότεροι, ενώ διδακτορικό οι πέντε (5) και οι τέσσερεις (4) εξειδίκευση στα Λατινικά. Οι εννέα (9) κατέχουν από είκοσι έτη και άνω υπηρεσία, ενώ τρεις (3) ανέφεραν υπηρεσία 16, 17 και 19 έτη αντίστοιχα. Οι τρεις (3) από τους συνεντευζιαζόμενους είναι άνδρες.

Όσον αφορά την οργάνωση του μαθήματος, όλοι ανέφεραν πως βασίζονται κατά κύριο λόγο στο υπάρχον σχολικό εγχειρίδιο και στη διδακτέα ύλη. Οι δέκα (10) επεσήμαναν πως διδάσκουν το μάθημα κειμενοκεντρικά με γραμματικά και

⁴⁴ Πραγματοποιήθηκε με την ανίχνευση επαναλαμβανόμενων μοτίβων εντός των δεδομένων που είναι σχετικά με το θέμα της έρευνας.

⁴⁵ Κατανόηση του νοήματος των δεδομένων και η απόδοσή του με έναν εννοιολογικό προσδιορισμό-κωδικό

συντακτικά φαινόμενα και ως λόγο ανέφεραν την πίεση στο να διεκπεραιωθεί η ύλη για τις πανελλαδικές εξετάσεις στη Γ' Λυκείου και κάποιοι από αυτούς ανέφεραν και την τράπεζα θεμάτων στη Β'. Οι περισσότεροι από αυτούς χρησιμοποιούν φύλλα εργασίας για εμπέδωση της ύλης, ενώ ένας (1) χρησιμοποιεί την ομαδοσυνεργατική και βιωματική μάθηση και ένας (1) νοητικούς χάρτες. Σχετικά με τα ιστορικά γεγονότα και τον πολιτισμό δύο (2) ανέφεραν πως διδάσκονται ελάχιστα στην εισαγωγή. Τέλος δύο (2) ανέφεραν ότι θέτουν αρχικά στόχους και κάνουν σύνδεση με προγενέστερη γνώση.

1. Γενική εκτίμηση για το νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών:

Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι επισημαίνουν πως πρόκειται για μια πολύ καλή και σοβαρή δουλειά και ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών είναι καινοτόμο. Ένας (1) το θεωρεί αφενός ελπιδοφόρο ωστόσο έχει κάποιες ενστάσεις και επιφυλάξεις γιατί καθώς είναι διδάκτωρ κλασικής φιλολογίας με ενασχόληση με την λατινική πεζογραφία δεν ξέρει αν θα αναδειχθούν κάποια πράγματα. Οι περισσότεροι αναφέρουν ότι ξεφεύγει από τα γλωσσοκεντρικά πρότυπα της μονομερούς εκμάθησης των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων και της αποστήθισης της μετάφρασης και ότι χωρίζεται σε δύο θεματικά πεδία. Δηλαδή ότι συνδυάζει τη γλώσσα και τον ρωμαϊκό πολιτισμό και ότι ασχολείται με τη ρωμαιογνωσία και τον κριτικό γραμματισμό. Ένας (1) αναφέρει ως καινοτομία και τα παράλληλα κείμενα και δύο (2) επισημαίνουν τη σύνδεση με άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες και τη σύνδεση με τη σύγχρονη εποχή. Οι περισσότεροι επίσης το θεωρούν διεπιστημονικό και διακειμενικό καθώς το μάθημα δύναται να συνδυαστεί με άλλα μαθήματα όπως της ιστορίας, των αρχαίων και νέων ελληνικών και της λογοτεχνίας. Τρεις (3) αναφέρουν ότι πρέπει να αλλάξει το σχολικό εγχειρίδιο και ο τρόπος εξέτασης και ένας (1) το θεωρεί απαιτητικό και ότι πρέπει να περιοριστεί η ύλη της θεωρίας και των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων.

2. Αναγνώριση πιθανών στοιχείων διαφοροποίησης και αξιολογική σύγκριση μεταξύ του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών και του υφιστάμενου:

Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι αναφέρουν ως βασικό στοιχείο διαφοροποίησης του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών από το υφιστάμενο την έμφαση στον ρωμαϊκό πολιτισμό και τη ρωμαιογνωσία, δηλαδή τη γνωριμία των μαθητών με την καθημερινή ζωή των ρωμαίων πολιτών, τα ήθη, τα έθιμα, τη ρωμαϊκή κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία, ιδεολογία την πολιτειότητα κ.α. Ενώ υπογραμμίζουν ότι το υφιστάμενο επικεντρώνεται αποκλειστικά στη στείρα εκμάθηση της Λατινικής γλώσσας με έμφαση στα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα. Ένας (1) αναφέρει ως επιπλέον στοιχείο διαφοροποίησης και τα παράλληλα κείμενα, ένας (1) την διακειμενικότητα, ένας (1) το ευρωπαϊκό περιεχόμενο, ένας (1) τον κριτικό γραμματισμό και την ευχέρεια στους μαθητές για ανακαλυπτική μάθηση και ένας (1) ανέφερε την διαφορετική αξιολόγηση επίσης ως στοιχείο διαφοροποίησης. Τέλος, δύο (2) έκαναν και πάλι αναφορά στην αλλαγή του σχολικού εγχειριδίου και στην αναμονή του νέου και ένας (1) ενώ υποστηρίζει το Νέο Πρόγραμμα θεωρεί ότι στην πράξη αυτά δε γίνονται.

3. Αναγνώριση των στοιχείων που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών.

Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι ανέφεραν ως βασικό στοιχείο που καθορίζει τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών, τη ρωμαιογνωσία δηλαδή την έμφαση στον ρωμαϊκό πολιτισμό και πέντε (5) πρόσθεσαν και τη Λατινική γλώσσα στο πλαίσιο όμως του κριτικού γραμματισμού. Πέντε (5) πρόσθεσαν τη διεπιστημονικότητα και τη σύνδεση με τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, ένας (1) τη χρήση παράλληλων κειμένων, ένας (1) την αλλαγή στη στοχοθεσία και στην αντιμετώπιση μαθητή και δασκάλου και άλλοι δύο (2) ανέφεραν και την εισαγωγή των ΤΠΕ.

4. Διάκριση του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών ανάμεσα σε Πρόγραμμα Σπουδών Ακαδημαϊκού χαρακτήρα ή για τον Πολίτη και τον λειτουργικό του εγγραμματισμό:

Από τους δώδεκα (12) ερωτώμενους οι έντεκα (11) κλίνουν στη δεύτερη άποψη γιατί θεωρούν πως υπάρχει ανάγκη για δημιουργία κριτικών πολιτών και μέσω της επαφής των μαθητών με τον ρωμαϊκό πολιτισμό δύναται οι μαθητές να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις και την κουλτούρα προκειμένου να σταθούν στη σύγχρονη εποχή. Δύο (2) πρεσβεύουν και την πρώτη άποψη, ο ένας (1) μόνο την πρώτη γιατί θεωρούν τη γνώση των λατινικών απαραίτητη για τη συνέχιση των σπουδών τους.

5. Αξιολόγηση βαθμού ενσωμάτωσης ΤΠΕ στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών.

Οι εννέα (9) ερωτώμενοι υπογραμμίζουν ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών έχει εντάξει τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία σε μεγάλο βαθμό μέσω βίντεο, παρουσιάσεων, ντοκιμαντέρ, ταινιών, νοητικών χαρτών, εικόνων, χρήση παράλληλων κειμένων, χρήση υπερσυνδέσεων, ιστότοπων, χρήση της ηλεκτρονικής τάξης, της e-me και για τα δύο θεματικά πεδία. Δηλαδή και για τη Λατινική γλώσσα και τον ρωμαϊκό πολιτισμό. Αυτό το εντόπισαν κατά την επιμόρφωση. Ωστόσο, τρεις (3) είναι πιο επιφυλακτικοί και ένας (1) από αυτούς αναφέρει ότι στις κλασικές σπουδές προσπαθούν να επιβάλλουν τις ΤΠΕ. Οι περισσότεροι επισημαίνουν ότι ο βαθμός ενσωμάτωσης εξαρτάται επίσης και από τη γνώση την κατάρτιση και τη διάθεση του διδάσκοντα και δύο (2) υπογραμμίζουν πως οι ΤΠΕ δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές για αυτενέργεια και ανακαλυπτική μάθηση. Τέλος ένας (1) αναφέρει και ως εμπόδιο τις πανελλαδικές εξετάσεις και δύο (2) τον εξοπλισμό των σχολείων.

- 6. Αξιολόγηση βαθμού επιτυχίας των παρακάτω τριών στόχων που έχουν θέσει οι κατασκευαστές του προγράμματος όπως: ανοιχτό πρόγραμμα, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών με ιδιαίτερες ικανότητες, και συμπεριληπτικό.**

Όσον αφορά την ανοιχτότητα του προγράμματος όλοι οι ερωτώμενοι συμφωνούν στο ότι είναι ανοιχτό και δίνει ευελιξία και περιθώρια αυτενέργειας στον εκπαιδευτικό. Οι εννέα (9) συμφωνούν ότι απευθύνεται και σε μαθητές με διαφορετικές ικανότητες μέσω των ασκήσεων, της ομαδοσυνεργατικής μάθησης αλλά οι περισσότεροι θεωρούν ότι εξαρτάται και από τον εκπαιδευτικό την ευχέρειά του και τις δυνατότητές του. Σχετικά με τη συμπερίληψη οι περισσότεροι θεωρούν ότι μπορεί να επιτευχθεί και υποστηρίζουν πως και το μάθημα εκ φύσεως απευθύνεται σε ένα πολυπολιτισμικό κοινό. Ένας (1) δεν το θεωρεί συμπεριληπτικό και οι περισσότεροι θα ήθελαν να το δουν και στην πράξη κατά την εφαρμογή του. Τέλος τρεις (3) αναφέρουν και πάλι ως εμπόδιο την πίεση της ύλης για τις πανελλήνιες εξετάσεις στη Γ Λυκείου αλλά και την τράπεζα θεμάτων της Β Λυκείου και ένας (1) θεωρεί ότι δεν προβλέπεται το γεγονός ότι υπάρχουν και σχολεία σε περιοχές χωρίς internet και με πολλούς μαθητές στην τάξη.

- 7. Αξιολόγηση βαθμού ορατότητας και συμφωνία σχετικά με τα ειδικά χαρακτηριστικά του προγράμματος σύμφωνα με τους κατασκευαστές τους. (διαπολιτισμικό και διεθνικό πρόγραμμα, διαχρονικό και ότι συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων)**

Όλοι οι ερωτώμενοι συμφώνησαν ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών έχει διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό και ότι συμβάλλει κυρίως στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Υπογράμμισαν πως αφορά και τα δύο θεματικά πεδία και τη Λατινική γλώσσα και τον Ρωμαϊκό κόσμο. Συγκεκριμένα ανέφεραν πως μέσω λατινικών φράσεων που χρησιμοποιούμε μέχρι σήμερα και την

ετυμολογική σύνδεση λατινικών λέξεων με την ελληνική αλλά και με άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, αλλά και μέσω λατινικών λέξεων που παραπέμπουν σε ανθρωπιστικές αξίες⁴⁶ το μάθημα αποκτά και διαπολιτισμικό, διαχρονικό και ανθρωπιστικό χαρακτήρα. Επίσης, μέσω της χρήσης παράλληλων κειμένων από την αρχαιότητα αλλά και μέχρι σήμερα από τα Αρχαία Ελληνικά, την Νέα Ελληνική Γλώσσα, την Ελληνική και Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία, την Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία, την Γεωγραφία το μάθημα επίσης αποκτά διαχρονικό διαπολιτισμικό και ανθρωπιστικό χαρακτήρα. Τέλος όλοι αναφέρουν πως ο Ρωμαϊκός πολιτισμός αποτελεί τη βάση του ευρωπαϊκού πολιτισμού και ένας (1) επισημαίνει ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών είναι ένα από τα πιο καινοτόμα προγράμματα.

8. Βαθμός υποβοήθησης Νέου Προγράμματος Σπουδών στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος των Λατινικών.

Οι περισσότεροι συμφωνούν στο ότι δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές και λόγω του ότι είναι ανοιχτό δίνει περιθώρια αυτενέργειας. Συγκεκριμένα ένας (1) αναφέρει ότι του δίνεται η δυνατότητα να φέρει ο ίδιος παράλληλα κείμενα, αυτά που θεωρεί ο ίδιος ως κατάλληλα. Ωστόσο έξι (6) αναφέρουν ως εμπόδιο τις πανελλήνιες εξετάσεις και την πίεση της ύλης λόγω των εξετάσεων, την απουσία του νέου/νέων εγχειριδίων αλλά και των οδηγιών του εκπαιδευτικού. Ένας (1) συγκεκριμένα έχει κάποιες επιφυλάξεις και περιμένει τις οδηγίες. Επίσης πιστεύει πως θα έπρεπε να είχε ξεκινήσει η μεταρρύθμιση πρώτα στη Β Λυκείου και όχι και στη Γ που έχει τις πανελλήνιες.

9. Αξιολόγηση βαθμού σαφήνειας στη διατύπωση των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών και υποβοήθησής του στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος.

⁴⁶ Res publica, virtus, iustitia, , audacia

Οι 10 από τους συνεντευξιαζόμενους αναφέρουν ότι είναι σαφώς διατυπωμένα τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, είναι ευκρινείς οι στόχοι, δεν αφήνουν απορίες και είναι βοηθητικά στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος. Μάλιστα αυτό το εντόπισαν στην επιμόρφωση. Ένας (1) αναφέρει ότι δίνουν τη δυνατότητα για καλλιέργεια κριτικής σκέψης μέσω του κριτικού γραμματισμού, για αφαιρετική σκέψη, για συνεργατική και ανακαλυπτική μάθηση μέσω των ΤΠΕ. Ωστόσο ένας (1) αναφέρει ως εμπόδιο τις πανελλήνιες εξετάσεις και επισημαίνει πάνω σε αυτό ότι δεν έχουμε καταλήξει ακόμα στο τι σχολείο θέλουμε. Άλλοι δύο (2) αναφέρουν πως έγκειται και στην δυνατότητα του εκπαιδευτικού στο πώς θα τα επιτύχει όλα αυτά γιατί υπάρχουν ακόμα εκπαιδευτικοί που δυσκολεύονται στη χρήση των ψηφιακών εργαλείων και στην αναζήτηση υλικού. Τέλος δύο (2) έχουν εντοπίσει κάποιες ασάφειες στη διατύπωση των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων, ο ένας κυρίως στο πεδίο του Ρωμαϊκού κόσμου και ο άλλος αναφέρει ότι τις έχει επισημάνει στον επιμορφωτή.

10. Αξιολόγηση του περιεχομένου που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις του και ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα.

Έντεκα (11) ερωτώμενοι συμφωνούν στο ότι ανταποκρίνεται στην ηλικία των μαθητών γιατί μπορούν οι μαθητές να ακούσουν για την καθημερινή ζωή στη Ρώμη, τις γιορτές της Ρώμης, τη λογοτεχνία αλλά και επιθυμούν να ξεφύγουν από το βαρετά τυποποιημένο μάθημα της αποστήθισης. Όσον αφορά τις προγενέστερες γνώσεις των μαθητών, άλλοι συμφωνούν ότι ανταποκρίνεται καθώς σχετικά με τον ρωμαϊκό κόσμο, έχουν διδαχτεί για τη ρωμαϊκή εποχή από την ιστορία της Α΄ Λυκείου. Άλλοι θεωρούν ότι πάλι ανταποκρίνεται αλλά σε σχέση με τη γραμματική και το συντακτικό καθώς έχουν διδαχτεί βασικές έννοιες από αρχαία και

νέα ελληνική γλώσσα. Ένας (1) αναφέρει ότι στην ιστορία δεν φθάνουν ποτέ στη ρωμαϊκή εποχή. Δύο (2) αναφέρουν πως για να κάνουν σωστή κριτική θα πρέπει να είχαν και το σχολικό εγχειρίδιο. Ο ένας (1) μάλιστα επισημαίνει πως θα έπρεπε να είχαν γίνει αντίστροφα. Τρεις (3) αναφέρουν εμπόδιο πάλι τη ύλη καθώς πρέπει να τη διατρέξουν λόγω των εξετάσεων. Σχετικά με την επιστημονική του εγκυρότητα όλοι το θεωρούν άρτιο επιστημονικά από καταξιωμένους επιστήμονες, με πολύ καλή οργάνωση και λαμβάνοντας εγχειρίδια της τελευταίας δεκαετίας.

11. Απόψεις σχετικά με την οργάνωση του περιεχομένου του ΠΣ σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη και για τη λειτουργία αυτής της καινοτομίας.

Δέκα (10) ερωτώμενοι υποστηρίζουν ότι υπάρχει πολύ καλή οργάνωση των θεματικών πεδίων, ο τρόπος που έχουν τοποθετηθεί είναι γραμμικός, με συνοχή, ξεκινάει από κάτι απλό και εξελίσσεται σε πιο σύνθετες έννοιες από τη Β΄ Λυκείου έως και τη Γ΄ Λυκείου και συμφωνούν ομόφωνα ότι θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία και θα κάνει το μάθημα πιο ενδιαφέρον. Ωστόσο δύο (2) εκφράζουν αρνητική άποψη, λόγω έλλειψης εγχειριδίου. Ο ένας (1) μάλιστα υποστηρίζει ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών είναι *επί ζύλου κρεμάμενο χωρίς εγχειρίδιο*.

12. Αξιολόγηση της κοινωνικο-πολιτιστικής εγκυρότητας του περιεχομένου του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών.

Όλοι οι συνεντευξιαζόμενοι συμφωνούν ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες. Συγκεκριμένα αναφέρουν ότι το μάθημα των Λατινικών εκ φύσεως είναι μάθημα που σχετίζεται με θέματα όπως παγκοσμιοποίηση, πολυπολιτισμικότητα, συμπερίληψη και το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών επιχειρεί να τα αναδείξει μέσα από το περιεχόμενό του. Αναφέρουν παραδείγματα όπως: Στο παρελθόν η ρωμαϊκή αυτοκρατορία είχε ενσωματώσει και άλλους πολιτισμούς οι οποίοι διατήρησαν τη γλώσσα τους, τα ήθη και έθιμά τους και ο κόσμος ήταν παγκοσμιοποιημένος όπως

και σήμερα. Επίσης ένας (1) αναφέρει ότι η Λατινική γλώσσα ήταν παγκόσμια γλώσσα για μεγάλο χρονικό διάστημα και σήμερα συνδέεται με την Ελληνική και με άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες. Ένας (1) αναφέρει ότι η εποχή της Δημοκρατίας στη Ρώμη η Res Publica, παραπέμπει στην υιοθέτηση της Δημοκρατίας ως ένα παγκόσμιο πολίτευμα που υιοθετήθηκε από τις περισσότερες χώρες, αλλά και η εποχή της Αυτοκρατορίας στη Ρώμη μας συνδέει με το σήμερα καθώς σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες βλέπουμε και κατάλοιπα μοναρχίας η οποία έχει συνδυαστεί με τη Δημοκρατία. Ένας (1) αναφέρει και τις διαχρονικές αξίες που το μάθημα αναδεικνύει, αξίες οι οποίες σχετίζονται με την παγκοσμιοποίηση και μέσω αυτών ο μαθητής κατανοεί ότι είναι ευρωπαίος πολίτης. Ένας (1) αναφέρει και ως πολύ σημαντικά και τα γεγονότα που συνέβησαν στο παρελθόν και οι πράξεις των ανθρώπων όπου ο μαθητής μπορεί να τα συνδέσει με το σήμερα και να κρίνει, να κάνει έρευνα, να συνεργαστεί με τους άλλους μαθητές. Ένας (1) αναφέρει ότι τα παράλληλα κείμενα η διακειμενική χρήση και η διαθεματικότητα βοηθούν αρκετά στη σύνδεση του σήμερα με το παρελθόν. Ωστόσο, ένας (1) επισημαίνει πως στην εφαρμογή δεν είναι σίγουρος αν θα επιτευχθούν όλα αυτά, άλλοι δύο υπογραμμίζουν ότι εξαρτάται και από τον εκπαιδευτικό στο πως θα το αξιοποιήσει και τέλος ένας (1) αναφέρει και πάλι ως εμπόδιο την απουσία του εγχειριδίου.

13. Αξιολόγηση περιεχομένου του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος και διατύπωση βελτιωτικών προτάσεων.

Υπάρχει ομοφωνία μεταξύ των ερωτώμενων ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών σε γενικές γραμμές είναι εφαρμόσιμο αλλά υπογραμμίζουν ότι θα ήθελαν να το δουν στην πράξη, παράλληλα με τα σχολικά εγχειρίδια και τις οδηγίες του εκπαιδευτικού, προκειμένου να μιλήσουν με ακρίβεια. Πιο αναλυτικά οι περισσότεροι θεωρούν ότι το βωρο στη Γ' Λυκείου είναι επαρκέστατο, ωστόσο λόγω των πανελληνίων εξετάσεων πιστεύουν ότι η ύλη είναι πολλή. Ένας αναφέρει ότι ενδεχομένως ο χρόνος να αναλωθεί στα

γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα λόγω των πανελληνίων εξετάσεων. Όσον αφορά τη Β΄ Λυκείου επισημαίνουν ότι το 2ωρο είναι πολύ λίγο και η ύλη μεγάλη. Όσον αφορά τις αλλαγές, οι προτάσεις έχουν ως εξής: Δύο (2) προτείνουν κάποιοι άξονες της Β Λυκείου να μεταφερθούν στη Γ Λυκείου, δέκα (10) προτείνουν περιορισμό της ύλης. Πιο συγκεκριμένα ένας (1) προτείνει περιορισμό των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων και συγκεκριμένα του γερονδίου και της γερονδιακής έλξης. Ωστόσο ένας (1) δεν θα ήθελε να αφαιρεθούν το γερούνδιο και η γερονδιακή έλξη γιατί τα θεωρεί ως βασικά στοιχεία για την κατανόηση των κειμένων απεναντίας θα πρόσθετε ώρες στη Β Λυκείου. Ένας (1) επίσης δε θα περιόριζε την ύλη διότι είναι υπέρ της πολλής ύλης. Ένας (1) προτείνει να περιοριστεί το κομμάτι των εξετάσεων στη Β΄ Λυκείου, άλλος για τη Γ να υπάρχουν κομμάτια της ύλης στις πανελλήνιες. Ένας (1) θεωρεί ότι εξαρτάται από το επίπεδο των μαθητών και τις ώρες που χάνονται και ίσως να μην εφάρμοζε όσα προτείνονται σχετικά με τις ΤΠΕ και τέλος άλλοι δύο (2) προτείνουν λιγότερα κείμενα. Τρία σε κάθε θεματική ενότητα και αντίστοιχα δέκα σε κάθε τάξη.

14. Προτάσεις για αλλαγή στη διάταξη ή την προσθήκη / αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων.

Οι εννέα (9) συνεντευξιαζόμενοι αναφέρουν ότι δε θα άλλαζαν κάτι και θα ήθελαν να δουν το Πρόγραμμα Σπουδών στην εφαρμογή του προκειμένου να μιλήσουν με ακρίβεια. Δύο (2) θα αφαιρούσαν το γερούνδιο και τη γερονδιακή έλξη, ο ένας (1) συγκεκριμένα προτείνει και λιγότερη έμφαση στα γραμματειακά είδη και στα αντωνυμικά επίθετα στη Β΄ Λυκείου. Ένας (1) θα έδινε έμφαση στο κομμάτι της καθημερινής ζωής των Ρωμαίων από ότι στην ιστορία και ένας (1) θα ήταν πιο αντικειμενικός και αμερόληπτος στη χρήση του πολιτικού λεξιλογίου και στη στάση του απέναντι σε τέτοιους όρους.

15. Αναγνώριση του παιδαγωγικού προσανατολισμού του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών και τεκμηρίωση.

Όλοι οι ερωτώμενοι συμφωνούν με τους κατασκευαστές του Νέου Προγράμματος Σπουδών ότι είναι ένα πρόγραμμα προοδευτικό και μαθητοκεντρικό. Οι περισσότεροι θεωρούν ότι η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία μπορεί να επιτευχθεί πιο αποτελεσματικά στο θεματικό πεδίο του Ρωμαϊκού πολιτισμού. Επισημαίνουν ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές για αυτενέργεια, να διερευνήσουν, να ανακαλύψουν, να κρίνουν, να συγκρίνουν και σε συνεργασία σε ομάδες και παράλληλα με τη χρήση των ΤΠΕ ακόμα και στις ενότητες της γραμματικής και του συντακτικού, όπου δίνεται η δυνατότητα καλλιέργειας της κριτικής σκέψης των μαθητών. Υποστηρίζουν ότι υπάρχει ποικιλία ασκήσεων και ότι είναι μετασχηματιστικές και βιωματικές. Δύο (2) υποστηρίζουν ότι αυτή η προσέγγιση βοηθά και στη διαφοροποιημένη διδασκαλία. Τέλος τρεις (3) αναφέρουν ως εμπόδιο και την ύλη για τις πανελλήνιες εξετάσεις.

16. Βαθμός συμφωνίας με την προτεινόμενη παιδαγωγική προσέγγιση.

Παρατηρείται ομοφωνία μεταξύ των συνεντευξιζόμενων στο ότι η μαθητοκεντρική προσέγγιση είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματος των Λατινικών καθώς ο μαθητής έχει ρόλο πρωταγωνιστή, ερευνητή, συνθέτη απόψεων μέσα από τον διάλογο και την έρευνα ώστε να βγουν στο προσκήνιο οι ιδέες της Ρωμαϊκής εποχής. Ένας (1) επισημαίνει ότι αυτός ο τρόπος κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών και παρακινεί ακόμα και τους πιο εσωστρεφείς καθώς τους ωθεί στο να συμμετέχουν. Ωστόσο, τέσσερεις (4) αναφέρουν πάλι ως εμπόδιο την πίεση στο να βγει η ύλη για τις πανελλήνιες εξετάσεις, αλλά και δύο (2) την απουσία υλικοτεχνικής υποδομής.

17. Τρόπος αποδοχής του Νέου Προγράμματος Σπουδών από τους Φιλολόγους

Οι ερωτώμενοι αναφέρουν πως οι περισσότεροι στην επιμόρφωση το είδαν θετικά και περιμένουν να το δουν στην πράξη και όσοι δεν έχουν επιμορφωθεί το αναμένουν άλλοι με ενθουσιασμό και άλλοι είναι αρνητικοί. Τέσσερεις (4) αναφέρουν ότι κατά τη διάρκεια των επιμορφώσεων υπήρχαν και αντιδράσεις. Αναφέρεται ως παράδειγμα ότι κάποιιοι εμμένουν στα παλαιά δεδομένα, δηλαδή υπέρ της περισσότερης ύλης και εμμονή στα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα γιατί είναι εύκολο για εκείνους και κάποιιοι αντιδρούν γενικά στην αλλαγή γιατί «ξεβλοεύονται». Ένας (1) ερωτώμενος αναφέρει ότι δε συμβαδίζει με τις απαιτήσεις δηλαδή την πίεση των πανελληνίων εξετάσεων. Ένας (1) σημειώνει ότι πρέπει να γίνουν επαναληπτικές επιμορφώσεις γιατί κάποιιοι εκπαιδευτικοί που έχουν ήδη επιμορφωθεί δεν γνωρίζουν να κάνουν εκπαιδευτικά σενάρια στο πεδίο του ρωμαϊκού πολιτισμού παρά μόνο με γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα.

18. Αξιολόγηση της εφαρμοσιμότητας του Νέου Προγράμματος Σπουδών με βάση την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων. Αναφορά σε πιθανές δυσκολίες στο πεδίο εφαρμογής.

Οι επτά (7) από τους ερωτώμενους υποστήριξαν ότι κατά την εφαρμογή του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών θα ανακύψουν δυσκολίες από μέρος των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα ανέφεραν ότι οι εκπαιδευτικοί δεν είναι επαγγελματικά έτοιμοι λόγω του ότι έχουν συνηθίσει τον παλαιό τρόπο διδασκαλίας του μαθήματος που είναι εύκολος και έχει παγιωθεί η αντίληψη ότι το μάθημα είναι απόλυτα γλωσσικό και λόγω του ότι χρειάζονται και την απαραίτητη εξοικείωση με την τεχνολογία. Ένας μάλιστα επισημαίνει ότι θα υπάρξει χαλαρότητα και γι αυτό θεωρεί απαραίτητους τους συχνούς ελέγχους από σχολικούς συμβούλους. Πέντε (5) αναφέρουν ότι θα ανακύψουν δυσκολίες λόγω της έλλειψης υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων όπως Η/Υ, εργαστηρίων

με επαρκέστερες θέσεις Η/Υ και προτζέκτορες. Ένας (1) μάλιστα υπογραμμίζει ότι οι τάξεις δεν έχουν όλες προτζέκτορα και είναι αποθαρρυντικό για τον καθηγητή να τον κουβαλάει. Πέντε (5) επίσης αναφέρουν ως δυσκολία και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων, άλλοι λόγω του εξετασιοκεντρικού συστήματος, δηλαδή την πίεση να βγει η ύλη για τις πανελλήνιες εξετάσεις. Άλλοι λόγω της κουλτούρας των εκπαιδευτικών όπως αναφέρθηκε παραπάνω (παγιώνονται κάποιες αντιλήψεις και δεν είναι εύκολο να αλλάξουν νοοτροπία) και άλλοι λόγω της κουλτούρας των μαθητών (προτιμούν τα φροντιστήρια, υποτιμούν το μάθημα των Λατινικών, χαμηλό επίπεδο).

19. Αναφορά στις σημαντικότερες δυσκολίες και στα πλεονεκτήματα που θα μπορούσαν να προκύψουν κατά την εφαρμογή του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών.

Έξι (6) από τους συνεντευξιαζόμενους ως δυσκολίες ανέφεραν τον όγκο και την πίεση της ύλης εξαιτίας των εξετάσεων και τον μη επαρκή διαθέσιμο χρόνο κυρίως στη Β΄ Λυκείου. Μάλιστα ένας (1) επεσήμανε ότι χάνονται και ώρες. Ένας (1) άλλος επεσήμανε ότι λόγω των πανελλήνιων εξετάσεων μαθητές και γονείς θα αντιδράσουν γιατί θα ήθελαν να αφιερώνεται ο χρόνος στην προετοιμασία για τις πανελλήνιες εξετάσεις. Τρεις (3) αναφέρουν ως δυσκολίες την έλλειψη του τεχνολογικού εξοπλισμού και την εφαρμογή των ΤΠΕ και ένας (1) από αυτούς αναφέρει και την απροθυμία των μαθητών για ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες. Τέλος ένας (1) αναφέρει ως δυσκολία τη μη αντικειμενική χρήση του πολιτικού λεξιλογίου και ένας (1) άλλος θα άλλαζε την προσέγγιση κάποιων γραμματικοσυντακτικών φαινομένων και κάποιων θεματικών ενοτήτων. Όσον αφορά τα πλεονεκτήματα τέσσερεις (4) αναφέρουν ως πλεονέκτημα το γεγονός ότι το πρόγραμμα είναι ανοιχτό και επιτρέπει την ευελιξία και αυτενέργεια του εκπαιδευτικού. Δύο (2) αναφέρουν τα στοιχεία του πολιτισμού και Δύο (2) αναφέρουν την μαθητοκεντρική προσέγγιση (κριτικός γραμματισμός, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία) που θα εξάψει το ενδιαφέρον των μαθητών.

20. Συνοπτική διατύπωση συγκεκριμένων βελτιωτικών προτάσεων.

Οι τρεις (3) συνεντευξιαζόμενοι προτείνουν λιγότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα προκειμένου να απελευθερωθεί χώρος και χρόνος για τη θεματική του Ρωμαϊκού κόσμου. Ένας (1) μάλιστα προτείνει απόδοση κειμένου και όχι μετάφραση. Δύο (2) προτείνουν τα εγχειρίδια να πατάνε πάνω στο Πρόγραμμα και αντίστοιχα να υπάρχει και ο αντίστοιχος χρόνος. Ένας (1) προτείνει αντικειμενική χρήση πολιτικού λεξιλογίου και ανάδειξη της Δημοκρατικής περιόδου για να περάσουν δημοκρατικά μηνύματα στους μαθητές. Άλλος προτείνει τα παράλληλα κείμενα να μην περιορίζονται σε λατινικά κείμενα της Ρωμαϊκής εποχής, αλλά και σε νεότερα από τη σύγχρονη λογοτεχνία. Τέλος τρεις (3) περιμένουν να το δουν στην εφαρμογή του.

21. Αποτελεσματικότητα της επιμόρφωσης στην προώθηση των νέων στοιχείων του Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών.

Οι έντεκα (11) συνεντευξιαζόμενοι δήλωσαν ευχαριστημένοι από την επιμόρφωση και τον επιμορφωτή και αναμένουν να το εφαρμόσουν. Ένας (1) θα ήθελε να επαναληφθεί. Ένας (1) θα ήθελε να διαρκέσει περισσότερες ώρες ενώ ένας (1) λιγότερες. Τρεις (3) θα επιθυμούσαν περισσότερη πρακτική άσκηση επισημαίνοντας πως η επιμόρφωση ήταν περισσότερο θεωρητική. Ένας (1) θα ήθελε να υπήρχε και το σχολικό εγχειρίδιο παράλληλα με την επιμόρφωση και ένας (1) επισημαίνει ότι θα ήθελε περισσότερη πίστη στο πρόγραμμα από τους επιμορφωτές προκειμένου να διαχυθεί αυτό και στους επιμορφούμενους και όχι να λένε χαρακτηριστικά «τι τα θέλουμε το γερούνδιο και τη γερουνδιακή έλξη;».

4.2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Οι συνεντευξιαζόμενοι είναι Φιλολόγοι που διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών σε δημόσια σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από διάφορες περιοχές της Ελλάδας και έχουν όλοι τους επιμορφωθεί στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών. Κατέχουν μεταπτυχιακά διπλώματα και κάποιοι διδακτορικό με ειδίκευση στα Λατινικά, πολυετή υπηρεσία και είναι επιμορφωτές Β΄. Δεν έχουν εφαρμόσει το Νέο Πρόγραμμα καθώς δεν εργάζονται σε πειραματικά σχολεία έχουν ωστόσο επιχειρήσει την άτυπη εφαρμογή του. Μόνο ένας από αυτούς εργάζεται σε πρότυπο σχολείο και το έχει εφαρμόσει. Για την οργάνωση του μαθήματός τους βασίζονται στη διδακτέα ύλη και στο σχολικό εγχειρίδιο και κατά κύριο λόγο διδάσκουν το μάθημα κειμενοκεντρικά εφιστώντας την προσοχή στην μετάφραση και στα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Όπως επεσήμαναν ο λόγος που διδάσκουν το μάθημα με αυτό τον τρόπο είναι η πίεση για την κάλυψη της συγκεκριμένης ύλης, εν προκειμένω της μετάφρασης των κειμένων και της εκμάθησης των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων από τους μαθητές, με σκοπό την καλύτερη δυνατή προετοιμασία τους για τις πανελλήνιες εξετάσεις στη Γ΄ Λυκείου αλλά και για τις εξετάσεις στη Β΄ Λυκείου στην οποία υπάρχει και η τράπεζα θεμάτων. Άλλωστε όπως υπογράμμισε και μια συνεντευξιαζόμενη, οι μαθητές και οι γονείς λόγω των πανελληνίων εξετάσεων στη Γ΄ Λυκείου επιθυμούν τον συγκεκριμένο τρόπο διδασκαλίας του μαθήματος. Μάλιστα, καταφεύγουν και στα φροντιστήρια και θα αντιδρούσαν σε έναν οποιονδήποτε άλλο τρόπο διδασκαλίας. Επομένως, σύμφωνα με το υφιστάμενο Πρόγραμμα Σπουδών και την υφιστάμενη αξιολόγηση πραγματοποιείται η στείρα αποστήθιση των κειμένων και των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων.

Όσον αφορά τη γενική τους γνώμη για το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών, το θεωρούν καινοτόμο καθώς χωρίζεται σε δύο θεματικά πεδία όπου συνδυάζει τη Λατινική Γλώσσα και τον Ρωμαϊκό πολιτισμό και ασχολείται με τον κριτικό γραμματισμό και με τη ρωμαιογνωσία. Θεωρούν επίσης καινοτομία και τα παράλληλα κείμενα, την ετυμολογική σύνδεση της Λατινικής γλώσσας με την Ελληνική και με άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες και τη σύνδεση με τη σύγχρονη εποχή, αλλά και την διαθεματικότητα και διεπιστημονικότητα καθώς μπορεί να συνδυαστεί και με άλλα μαθήματα.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σχεδόν σε όλες τις απαντήσεις τους οι ερωτώμενοι επισημαίνουν ότι θα ήθελαν να δουν το πρόγραμμα στην εφαρμογή του. Ιδιαίτερα τονίζουν ότι στην εφαρμογή θα διαπιστωθεί αν όλα όσα προτείνονται στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών τελικά θα μπορέσουν να επιτευχθούν και ότι ο βαθμός εφαρμογής των όσων προτείνονται εξαρτάται και από τον εκπαιδευτικό. Για παράδειγμα, από την ευχέρεια και διάθεσή του, την κατάρτισή του και τη γνώση του, διότι σχετικά με τις ΤΠΕ δεν γνωρίζουν όλοι οι εκπαιδευτικοί να χειρίζονται τα ψηφιακά εργαλεία. Επιπρόσθετα αναφέρουν ότι την σπουδαιότητα του Νέου Προγράμματος την αντιλήφθηκαν κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης. Επισημαίνουν ότι θα επιθυμούσαν να είχαν ήδη και το νέο σχολικό εγχειρίδιο προκειμένου να κάνουν σωστή κριτική. Μάλιστα ένας αναφέρει ότι το πρόγραμμα είναι *επί ζύλου κρεμάμενο* δίχως εγχειρίδιο. Τέλος θεωρούν ως εμπόδιο στην εφαρμογή του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών την αξιολόγηση και συγκεκριμένα τις εξετάσεις στη Β΄ Λυκείου με την τράπεζα θεμάτων και τις πανελλήνιες εξετάσεις στη Γ΄ Λυκείου, αλλά και την έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής.

Αναφορικά με τα βασικά στοιχεία του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών, υπογραμμίζουν ότι τα στοιχεία που το διαφοροποιούν από το υφιστάμενο πρόγραμμα, είναι κατά κύριο λόγο η έμφαση στον ρωμαϊκό πολιτισμό και στην ρωμαιογνωσία. Αναφέρονται επίσης και η χρήση παράλληλων κειμένων, η διακειμενικότητα, ο κριτικός γραμματισμός, το ευρωπαϊκό περιεχόμενο αλλά και η διαφορετική αξιολόγηση. Η ρωμαιογνωσία και η έμφαση στον ρωμαϊκό πολιτισμό αλλά και η Λατινική γλώσσα στο πλαίσιο του κριτικού γραμματισμού αποτελούν σύμφωνα με τους συνεντευξιαζόμενους και τα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών. Αναφέρονται πάλι και τα παράλληλα κείμενα, η διεπιστημονικότητα, η χρήση των ΤΠΕ αλλά και η αλλαγή στη στοχοθεσία και στην αντιμετώπιση μαθητή και δασκάλου. Υποστηρίζουν ομόφωνα ότι το Νέο πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών είναι για τον πολίτη και τον λειτουργικό του εγγραμματισμό λόγω της επαφής των μαθητών με τον ρωμαϊκό πολιτισμό, ωστόσο μόνο ένας (1) εκπαιδευτικός πρεσβεύει αποκλειστικά την άποψη ότι πρόκειται για πρόγραμμα Ακαδημαϊκού χαρακτήρα γιατί θεωρεί τη γνώση των Λατινικών απαραίτητη για τους μαθητές για τη συνέχιση των σπουδών τους. Οι περισσότεροι από τους ερωτώμενους υπογραμμίζουν ότι το Νέο Πρόγραμμα έχει εντάξει τις ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία σε μεγάλο βαθμό - μέσω βιντεοπαρουσιάσεων,

προβολή ταινιών, ντοκιμαντέρ, νοητικών χαρτών, εικόνων, μέσω της ηλεκτρονικής τάξης, της e-me - και ότι ο βαθμός ενσωμάτωσης εξαρτάται και από τη γνώση, την ευχέρεια και την κατάρτιση του διδάσκοντα. Ωστόσο υπάρχει και μια (1) δήλωση που υπαινίσσεται αρνητική στάση σε ότι αφορά τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Οι συνεντευξιζόμενοι συμφωνούν με τους κατασκευαστές του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών ότι πρόκειται για ένα ανοιχτό πρόγραμμα καθώς παρέχει ευελιξία και περιθώρια αυτενέργειας στους εκπαιδευτικούς. Οι περισσότεροι επίσης συμφωνούν ότι το πρόγραμμα απευθύνεται και σε μαθητές με διαφορετικές ικανότητες μέσω της εφαρμογής της ομαδοσυνεργατικής μάθησης. Συμφωνούν στο ότι είναι και συμπεριληπτικό καθώς τονίζουν πως το μάθημα εκ φύσεως απευθύνεται σε πολυπολιτισμικό κοινό. Ωστόσο υπάρχει και μια άποψη ότι δεν προβλέπεται το γεγονός ότι υπάρχουν και σχολεία με πολλούς μαθητές και χωρίς internet ώστε να επιτευχθεί και η ανοιχτότητα, η διαφοροποιημένη διδασκαλία και η συμπερίληψη. Συμφωνούν επίσης με τους κατασκευαστές ότι το πρόγραμμα έχει διεθνικό, διαπολιτισμικό και διαχρονικό χαρακτήρα και ότι συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων. Υποστηρίζουν ότι αυτά τα επιτυγχάνει μέσω της ετυμολογικής σύνδεσης των λατινικών λέξεων με την νέα ελληνική αλλά και με άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, μέσω ανάδειξης λατινικών φράσεων που χρησιμοποιούμε μέχρι σήμερα, μέσω λατινικών λέξεων που παραπέμπουν σε ανθρωπιστικές αξίες, αλλά και μέσω της χρήσης παράλληλων κειμένων από άλλα μαθήματα από την αρχαιότητα έως και σήμερα. Σχετικά με την οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος, θεωρούν ότι το Νέο Πρόγραμμα τους δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές και λόγω του ότι είναι ανοιχτό τους δίνει περιθώρια αυτενέργειας.

Αναφορικά με τη δομή του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών, οι περισσότεροι θεωρούν ότι είναι σαφώς διατυπωμένα τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα αφού δεν αφήνουν απορίες και είναι βοηθητικά στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος. Αναφέρεται μάλιστα ότι δίνουν τη δυνατότητα για συνεργατική μάθηση και καλλιέργεια κριτικής σκέψης μέσω του κριτικού γραμματισμού. Σχετικά με το περιεχόμενο του Νέου Προγράμματος, οι περισσότεροι συμφωνούν ότι ανταποκρίνεται στην ηλικία των μαθητών αφού αφενός

αφορά τον ρωμαϊκό πολιτισμό αφετέρου όλο το περιεχόμενό του και οι παιδαγωγικές προσεγγίσεις που προτείνονται δύναται να κεντρίσουν το ενδιαφέρον των μαθητών αυτής της ηλικίας. Οι περισσότεροι επίσης συμφωνούν ότι ανταποκρίνεται και στις προγενέστερες γνώσεις των μαθητών και συγκεκριμένα από τη διδασκαλία της ιστορίας της Α΄ Λυκείου αλλά και από τη διδασκαλία βασικών εννοιών γραμματικών και συντακτικών φαινομένων της αρχαίας και νέας ελληνικής γλώσσας των προηγούμενων τάξεων. Όλοι θεωρούν το Νέο Πρόγραμμα άρτιο επιστημονικά καθώς όπως επισημαίνουν, έχει συνταχθεί από καταξιωμένους επιστήμονες με πολύ καλή οργάνωση και λαμβάνοντας υπόψη εγχειρίδια τελευταίας δεκαετίας. Όσον αφορά την οργάνωση του περιεχομένου σε ευρύτερα θεματικά πεδία οι περισσότεροι θεωρούν καινοτομία που το περιεχόμενο ξεκινάει από κάτι απλό και εξελίσσεται σε πιο σύνθετες έννοιες από τη Β΄ έως και τη Γ΄ Λυκείου και συμφωνούν ότι θα λειτουργήσει η συγκεκριμένη καινοτομία. Συμφωνούν επίσης ότι το περιεχόμενο του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες καθώς τονίζουν πως εκ φύσεως είναι μάθημα που σχετίζεται με θέματα όπως παγκοσμιοποίηση, συμπερίληψη και πολυπολιτισμικότητα μέσω του Ρωμαϊκού κόσμου και της Λατινικής γλώσσας. Σχετικά με τον χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος οι περισσότεροι υποστηρίζουν ότι το βωρο στη Γ΄ Λυκείου είναι επαρκέστατο. Ωστόσο πρεσβεύουν ότι το 2ωρο στη Β΄ Λυκείου είναι πολύ λίγο σε σχέση με την ύλη και προτείνουν οι περισσότεροι περιορισμό της ύλης, άλλος κάποιος άξονες της Β΄ Λυκείου να μεταφερθούν στη Γ΄, άλλος την αφαίρεση του γερονδίου και της γερονδιακής έλξης, ενώ άλλος δεν θα τα αφαιρούσε και προτείνει την προσθήκη ωρών στη Β΄ Λυκείου. Οι περισσότεροι δεν θα άλλαζαν τη διάταξη των επιμέρους ενοτήτων. Ωστόσο δύο θα αφαιρούσαν το γερονδίο και τη γερονδιακή έλξη και ένας προτείνει λιγότερη έμφαση στα γραμματειακά είδη και στα αντωνυμικά επίθετα στη Β΄ Λυκείου. Όλοι οι ερωτώμενοι συμφωνούν με τους κατασκευαστές του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών ότι είναι προοδευτικό και μαθητοκεντρικό δίνοντας στους μαθητές τη δυνατότητα αυτενέργειας, διερεύνησης, συνεργασίας, ανακάλυψης και ανάπτυξης κριτικής σκέψης και με την παράλληλη χρήση των ΤΠΕ. Επιπλέον όλοι τους συμφωνούν ότι η συγκεκριμένη παιδαγωγική προσέγγιση είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματος των Λατινικών και ένας επισημαίνει ότι αυτός ο τρόπος θα κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών και θα παρακινήσει ακόμα και τους πιο εσωστρεφείς. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί από αυτούς που επιμορφώθηκαν

δέχτηκαν με ευχαρίστηση και ενθουσιασμό το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών ιδιαίτερα μετά την επιμόρφωση. Ακόμα και αυτοί που στην αρχή αντέδρασαν έπειτα άλλαξαν στάση. Όσοι δεν έχουν επιμορφωθεί, αναμένουν την επιμόρφωση και μάλιστα κάποιοι αντιδρούν αρνητικά γιατί «ξεβλεύονται» όπως επισημαίνουν οι συνεντευξιαζόμενοι. Μάλιστα, ένας (1) συνεντευξιαζόμενος σημειώνει ότι κρίνεται απόλυτα αναγκαίο να γίνουν αρκετές επιμορφώσεις γιατί πολλοί εκπαιδευτικοί ακόμα και αυτοί που ήδη επιμορφώθηκαν – όπως διαπίστωσε κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης - δε γνωρίζουν να δημιουργούν εκπαιδευτικά σενάρια που αφορά τον πολιτισμό, παρά μόνο για γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα.

Όσον αφορά την εφαρμοσιμότητα του Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών, οι περισσότεροι ερωτώμενοι θεωρούν ότι θα ανακύψουν δυσκολίες με βάση την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων λόγω των παγιωμένων αντιλήψεων ότι το μάθημα είναι απόλυτα γλωσσικό και λόγω μη εξοικείωσης πολλών με την τεχνολογία. Όσον αφορά τις υλικές συνθήκες αναφέρουν πως επίσης θα ανακύψουν δυσκολίες στην εφαρμογή του προγράμματος λόγω έλλειψης υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων. Όσον αφορά την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων ως δυσκολίες επισημαίνονται το εξετασιοκεντρικό σύστημα, η κουλτούρα των εκπαιδευτικών λόγω παγιωμένων αντιλήψεων και των μαθητών λόγω χαμηλού επιπέδου κάποιων, προτίμηση φροντιστηρίων και υποτίμηση του μαθήματος. Οι συνεντευξιαζόμενοι υποστηρίζουν ότι κατά την εφαρμογή του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών οι δυσκολίες που θα προκύψουν είναι η πίεση στο να περατωθεί η ύλη για τις πανελλήνιες εξετάσεις στη Γ' Λυκείου, ο λίγος διαθέσιμος χρόνος για τη διδασκαλία του μαθήματος στη Β' Λυκείου, το γεγονός ότι χάνονται ώρες, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, η δυσκολία εφαρμογής των ΤΠΕ αλλά και απροθυμία κάποιων μαθητών για δραστηριότητες. Ως πλεονεκτήματα αναφέρουν την ενασχόληση με τον ρωμαϊκό πολιτισμό και την μαθητοκεντρική προσέγγιση που θα εξάψουν το ενδιαφέρον των περισσότερων μαθητών, αλλά και το γεγονός ότι είναι το πρόγραμμα ανοιχτό και ευέλικτο για τον εκπαιδευτικό. Οι βελτιωτικές προτάσεις των συνεντευξιαζόμενων για το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών ήταν:

- Λιγότερα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα για να απελευθερωθεί χρόνος για τη διδασκαλία του ρωμαϊκού κόσμου. (Κάποιοι αναφέρουν την αφαίρεση γερονδίου και γερονδιακής έλξης, ένας (1) διαφωνεί).
- Λιγότερη έμφαση στα γραμματειακά είδη (αναφέρει ένας (1)).

- Περισσότερος διαθέσιμος χρόνος διδασκαλίας στη Β΄ Λυκείου.
- Να υπάρχει η συγκεκριμένη ύλη του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών και στις πανελλήνιες εξετάσεις του μαθήματος.
- Απόδοση κειμένου και όχι μετάφραση (αναφέρει ένας (1)).
- Επανάληψη των επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών στο μάθημα των Λατινικών. (αναφέρει ένας (1)).
- Τα εγχειρίδια να σχετίζονται με το περιεχόμενο του προγράμματος και με τον χρόνο που διατίθεται.
- Τα παράλληλα κείμενα να είναι και από τη σύγχρονη εποχή. (αναφέρει μία (1) συνεντευξιαζόμενη και αυτό πράγματι έχει προβλεφθεί στο Νέο ΠΣ)
- Ανάδειξη της Δημοκρατικής περιόδου της Ρωμαϊκής εποχής για να δοθούν δημοκρατικά μηνύματα στους μαθητές και αντικειμενική χρήση του πολιτικού λεξιλογίου (αναφέρει ένας (1)).
- Επίβλεψη από σχολικούς συμβούλους κατά την εφαρμογή του Νέου ΠΣ.

Τέλος όσον αφορά την επιμόρφωση, όλοι έμειναν ευχαριστημένοι - κάποιοι μάλιστα πολύ - και θα επιθυμούσαν περισσότερη πρακτική άσκηση. Ένας (1) θα ήθελε να επαναληφθεί και ένας (1) δήλωσε ότι θα επιθυμούσε ο επιμορφωτής να είχε περισσότερη πίστη στο πρόγραμμα.

ΣΥΠΜΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η εκπαίδευση αναδιοργανώνεται και τα Αναλυτικά Προγράμματα αναπόδραστα μετασχηματίζονται και ανανεώνονται καθώς μετασχηματίζεται η γνώση λόγω των μεταβολών σε παγκόσμιο επίπεδο οι οποίες αδιαφιλονίκητα αποτελούν συνέπειες της παγκοσμιοποίησης, των επιστημονικών εξελίξεων και της ραγδαίας ανάπτυξης της τεχνολογίας. Τα Νέα ΠΣ τα οποία συντάχθηκαν το 2021 και αντιστρέφουν ακόμα και τον παγιωμένο και παραδοσιακό ρόλο δασκάλου-μαθητή, αντικατοπτρίζουν όλες αυτές τις αλλαγές και τους μετασχηματισμούς. Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο και το Νέο ΠΣ των Λατινικών παρουσιάζεται απολύτως ανανεωμένο παράλληλα με την επάνοδο του μαθήματος ως εξεταζόμενο στις πανελλαδικές εξετάσεις. Μολονότι υπήρξε μία αμφισβήτηση της αξίας του, το μάθημα επανήλθε στη διδασκαλία της λυκειακής εκπαίδευσης και το Νέο ΠΣ έρχεται να το εκσυγχρονίσει ολοκληρωτικά.

Εντούτοις, πριν την εφαρμογή του Νέου ΠΣ από όλα τα σχολεία της Ελλάδας, κρίθηκε επιβεβλημένη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών (επιμορφωτών Β΄) και η πιλοτική εφαρμογή του και κατόπιν η μέσω έρευνας αξιολόγησή του από τους εν λόγω εκπαιδευτικούς προκειμένου να διαπιστωθεί η εφαρμοσιμότητά του και να παρουσιαστούν προτάσεις για ενδεχόμενη βελτίωσή του. Στην παρούσα ποιοτική έρευνα οι συνεντευξιαζόμενοι εκπαιδευτικοί ήταν Φιλολόγοι που διδάσκουν το μάθημα των Λατινικών σε δημόσια σχολεία της ΔΕ οι οποίοι δεν εφάρμοσαν τυπικά το Νέο ΠΣ των Λατινικών καθώς δεν υπηρετούν σε πειραματικά ή πρότυπα σχολεία, ωστόσο επιμορφώθηκαν σε αυτό και κάποιιοι επιχείρησαν την άτυπη εφαρμογή του. Στα αποτελέσματα της έρευνάς μας διαπιστώθηκε, σύμφωνα με τους ερωτώμενους, ότι κρίνεται αναγκαίο το πρόγραμμα να εφαρμοστεί από όλα τα σχολεία της Ελλάδας ακόμα και σε αυτά που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές και παράλληλα με το σχολικό εγχειρίδιο προκειμένου να εξακριβωθεί η εφαρμοσιμότητά του. Διαπιστώθηκε επίσης ότι συμφωνούν με τους κατασκευαστές του προγράμματος ότι πρόκειται για ανοιχτό πρόγραμμα καθώς επιτρέπει την ευελιξία του εκπαιδευτικού και μαθητοκεντρικό καθώς στο κέντρο βρίσκεται πλέον ο μαθητής. Συμφώνησαν επίσης στο ότι είναι συμπεριληπτικό, ότι απευθύνεται σε μαθητές με διαφορετικές ικανότητες και ότι απαντά στις εξελίξεις της σημερινής πολυπολιτισμικής κοινωνίας

καθώς όπως σημείωσαν, το μάθημα εκ φύσεως απευθύνεται σε πολυπολιτισμικό κοινό. Επεσήμαναν ως βασικά στοιχεία και χαρακτηριστικά του προγράμματος τη ρωμαιομάθεια και τον κριτικό γραμματισμό, τη διεπιστημονικότητα και διαθεματικότητα, τη συνοχή μεταξύ των γνωστικών αντικειμένων, την ετυμολογική σύνδεση της λατινικής με την ελληνική και άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες, την καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας με την ανάδειξη διαχρονικών αξιών και την χρήση παράλληλων κειμένων. Υπογράμμισαν ότι όλα τα παραπάνω προσδίδουν έναν διεθνικό, διαπολιτισμικό και ανθρωπιστικό χαρακτήρα στο Νέο ΠΣ αλλά και συμβάλλουν στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών. Διαπιστώθηκε ωστόσο ότι κρίνεται αναγκαία και η ενεργή συμβολή του εκπαιδευτικού με την γνώση και κατάρτισή του (όπως για παράδειγμα την γνώση χειρισμού των ψηφιακών εργαλείων) και την καλή διάθεσή του αλλά, και η επαρκής υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων προκειμένου να επιτευχθούν όλες οι προτάσεις που παραθέτονται στο Νέο ΠΣ. Μέσα από τις προτάσεις των συνεντευξιζόμενων το Νέο ΠΣ των Λατινικών χρήζει μικρής βελτίωσης - κυρίως αφορά τη μείωση της ύλης στη Β΄ Λυκείου ή την αύξηση ωρών διδασκαλίας, την συμπερίληψη της ύλης του Νέου ΠΣ στις πανελλήνιες εξετάσεις - γιατί ως πρωτεύον εμπόδιο στην ουσιαστική εφαρμογή του στη Γ΄ Λυκείου σύμφωνα με την ομόφωνη γνώμη τους, είναι η πίεση στο να περατωθεί η ύλη για τις πανελλήνιες εξετάσεις.

Συμπερασματικά, έπειτα από την διεξαγωγή της παρούσας έρευνας και στο πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας παραθέτονται οι παρακάτω προτάσεις που δύναται να συμβάλλουν στην επιτυχή εφαρμογή και παραμονή του Νέου ΠΣ των Λατινικών στη ελληνική εκπαίδευση. Σε αυτές συμπεριλαμβάνεται και πρόταση για περαιτέρω έρευνα. Οι προτάσεις παραθέτονται ως εξής:

- Επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών στα Νέα ΠΣ και περισσότερη πρακτική άσκηση.
- Έκδοση και διάθεση του ενδεδειγμένου νέου σχολικού εγχειριδίου/πολλαπλού εγχειριδίου προκειμένου να διευκολυνθούν και παράλληλα να κινητροδοτηθούν οι εκπαιδευτικοί.
- Εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών από όλα τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

- Διεξαγωγή περαιτέρω έρευνας μετά την εφαρμογή του, τουλάχιστον επί δύο συνεχόμενα έτη που θα αφορά τις αντιλήψεις ενός μεγάλου δείγματος εκπαιδευτικών που το εφάρμοσαν από όλη την Ελλάδα.
- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όσον αφορά τις ΤΠΕ προκειμένου:
 - ✓ να ενσωματώσουν αποτελεσματικά την τεχνολογία στη διδασκαλία.
 - ✓ να βελτιώσουν τις δεξιότητες διδασκαλίας.
 - ✓ να αλλάξουν αντιλήψεις ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν τα πλεονεκτήματα των ΤΠΕ στη διδασκαλία και στη μάθηση.
 - ✓ να αποκτήσουν επιχειρηματικό πνεύμα, να πειραματίζονται με την τεχνολογία, να εργάζονται με ενθουσιασμό και να καινοτομούν.
- Συνεχής έλεγχος από σχολικούς συμβούλους κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του Νέου ΠΣ.
- Εκπαίδευση μαθητών και εξοικείωση με τα ψηφιακά εργαλεία και με το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ ώστε να είναι εξοικειωμένοι και να έχουν πιο ενεργητικό ρόλο κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του.
- Συνεχείς επιμορφώσεις εκπαιδευτικών στις νέες εξελίξεις.
- Να περιλαμβάνεται η ύλη του Νέου ΠΣ στις πανελλήνιες εξετάσεις και όχι η προηγούμενη ύλη.
- Εξοπλισμός όλων των σχολείων με την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή ώστε να διευκολυνθούν και να κινητροδοτηθούν οι εκπαιδευτικοί

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Νόμος 309 «Περί οργανώσεως και διοικήσεως της γενικής εκπαίδευσέως». ΦΕΚ 100 τχ. Α΄, 30/04/1976. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://e-library.iep.edu.gr/iep/collection/curricula/item.html?tab=01&code=1976-100A>

Νόμος 4610 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι, πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία» ΦΕΚ 70, τχ. Α΄, 07/05/2019. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο:

<https://www.aftodioikisi.gr/wpcontent/uploads/2019/05/%CE%A6%CE%95%CE%9A-5.pdf>

Νόμος 4692 «Αναβάθμιση σχολείου, ενδυνάμωση Εκπαιδευτικών και άλλες Διατάξεις» . ΦΕΚ 11, τχ. Α΄, 12/06/20. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.enomothesia.gr/kat-ekpaideuse/nomos-4692-2020-phek-111a-12-6-2020.html>

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Autio T. (2016). Curriculum Theory, Education Policy and “The Recurring Question of the Subject”. *Counterpoints. Vol.491. Decanonizing the Field*, p.p. 233-246. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.jstor.org/stable/45157414>. (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Bellack A. (1969). History Of curriculum Thought and Practice. *Review of Educational Research. Vol.39. No.3*, p.p. 283-292. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://doi.org/10.2307/1169467> (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Bonelli G. (1986). Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής στα Ιταλικά Σχολεία και τα Προβλήματά της. *Φιλολόγος τ.χ. 44*, σ.σ. 96-118. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.greek-language.gr/periodika/viewer/filologos/1986/44> (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Cuthbert A.S (2021). Disciplinary Knowledge and its role to the school curriculum. In Cuthbert A.S et al. *What Should Schools Teach?* USL Press, p.p. 16. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://doi.org/10.2307/j.ctv14t475s> (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Δαμιανίδου Ε. & Φτιάκα Ε. (2019). Αναλυτικά Προγράμματα και Ενιαία Εκπαίδευση. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, τ. 36, τχ. 67, σ.σ. 45. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pee.gr/wpcontent/uploads/PAIDAGWGIKH_EPITHEORHSH_Teuxos67-2019_17x24cm_208selides_FINAL.pdf (Ανακτήθηκε 20/09/2022).

Egan K. (1978). What is Curriculum? *Curriculum Inquiry. Vol. 8, No. 1*, pp. 65-72. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://doi.org/10.1080/03626784.1978.11075558> (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Hewitt T. (2006). *Understanding and Shaping Curriculum. What We Teach and Why*; Sage Publications, p.p. 13-14. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://dx.doi.org/10.4135/9781452204277> (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Καζάκης Ι. (1982) Delenda Est? *Φιλολόγος τ.χ. 28*, σ.σ. 123-126. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.greeklanguage.gr/periodika/mags/filologos/1982/28/128640> (Ανακτήθηκε 27/09/2022).

Καψάλης Α. (1981) Αναμόρφωση του Αναλυτικού Προγράμματος και Κατάργηση των Λατινικών. *Φιλολόγος, τ.χ 26*, σ.σ. 464-475. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.greek-language.gr/periodika/mags/filologos/1981/26/128601> (Ανακτήθηκε 27/09/2022).

Κουτσελίνη Ι. Μ. (2001). Φιλοσοφία της Εκπαίδευσης και Είδη Αναλυτικών Προγραμμάτων. *Ανάπτυξη Προγραμμάτων: Θεωρία, Έρευνα, Πράξη*. Λευκωσία, σ.σ. 9-11. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: [https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PDE1342/Koutselini%20\(2001\).pdf](https://eclass.upatras.gr/modules/document/file.php/PDE1342/Koutselini%20(2001).pdf) (Ανακτήθηκε 4/10/2022).

Kurz A. (2011). Access to What Should Be Taught and will Be Tested: Students' Opportunity to Learn the Intended Curriculum. Elliot S.N. (eds). *Handbook of Accessible Achievement Test for All Students*. Springer Science Business Media. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/978-1-4419-9356-4_6 (Ανακτήθηκε 07/10/2022).

Μαντζίλας Δ. (2020). Τα Λατινικά στα Τάρταρα. Τις Πταίει; *Ομιλία: Το Μέλλον των Κλασικών Σπουδών στην Ελλάδα*, σ.σ.1,2. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.academia.edu/42167017/> (Ανακτήθηκε 27/09/2022).

Mitchell D. (2013). What Controls the Real Curriculum. *Teaching Geography*. Vol.28, No.2, pp. 60-62. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.proquest.com/scholarly-journals/what-controls-real-curriculum/docview/1412593775/se-2>. (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Νικήτας Δ. Ζ. (1998). Τα Λατινικά του Λυκείου. Desiderata et Proposita. *Φιλολόγος* τ.χ. 94, σ.σ. 460-469. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.greek-language.gr/periodika/mags/filologos/1998/94/129976> (Ανακτήθηκε 27/09/2022).

Ornstein A. (1990-1991). Philosophy as a Basis for Curriculum Decisions. *The High School Journal*. Vol. 74, No.2, pp. 102-109. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.jstor.org/stable/40364829> (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Παπάς Β. (2016) Γραμματική, Συντακτικό και Πολιτισμός: Μια Εναλλακτική Πρόταση (συμπληρωματικής) Διδασκαλίας των Λατινικών στο Λύκειο. Στο Γρόσδος Σ. (Επιμ) *Προγράμματα Σπουδών-Σχολικά Εγχειρίδια. Από το Παρελθόν στο Παρόν και το Μέλλον. Πρακτικά Συνεδρίου. Τόμος Γ'*. Αθήνα. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://www.ekedisy.gr/praktika-sinedriou/> (Ανακτήθηκε 25/09/2016).

Πετρόχειλος Ν. (1983) Τα Λατινικά Γράμματα και η Πρόσφατη Πολεμική Εναντίον τους. *Φιλολόγος*, τχ. 32, σ.σ. 88-119. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.greek-language.gr/periodika/mags/filologos/1983/32/128716> (Ανακτήθηκε 24/09/2022).

Pinar W. (2011). *What is Curriculum Theory?* Second Edition. New York: Routledge, p.p.1 Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://doi.org/104324/9780203836033> (Ανακτήθηκε 02/09/2022).

Rasco J. F.A. (2016). In Search of the Lost Curriculum. *Counterpoints. Vol. 491. Curriculum: Decanonizing the field (2016)*, p.p. 137-155. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.jstor.org/stable/45157410>. (Ανακτήθηκε 12/08/2022).

Taylor P. & Richards C. (2019). *An Introduction to Curriculum Studies*. Vol. 34. Routledge: 1-2, 7. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://doi.org/10.4324/9780429453939>. (Ανακτήθηκε 25/08/2022).

Σκουμπουρδή Χ. (2009). Οι Μεταρρυθμίσεις του Εκπαιδευτικού Συστήματος στην Ελλάδα και τα Αναλυτικά Προγράμματα των Μαθηματικών. *Σύγχρονη Εκπαίδευση* τ.159 σ.σ. 95-118. <https://www.academia.edu/18559895> (Ανακτήθηκε 13/08/2022).

Wulfing P. (1983). Αρχαία Ελληνικά και Λατινικά. Διαφοροποίηση στη Διδασκαλία και η Ευρωπαϊκή Συζήτηση για τη Δικαίωσή τους. *Φιλολογος*, τχ.31, σ.σ. 7-28. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://www.greek-language.gr/periodika/mags/filologos/1983/31/128701> (Ανακτήθηκε 27/09/2022).

Φλουρής Γ. (2006). Αξιολόγηση των Προγραμμάτων Σπουδών. *Συγκριτική και Διεθνής Επιθεώρηση*. Τ. 7, σ.σ. 93-125. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://cier.edu.gr/wp-content/uploads/t-7-4.pdf> (Ανακτήθηκε 13/08/2022).

Φραγκουλίδου Π. Καρακατσάνη Δ. (2020) Τα Αναλυτικά Προγράμματα των Κοινωνικών Επιστημών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (1982-2004). *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*. Τχ. 17, σ.σ. 75-86. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://erkyna.gr/e_docs/periodiko/teyxos/teyxos_17-17_2020.pdf (Ανακτήθηκε 20/08/2022).

Young M. (2008). From Constructivism to Realism in the Sociology of the Curriculum. *Review of Research in Education*. Vol. 32, pp. 1-28. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://doi.org/10.3102/0091732X07308969> (Ανακτήθηκε 12/08/2022)

Young M. (2014). What is Curriculum and what can it do. *The Curriculum Journal*. Vol. 25, N.1, p.p. 7-13. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/1080/09585176.2014.902526>. (Ανακτήθηκε 02/09/2022).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Apple M. (1986). *Ιδεολογία και Αναλυτικά Προγράμματα*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Babbie E. (2018). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα*. Αθήνα: Κριτική.
- Βρεττός Ι. & Καψάλης Α. (2009). *Αναλυτικά Προγράμματα. Θεωρία, έρευνα και πράξη*. Αθήνα: Διάδραση.
- Bruni E. (2005). *Greco e latino: Le lingue classiche nella Scuola italiana (1860-2005)* Roma: Armando.
- Goodson I. (2019). *Η πολιτική του Αναλυτικού Προγράμματος & της Εκπαίδευσης*. (επιμ). Ιωαννίδου-Κουτσελίνη Μ., Φιλίππου Σ., Κληρίδης Λ. Αθήνα: Gutenberg.
- Ίσαρη Φ., Πουρκός Μ. (2015). *Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας*. Αθήνα: ΣΕΑΒ.
- Ιωσηφίδης Θ. (2008). *Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική.
- Κασσωτάκης Μ. (2006). *Παιδαγωγικά και Εκπαιδευτικά Ρεύματα από το 18^ο Αιώνα Μέχρι Σήμερα*. Αθήνα: Ιδιωτική.
- Κουμανούδης Σ. (2011) *Λεξικόν Λατινοελληνικών*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μπίλλα Π. (2022). Η Ανάπτυξη των Νέων ΠΣ στο Γνωστικό Πεδίο των Ανθρωπιστικών Επιστημών και της Προσχολικής Ηλικίας. *Ημερίδα 6 Μαΐου 2022. Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής. ΠΜΣ: Εκπαιδευτική Πολιτική. Σχεδιασμός Ανάπτυξη και Διοίκηση.

Νικολοπούλου Π (2022). *Συγκρότηση και εξέλιξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης στην Ελλάδα*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.

Πήλιουρας. Π. (2022). Νέα Προγράμματα Σπουδών Γενικής Εκπαίδευσης. *Ημερίδα 6 Μαΐου 2022. Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης*. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής. ΠΜΣ: Εκπαιδευτική Πολιτική. Σχεδιασμός Ανάπτυξη και Διοίκηση.

Posch P. (2004) Η Κοινωνική Αλλαγή και οι Συνέπειές στη Διδασκαλία και τη Μάθηση. Στο Μπαγάκης Γ. (επιμ). *Ο Εκπαιδευτικός και το Αναλυτικό Πρόγραμμα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Reble A. (2012). *Ιστορία της Παιδαγωγικής*. (μτφ) Χατζηστεφανίδης Θ. Χατζηστεφανίδου-Πολυζώη Σ. Αθήνα: Παπαδήμα.

Robson C. (2010). *Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.

Ρέππας Χ. (2007). Για το Ενιαίο Διαθεματικό Πλαίσιο Σπουδών: Μια Προσπάθεια Κριτικής Αποτίμησης των Νέων Προγραμμάτων. Στο Κάτσικας Χ. & Θεριανός Κ. (επιμ). *Νέα Αναλυτικά Προγράμματα και Βιβλία στο Σχολείο*. Αθήνα: Gutenberg.

Simons E. (2004). Επιστροφή στις Αξίες: Αναλυτικά Προγράμματα και Αξιολόγηση για τον 21^ο Αιώνα. Στο Μπαγάκης Γ. (επιμ). *Ο Εκπαιδευτικός και το Αναλυτικό Πρόγραμμα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Skillbeck M. (1990). Curriculum Reform. Paris: OECD.

Τσατσαρώνη Α., Κούρου Μ. (2007). «Προγράμματα Σπουδών-Δημιουργική και Κριτική Σκέψη: Όροι και Προϋποθέσεις» στο Κουλαϊδης Β. (επιμ). *Σύγχρονες Διδακτικές Προσεγγίσεις για την Ανάπτυξη Κριτικής-Δημιουργικής Σκέψης. Για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Αθήνα ΟΕΠΕΚ.

Τσάφος Β. (2014). *Αναλυτικό Πρόγραμμα. Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Εκπαιδευτικοί Προσανατολισμοί*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Τσιώλης Γ. (2017) *Θεματική Ανάλυση Ποιοτικών Δεδομένων*. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής». ΕΚΠ51 «Εκπαιδευτική Έρευνα στην Πράξη».

Φλουρής Γ. (1983). *Αναλυτικά Προγράμματα Για Μια Νέα Εποχή στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Φρυδάκη Ε. (2009). *Η διδασκαλία στην Τομή της Νεωτερικής και της Μετανεωτερικής Σκέψης*. Αθήνα: Κριτική.

Φωτόπουλος Ν. (2022). *Σημειώσεις του μαθήματος «Κοινωνιολογία της γνώσης και της εκπαιδευτικής πολιτικής»*. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. ΠΜΣ: Εκπαιδευτική πολιτική: Σχεδιασμός, ανάπτυξη και διοίκηση. Ειδίκευση: Εκπαιδευτικά προγράμματα και υλικό. Συμβατικές και e-μορφές: Πολιτικές και πρακτικές.

Χατζηγεωργίου Γ. (2004). *Αναλυτικά Προγράμματα Προβλήματα και Προοπτικές*. Στο Μπαγάκης Γ. (επιμ). *Ο Εκπαιδευτικός και το Αναλυτικό Πρόγραμμα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Χατζηγεωργίου Ι. (1999). *Γνώθι το Curriculum*. Θέματα αναλυτικών προγραμμάτων και διδακτικής. Αθήνα: Ατραπός.

Χριστοδούλου Ν. (2022). *Κατανοώντας το Αναλυτικό Πρόγραμμα ως Πεδίο Μελέτης και Έρευνας*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Χρυσ αφίδης Κ. (2004). «Το Ελληνικό Σχολείο και η Συζήτηση Γύρω από τα Ανοιχτά και Κλειστά Αναλυτικά Προγράμματα» στο Μπαγάκης Γ. (επιμ). *Ο Εκπαιδευτικός και το Αναλυτικό Πρόγραμμα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Γκλαβάς Σ. (2010). *Επισκόπηση της Ιστορίας της Εκπαίδευσης στο Νεοελληνικό Κράτος*. Βιβλιοθήκη Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Αναλυτικά προγράμματα 1899-1999, σ.σ. 2. Διαθέσιμο στο: http://www.pi-schools.gr/progr_spoudon_1899_1999/episkopisi.pdf (Ανακτήθηκε 22/09/2022).

Διατμηματική Επιτροπή για τη Μορφωτική Αυτοτέλεια του Λυκείου και τον Διάλογο για την Παιδεία. (2009). *Αναλυτικά Προγράμματα*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. σ.σ. 1-14. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: http://www.pi-schools.gr/paideia_dialogos/#. (Ανακτήθηκε 16/10/2022).

Δενδρινού Β., Ξωχέλλης Π. (1999). Προγράμματα Σπουδών στη Σχολική Εκπαίδευση *Γλωσσικός υπολογιστής-Προγράμματα Σπουδών, τ.1*. σ.σ. 1-4. Διαθέσιμο στο: <http://www.komvos.edu.gr/periodiko/periodiko1st/glossika/ksohelis/3.htm> (Ανακτήθηκε 01/10/2022).

Ζιώγα Ι. (2015). *Η Διδασκαλία των Λατινικών στη Μέση Εκπαίδευση*. Διδακτορική Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, σ.σ. 19, 25. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://ikee.lib.auth.gr/record/280439?ln=el> (Ανακτήθηκε 24/09/2022).

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής πολιτικής. (2021). Νέα Προγράμματα Σπουδών. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <http://iep.edu.gr/el/nea-programmata-spoudon-arxiki-selida> (Ανακτήθηκε 19/09/2022).

Παναγιωτόπουλος Γ. (2021) *4^η Βιομηχανική Επανάσταση: Η Πρόκληση της Διαχείρισης των Νέων Συνθηκών από τους Εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Κοινωνικό Πολύκεντρο. ΑΔΕΔΥ. Σελ. 17-18, 22, 31-32. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: https://digitalrepository.ekdd.gr/bitstream/123456789/932/1/10_WP_BIOMHXANIK_H%20EPANASTASH.pdf (Ανακτήθηκε 13/09/2022).

Παπαδοπούλου Λ. (χ.χ). *Αναλυτικό Πρόγραμμα-Θεωρητικό/Ιδεολογικό και Πρακτικό Πλαίσιο Ανάπτυξης*. Δικτυακός τόπος: Ιστοσελίδα Π.Ι Κύπρου, σ.σ. 3. Διαθέσιμο στο: http://www.pi.ac.cy/pi/files/epimorfosi/ekpaid_yliko/thriskeftika_mesi/thriskeftika_11.pdf (Ανακτήθηκε 04/10/22).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ-ΜΕΤΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΝ

Σ1. Στερεά Ελλάδα

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Φιλολόγος

Σπουδές: Μεταπτυχιακό στις Επιστήμες της Αγωγής, διδακτορικό στα Αναλυτικά Προγράμματα. Μέλος διοικητικού συμβουλίου περιοδικού Νέας Παιδείας στο αντικείμενο των κλασικών σπουδών.

Υπηρεσία: 25 χρόνια σε δημόσιο σχολείο και 7 χρόνια σε ιδιωτικό.

Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία-υλικά στηρίζεστε γι' αυτό.

Απ: Λοιπόν, στη Β' τάξη που το πρόγραμμα είναι διαφορετικό από της Γ', κοιτάζω να φέρω στους μαθητές κάποια κόμικς... όπως ο αστερίξ... δουλεύουμε τις φρασούλες... αυτές που έχουν επιβιώσει μέχρι σήμερα... οι μαθητές φτιάχνουν διαλόγους των κειμένων,... Είναι πιο μεταβατικό το πρόγραμμα της Β' Λυκείου. Στη Γ Λυκείου, δεν υπάρχουν περιθώρια να κάνεις κάτι ιδιαίτερο, δηλαδή να ασχοληθείς με τον πολιτισμό. Ως γλωσσικό μάθημα αντιμετωπίζεται γιατί εξετάζεται στο τέλος το μάθημα οπότε..... Και στη Β' Λυκείου έχει δημιουργηθεί θέμα γιατί υπάρχει η τράπεζα θεμάτων, μας πιέζει η ύλη.... αλλά βγαίνει!

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά στοιχεία του Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Εγώ το θεωρώ καινοτόμο το Νέο ΠΣ και το μεταβατικό πρόγραμμα της Β΄ Λυκείου μου φαίνεται πολύ μπροστά. Χμμ... η σημαντικότερη καινοτομία είναι ότι συνδυάζει το γλωσσικό μάθημα με τη ρωμαιογνωσία. Το γεγονός ότι έχει δύο θεματικά πεδία, το πρώτο, λατινική γλώσσα, το δεύτερο ρωμαϊκός κόσμος, θα διευκολύνει πάρα πολύ τους εκπαιδευτικούς πιστεύω στο να οργανώσουν το μάθημά τους. Οι άξονες τώρα, εντάξει... η λατινική γλώσσα είναι οι γνωστοί άξονες αλλά στο ρωμαϊκό κόσμο είναι όλοι καινούργιοι και πιστεύω θα υπάρχει μεγάλο ενδιαφέρον από τους μαθητές; Αν θέλουμε το μάθημα να προσεγγίσει τους μαθητές. Περιμένουμε βέβαια και τα νέα βιβλία. Χωρίς αυτά δεν μπορεί να εφαρμοστεί το Νέο ΠΣ. Δεν είπα κάτι... Μου φαίνεται πολύ καινοτόμο που για πρώτη φορά θα έχουμε παράλληλα κείμενα της αρχαίας γραμματείας είτε είναι λατινικής είτε αρχαίας ελληνικής παράλληλα από μετάφραση και έτσι αυτό βάζει τα λατινικά και το ρωμαϊκό κόσμο, τον εντάσσει μέσα στην ιστορία... μπορούμε να δούμε ποια ήταν η επίδραση αυτού του κόσμου στο σύγχρονο γίνεσθαι και χμμ... ποιοι επηρεάστηκαν από αυτό, πώς φτάσαμε μέχρι σήμερα να χρησιμοποιούμε κάποιες φράσεις. Γενικά υπάρχει μια μεγάλη άγνοια για το ρωμαϊκό κόσμο, νομίζω ότι καλύπτεται αυτό, θεωρώ πολύ καινοτόμο το πρόγραμμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Η βασική διαφοροποίηση είναι ο ρωμαϊκός κόσμος που μπαίνει ως θεματικό πεδίο εξίσου με τη λατινική γλώσσα, σίγουρα θα είναι γλωσσικό μάθημα αλλά σου δίνει και την ευκαιρία να μάθεις και τη ζωή των Ρωμαίων, τα ήθη τα έθιμα, την ιστορία και επίσης καινοτομία θεωρώ και τα παράλληλα κείμενα. Νομίζω καινοτομία θα υπάρχει και στην αξιολόγηση από αυτά που είδα δηλαδή οι ασκήσεις δεν θα έχουν καμία σχέση με τις ασκήσεις που βλέπουμε τώρα, δηλαδή θα είναι να κρίνουμε φράσεις, εεε... να γράψουν τα παιδιά κείμενα... θα είναι περισσότερο δημιουργικές. Αυτά είδα.. τώρα δεν ξέρω τι θα εφαρμοστεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Εεε.. φυσιογνωμία.. χμμ.. Εντάξει το μάθημα είναι γλωσσικό! Δεν μπορεί να μην είναι γλωσσικό... και ταυτόχρονα είναι και η ρωμαιομάθεια-ρωμαιογνωσία. Συνδυάζει αυτά τα δύο: γλώσσα και ρωμαϊκό κόσμο. Τα εντοπίζω αυτά τα στοιχεία στα θεματικά πεδία, στους άξονες..

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: Λοιπόν, με βάση το ΠΣ.. επαναλαμβάνω γιατί χωρίς τα εγχειρίδια και χωρίς τον τρόπο αξιολόγησης, δεν μπορούμε να πούμε! Εμένα με εκπροσωπεί η δεύτερη άποψη περισσότερο . Δεν νομίζω ότι με τις γνώσεις που θα πάρουν θα έχουν μεγάλη εξέλιξη ακαδημαϊκή, αυτό μπορούν να το κάνουν τα πανεπιστήμια στο α έτος. Δε χρειάζεται εξαντλητική γνώση των φαινομένων της γλώσσας. Πρέπει να χρησιμοποιήσουν τα λάθη και τα θετικά του παρελθόντος στη σύγχρονη ζωή τους. Θέλουμε κριτικούς και ενεργούς πολίτες.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Χμμ... υπάρχει ένα μεγάλο θέμα με τις κλασικές σπουδές, προσπαθούμε να επιβάλλουμε τις νέες τεχνολογίες... δε μας βγαίνει εύκολα και αυτό φαίνεται και στα λατινικά. Αναφέρεται σίγουρα. Θα μπορούσε να είναι κάποιο βίντεο, μια ταινία με τον ρωμαϊκό κόσμο, κάτι που θα φτιάξουν τα παιδιά, χρήση twister (αντίστοιχο του twitter) φτιάχνουν φράσεις και συνομιλούν μεταξύ τους σε ένα θέμα των λατινικών στα λατινικά. Πρέπει να εστιάσουμε στο πώς πρέπει να χρησιμοποιήσουν οι μαθητές τις ΤΠΕ. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την e-τάξη e-me, να δώσουμε ηλεκτρονικές εργασίες.. έχει το ΠΣ τέτοιες προτάσεις... έχει!

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του ΠΣ ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Στο μεταβατικό το έχω εφαρμόσει.. είναι πιο ανοιχτό από το ισχύον σίγουρα. Σχετικά με τη διαφοροποιημένη και τη συμπεριληπτική... όταν υπάρχει η τράπεζα θεμάτων και πρέπει να βγάλεις κάποια ύλη δεν μπορείς να κάνεις διαφοροποιημένη.

Σε επίπεδο εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.. ίσως μπορείς... αλλά δεν ασχολούνται οι μαθητές. Συμπεριληπτικό, εγώ δουλεύω σε απογευματινό σχολείο που έχει μαθητές από διάφορα πολιτισμικά περιβάλλοντα νομίζω ότι το νέο ΠΣ τραβάει ειδικά τους μαθητές που είναι από άλλες χώρες, δηλαδή στο μεταβατικό το είδα αυτό..., όταν κάναμε περισσότερα πράγματα ιστορικά, ή περισσότερο κοινωνικά... τους άρεσε, έβρισκαν ομοιότητες με τους δικούς τους πολιτισμούς.. Διαφοροποιημένη μόνο με την ηλεκτρονική τάξη. Αυτό πρέπει να το σκεφτούν για όλα τα προγράμματα και όχι μόνο τα λατινικά. Με την ύλη που υπάρχει δεν μπορείς να κάνεις διαφοροποιημένη! Δεν μπορείς να έχεις τράπεζα θεμάτων και διαφοροποιημένη! δεν γίνεται!

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Είναι ξεκάθαρα! φαίνεται και από τους άξονες που έχουν βάλει και τις υποενότητες.. χμμ... είναι ξεκάθαρο... Έναν άξονα από τη Ρώμη στο παρόν.. έχει από κάτω τέσσερις υποενότητες... αυτές οι υποενότητες ουσιαστικά παραπέμπουν στη σύνδεση του ρωμαϊκού κόσμου με το σήμερα. Πως έφτασε..., Λοιπόν.. Τα λατινικά είναι ο άλλος άξονας των κλασικών σπουδών. Είναι σημαντικό για τους Έλληνες μαθητές να συνειδητοποιήσουν ότι δεν είναι μόνο τα αρχαία. Το ότι άντλησε ο ρωμαϊκός κόσμος πάρα πολλά στοιχεία από την αρχαιότητα, καλό είναι να το εντοπίζουν οι μαθητές μέσα από τις συγκρίσεις και να μην το λέμε, και ότι η Βυζαντινή αυτοκρατορία δε γεννήθηκε έτσι. Όλο αυτό το διεθνιστικό νομίζω το πετυχαίνουν με αυτόν τον τρόπο, με τον ρωμαϊκό κόσμο. Θεωρώ ότι έχει γίνει πάρα πολύ καλή δουλειά, είναι από τα πιο καινοτόμα Νέα ΠΣ.

Συνεντέκτρια: Επομένως τα Λατινικά είναι χρήσιμα; Γιατί είχε γίνει μια συζήτηση στο παρελθόν..

Απ: Ναι! είναι χρήσιμα όταν το μάθημα δεν είναι απόλυτα γλωσσικό μάθημα.. όταν συνδυάζει τη γλώσσα και με την ελληνική... όταν δεν είναι αυτό το... μαθαίνω μόνο γραμματική συντακτικό. Δηλαδή, αυτός ο συνδυασμός με τα Λατινικά.. που βλέπεις και τη ρίζα των λέξεων, τη σύνδεση που έχει με την ελληνική γλώσσα... Για μένα θα ήταν ωραίο να το βλέπαμε και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Δηλαδή τι έχει πάρει η γαλλική.. τι έχει πάρει η αγγλική.. είχαμε κάνει πέρυσι στη Β Λυκείου ένα γλωσσάρι το οποίο όλες τις λέξεις των λατινικών που έχουν μέσα τα βιβλία τις βλέπαμε στα ελληνικά στα αγγλικά και γαλλικά και άρεσε πολύ αυτό.. μάλιστα σε μαθητές του εσπερινού που δεν έχουν το χρόνο να διαβάσουνε.

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Σίγουρα υπάρχουν και κάποιες αβλεψίες.. δεν μου έρχεται κάποια στο μυαλό αλλά σίγουρα τις έχω εντοπίσει, οι οποίες είναι ελάχιστες σε σχέση με τα άλλα προγράμματα σπουδών. Εεε... Υπάρχει συνάφεια τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σίγουρα θα βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό, εεε... θα πρέπει να εστιάσει ο εκπαιδευτικός ανάλογα με την ενότητα που έχει τι θέλει να πετύχει... όμως υπάρχει σαφήνεια και σίγουρα συνδέονται και με τις δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα. Λοιπόν! Δεν μπορώ να θυμηθώ τώρα... υπάρχουν ένα, δυο σημεία στα προσδοκώμενα τα οποία

είναι ασαφής! Τα έχω επισημάνει αυτά στον επιμορφωτή: «*δε νομίζω ότι αυτά τα προσδοκώμενα αποτελέσματα οδηγούν στις δεξιότητες που έχετε βάλει*». Δεν ξέρω τι θα γίνει τώρα.. τι διόρθωση.. Είναι πολύ λίγα...

Συνεντέκτρια: Δεν τα θυμάστε τώρα να μας τα αναφέρετε;

Απ: Δεν τα θυμάμαι και δεν τα έχω μπροστά μου. Τώρα κοιτάω τον υπολογιστή αλλά δεν έχω μπροστά μου το mail που έστειλα. Τα έχω επισημάνει στον επιμορφωτή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα

Απ: Εντάξει... σύμφωνα με την ηλικία τους είναι, σχετικά με τις προγενέστερες γνώσεις, υπάρχει εκεί ένα θέμα.. τί γνωρίζουν από τον ρωμαϊκό κόσμο.. τίποτα.. δεν έχουν προλάβει... λίγα πράγματα έχουν κάνει στην ιστορία στην Α Λυκείου. Προγενέστερες γνώσεις στη γλώσσα, σίγουρα έχουν και από την αγγλική, γερμανική, γαλλική και από τα αρχαία ελληνικά. Εντάξει! ε.. ναι τώρα είναι καθηγητές πανεπιστημίου οι συντάκτες! Θεωρώ ότι η επιστημονική του εγκυρότητα είναι δεδομένη. Δεν έχω δει κάτι που να μην είναι επιστημονικά έγκυρο, το θεωρώ πολύ οργανωμένο, υπάρχει πάρα πολύ αγάπη πίσω από το μάθημα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: Αυτό είναι που ξεχωρίζει το ΠΣ των λατινικών από άλλα προγράμματα. Στη Β λυκείου μαθαίνουν πράγματα που θα χρησιμοποιήσουν την επόμενη χρονιά, πατάνε σε αυτά για να προχωρήσουν παρακάτω. Έχει πολύ παιδαγωγική θεωρία από πίσω το ΠΣ των λατινικών σε αυτό το κομμάτι και είναι πραγματικά καινοτομία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Αυτός θα πρέπει να είναι πάντα ο ρόλος του μαθήματος των λατινικών γιατί είναι ένα μάθημα που σε φέρνει σε επαφή με άλλους πολιτισμούς.. πως είναι τα αγγλικά και γαλλικά που μαθαίνεις; Έτσι μαθαίνεις.. και στην αρχαιότητα ο κόσμος ήταν παγκοσμιοποιημένος. Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία είχε ενσωματώσει και άλλους λαούς που κρατούσαν τη γλώσσα τους τα ήθη και έθιμά τους. Με τον προσανατολισμό που έχει τώρα το μάθημα ταιριάζει απόλυτα γιατί έτσι όπως γινόταν οι μαθητές δεν έπαιρναν μρωδιά από τον ρωμαϊκό κόσμο. Ταιριάζει απόλυτα και με τον σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο κόσμο και περιβάλλον που είναι πολυπολιτισμικό. Γιατί η λατινική γραμματεία είναι προϊόν ενός παγκοσμιοποιημένου κόσμου. Μπορούν να το δουν και συγκριτικά με το παρόν. Είναι ένα απαραίτητο μάθημα κλασικής παιδείας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: Λοιπόν εεε... εντάξει... το βωρο της Γ είναι επαρκέστατο. Τώρα για τη Β, το είπα και στην επιμόρφωση... θεωρώ αρκετούς και τους άξονες της γραμματικής και του ρωμαϊκού κόσμου. Το 2ωρο δε φτάνει αλλά αποκλείεται να δοθεί πάνω από 2ωρο.. να είμαστε ρεαλιστές (γέλιο) δεν πρόκειται να δοθεί πάνω από 2ωρο. Ίσως θα έπρεπε κάποιοι άξονες να πάνε στη Γ, τουλάχιστον της γραμματικής κ συντακτικού, νομίζω θα έπρεπε να εστιάσει περισσότερο στο ρωμαϊκό κόσμο στη Β' Λυκείου και τα γραμματικά φαινόμενα να πάνε στη Γ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: Θα αφαιρούσα τελείως τον πλάγιο λόγο και τη γερονδιακή έλξη-γερούνδιο αλλά και η έμφαση στα τα γραμματειακά είδη στον πρώτο άξονα του ρωμαϊκού κόσμου στη Β' Λυκείου (μέχρι την ύστερη ρωμαϊκή μου φάνηκε πάρα πολύ), νομίζω ότι απλώνεται πολύ.. υποθέτω πως θα είναι κάποια εισαγωγή αλλά τα γραμματειακά είδη μέχρι τη ύστερη ρωμαϊκή... (γέλιο) μου φάνηκε πάρα πολύ! Ωστόσο πρέπει να δούμε το εγχειρίδιο! Επίσης τα αντωνυμικά επίθετα στη Β είναι υπερβολικό! Εδώ οι μαθητές δεν μπορούν να μάθουν τις απλές αντωνυμίες! (γέλιο) θα τους βάλουμε και τα αντωνυμικά επίθετα; Νομίζω ότι και αυτό είναι αρκετά εξεζητημένο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: Είναι αρκετά ανοιχτό το συγκεκριμένο ΠΣ οπότε όλα αυτά που είπαμε θα μπορούσαν να επιτευχθούν. Και η μετασχηματίζουσα μάθηση... Η βιωματική.. και όλα. Το ένα πρόβλημα είναι πως θα αξιολογείται το μάθημα που θα δοθεί έμφαση στην αξιολόγηση του μαθήματος και το 2^ο είναι αν θα έχει επιμορφωθεί ο εκπαιδευτικός για τα κάνει όλα αυτά. Δεν τα γνωρίζουν όλοι τεχνικές βιωματικής μάθησης, δεν είναι δεδομένο ότι όλοι γνωρίζουν την ομαδοσυνεργατική.. παρά τα σεμινάρια που έχουν γίνει.. και όλα τα υπόλοιπα που είπαμε. Αυτενέργεια του εκπαιδευτικού... όταν υπάρχει η ύλη που πρέπει να βγει, αυτό είναι αντίφαση! Όταν υπάρχει συγκεκριμένος τρόπος αξιολόγησης...(μικρή διακοπή λόγω σήματος).

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: εννοείται είναι κατάλληλη η μαθητοκεντρική... στην εποχή μας;;; Είμαστε στη δασκαλοκεντρική στα λατινικά. Ε ας πάμε στη δασκαλοκεντρική επιτέλους! (γέλιο)

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Πολύ λένε επιτέλους να αλλάξει αυτό το μάθημα αυτοί που έχουν επιμορφωθεί, αλλά πάντα υπάρχει ο φόβος για το νέο..... «αχ! τι πρέπει να διαβάσω και πόσο;» «τι μεθόδους μου ζητάνε;» ...πρέπει να γίνουν αρκετές επιμορφώσεις στο μάθημα των Λατινικών! Και αυτό φάνηκε και στην επιμόρφωση.. Μας ζήτησαν να κάνουμε σενάρια και πολλοί έκαναν για γλωσσικά φαινόμενα. Αυτό δείχνει ότι δεν είμαστε έτοιμοι να πάμε στο ρωμαϊκό κόσμο, δεν ξέρουμε πως να το διδάξουμε.... άρα έφτιαξαν σενάρια που δίδασκαν γραμματικά φαινόμενα.. που είναι η καινοτομία;; (γέλιο). Αυτό!

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: Ωραία. Οι βασικότερες δυσκολίες επέρχονται από τους εκπαιδευτικούς, λόγω της συνήθειας, της αντίληψης ότι το μάθημα είναι καθαρά γλωσσικό. Δεν φταίνε αυτοί.

Όταν ένα μάθημα διδάσκεται με τον ίδιο τρόπο για αρκετά χρόνια.. και με το ίδιο εγχειρίδιο, έχει δημιουργηθεί ένα κατεστημένο. Δεν είναι εύκολο να αλλάξουνε. Νομίζω πιο εύκολο είναι για τα παιδιά που έχουν μάθει από τις ξένες γλώσσες τη μαθητοκεντρική προσέγγιση. Πάντα τα λατινικά ήταν το εύκολο μάθημα, λίγη δουλειά και αυτό αν δεν αλλάξει... βέβαια έρχονται νέες γενιές φιλόλογων στα σχολεία.. αυτό είναι θετικό. Από την άλλη υπάρχει μια μεγάλη διαρροή μαθητών προς την οικονομία και όχι προς τις ανθρωπιστικές σπουδές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

ΑΠ: Το δύσκολο είναι να φτιάξω το υλικό, δικό σου εφόσον δεν υπάρχει εγχειρίδιο, το θετικό είναι η ανοιχτότητα, θα μπορούσα να εστιάσω σε υλικό, όπου θα ήταν κοντά στην τάξη. Έτσι κάνουμε τη λογοτεχνία. Είναι δύσκολο όταν υπάρχει ύλη, δεν μπορείς να αυτενεργήσεις

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Εγώ θα ήθελα τα εγχειρίδια να πατάνε στο ΠΣ και η αξιολόγηση να συνδέεται με τα μαθησιακά προσδοκώμενα αποτελέσματα οι θεματικοί άξονες του ρωμαϊκού κόσμου να μην είναι εξαντλητικοί και τα γλωσσικά φαινόμενα λιγότερα και όχι μετάφραση αλλά κατανόηση και απόδοση κειμένου με δικά τους λόγια

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: Ήταν πολλές οι ώρες, ίσως δεν χρειάζονταν. πρέπει να αφιερώσει κάποιος χρόνο να δεις με λεπτομέρεια τους άξονες τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα... τους άξονες... , ίσως εργαστήρια να υπήρχαν, να εφαρμόσεις.. Τα σενάρια μας τα είδε μόνο ο επιμορφωτής. Έπρεπε να τα παρουσιάσουμε στους άλλους συναδέλφους ώστε να κριθούν. Θα μπορούσε να είναι λίγο πιο πρακτικό! Αυτό το λέω να το ακούσει και το ΙΕΠ... όχι μόνο μπροστά σε μια οθόνη να παρακολουθούμε... ενήλικες είμαστε! Θέλει και λίγο πρακτική.

Σ2. Νησιά Αιγαίου

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Φιλολόγος

Σπουδές: ΕΚΠΑ, Τμήμα Φιλολογίας Κλασικό, μεταπτυχιακό στο ΕΑΠ: Διοίκηση σχολικών μονάδων. Υποψήφια διδάκτωρ στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης στον τομέα της λατινικής φιλολογίας

Έτη υπηρεσίας: 10 έτη σε ιδιωτικό σχολείο, 20 σε δημόσιο.

Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία-υλικά στηρίζεστε για αυτό;

Απ: Εεε.. Τα Λατινικά δυστυχώς επειδή είναι πανελλαδικά εξεταζόμενο δεν μας αφήνουν για μεγάλη ευελιξία στοχεύω στα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα, έχω επιπρόσθετες ασκήσεις, σχεδιαγράμματα, άξονας το κείμενο και γραμματικοσυντακτική ανάλυσή του. Από πρόπερσι που υπάρχει ένα ενδιαφέρον για τις ερωτήσεις κατανόησης, θα μιλήσω και για ιστορία.. Αλλά δεν υπάρχει μεγάλη δυνατότητα ελευθερίας και καινοτομίας.

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Η αλήθεια είναι ότι ενθουσιάστηκα από την επιμόρφωση γιατί είδα μια διαφορετική οπτική. Τα λατινικά είναι μάθημα που αγαπώ πολύ! και οι εκλεκτοί συνάδελφοι με εξέπληξαν με την πρωτοτυπία τους και την καινοτομία τους να εκσυγχρονιστεί το μάθημα περισσότερο. Θα αγγίζει το μάθημα το γενικότερο πλαίσιο του πολιτισμού, της γνώσης για τον άνθρωπο, της κοινωνίας των ρωμαίων. Εεε θα φύγει από τα πρότυπα τα γλωσσοκεντρικά. Το γλωσσικό συνδυάζεται με το θέμα των ευρωπαϊκών γλωσσών, να δείξει τη δύναμη των λατινικών στην εκμάθηση άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών. Σταματάει η αντίληψη ότι είναι ένα παρωχημένο μάθημα και ότι η λατινική είναι μια νεκρή γλώσσα, αναδεικνύει τη συνέχειά της σε όλες τις γλώσσες και το Νέο ΠΣ θέλει να το αναδείξει αυτό, εεα... δίνει δυνατότητες στο διδάσκοντα αρκετές πρωτοβουλίες και αυτενέργεια και στο μαθητή

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο. Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Το περιεχόμενο γίνεται ευρύτερο, Εεε.. απευθύνεται στον άνθρωπο, στον Ρωμαίο πολίτη, σύζυγο, πατέρα, επαγγελματία. Βλέπουμε άλλες πτυχές του ρωμαϊκού κόσμου που ποτέ δεν εξετάζαμε. Είναι ένας συνδυασμός ιστορίας λογοτεχνίας, γνώσης, πολιτισμού, γλώσσας που παντρεύεται πολύ όμορφα σε σχέση με το σήμερα που είναι ένα στατικό και κατά τη γνώμη λανθασμένα.. εμείς οι φιλόλογοι το έχουμε κάνει μάθημα απομνημόνευσης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Νομίζω είναι αυτό που σας είπα... το πάντρεμα της γλώσσας και του πολιτισμού. Αυτό είναι το βασικό στοιχείο που μπορεί να δώσει νέα πνοή στο μάθημα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: Νομίζω η δεύτερη.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Σε πολύ μεγάλο βαθμό. Στηρίζεται η διδασκαλία του νέου ΠΣ στα ΤΠΕ. Ένας συνάδελφος είχε δημιουργήσει ένα απόσπασμα λατινικό με συνδυασμό σύγχρονης μουσικής, σκίτσου. Μπορεί να γίνει ένα ευχάριστο μάθημα για τα παιδιά και όλες οι αρχές πολιτισμού της ιστορίας... παίρνουν ζωή και εικόνα μέσα από τα ΤΠΕ.

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του ΠΣ ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: είναι πολύ ανοιχτό και δεν επιβάλλει, ο στόχος είναι από την αρχή προσδιορισμένος και δίνει ευελιξία και η διαφοροποιημένη επιτυγχάνεται καθώς υπάρχουν εργασίες που απευθύνονται σε διαφορετικά ενδιαφέροντα και επίπεδα μαθητών. Σκοπός είναι να κινηθεί το ενδιαφέρον του συνόλου της τάξης και αφήνεται ελεύθερη η δημιουργικότητα των μαθητών. Δεν το είδα ως συμπεριληπτικό μέσα από την επιμόρφωση δεν το ένιωσα, θεωρώ όμως όσον αφορά τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και τους μαθητές που προέρχονται από ευρωπαϊκές χώρες και μπορούν να αντιληφθούν την κουλτούρα των λατινικών μέσα και στη δική τους γλώσσα ιστορία και πολιτισμό, θα είναι εύκολο και πολύ ενδιαφέρον να το δούμε συγκριτικά και παράλληλα. Εεεε... Για άλλους πολιτισμούς δεν το εντόπισα... όμως πάντα μπορεί να γίνει σύγκριση όταν μιλάμε για πολιτισμούς, στη γλώσσα, πολιτισμό, τρόπο ζωής. Δεν το αποκλείω.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Ως προς τη διαπολιτισμικότητα θα μπορούσε να φέρει έναν συγκρητισμό πολιτισμών και να αντιληφθούμε μέσα από τη γνώση του άλλου καλύτερα στοιχεία και για τη γνώση του δικού μας πολιτισμού (τις προϋποθέσεις ή την τελετή του γάμου στα λατινικά και να δούμε τις ομοιότητες ή διαφορές με τα δικά μας. Ως προς τη διαχρονικότητα δίνει έμφαση σε φράσεις που χρησιμοποιούμε μέχρι σήμερα, σε κομμάτια τα οποία ο λατινικός πολιτισμός τα μετέδωσε στον δυτικοευρωπαϊκό και έγιναν κομμάτι της κουλτούρας μας. Το ανθρωπιστικό πρέπει να επιτευχθεί (αξίες όπως *mos maiorum*) και πως εκείνοι έβλεπαν τον ανθρωπισμό και πόσο τα πράγματα έχουν διαφοροποιηθεί μέχρι το σήμερα, και διαθεματικό μάθημα θα μπορούσε να αποτελέσει, να δώσει αφορμή σε συνδυασμό με άλλες ειδικότητες και εκπαιδευτικούς να δουλέψουν σε projects διαφορετικά και να φύγει από αυτό το εξετασιοκεντρικό πλαίσιο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Λοιπόν, για να είμαστε ειλικρινείς, μέχρι να βγουν εγχειρίδια, μένει στο θεωρητικό υπόβαθρο. Αν ήταν ελεύθερο και χωρίς εξετάσεις θα έδινα ενδιαφέρον στον πολιτισμό και στον τρόπο ζωής. Δεν είναι μόνο μάχες η αρχαία ρώμη! Είναι ενδιαφέρον τα παιδιά να γνωρίσουν τον ρωμαίο πολίτη μέσα από την

καθημερινότητά του, τους τρόπους διασκέδασής του, τον τρόπο που δουλεύει... οτιδήποτε.

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Λοιπόν, εγώ στην επιμόρφωση αισθάνθηκα ότι οι στόχοι είναι σαφώς διατυπωμένοι και δίνουν έναυσμα αισιοδοξίας στον επιμορφούμενο ότι κάτι αλλάζει και κάτι πολύ καινούριο θα έρθει στην εκπαίδευση. Ακούγεται ξεκάθαρο, ξέρω τι πρέπει να κάνω όμως πρέπει να βγει το εγχειρίδιο να με κατευθύνει και οι οδηγίες από το Υπουργείο... είναι πιο ρεαλιστικές. Δηλαδή οι στόχοι με έκαναν να αισθανθώ πως μπορώ να δημιουργήσω ωστόσο είναι το θέμα του εξετασιοκεντρικού χαρακτήρα του μαθήματος που θα περιοριστούμε σε όλο αυτό το πλαίσιο. Πραγματικά είναι μια πολύ καλή δουλειά.. όμως δεν έχουμε καταλήξει στο τι σχολείο θέλουμε! Είναι τι σχολείο θέλουμε.. τα ΠΣ είναι για έναν ανοιχτό δημιουργικό σχολείο καινοτομίας και δράσης ενέργειας μαθητών και πρωτοβουλίας των συναδέλφων αλλά όταν είναι εξετασιοκεντρικό... εκεί τα πράγματα αλλάζουν

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Λοιπόν, ως προς την ηλικία: τα παιδιά διδάσκονταν λατινικά σε αυτήν την ηλικία, αυτά που επέλεξαν οι συνάδελφοι, συνάδουν άνετα με την ηλικία τους. Εεε... το θέμα είναι τι προγενέστερες γνώσεις έχουν στα λατινικά, δεν αισθάνθηκα ότι χρειάζεται προαπαιτούμενα... μπορεί να εφαρμοστεί και έτσι, σε *tebula rasa* μαθητές. Ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα, είναι όλοι τους οι συνάδελφοι είναι ότι εκλεκτότερο έχουμε στην επιστημονική κοινότητα. Έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη ως προς την επιστημονική εγκυρότητά του.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: Νομίζω ότι καλό είναι να υπάρχει συνέχεια και το πρόβλεψαν αυτό οι εισηγητές του νέου ΠΣ. Ένα θεματικό πεδίο μπορεί να επεκταθεί, διευρυνθεί και βέβαια και η ωριμότητα της ηλικίας βοηθάει. Νομίζω ότι θα χρησιμοποιηθεί με επιτυχία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Λοιπόν, το νέο ΠΣ φροντίζει να μην είναι μάθημα του παρελθόντος αλλά να εκσυγχρονιστεί και να έχει άμεση σχέση με το παρόν, για παράδειγμα, ασκήσεις δημιουργικής γραφής θα σε περνάνε από τα δεδομένα της ρωμαϊκής κοινωνίας στους

1^ο αιώνα μ.Χ. στη σύγχρονη πραγματικότητα και πως σήμερα θα αντιδρούσαμε σε μια τέτοια κατάσταση, σύγκριση του τότε με το σήμερα. Το νομικό πλαίσιο που ακολουθούσαν οι Λατίνοι έχει μεγάλη σημασία και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί με το σύγχρονο ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο. Το πως έγινε η λατινική παγκόσμια γλώσσα για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα και οι σωστές αντιστοιχίες με τη σημερινή αγγλική που διεκδικεί έναν αντίστοιχο τέτοιο χαρακτήρα. Πραγματικά εεε... νομίζω ότι εφόσον μας δοθεί η δυνατότητα και χρόνος μπορούμε να μιλήσουμε για τέτοια πράγματα στο θέμα του σύγχρονου πολιτισμού.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: Εντάξει, εκεί πραγματικά αν δε το δούμε στην πράξη δεν μπορώ να σας απαντήσω ότι θεωρώ πως θα επαρκέσει ο χρόνος γιατί η κάθε θεματική ενότητα πραγματικά σου δίνει τέτοιο εύρος... που θα μπορούσε το κάθε ένα από αυτά να γίνει project. Θα εξαρτηθεί από το εγχειρίδιο, από τις οδηγίες που θα λάβουμε και το κατά πόσο μπορούμε να το πυκνώσουμε και να το συμπεριλάβουμε μέσα στα πλαίσια τα οποία μας δίνονται. Εεε... ναι! Εκεί με φοβίζει λίγο.... Θεωρώ ότι εγώ θα μπορούσα να παρασυρθώ και να κάνω πάρα πολλά πράγματα τα οποία όμως δε θα επαρκούσαν για την κάλυψη της ύλης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: Όχι, δε θα έλεγα ότι έχω κάποια πρόταση για αλλαγή. Θα έλεγα ότι θα ήθελα να το δω να εφαρμόζεται! Δε ξέρω στα πειραματικά σχολεία που το έχουν εφαρμόσει

πώς βλέπουν τη λειτουργία του... Εγώ θα ήθελα να το δω στην εφαρμογή του για να μπορέσω να σας απαντήσω ως προς αυτό.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: Εεε.. θεωρώ ότι πράγματι διαπνέεται από αυτή τη μαθητοκεντρική προσέγγιση. Στο κέντρο μπαίνει ο μαθητής και η αυτενέργεια του μαθητή, δηλαδή υπάρχουν πάρα πολλές δυνατότητες για αυτό είπαμε και πριν ότι ανταποκρίνεται στις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας γιατί ο μαθητής μπορεί να επιλέξει, δεν είναι υποχρεωμένος να λειτουργήσει με ένα συγκεκριμένο τρόπο μάθησης. Μπορεί να μάθει με τον δικό του τρόπο, με διαφορετικό τρόπο, ας πούμε προτείνονται ακόμα και τα ευρητήρια κτλ να γίνουν σε συνεργασία του μαθητή με τον εκπαιδευτικό, να μην είναι έτοιμες δοσμένες λύσεις οι οποίες θα απαιτούν τη δική του αποστήθιση αλλά να είναι δική του δημιουργία. (μικρή διακοπή). Λοιπόν, όπως σας έλεγα ο μαθητής μπορεί να πάρει την πρωτοβουλία και να λειτουργήσει με τον δικό του τρόπο, όπως εκείνος θέλει να μάθει, γι αυτό σας μίλησα για την διαφοροποιημένη η οποία αναφέρεται ακριβώς όπως σας είπα όλο το πλαίσιο είναι δομημένο σε project. Δηλαδή σε κάθε ενότητα μπορούν οι μαθητές να δημιουργούν δικά τους project μέσω των ψηφιακών μέσων, εργασίες, να φτιάχνουν το μάθημα όπως εκείνους τους ικανοποιεί και όπως εκείνους τους αρέσει. Επομένως θα συμφωνήσω ότι υπάρχει και η διαθεματικότητα και ο μαθητοκεντρικός χαρακτήρας και η βιωματικότητα της μάθησης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: Δεν εξαρτάται από το πρόγραμμα Σπουδών! Εξαρτάται από τον τρόπο αξιολόγησης και το τι θα ζητήσουμε. Αν φύγουμε από τα στενά πλαίσια των πανελληνίων εξετάσεων, είναι καταλληλότερη. Αν μείνουμε στα πλαίσια αυτά θα υπάρξουν θέματα....

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητάς σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Δεν είμαι σίγουρη ότι έχουν ενημερωθεί όλοι πλήρως. Η ομάδα που παρακολουθήσαμε την επιμόρφωση το δεχτήκαμε με μεγάλο ενθουσιασμό. Αν θυμάμαι καλά μία με δύο αντιδράσεις... μια πιο σκληροπυρηνική έτσι που εμμένει στο παλιό τρόπο... Όλοι οι υπόλοιποι το δεχτήκαμε πολύ θετικά. Όμως ήμασταν όλοι άνθρωποι που αγαπάμε τα λατινικά, τα διδάσκουμε από επιλογή και όχι γιατί περισεύουν και δεν τα παίρνει κανείς. Και έχουμε διάθεση να στηρίξουμε το μάθημα και να δοκιμάσουμε όλα αυτά τα οποία μας προτείνει η συντονιστική ομάδα. Τώρα, η πείρα μου λέει ότι με το που θα το ακούσουν οι συνάδελφοι στο σύνολό τους θα πουν « πο..πο....! δε γίνονται αυτά.. (γέλιο), είναι πολύ απαιτητικά, δε θα πραγματοποιηθούν. Θέλει δουλειά, πολλαπλασιασμό. Δηλαδή αυτή τη γνώση να την πολλαπλασιάσουμε και να τη μεταφέρουμε με τον ίδιο ενθουσιασμό που λάβαμε

εμείς στους επόμενους. Θέλει και εφαρμογή για να τα δούμε τα πράγματα, να είναι πιο χειροπιαστά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: Η κουλτούρα είναι το πρόβλημα, η κουλτούρα πρέπει να αλλάξει.. και αυτό δεν αφορά τα λατινικά. Αφορά όλα τα μαθήματα. Θεωρώ ότι το πρόβλημα στο πως διδάσκουμε ακόμα και στο πως διορθώνουμε και στο πως εξετάζουμε, εξαρτάται αποκλειστικά από την κουλτούρα που έχουμε υιοθετήσει και η οποία επιλέγει την εύκολη οδό. Το να έχεις έτοιμες τις σημειώσεις σου και να κάνεις το μάθημά σου με τον τρόπο που έχεις μάθει να το κάνεις 50 χρόνια, να βάζεις τα διαγωνίσματα που έχεις μάθει να βάζεις και τα έχεις στο αρχείο σου επίσης 50 χρόνια και να μην θέλεις να αλλάξεις τίποτα, είναι ένα πρόβλημα στο σύγχρονο σχολείο. Βέβαια, πρέπει να πούμε ότι υπάρχουν και νέοι άνθρωποι πολλαπλά επιμορφωμένοι σε πολλά καινούρια πλαίσια οι οποίοι θέλω να πιστεύω ότι θα δείξουν κάποιο ενθουσιασμό, όμως ξαναλέω πρέπει το Υπουργείο να ξαναδεί το τι σχολείο θέλουμε, όχι το Υπουργείο μόνο και οι εκπαιδευτικές και οι μαθητικές κοινότητες γιατί κάθε φορά που γίνονται κάποιες προσπάθειες και από το Υπουργείο και από το ΙΕΠ πολύ αξιόλογες για να πάμε ένα βήμα μπροστά, τελικά σκοντάφτει (παύση) στο πόσο κακομαθημένοι είμαστε και δε θέλουμε να βγούμε από τη βολή μας. Οπότε το ΠΣ θα μας βγάλει από τη βολή μας σίγουρα, θέλει μια εντελώς νέα και φρέσκια οπτική των πραγμάτων όμως αν το κάνουμε αν το θελήσουμε θα έχουμε πράγματι αποτελέσματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: Εγώ σας είπα πως θα χανόμουν προσωπικά στο χρόνο! Αυτό έχω εντοπίσει σε πρώτη φάση, όχι γιατί φταίει το ΠΣ αλλά γιατί πιθανόν ο δικός μου ενθουσιασμός και η έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας πάνω σε αυτό, θα με έκανε λίγο να λοξοδρομήσω και να μεγαθύνω, επεκτείνω ακόμα περισσότερο τα πράγματα που μας δίνει το υλικό. Εκεί νομίζω ότι θα το έχανα. Κατά τα άλλα πιστεύω ότι θα λειτουργούσε με αρκετά ικανοποιητικό τρόπο. Επίσης στο θέμα της αξιολόγησης των μαθητών θα ήμουν λίγο πιο μετέωρη και θα αισθανόμουν μια ανασφάλεια, θα έπρεπε να φτιάξω συγκεκριμένες ρουμπρίκες στις οποίες θα έπρεπε να πατήσω για να βαθμολογήσω τα παιδιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Η αλήθεια είναι ότι αν δεν το δω στην πράξη να δω ότι αυτό με χαλάει τελικά... γιατί εμείς με την επιστημοσύνη και τον τρόπο με τον οποίο το προσεγγίζουμε το βλέπουμε διαφορετικά. Εγώ γοητεύτηκα όταν το είδα.. δεν μου δημιούργησε κάποιον ενδιασμό. Το μόνο που θα έλεγα ίσως, και καλά κάνει, φέρνει σε δεύτερο επίπεδο τη γραμματικοσυντακτική διδασκαλία και δίνει περισσότερη έμφαση στο υπόλοιπο πλαίσιο. Δεν ξέρω αν κάποια στιγμή θα εμφανιστούν προβλήματα στην πλήρη κατανόηση των παιδιών ως προς τα φαινόμενα. Σίγουρα ως προς τον ρωμαϊκό πολιτισμό θα τους έχουμε πιο ενημερωμένους και οργανωμένους, όμως θεωρώ ότι λίγο χάνει ως προς το γραμματικοσυντακτικό. Καταλαβαίνω γιατί το κάνουν οι συνάδελφοι, στηρίζω τη θέση τους.. ότι τα εξειδικευμένα θα πρέπει να τα δουν οι φοιτητές των φιλολογιών και όχι το σύνολο των μαθητών. Όμως, πιθανό στην πράξη... γιατί η κουλούρα που συζητήσαμε πριν δεν είναι μόνο των εκπαιδευτικών είναι και των μαθητών και οι μαθητές έχουν μάθει σε συγκεκριμένη κουλούρα και τους φροντιστές επίσης θα δυσκολέσει, τους θεωρούμε και αυτούς μέρος της όλης διδασκαλίας. Εκεί θα υπάρξουν προβλήματα και αντιδράσεις και θα χαθούνε λίγο τα παιδιά ώσπου να το συνηθίσουν. Εεεε.. ίσως να έδινα λίγο μεγαλύτερη έμφαση στα γραμματικά και συντακτικά και φαινόμενα, λίγη όμως...

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: Ναι, ήταν εξαιρετικός ο επιμορφωτής μας και έκανε πάρα πολύ κουβέντα μαζί μας. Τα περισσότερα όσα με ρωτήσατε μας τα ρωτούσε και εκείνος συνέχεια θέλοντας να δει τι μπορεί να βελτιωθεί στο υπάρχον πρόγραμμα. Είμαι πολύ ευχαριστημένη, ναι. Επειδή πιστεύω ότι η επανάληψη είναι η μητέρα της μαθήσεως, δε θα είχα κανένα πρόβλημα να ακούσω συντομευμένα κάποια. Πιστεύω ότι όσο πλησιάζουμε και όσο το εγχειρίδιο είναι προ των πυλών, εεε... θα ήθελα να το ακούσω και πιο συγκεντρωμένα.

Σ3. Στερεά Ελλάδα

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Φιλολόγος

Σπουδές: ΠΕ02 κλασικό ΕΚΠΑ. Μεταπτυχιακό στην εκπαίδευση στο ΕΑΠ. Ειδικευση στην Εκπαίδευση εκπαιδευτών ενηλίκων και άλλα σεμινάρια.

Έτη υπηρεσίας: 4 χρόνια στην ιδιωτική εκπαίδευση και 25 χρόνια στη δημόσια

Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία-υλικά στηρίζεστε για αυτό;

Απ: Κατ' αρχάς προετοιμάζω τους στόχους περίπου 2-3 κάθε φορά γιατί η ώρα είναι λίγη, πρέπει να συνδεθούμε με την προηγούμενη ενότητα, να κάνουμε την ενότητα κάθε φορά και να δώσουμε και στοιχεία για την επόμενη. Ετοιμάζω συνήθως φύλλο εργασίας, βασίζομαι στο εγχειρίδιο αλλά αν χρειαστεί χρησιμοποιώ και κάτι από τη βιωματική εμπειρία των μαθητών. Ετοιμάζω και εργασιούλες ομαδοσυνεργατικές για να μπορούν να δουλέψουν μέσα στην τάξη για 10 λεπτά, ταυτόχρονα με τη θεωρία που διδάσκεται κειμενοκεντρικά για βρούμε κάποιες πληροφορίες και σιγά σιγά και να εμπειδώνουν τη θεωρία καλύτερα.

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά του στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^ο ερευνητικού ερωτήματος

1. Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Είναι εμπλουτισμένο, πλούσιο, δίνει σε μια ουσιαστική αλλαγή γιατί θέλει να απομακρυνθεί από τη τυποποιημένη γνώση και τη στείρα αποστήθιση μιας μετάφρασης και κάποιων φαινομένων.. εεε... και εισάγει αυτό το καινούριο στοιχείο ότι η ιστορία του ρωμαϊκού πολιτισμού, τη ρωμαιογνωσία και τη ρωμαιομάθεια , το οποίο είναι πολύ ενδιαφέρον γιατί συνδέει και το ρωμαϊκό κόσμο με τον ελληνικό κόσμο. Έχει μέσα μια περιήγηση στην ιστορία, στο μύθο, στη λογοτεχνία, ενώνει αντικείμενα πολλά και ιδιαίτερα. Είναι πολύ ενδιαφέρον, όμως είναι απαιτητικό έτσι όπως το είδαμε και έτσι όπως το έχουν σχεδιάσει, η ύλη των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων παραμένει ίδια! Με αποτέλεσμα να είναι ιδιαίτερα επίπονο και δύσκολο να μπορέσει να περατωθεί σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Ήδη και πριν υπήρχε αυτό το αίτημα. Ίσως θα έπρεπε να σκεφτούν να περιοριστεί η ύλη της θεωρίας της γραμματικής και του συντακτικού.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Βλέπω ότι απομακρύνεται από την τυποποίηση και από τη στείρα αποστήθιση που είχαμε πρώτα. Δηλαδή οι μαθητές μάθαιναν απέξω τα συγκεκριμένα κομμάτια των κειμένων στη μετάφραση απλά και δεν είχαν καμία επαφή με το κείμενο, την ιστορία, το πλαίσιο με τα ήθη και έθιμα αυτόν τον κόσμο τον ρωμαϊκό που έζησε και έδρασε, υπήρχε συνυπήρχε αφομοιώθηκε από το ελληνικό στοιχείο, αλληλεπίδρασε με το ελληνικό στοιχείο... Τώρα βλέπουμε ότι εισάγει νέα στοιχεία λογοτεχνίας, κοινωνίας, ιδεολογίας. Είναι δηλαδή μια διακειμενικότητα που βοηθά να ταξιδέψουμε σε εκείνη την εποχή να την κατανοήσουμε καλύτερη και να έχουμε μια

καλύτερη άποψη για το παρελθόν του ρωμαϊκού κόσμου. Είναι μια άλλη οπτική του μαθήματος πολύ ενδιαφέρουσα. Αναμένουμε με αγωνία και τα βιβλία...

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Εεε... το γεγονός ότι δεν διδάσκουμε πλέον ξεχωριστά κείμενα αλλά θεματικές ενότητες. Αυτό είναι πρωτοτυπία και καινοτομία. Η καινοτομία συνίσταται στη ρωμαιομάθεια. Εισάγεται μέσα στο μάθημα αυτή η οπτική, η πλουραλιστική προσέγγιση του ρωμαϊκού κόσμου. Η ρωμαιογνωσία θέτει το δικό της λιθαράκι και το δικό της χώρο μέσα στη διδασχία του μαθήματος των λατινικών. Ελπίζω να μην απογοητευτούν τα παιδιά (γέλιο) και να γίνει με τέτοιο τρόπο η προσέγγιση έτσι ώστε να είναι ιδιαίτερα αγαπητή γιατί είναι ένας πολύ όμορφος κόσμος, πλούσιος ο κόσμος ο ρωμαϊκός με πολλά διδάγματα και για την ακμή του και για την παρακμή του. Ίσως η διακειμενική χρήση των παράλληλων κειμένων που προβλέπει το νέο πρόγραμμα σπουδών, είναι ιδιαίτερα εξυπηρετική για να συνδυαστεί και με το άλλο μάθημα, το μάθημα της λογοτεχνίας και της νέας ελληνικής και της αρχαίας ελληνικής. Σε εμάς τους φιλολόγους δίνει πολλές δυνατότητες, στο να εξασκήσουμε τα παιδιά στην ανάγνωση, στην κατανόηση των κειμένων στην ανταλλαγή των νέων πληροφοριών, στη σύνθεση των απόψεων, στα διδάγματα, να συνδέσουμε την ιστορία, το μύθο, να περιηγηθούμε στον ιδρυτικό μύθο της Ρώμης, στη respublica, στη δημοκρατία της Ρώμης, στους πολέμους... Να δούμε αυτήν την εποχή.. η οποία είναι ιδιαίτερα γοητευτική πλούσια σε παρασκήνιο, σε πολέμους και σε ειρηνικές στιγμές στην πτώση της στην παρακμή της, αιτίες, συνέπειες, αποτελέσματα.. προσφέρεται το μάθημα για πλούσιο υλικό το οποίο μπορεί να δώσει μια συνθετική άποψη για τον ρωμαϊκό κόσμο, ο οποίος είναι πολύ κοντά με τον ελληνικό κόσμο γιατί συνυπήρξαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το νέο πρόγραμμα σπουδών των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: Τείνω και στις δύο απόψεις αλλά κυρίως στη δεύτερη καθώς πιστεύω ότι το θέμα της μελέτης του ρωμαϊκού κόσμου το οποίο περισσότερο από ότι είδαμε εεε... θα αναπτυχθεί στη Β Λυκείου, δίνει τη δυνατότητα στα παιδιά να έρθουν σε επαφή και με την κοινωνία του ρωμαϊκού κόσμου και με την ιστορία και με τον πολιτισμό και με το αλφάβητο και έτσι να έχουν μια άποψη και συνθετική όσον αφορά και την ελληνική κοινωνία της εποχής εκείνης. πράγμα το οποίο τους βοηθά ως πολίτες αυριανούς να έχουν μια γνώμη εμπειριστατωμένη σχετικά με το τι προηγήθηκε, πως λειτούργησε αυτό, ποια ήταν τα λάθη, τα σφάλματα, τα θετικά στοιχεία και έτσι να μπορέσουν να έχουν μια σωστή ιστορική βάση. Γιατί το παρελθόν είναι πάντοτε πυξίδα για το μέλλον

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το νέο ΠΣ έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Θέλω να πιστεύω πως θα την ενσωματώσει γιατί έχει μια ποικιλία δράσεων και επειδή τώρα πλέον εκτείνεται σε δύο θεματικές και στο τυποποιημένο θεωρητικό υλικό αλλά και στην ρωμαιομάθεια. Εκεί στο θέμα της ρωμαιομάθειας μπορούν οι νέες τεχνολογίες και δύνανται να αναπτύξουν τη δυναμική τους μέσα από σχετικά βίντεο, με παρουσιάσεις, αναζήτηση στο διαδίκτυο, διερεύνηση ιστορικών μύθων, γεγονότων, λογοτεχνικών κειμένων, μαρτυριών... Άρα αυτές τις πολλαπλές

πληροφορίες οι νέες τεχνολογίες μπορούν να τις παρέχουν σε σύντομο χρόνο και σε πλούτο επαρκή, είναι δυνατόν να αποτελέσουν και βάση για περαιτέρω έρευνα και στοιχειοθέτηση μιας εμπειριστατωμένης εικόνας για τον ρωμαϊκό κόσμο.

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του ΠΣ ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Αυτό θα φανεί στην εφαρμογή. Όπως λοιπόν το μελετήσαμε και όπως το είδαμε μέσα από την επιμόρφωση... από την επιμόρφωση, μέσα από τα παραδείγματα των υποδειγματικών διδασκαλιών που μας παρουσίασαν, μέσα από το σενάριο που κλήθηκα και εγώ να δημιουργήσω. Ήμουν υποχρεωμένη να συνδυάσω έτσι δραστηριότητες για μαθητές ποικίλου επιπέδου, οπότε εφαρμόζοντας την ομαδοσυνεργατική μάθηση, παρουσιάζοντας φύλλα εργασίας για διαφορετικές κάθε φορά περιπτώσεις μαθητών. Είναι στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού να προσαρμόζει κάθε φορά το υλικό σε κάθε μαθητικό ενδιαφέρον! Δηλαδή μπορεί να δώσει μια εικόνα και να τους ζητήσει να την περιγράψου, μπορεί να δει ένα έργο τέχνης από

την εποχή που να σχετίζεται με τη θεματική ενότητα, για παράδειγμα αν έχουμε τον ιδρυτικό μύθο της Ρώμης μπορούμε να δώσουμε μια εικόνα από το γλυπτό που υπάρχει που να αφορά τη Ρώμη, το κείμενο το σχετικό, τη συνέχεια του κειμένου, ένα λογοτεχνικό που έχει γραφτεί ανάλογα με αυτό, κάποιο σχετικό άρθρο δηλαδή υπάρχει μια ποικιλία πραγμάτων γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα κάθε φορά που ο εκπαιδευτικός μπορεί να το αξιοποιήσει αναθέτοντας δραστηριότητες σε κάθε ομάδα. Μια ομάδα μπορεί να είναι ερευνητές, μια άλλη ομάδα να είναι συντάκτες κειμένου, άλλη να συγκεντρώνει πληροφορίες, άλλη να ζωγραφίζει κάτι, άλλη να μελοποιήσει κάτι, άλλη να κάνει δραματοποίηση. Άρα έτσι και τη συμπερίληψη επιτυγχάνουμε και διαφορετικές ικανότητες καταφέρνουμε να προσεγγίσουμε στο μέτρο του δυνατού κάθε φορά επιπέδου και της αντιληπτικότητας των μαθητών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7¹

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το νέο πρόγραμμα σπουδών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Η επιλογή της ενότητας του ρωμαϊκού κόσμου είναι αυτό το οποίο δείχνει ότι η τυποποίηση και η παραδοσιακή διδασκαλία μόνο των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων βρίσκεται πλέον στο παρελθόν. Συμβαδίζει και συνυπάρχει και με την ιδεολογία και με την τέχνη και με τη μελέτη της κοινωνίας, του πολιτισμού και της ιστορίας του ρωμαϊκού κόσμου. Δηλαδή ο ρωμαϊκός κόσμος γίνεται πλέον ένα παράλληλο αντικείμενο μέσα σε κάθε θεματική ενότητα. Κάθε μάθημα είναι θεματική ενότητα, έχει ένα θέμα. Αυτό το θέμα του λοιπόν το βλέπουμε και από την άποψη της γραμματικής και του συντακτικού αλλά ξεφεύγουμε από αυτό και το αντιμετωπίζουμε έτσι και μέσα στον τόπο, χρόνο στον οποίο τελέστηκε τα πρόσωπα που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο, βλέπουμε το μύθο γύρω από αυτό, το λογοτεχνικό περίβλημα, τις εικόνες που το πλαισιώνουν, τα έργα τέχνης που το

αισθητοποιούν, τα παράλληλα κείμενα που υπάρχουν και καταμαρτυρούν παρουσίες προσώπων γεγονότων και καταστάσεων. Δηλαδή ιδεολογία και η κοινωνία, της Ρώμης ο πολιτισμός ότι υπήρξε η Ρώμη στο παρελθόν αυτό το στίγμα υπάρχει κάθε φορά σε κάθε μάθημα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Μου δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές κατ' αρχάς. Είναι χωρισμένο ανά θεματικές ενότητες, έχει υποδείξεις όσον αφορά τους στόχους, τις αξίες που υπηρετεί, το πως πρέπει να στραφώ και να προσεγγίσω την κάθε θεματική ενότητα και κατόπιν λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά.. προσωπικά θα πρέπει και εγώ να λειτουργήσω με βάση της εμπειρίας μου, της αγάπης μου για το μάθημα και του επιπέδου της τάξης στην οποία απευθύνομαι προκειμένου να είναι ορατό το αποτέλεσμα και να είναι το επιθυμητό. Να αγαπήσουν και οι μαθητές το μάθημα

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο νέο ΠΣ και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Νομίζω ότι είναι αρκετά σαφές, είναι ευκρινείς οι στόχοι... είναι ουσιαστικές οι υποδείξεις για τις δεξιότητες που αισιοδοξούμε να αποκτήσουν οι μαθητές, οπότε έγκειται σε εμάς τους διδάσκοντες να μπορέσουμε να λειτουργήσουμε ως γέφυρα επικοινωνίας των νεαρών μαθητών με έναν κόσμο ο οποίος υπήρξε, έδρασε, φώτισε ένα παρελθόν έδωσε τη δική του σφραγίδα στην ιστορία και εξακολουθεί σήμερα και υπάρχει ως προς το αποτύπωμα που άφησε. Αυτά τα διδάγματα, αυτή η γλώσσα η λατινική η οποία είναι ζωντανή και σε ορολογία σε πολλές επιστήμες. Είναι στη δική μας δυνατότητα να μπορέσουμε να κάνουμε αυτή τη σύνδεση του χθες με το σήμερα και να δείξουμε στους μαθητές ότι η γλώσσα είναι κάτι ζωντανό το οποίο υφίσταται δε χάνεται υπάρχει και παραμένει, εεε... δανείζοντας τύπους, εμπλουτίζοντας κάθε φορά τα παραδείγματα και τα υποδείγματά της οπότε αυτό είναι και το ενδιαφέρον. Μπορούμε να συνδυάσουμε πολλά μαθήματα και τη γλώσσα και την ιστορία και τη λογοτεχνία, μπορούμε να συνθέσουμε εικόνα, ήχο, οι νέες τεχνολογίες θα μας βοηθήσουν για να μπορέσουμε αυτούς τους στόχους του ΠΣ να τους κάνουμε όχι μόνο εμφανείς αλλά και να αποτυπωθεί αυτή η αισιοδοξία την πραγματικότητα..

ΕΡΩΤΗΣΗ 10¹

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο νέο ΠΣ; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Είναι πλούσιο κατ' αρχάς. Είναι γεμάτο γεγονότα, ιστορικά, κοινωνικά, πολιτισμικά, σύνθετα γεγονότα τα οποία επιδιώκουν και ζητούν την κριτική ικανότητα των μαθητών πέραν της τυπικής και απλής αποστήθισης. Είμαι σίγουρη ότι θα τους ενθουσιάσουν αρκεί να μπορέσουμε να τα μεταδώσουμε και να τους κάνουμε ενεργά συμμετέχοντες στην προσέγγιση αυτού του ιστορικού και κοινωνικού πλαισίου που περιβάλλει τον ρωμαϊκό κόσμο. Και για την ηλικία αυτή... εντάξει, είναι κατάλληλο γιατί είναι μια ηλικία η οποία θέλει και ερεθίσματα θέλει να ξεφύγει από το βαρετά τυποποιημένο μάθημα, ότι κάτι το διαφορετικό θα μπορέσει να δώσει στο μάθημα αυτό την αίγλη που του αξίζει και του αρμόζει.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του ΠΣ σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: Είναι μία καινοτομία αυτό, είναι και δύσκολο στην εφαρμογή του και επίπονο για τον συνάδελφο εκπαιδευτικό, θέλω να πιστεύω ότι επειδή το μάθημα έχει αυτή την ιδιαιτερότητα το ότι αγγίζει το παρελθόν αλλά και το παρόν και το μέλλον, το γεγονός ότι τώρα αναπτύσσεται και σε θεματικές έχει μια συνοχή, έχει αρχή, μέση και τέλος, έχει μια επίδραση γεγονότων πολιτιστικών, κοινωνικών, ιστορικών με το γλωσσικό φαινόμενο πράγμα το οποίο του δίνει και μια ομορφιά, ένα μυστήριο μια έτσι λάμψη από το παρελθόν το οποίο όμως εξακολουθεί και υπάρχει και δίνει δρόμους και οδούς για το μέλλον.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Εεεε... απαντά σε μεγάλο βαθμό με την έννοια ότι η ύπαρξη παράλληλων κειμένων, η διακειμενική χρήση μέσα στο μάθημα μέσα από τις θεματικές της προσέγγισης του ρωμαϊκού κόσμου δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να αναπτύξει τη φαντασία του, την κρίση του, να εμπλουτίσει τις γνώσεις του να προσανατολιστεί στο παρελθόν και να το συνδέσει με το παρόν, να κάνει έρευνα, να δημιουργήσει, να δράσει να συνεργαστεί με του συμμαθητές του. Είναι δηλαδή ένα μάθημα που ενεργοποιεί τον ανήλικο μαθητή πολλαπλά και τον βοηθά να κοινωνικοποιηθεί ανακαλύπτοντας έναν κόσμο ο οποίος έδρασε στο παρελθόν μέσα από πλούτο δραστηριοτήτων και μέσα από αυτές τις δραστηριότητες να αντιληφθεί και τους λόγους της ακμής αλλά και της παρακμής του.

ΕΡΩΤΗΣΗ 13

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: Είναι ευχάριστο σαν πρόγραμμα, πολύ ωραίο αλλά η θεματική του ρωμαϊκού κόσμου θέλει την προετοιμασία της προκειμένου να ενταχθεί σωστά στο όλο πλαίσιο της καθημερινότητας της διδασκαλίας του μαθήματος. Αυτό που θα άλλαζα εγώ, θα περιόριζα λίγο τα συντακτικά και γραμματικά φαινόμενα να τα διδαχθούν οι μαθητές της φιλοσοφικής στο Πανεπιστήμιο που η διδασκαλία είναι πιο εμπεριστατωμένη. Γιατί θεωρώ ότι έχει αρκετές απαιτήσεις!

Συνεντέκτρια: Ποια φαινόμενα δηλαδή θα αλλάζατε;

Απ: Θα άλλαζα τα φαινόμενα του γερονδίου, τα τελευταία τα πιο δύσκολα. Η ετυμολογία είναι πολύ σημαντική και έξυπνο και γλωσσικό παιχνίδι και βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν τη σύνδεση των γλωσσών μεταξύ τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: όχι δεν θα άλλαζα. Θα έπρεπε να τις δοκιμάσουμε. Έχουν μια συνοχή, ορθώς έχουν τοποθετηθεί εκεί όπου έχουν τοποθετηθεί, γιατί να μην τις δούμε και στην πράξη;

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής

μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: Σίγουρα η θεματική του ρωμαϊκού κόσμου δίνει τη δυνατότητα στην υποκειμενικότητα του μαθητή να ανθίσει να δώσει δημιουργική πηγή σε δραστηριότητες που ο εκπαιδευτικός ως διαμεσολαβητής της γνώσης πλέον τις προωθεί. Δηλαδή η ομαδοσυνεργατική μάθηση μπορεί εδώ πάρα πολύ καλά να λειτουργήσει και να αξιοποιηθεί με δραστηριότητες που δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να κρίνουν, να συγκρίνουν να αναζητήσουν ιδέες να διαχωρίσουν πρόσωπα και καταστάσεις να συνθέσουν και να διηγηθούν την ιστορία εξ αρχής, να επικοινωνήσουν με την οικογένεια τη ρωμαϊκή του χθες, τα ήθη τα έθιμα, τα πρότυπα ζωής, τις αξίες, να δουν τα κείμενα, με τα λογοτεχνικά και τα παράλληλα κείμενα να δουν πως ήταν η ζωή τότε, μπορούν δηλαδή να έχουν μια άποψη για έναν κόσμο οποίος ανοίγεται μπροστά τους και μέσω συναισθηματικής νοημοσύνης να επικοινωνήσουν με τον κόσμο αυτό, σε ιστορική βάση, σε κοινωνική και αντλήσουν από τις επιρροές τους και χρήσιμα διδάγματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: Ναι, μόνο μαθητοκεντρικά μπορεί να προσεγγιστεί το κομμάτι της ρωμαιογνωσίας όχι απλά ως γνώση μεταδιδόμενη από τον εκπαιδευτικό που είναι απολύτως τυποποιημένο, βαρετό και ανούσιο έτσι. Ενώ με τον μαθητή σε ρόλο πρωταγωνιστή, ερευνητή, συνθέτη των απόψεων μέσα από το διάλογο, την έρευνα μπορεί να βοηθήσει να βγει στο προσκήνιο ο κόσμος αυτός, οι ιδέες οι απόψεις, ο τρόπος ζωής, όλο το πλαίσιο εκείνης της εποχής και να συνδεθεί κάθε φορά με την θεματική.

4^Ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Δεν έχουν επιμορφωθεί όλοι, αλλά το αναμένουν με αγωνία και χαρά γιατί θεωρούν ότι τα δυο παλαιά βιβλία έχουν ολοκληρώσει την πορεία τους και ουσιαστικά δεν έχουν κάτι άλλο να προσφέρουν. Αυτή η αλλαγή που εισάγουν οι συνάδελφοι ακαδημαϊκοί ως πρόταση, είναι και ενδιαφέρουσα και ιδιαίτερα αποδεκτή με ενθουσιασμό από τη εκπαιδευτική κοινότητα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: Εεε.. οι μόνες δυσκολίες που θα μπορούσαν να ανακύψουν είναι από το χαμηλό επίπεδο των μαθητών, που επιλέγουν τις ανθρωπιστικές σπουδές και από κάποια σχολεία, και η απαξίωση από μια μερίδα μαθητών των μαθημάτων των ανθρωπιστικών σπουδών... μόνο αυτές οι δυσκολίες μπορούν να προκύψουν οι οποίες είναι υπερβάσιμες από την άποψη ότι ο κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να λειτουργήσει και παραγωγικά και αξιοποιώντας και τη διαφοροποιημένη διδασκαλία στην τάξη του και με τους στόχους που έχει το ΠΣ που είναι πιο ευέλικτο, με τον τρόπο που ξεδιπλώνεται ως θεματική ενότητα κάθε φορά. Οποσδήποτε ο μαθητής κάτι θα αποκομίσει και θα κατανοήσει..

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: Το μόνο που με προβληματίζει είναι η προσπέλαση της ύλης. Οποσδήποτε βάλλεται από πάρα πολλά πράγματα, από αργίες, από μέρες που μπορεί να χαθούν, που είναι αφιερωμένες σε διάφορες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους... υπάρχει απώλεια ωρών για πολλούς και διαφόρους λόγους. Μόνο αυτό με προβληματίζει, η πιεστικότητα της ύλης που πρέπει να προσπελαστεί. Στην εφαρμογή θα φανεί πιστεύω.. να έχουν βγει και τα σχολικά βιβλία... στην πράξη θα φανεί.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Το μόνο που σκέφτομαι είναι να μειωθεί ίσως η ύλη, οι απαιτήσεις, η διδασκαλία των γραμματικών φαινομένων και του συντακτικού. Αυτό θα απελευθέρωνε λίγο το χώρο για τη νέα θεματική του ρωμαϊκού κόσμου που έχει ως στόχο να ανανεώσει και να αναζωογονήσει το μάθημα των λατινικών. Είμαστε αισιόδοξοι και πιστεύουμε πως το μάθημα θα εξελιχθεί πολύ καλά, το αναμένουμε να το εφαρμόσουμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: Εγώ είμαι ευχαριστημένη από την επιμόρφωση από τις συνθήκες που έγινε και το χρονικό περιθώριο που είχε να αναπτυχθεί και να εξελιχθεί. Αν διαρκούσε και λίγο περισσότερο καλό θα ήταν. Ο συνάδελφος που μας επιμόρφωσε ήταν εξαιρετικός, κατατοπιστικός δε μας άφησε ούτε με απορίες ούτε με ζητήματα δυσεπίλυτα.

Σ5. Μακεδονία

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Φιλολόγος

Σπουδές: ΠΕ02

Έτη υπηρεσίας: από το 1999 στο δημόσιο.

Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα και σε ποια στοιχεία στηρίζεστε για αυτό;

Απ: Κοιτάζετε.... ανάλογα με την τάξη και τις συνθήκες. Μελετώντας το παλιό βιβλίο, αλλά χρειάζεται να δίνουμε και δικό μας υλικό. Δυστυχώς... γινόμαστε λίγο υπηρέτες των πανελλαδικών! Στη Β λυκείου πρόπερσι που είχαμε και το μεταβατικό πρόγραμμα σπουδών, έδωσα βάση στα εισαγωγικά σημειώματα και στο πολιτισμικό κομμάτι της Ρώμης και φυσικά μετά στη γραμματική, συντακτικό, λεξιλογικά, ετυμολογικά με αφόρμιση το κείμενο. Τώρα δυστυχώς η τράπεζα θεμάτων στη Β, αλλά και στη Γ' και οι Πανελλαδικές γίνεται λίγο πιο άχαρο το μάθημα και στεκόμαστε λίγο στις υποχρεώσεις των εξετάσεων και το οργανώνουμε έτσι.

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{οο} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Το περιμένω με πάρα.. πάρα.. πολύ μεγάλη ανυπομονησία! Σε εμάς επειδή στο σχολείο μας υπάρχει εξειδίκευση στα μαθήματα και κάνω 20 χρόνια τα λατινικά, έχω ασχοληθεί πάρα πολύ.. περιμένω και το βιβλίο μαζί! γιατί το προηγούμενο αν και πολύ καλό για εκείνη την εποχή, λίγο χάθηκε στον ρυθμό των πανελλαδικών και τώρα περιμένουμε όλη αυτή την αναμόρφωση για να δούμε όλα αυτά τα καινούρια στοιχεία και να διδαχθεί το μάθημα όπως πρέπει. Να αποκτήσει την αξία που πρέπει, να γεννήσει λίγο ενθουσιασμό, να μην είναι μόνο στείρα αποστήθιση και το περιμένω!

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Το πρώτο στο οποίο διαφοροποιείται είναι το κομμάτι της ένταξης του πολιτισμού της Ρώμης. Γιατί στην πραγματικότητα, τώρα έτσι όπως είναι τα πράγματα, πολιτισμό τα παιδιά δε μαθαίνουνε! Και ότι μαθαίνουν νομίζω το ξεχνάν μετά τις πανελλαδικές. Πάρα πολύ σημαντική αυτή η διαφοροποίηση, αυτό έλειπε και θα έπρεπε να μπει το κομμάτι του πολιτισμού

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Ότι πια προσπαθεί να σταματήσει αυτό το κομμάτι της αποστήθισης και να εμπλέξει πιο ενεργά τους μαθητές, εεε... προσπαθεί να τους γνωρίσει με κομμάτια του πολιτισμού αλλά και της καθημερινής ζωής των Ρωμαίων και να κάνει σύγκριση

ανάμεσα σε κομμάτια της αρχαιότητας. Νομίζω ότι προσπαθεί να.. να... οργανώσει και σε συνέχεια αυτό που λέμε λογοτεχνία αρχαία σε συνδυασμό με τη νεότερη. Γίνεται ένας κρίκος ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Ρώμη στον δυτικό κόσμο και φαντάζομαι ότι θα αντιληφθεί και το παιδί καλύτερα τη θέση των λατινικών μέσα στο πολιτισμό γενικά της Ευρώπης.. είναι η ερώτηση που κάνουν συνέχεια τα παιδιά. «Γιατί να μάθω Λατινικά;».. Νομίζω και η σύνδεση με τον πολιτισμό, τα ετυμολογικά στοιχεία, τα μορφολογικά της λατινικής με την ελληνική και αυτό είναι ένα καινούριο κομμάτι πολύ χαρακτηριστικό στο νέο πρόγραμμα σπουδών. Και φυσικά το ότι θα γίνει πιο διαδραστικό. Θα υπάρχει τεχνολογία, ψηφιακά μέσα, πιο ζωντανό το μάθημα...

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: Νομίζω καλύπτει και τα 2. Το Νέο ΠΣ δίνει τη δυνατότητα να ακολουθήσει κάποιος ακαδημαϊκές σπουδές αλλά δίνει και γνώσεις για να μπορέσει ο μαθητής να σταθεί στη σύγχρονη εποχή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Χμμ... σε πολύ μεγάλο βαθμό, δηλαδή αυτό που είδαμε και προσπαθήσαμε να δουλέψουμε ήταν ένταξη βίντεο, ντοκιμαντέρ, σε εργασίες των παιδιών. Τα σενάρια διδασκαλίας που είδαμε ως προτεινόμενα και τα σενάρια που καταθέσαμε όλοι οι επιμορφούμενοι είχαν πολύ έντονο αυτό το στοιχείο. Ότι πρέπει να έχουμε νέες

βάσεις, εεε... ψηφιακή τεχνολογία, βέβαια όλα αυτά αν δε θυσιαστούν στον βωμό των πανελλαδικών!

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του ΠΣ ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το Νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Επαναλαμβάνομαι... νομίζω ότι το πρόγραμμα σπουδών όλα αυτά τα προβλέπει. Από κει και πέρα έχουν σχέση με τις εξετάσεις την υλη και με τις υποδομές που έχουμε στα σχολεία. Για παράδειγμα, εγώ είμαι σε ένα σχολείο που δεν έχουν internet στα σχολεία. Πέρσι είχαμε συναδέλφους που δίδασκαν λατινικά σε τάξη 30 μαθητών. Το ΠΣ δεν τα προβλέπει αυτά.... Μακάρι να μπορέσουμε στην πράξη να τα καταφέρουμε

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε

ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Σίγουρα είναι ορατά. Επιχειρείται όλη αυτή η σύνδεση, με τον πολιτισμό. Μπορείς να κάνεις ενότητες που ξεκινάν από τον Όμηρο, κάνεις μια στάση στον Βιργίλιο ή Οβίδιο και μπορεί να φτάσει μέχρι και τη σύγχρονη ευρωπαϊκή νεότερη σύγχρονη λογοτεχνία. Σίγουρα είναι το διεθνιστικό, πανευρωπαϊκό, το διαπολιτισμικό πάρα πολύ έντονο. Νομίζω ότι αυτό είναι και το..... μεγαλύτερο κέρδος σε αυτό το πρόγραμμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο Π.Σ. θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Χμμ.... παίρνοντας ιδέες.... προσπαθώντας να κάνω πράξη όλα αυτά ακόμα και στη γραμματική και συντακτικό, οι ασκήσεις να είναι πιο πρωτότυπες. Παίρνοντας ιδέες στο πως μπορούμε να δέσουμε το παρελθόν με το παρόν. Από αυτό το κομμάτι του πολιτισμού παίρνεις πάρα πολλές ιδέες

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Νομίζω όλα είναι με σαφήνεια διατυπωμένα.. Χμμ... τουλάχιστον όσο το είδαμε στην πράξη. Στο σενάριο διδασκαλίας μου, όλα αυτά ήταν ξεκάθαρα όσα μας πρότειναν, όλοι οι στόχοι θα μπορούσαν και να υλοποιηθούν.... και να είναι εφικτοί..... Αν ο 21^{ος} αιώνας σημαίνει διαπολιτισμικότητα, ανθρωπιστικές αξίες, σεβασμός στους πολιτισμούς όλων των λαών και χρήση της τεχνολογίας, ναι! ήταν βαθμός ήταν πολύ υψηλός των στόχων

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Εεεε.... (σκέψη) κοιτάζτε, οι γνώσεις των μαθητών ως ένα βαθμό υπάρχουν, το ΠΣ στα λατινικά τα φέρει ξανά στην επιφάνεια. Τα παιδιά έχουν ξανακούσει για αυτά τα πράγματα ακόμα και στο γυμνάσιο για τη Ρώμη, στην Α Λυκείου για την ιστορία της Ρώμης. Το νέο ΠΣ πρέπει όλα αυτά να μπορέσει να τα αναδείξει γιατί τα παιδιά δεν τα απορροφούσαν ως γνώση. Θα είναι όλα προσαρμοσμένα στην ηλικία των μαθητών, οπότε το παιδί θα μπορεί να ακούσει για την καθημερινή ζωή της Ρώμης, για τις γιορτές της Ρώμης, για τη λογοτεχνία της Ρώμης. Δεν θα είναι σε βάθος η ανάλυση συνεχίζει να είναι ένα ΠΣ που μαθαίνει στα παιδιά γλώσσα και ακουμπάει τον πολιτισμό. Επιστημονικά είναι πάρα πολύ άρτιο

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του ΠΣ σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: Υπάρχει μια πολύ καλή οργάνωση. Είναι οργανωμένο σε θεματικές. Αν κάνουμε τη σύγκριση με το ισχύον ΠΣ που είναι ξεκομμένα κάποια κομμάτια

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Εεε... παραδείγματα..... ναι.... πάρα πολύ! Για παράδειγμα, υπάρχει ενότητα Ρώμη και πολυπολιτισμικότητα. Η Ρώμη είναι ένα πρότυπο για να δεις πως απορρόφησε διαφορετικούς πολιτισμούς, πως σεβάστηκε τον ελληνικό πολιτισμό, δεξ και τα αρνητικά ενδεχομένως σε ορισμένες περιπτώσεις άρα να κρίνεις και να σκεφτείς το παρόν, σε κομμάτια όπως η θρησκεία, το δίκαιο, η λατρεία..

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του ΠΣ των Λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: Με κάποιο τρόπο... στη Β λυκείου πρέπει να περιοριστεί το κομμάτι των εξετάσεων ώστε να μη δίνουμε βάση στις ασκήσεις των εξετάσεων, αλλά στο ΠΣ στο κομμάτι του πολιτισμού, των ιδεών των αξιών που προσπαθεί να προβάλλει... Κάνω σύγκριση με δύο χρόνια πριν και το αδικώ πάλι γιατί πολλά πράγματα τα αφήνουμε στο περιθώριο. Για την Γ Λυκείου αφήνω ένα ερωτηματικό γιατί υπάρχουν οι πανελλήνιες! με λιγότερη ύλη;; με κάποια κομμάτια από αυτά για να μπουν στις εξετάσεις;;

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενότητων;

Απ: θα... ίσως... ότι θα έδινα ιδιαίτερη έμφαση σε κομμάτια της καθημερινότητας των Ρωμαίων. Δεν θα αφαιρούσα κάτι, θα έδινα έμφαση στην πολυπολιτισμικότητα και στην καθημερινότητα, περισσότερο από την ιστορία. Το Ρωμαϊκό δίκαιο θα μπορούσε κάλλιστα να γίνει ρωμαϊκό δίκαιο και ρωμαϊκή οικογένεια. Πως προσπάθησαν να αξιοποιήσουν τους νόμους στη Ρώμη σχετικά με την οικογένεια. Η καθημερινή ζωή των αρχαίων είναι ένα κομμάτι που με δελεάζει αρκετά, μου προκαλεί περισσότερο το ενδιαφέρον από ότι τα ιστορικά γεγονότα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: Σε πολύ μεγάλο βαθμό. Τουλάχιστον στην επιμόρφωση και σε αυτό που μελετήσαμε είδαμε ότι στην πράξη όλες οι προτάσεις διδασκαλίας, ακόμα και η γραμματική και το συντακτικό ξεκινούσαν από την αυτενέργεια των μαθητών! Δεν ήταν η μετωπική διδασκαλία, ήταν διερεύνηση πάνω στο κείμενο, βρείτε, σκεφτείτε, συγκρίνετε, το κομμάτι συνεργασίας είναι πιο έντονο στο κομμάτι με τον πολιτισμό. Οι εργασίες ήταν διερευνητικές. Δεν ήταν μάθε από έξω και απάντησε. Ήταν ψάξε, σκέψου σύγκρινε....

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ; Όλα με μέτρο θα πω γιατί πάντα εξαρτάται. Αν έχεις 12 παιδιά είναι η καταλληλότερη μέθοδος. Αν έχεις 27 παιδιά στην τάξη, λίγες ώρες διδασκαλίας, δεν μπορείς να πεις ότι είναι η καταλληλότερη μέθοδος γιατί υπάρχει και το τελικό αποτέλεσμα που συνήθως είναι οι εξετάσεις. Αλλά σε ένα μικρό κοινό και αν υπάρχει η τεχνολογία, μπορεί να γίνει εργαστηριακό, είναι μικρά τα τμήματα και οργανωθεί σωστά η δουλειά, ναι, είναι η καταλληλότερη μέθοδος.

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Πέρα από αυτούς που έχουν ασχοληθεί και αγαπάν το μάθημα δεν νομίζω ότι το έχουν μελετήσει. Κάποιοι το περιμένουν στην πράξη να το εφαρμόσουν

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: Επαναλαμβάνομαι νομίζω..... Νομίζω οι δυσκολίες έχουν σχέση με το πως όλο αυτό θα γίνει πράξη με ένα μάθημα το οποίο συνεχίζει να είναι πανελλαδικό. Οι πανελλαδικές του δίνουν αξία, από την άλλη... Ξεκινάμε από ένα θεωρητικό πλαίσιο πολύ ωραίο αλλά καταλήγουμε σε ένα εξετασιοκεντρικό μάθημα!

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: Ναι, ναι. Κοιτάζτε... Τώρα στην πράξη όλα αυτά που λέμε, συνεργασία, προβολή πολιτισμού, μερικές φορές θέλουν περισσότερο κόπο και συνεργασία με τα παιδιά γιατί εμείς λέμε ότι στην ύλη της Α λυκείου τα παιδιά έχουν ακούσει για την ιστορία της Ρώμης, όμως πρέπει εμείς να την ξαναπιάσουμε από την αρχή. Πρέπει να μη θεωρήσουμε δεδομένο ότι τα παιδιά είναι εκπαιδευμένα σε κάποια κομμάτια. Εκεί είναι η δυσκολία, στο χρόνο που θα αφιερώσουμε και στη διάθεση του καθένα... είναι ένα μεγάλο στοίχημα για τον εκπαιδευτικό!

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών;

Απ: Το εκτιμώ τόσο πολύ αυτό το, πρόγραμμα! (θαυμασμός). θεωρώ ότι είναι τόσο καλοδουλεμένο και έχει δοθεί τόσος κόπος, μεράκι, δεν μπορώ να πω κάτι πραγματικά!

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: Θα ήθελα κάτι πρόσθετο στην πράξη ένα υλικό πιο πρακτικό! Αλλά αυτό είναι μεταγενέστερο... Ο επιμορφωτής ήτα αξιολογότατος και επιμόρφωση πολύ καλή

Σ5. Νησιά Αιγαίου

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Φιλολόγος ΠΕ02

Σπουδές: ΦΠΨ Αθήνας

Έτη υπηρεσίας: 16 έτη

Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία υλικά στηρίζεστε για αυτό;

Απ: Στο λύκειο εφόσον είναι οι εξετάσεις είναι το μάθημα εντελώς φροντιστηριακό με ασκήσεις, εισαγωγές, μεταφράσεις. Στο γυμνάσιο μπορείς να χρησιμοποιήσεις διάφορα σενάρια. Με το πολλαπλό βιβλίο θα αλλάξει ο τρόπος προσέγγισης.

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τα βασικά στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Πάρα πολύ ενδιαφέρον! Και προσεγγίζει και τη λογική των αρχαίων ελληνικών στο 1^ο πεδίο. Δηλαδή να βλέπουμε ποια διαφορά προκύπτει αν αλλάξεις την έγκλιση, τους χρόνους του ρήματος, υπάρχει μια κριτική προσέγγιση του κειμένου και βλέπεις την πρόθεση του συγγραφέα από πίσω, ή γνωρίζεις το ιστορικό πλαίσιο του κειμένου, ή συγκρίνεις τα κείμενα και πώς αφορμώνται από τα αρχαία ελληνικά ή πώς βοήθησαν οι ελληνικοί μύθοι να σχηματιστούν άλλοι μύθοι και αρχαιότεροι στα λατινικά. Αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον, να μπορούν να κρίνουν τα παιδιά. Η εποχή μας έχει πιο πολύ ανάγκη από την κριτική προσέγγιση των πραγμάτων και όχι της παπαγαλίας. Οπότε συμφωνώ με το πνεύμα αρκεί να αλλάξει ο τρόπος της εξέτασης!

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Δε νομίζω ότι έχει σχέση το ένα με το άλλο πρόγραμμα, το νέο ΠΣ έχει πολλά καινοτόμα στοιχεία, της εεε.... ανάπτυξης κριτικής σκέψης των παιδιών, της ανάλυσης του περιεχομένου του κειμένου και όχι της παπαγαλίας, την αντίληψη του κειμένου και του περιεχομένου του, τη σύγκριση του αρχαίου και του νέου κόσμου, έμφαση στο λεξιλόγιο και στη σχέση των γλωσσών μεταξύ τους. Έχει ένα πιο ευρωπαϊκό περιεχόμενο, έχει την έννοια της πολιτειότητας πιο έντονη. Δηλαδή απευθύνεται σε πολίτες και όχι σε παπαγάλους.! Με στεναχωρεί αυτό το πράγμα! όταν προσπαθείς να προωθήσεις μια καινοτομία και στην πράξη αυτό δε γίνεται

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Η έμφαση στο περιεχόμενο και στο πολιτιστικό πλαίσιο είναι ένα στοιχείο πολύ έντονο και η έμφαση στη γλώσσα. Η συνάφεια των γλωσσών μεταξύ τους η σχέση με την ελληνική γλώσσα, η επαγωγική κίνηση στο περιεχόμενο. Δηλαδή αφορμόμαστε από το κείμενο και βγάζουμε γενικότερα συμπεράσματα, αφορμόμαστε από τον τύπο

τον γραμματικοσυντακτικό και βγάζουμε συμπεράσματα για τη γραμματική και το συντακτικό αντίστοιχα. Αυτό θα έλεγα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: Θα έλεγα το δεύτερο και θα είχε νόημα αυτή η αλλαγή αν πράγματι επικρατούσε το δεύτερο

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Όπως σας είπα πριν, οι νοητικοί χάρτες, οι συνεργατικές εργασίες στο τέλος του μαθήματος, η κατασκευή ενός βίντεο, η σύγκριση πραγμάτων. Τα εργαλεία τα οποία προτάθηκαν δεν είναι συγκεκριμένα. Μπορείς να κάνεις οτιδήποτε δηλαδή ασκήσεις κλειστού τύπου, ανοιχτού τύπου δραστηριότητες όπως ένα βίντεο, μια παρουσίαση, οτιδήποτε, ότι αναθέσεις στους μαθητές είναι δεκτό στο τέλος του μαθήματος αφού έχει ολοκληρωθεί η ενότητα. Αλλά έγκειται και στην κατάρτιση του καθηγητή που καλείται να διδάξει το μάθημα!

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του ΠΣ ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Χμμ.. έχει να κάνει με το υποκείμενο, με τον καθηγητή που έχει αναλάβει το μάθημα γιατί το πρώτο χαρακτηριστικό του ΠΣ είναι ότι έχει μια ελαστικότητα και δίνει μεγάλα περιθώρια αυτενέργειας στον καθηγητή. Να επιλέξει ο ίδιος τι θα κάνει, τι ασκήσεις. Ναι είναι συμπεριληπτικό γιατί και εμείς έτσι όπως το προσεγγίσαμε στις εργασίες που είχαμε να κάνουμε χρησιμοποιούσαμε τη σύγχρονη και ασύγχρονη εκπαίδευση να έχουν πρόσβαση όλοι από το σπίτι να έχουν μεγαλύτερη δυνατότητα στο υλικό ας πούμε... δηλαδή να δουν οπτικοποιημένο υλικό, με μορφή ασκήσεων πρακτικά, να τους δώσουμε υλικό και να επιλέξουν αυτό που τους ταιριάζει, στο χρόνο που τους ταιριάζει, όση ώρα χρειάζονται.... Έχει ευελιξία, έχει και το στοιχείο της κριτικής άποψης. Πολύ συχνά κάναμε τέτοιες ασκήσεις κριτικής προσέγγισης, να βρουν κοινά μεταξύ κειμένων, ομοιότητες και διαφορές, πως εξελίσσεται από το παρελθόν στο παρόν ένα κείμενο. Πως η ελληνική επηρέασε τη λατινική γλώσσα...

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Συμφωνώ απόλυτα. Είπα για πολιτειότητα. Πρόκειται για μια προσέγγιση που προετοιμάζει πολίτες για το μέλλον οι οποίοι γνωρίζουν τα προβλήματα της καθημερινότητας τα συσχετίζουν με το παρελθόν, βλέπουν και το πως κινείται ο άνθρωπος και το πως ζει στο παρόν ως πολίτης δηλαδή σε σχέση με την πολιτική, με την κοινωνία. Άρα, ναι υπάρχει η έννοια της παγκοσμιοότητας, πολυπολιτισμικότητας και αυτό επιτυγχάνεται και μέσω των κοινών τύπων της γλώσσας και της διαφοροποίησής της σε διάφορους τύπους, για παράδειγμα ένα τύπο της λατινικής τον συναντάμε και στα γαλλικά και άλλες γλώσσες. Είναι και διαθεματικό γιατί κινείται σε διάφορα πεδία, για ένα κείμενο που θα γράψεις με αφορμή ένα λατινικό κείμενο μπορείς να αξιοποιήσεις τη γλώσσα, την ιστορία, τη μουσική, τη ζωγραφική.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Μου έδωσε πολλές ιδέες, δεν είναι η πρώτη φορά που τις άκουσα, είμαι σε πολλές επιμορφώσεις και δεν ήταν πράγματα άγνωστα σε μένα. Τα γνώριζα και τα είδα και στην εφαρμογή τους στα λατινικά. Πολλές ιδέες ενδιαφέρουσες τις αξιοποιώ εδώ και χρόνια και τις εφαρμόζω στην τάξη, είτε με ένα σχέδιο μαθήματος είτε αυτενεργώντας με ιδέες και προσεγγίσεις του κειμένου, να δίνω στα παιδιά να

καταλαβαίνουν με όποιο κείμενο διαχειρίζονται, τι αντίκρισμα έχει αυτό στην καθημερινότητά τους, πως μπορούν να το διαχειριστούν, πως μιλάει αυτό το κείμενο στην καθημερινότητα. Άρα ναι, μου έχει δώσει πολλές ιδέες αλλά έχει σημασία το πως εξετάζεται το μάθημα! Τώρα λόγω των εξετάσεων δεν θα μπορούσα να κάνω πάρα πολλά πράγματα....

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Σαφέστατα ήταν σαφώς διατυπωμένα. Δεν άφηναν απορίες. Τώρα κατά πόσο εύκολα είναι στην εφαρμογή τους γνωρίζω από τους συναδέλφους ότι ακόμα κάποιои δυσκολεύονται στη χρήση ψηφιακών εργαλείων και στην αναζήτηση υλικού! Παρόλο που πολύς κόσμος επιμορφώνεται, ψάχνεται.. ίσως το τελευταίο στάδιο της εφαρμογής αυτών των πραγμάτων να ήταν δύσκολο. Δηλαδή το να αναθέσει κάποιος ένα βίντεο στους μαθητές να το φτιάξουν και να το αξιολογήσει χρειάζεται περισσότερες γνώσεις και τεχνικές γνώσεις αν οι μαθητές δεν το έχουν ξανακάνει, θα πρέπει να τους διευκολύνει αν δεν υπάρχει κάποιος πληροφορικός να τους βοηθήσει, αλλά και στη αξιολόγηση του αποτελέσματος. Μια συγγραφή πραγμάτων και ένα βίντεο μας είναι αρκετό και έχουμε ξεμπερδέψει; Μια εργασία και παρουσίαση που αναφέρεται στις πηγές μας είναι αρκετή; Είναι ικανοποιητική; Θέτονται τέτοια

ζητήματα το ότι μπορεί θεωρητικά να το εφαρμόσει ο καθένας. Μπορεί να το αξιολογήσει ο καθένας; Θα είναι η αξιολόγηση με συγκεκριμένο κριτήριο; Θα είναι σωστή; Θα είναι αποδοτική; Ή θα είναι παπαγαλία; Γιατί πολλές φορές αναθέτοντας εργασία, τα παιδιά αντιγράφουν πράγματα, τα παίρνουν αυτούσια και μάλιστα να μην αναφέρουν και την πηγή τους! Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα δεν εφαρμόζονται από τον καθένα από εμάς πλήρως, άλλους μαθητές έχετε εσείς στη τάξη άλλους έχω εγώ. Άλλους στην Αθήνα στον Διόνυσο και άλλα έχω εγώ ας πούμε σε μια ακριτική περιοχή της Μυτιλήνης. Οι επιδιωκόμενοι στόχοι θα αναπροσαρμόζονται κάθε φορά, δεν θα είναι ίδιοι για εσάς και ίδιοι για μέσα αλλά θα αναπροσαρμόζονται κάθε φορά ανάλογα με τους μαθητές αλλά και οι μαθητές κάθε χρονιά είναι διαφορετικοί. Φέτος ας πούμε έχω μια πολύ δυνατή Γ λυκείου, πέρσι η Γ λυκείου αδιαφορούσε.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Θεωρώ ότι και τα τρία τα έχει. Εμπιστεύομαι αυτούς τους ανθρώπους που το δημιούργησαν, ο επιμορφωτής μου είναι ένας από τους συγγραφείς, ξέρω ότι κάνουν επιστημονική δουλειά, καλή προσέγγιση και ένα οργανωμένο υλικό και με ενδιαφέρον για το μάθημα. Πιστεύω σε αυτό, αρκεί να αλλάξει το πλαίσιο στο οποίο εφαρμόζεται!

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: Αυτό κάνει το μάθημα πιο ενδιαφέρον. πρέπει να αντιληφθούμε τον κόσμο, το πως συνδέονται τα πράγματα μεταξύ τους, άρα και τα μαθησιακά αντικείμενα μεταξύ τους και το ένα βοηθάει το άλλο και προωθεί το ένα το άλλο. Επομένως και εφικτό είναι να γίνει και εφικτέο να συμβαίνει κιόλας

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: ισχύουν και είναι τα στοιχεία που δίνουν περισσότερο ενδιαφέρον στο μάθημα και γενικά σε όλα τα μαθήματα. Το θέμα της προσέγγισης στα μαθήματα έχει ενδιαφέρον και να αντιληφτούμε ότι όσα μαθαίνουμε έχουν και ένα αντίκρισμα στην καθημερινότητά μας, στη σχέση μας με τους ανθρώπους, στην αντίληψη του κόσμου γύρω μας

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ :αν μιλάμε για τη διατήρηση του βωρου, ο χρόνος είναι αρκετός. Δεν είναι μόνο αυτό, σημαντικό είναι και ο τελικός στόχος

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: Δε νομίζω ότι θα άλλαζα κάτι. Είναι εφαρμόσιμο και ενδιαφέρον... δυνατό να φέρει καλά αποτελέσματα. Για να φανεί αν κάτι είναι καλό ή ελλιπές πρέπει να εφαρμοστεί και στην πράξη!

ΕΡΩΤΗΣΗ 15¹

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: Συμφωνώ. Και ο μετασχηματισμός ισχύει για παράδειγμα παίρνουμε το υλικό ενός κειμένου και προσπαθούμε να το αποδώσουμε μέσω από ένα κόμικ, έχει να κάνει και με τη συνεργασία γιατί αναθέτουμε ομαδικές εργασίες στους μαθητές στα πλαίσια αυτού του προγράμματος. Πρωτοβουλίες και αυτενέργεια φυσικά υπάρχει γιατί αναθέτουμε στους μαθητές να βρουν το υλικό μόνοι τους , να συνθέσουν ένα κολλάζ εικόνων και τους αναθέτουμε ελεύθερα να ψάξουν στο διαδίκτυο να βρουν τις κατάλληλες εικόνες και να κρίνουν ποιες είναι οι πιο ταιριαστές στο περιεχόμενο. Και κριτική ικανότητα υπάρχει σε αυτό το πλαίσιο γιατί πρέπει να δουν τι ταιριάζει και τι όχι. Βιωματικό.. ερωτήσεις του τύπου π.χ. ποια είναι η δική σας θέση πάνω σε ένα θέμα φυσικά έχει βιωματικότητα ή τους ζητήσουμε π.χ. να βρουν στον τόπο τους μνημεία ρωμαϊκά, τότε αυτό είναι βιωματικό.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16¹

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

ΑΠ: Χμμμ.. είναι κατάλληλη για όλα τα μαθήματα, να προωθούν όλα τα παραπάνω. Είναι μια προσέγγιση που καλώς υπάρχει. Τη θεωρώ κατάλληλη για όλα τα μαθήματα και χρειάζεται χρόνο και υπομονή για να δείξει τα αποτελέσματά της και από την πλευρά των δυνατοτήτων και του υλικού που θα παράξει κάθε μαθητής αλλά και τον τρόπο που θα διευκολύνει όλο αυτό και ο καθηγητής. Δηλαδή χρειαζόμαστε χρόνο και από τους καθηγητές μας να μπορέσουν να το κάνουν αυτό με τον καλύτερο τρόπο και οι μαθητές να δώσουν αρτιότερα αποτελέσματα σε αυτό που παραδίδουν

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Νομίζω ότι η σκέψη όλων είναι ότι δεν συμβαδίζει το νέο ΠΣ με τις απαιτήσεις σχετικά με το μάθημα. Το μάθημα έχει έναν συγκεκριμένο στόχο. Δεν είναι όπως τα υπόλοιπα όσα δεν εξετάζονται στο τέλος. Αν θα άλλαζε θα ήταν κάτι διαφορετικό. Θα ήταν πιο ρεαλιστικές οι απαιτήσεις

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακόψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου Προγράμματος Σπουδών των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: προβλήματα υπάρχουν πάντοτε αλλά θέλει υπομονή και από την πλευρά όσων το εφαρμόζουν και από τους καθηγητές που εμπλέκονται και οι καθηγητές βλέπουν υπάρχει ένας καινούριος αέρας , να ταχθούμε και εμείς σε αυτήν την πορεία. Αλλά χρειάζεται χρόνο και υπομονή όσοι σχεδιάζουν τα προγράμματα και όσοι τα υλοποιούν. Έχω βρεθεί πολλές φορές στη διαδικασία αυτή ως επιμορφώτρια που βλέπω την αντίδραση των συναδέλφων που λένε «έχω μια αίθουσα που δεν έχει υπολογιστή. Πώς θα τα κάνω όλα αυτά;» Έχω μαθητές που δεν έχουν internet στο σπίτι έτσι υπάρχουν χρονιές που δεν μπορώ να χρησιμοποιήσω την e τάξη. Άρα όταν μιλάμε για συμπερίληψη και δεν μπορώ να συμπεριλάβω έναν από αυτούς τους μαθητές.... Αντιμετωπίζουμε τέτοια πρακτικά προβλήματα. Δεν έχουν και όλοι τη βοήθεια των γονέων, στη γ λυκείου δεν θα χρειαστούν τη βοήθεια των γονέων αλλά στην πρώτη γυμνασίου θα τον χρειαστούν . Εγώ πάντοτε είμαι θετική , να πέσουν οι τοίχοι των σχολείων, τα μαθήματα να είναι ανοιχτά σε όλον τον κόσμο και οι μαθητές πρέπει να μάθουν να χρησιμοποιούν τα κινητά τους για πιο ενδιαφέροντες λόγους από αυτούς που τα χρησιμοποιούν και τους παρακινώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: Το γνωρίζω από τους συναδέλφους που το έχουν εφαρμόσει και συναντάς τη αντίδραση των μαθητών όταν χάνεις χρόνο να τους δείξεις μια παρουσίαση για τον πολιτισμό της Ρώμης π.χ πρέπει να προχωρήσουμε στη ύλη τι είναι αυτά που μας κάνετε... εμείς δεν θα εξεταστούμε σε αυτά, αντιδρούν οι μαθητές γιατί πίσω αντιδρούν οι γονείς! Γιατί το σχολείο δεν προχωράει αλλά το φροντιστήριο κάνει τη δουλειά. Αυτό είναι και το παράπονό μου!... επιμορφώσεις.... αλλά αυτός που κάνει τη δουλειά είναι αυτός που κάνει φροντιστήριο! Αυτό θεωρούν οι γονείς σωστό! Και

οι καθηγητές του σχολείου κατηγορούνται για τον τρόπο που προσεγγίζουν το μάθημα, ότι «χάνεται το χρόνο άδικα» λένε....

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Σας είπα... δεν έχω κάποια πρόταση, το θεωρώ και επιστημονικό και πολύ οργανωμένο, καινοτόμο, δεν βρίσκω πρόβλημα στην προσέγγιση, αλλά στην εφαρμογή του με βάση τα δεδομένα που έχουμε μέχρι στιγμής στα χέρια μας!

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ; Τίποτα περισσότερο.. όλα έγιναν σωστά όπως έπρεπε να γίνουν αρκεί να μην μείνουμε εκεί. Περιμένω να δω τα επόμενα βήματα του Υπουργείου, το επόμενο σχέδιο π.χ. άλλη μια επιμόρφωση που τελειώνει εκεί αφού διαθέσαμε τα κονδύλια; ή πρόκειται για κάτι που θα εφαρμοστεί. Άνθρωποι όπως ο επιμορφωτής μου πράγματι αγαπούσαν τα λατινικά και πίστευαν το υλικό και θα ήθελαν να υπάρχει στο πρόγραμμα του σχολείου αλλά δεν αρκούν μόνο αυτοί πρέπει να έρθει και η εφαρμογή με τον σωστό τρόπο!

Σ6. Νησιά Ιονίου

Φύλο: άνδρας

Ειδικότητα: Φιλολόγος, κλασικό

Σπουδές: 2003 διδακτορικό. Μεταπτυχιακό εκπαίδευση ενηλίκων, συνέδρια στο θέμα των Λατινικών

Χρόνια υπηρεσίας: δευτεροβάθμια 19 χρόνια, τριτοβάθμια λέκτορας στο τοπικό ΤΕΙ, Πάτρα και Γιάννενα

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Η γνώμη μου είναι πολύ θετική, εεε... ξεφεύγει από την τετριμμένη άποψη που είχαμε για τα Λατινικά, πιστεύω ότι θα προσφέρει ένα τέτοιο πρόγραμμα σπουδών στην ανάπτυξη και καλλιέργεια της κλασικής παιδείας. Είναι πολύ καλό! (παύση) ως γενική γνώμη

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: η διαφοροποίηση εεε..... είναι στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται το κείμενο, με μια πιο επικοινωνιακή διάσταση, εεε.... είναι η προσπάθεια να συνδεθεί ο πολιτισμός με το κείμενο και να αποφύγουμε την αποστήθιση και την στείρα γνώση με το παλιό σύστημα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ των Λατινικών ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Έχει προβλέψεις για ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, πρόνοια για σύνδεση με πολιτιστικά εεε... με βάση το κείμενο να βλέπουμε και ορισμένες όψεις του πολιτισμού, χμμ... έχει την προσπάθεια να αξιοποιηθεί και η λατινική γλώσσα και ο πολιτισμός στο κεφάλαιο που πρέπει να διαθέτει ένας μαθητής καλλιεργημένος απόφοιτος Λυκείου. Δεν ξέρω αν μου διαφεύγει κάτι... πολλά πράγματα μου έκαμαν εντύπωση... Είναι εντελώς διαφορετικό από το προηγούμενο

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: η δεύτερη άποψη, η δεύτερη πρεσβεύει καλύτερα το γενικό πνεύμα του Προγράμματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Α! ναι! το ξέχασα και αυτό να σας το πω! Είναι πολύ σημαντική πρόνοια για τη σύνδεση του μαθήματος με την ΤΠΕ. Με βάση την επιμόρφωση που κάμαμε και την

μελέτη του ΠΣ θεωρώ ότι οι ΤΠΕ είναι οργανικά ενσωματωμένες στο ΠΣ σε βαθμό που υπερβαίνει την εεε... σύνδεση των ΤΠΕ με το μάθημα των αρχαίων. Εκεί προϋπήρχε ως πούμε μια εμπειρία. Είχαν ήδη ενσωματωθεί στα αρχαία στο προηγούμενο ΠΣ. Είναι μεγάλη κατάκτηση αυτό που έχουν πετύχει οι συντάκτες του ΠΣ. Έχουν δηλαδή ενταχθεί με πολύ ουσιαώδη τρόπο.. έτσι; Σε κάθε πρόνοια του ΑΠ βλέπεις τη σύνδεση ΤΠΕ.

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του Νέου ΠΣ των Λατινικών ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: είναι ανοιχτό. Αφήνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό και στο θέμα των ασκήσεων, των κειμένων που μπορεί να πλαισιώσει με το βασικό κείμενο. Έχει τέτοιες πρόνοιες. (παύση) Είναι συμβατό με όλες τις εξελίξεις στον τομέα της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μπορούν να εφαρμοστούν οι τεχνικές οι οποίες προτείνονται, εεε..... έτσι όπως είναι οι ασκήσεις, οι ομαδοσυνεργατικότητα η οποία είναι ουσιαώδες στοιχείο για τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, δε θυμάμαι τα ονόματα των τεχνικών.... το τικ τακ του, ο κύβος μπορεί να εφαρμοστεί. Και συμπεριληπτικό. Είναι συμπεριληπτικό μάλιστα, δηλ και για άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα

περισσότερο και από τα αρχαία ελληνικά και εξαιτίας της φύσης του μαθήματος των Λατινικών αλλά και επειδή είναι πιο μοντέρνο το νέο ΠΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ των Λατινικών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Ναι βεβαίως! Το είπαμε προηγουμένως, έχει διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα. Είναι διαθεματικό γιατί επιτρέπει στον εκπαιδευτικό εεε... να συνδέει το κείμενο με άλλα θεματικά στοιχεία που προέρχονται από διαφορετικά κειμενικά περιβάλλοντα, από διαφορετικά μαθήματα. Είναι διαχρονικό, είναι και το ίδιο το μάθημα διαχρονικό και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας να είναι και το μάθημα έτσι....

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το νέο Νέο ΠΣ των Λατινικών. θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Κατά τη γνώμη μου το πρόγραμμα είναι ο άξονας για να οργανώσουμε το μάθημά μας. Οπότε... εεε... η καινούρια φιλοσοφία του συγκεκριμένου προγράμματος, ο ανοιχτός χαρακτήρας του, οι διαθεματικές πρόνοιες, η προσπάθεια να γίνει το μάθημα ομαδοσυνεργατικό, η προσπάθεια να γίνει... να ασχοληθεί ο μαθητής και με το νόημα του κειμένου, θα μας βοηθήσουν όλα αυτά να οργανώσουμε τη διδασκαλία μας και στην πραγματικότητα να την αλλάξουμε. Πιστεύω θα γίνει μεγάλη στροφή με αυτό το νέο ΠΣ.

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ των Λατινικών και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Χμμμ.. είναι όπως το είπατε, χωρισμένα σε αυτούς τους τρεις άξονες, γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες, είναι σαφέστατα! δεν είναι φιλόδοξα δηλ δεν βάζουν πολλούς στόχους. Έχει λίγους και σαφέστατα διατυπωμένους!

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ των Λατινικών; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Είναι κατάλληλο για την ηλικία των μαθητών, βρίσκεται στο μαθησιακό επίπεδο το οποίο πρέπει να γνωρίζουν οι μαθητές που θα προσεγγίσουν το συγκεκριμένο μάθημα, δεν θα τους δυσκολέψει τίποτα, προαπαιτούμενα είναι βασικές έννοιες συντακτικού και γραμματικής. Είναι έγκυρο επιστημονικά

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: Βεβαίως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία γιατί τα θεματικά πεδία και η οργάνωσή τους έχει μια συνοχή, μια αλληλουχία και βοηθάει να διακρίνεται ο όγκος της ύλης και πιστεύω θα έχει καλά αποτελέσματα... είναι ένα αξιόλογο στοιχείο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Και για τη συμπερίληψη και για την παγκοσμιοποίηση το έχουμε αναφέρει αυτό πριν

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: Χμμ... λίγο λιγότερη ύλη ίσως, δεν είμαι σίγουρος όμως! Αν δεν το εφαρμόσω μια χρονιά δεν μπορώ να πω με σιγουριά! Ας επιφυλαχτώ! Δε μου έκαμε κάτι

εντύπωση... κάτι υπερβολικό.. αλλά επειδή εγώ είμαι της περισσότερης ύλης γενικά, οπότε συμφωνώ και με την ύλη.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14¹

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: Δεν έχω κάτι πάνω σε αυτό. Θα έχω καλύτερη άποψη αν δώσουμε μια συνέντευξη του χρόνου! που θα το έχω εφαρμόσει. Αν δεν το κάνεις στην τάξη δεν μπορείς να έχεις τόσο εξειδικευμένες απόψεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15¹

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: Δεν το έχω μπροστά μου να σας πω παράδειγμα αλλά το ΠΣ προβλέπει ότι στην τάδε ενότητα οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και κάνουν συγκεκριμένη δραστηριότητα που παίρνει ο διδάσκων από το βιβλίο ή δημιουργεί. Σωστά τα λένε αυτά τα πράγματα.. οι συντάκτες του ΠΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 16¹

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: Γιατί να μην είναι κατάλληλη; Βεβαίως είναι κατάλληλη, όπως έχει αποδειχθεί και για άλλα μαθήματα. Και θα γίνει και καλύτερα το μάθημα και θα ωφεληθούν οι μαθητές. Με τον ξηρό γλωσσικό χαρακτήρα του μαθήματος ορισμένα παιδιά δεν τα κατά φέρνουν, ενώ με τις ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες με τη διερευνητική μάθηση, θα είναι καλύτερα. Εκείνο που με προβληματίζει είναι ότι το μάθημα είναι πανελλαδικά εξεταζόμενο! και πως θα επιδράσει αυτό το πράγμα;; Στη διερευνητική μάθηση και στις βιωματικές μεθόδους. Μήπως τα ίδια τα παιδιά δε θέλουν! αν συνεχίσει να είναι πανελλαδικά εξεταζόμενο, εξαιτίας της πίεσεως των πανελληνίων. Είναι ένα σύστημα που το γνωρίζουμε όλοι μας, που δεν στηρίζεται στη βιωματικότητα, στην ομαδοσυνεργατικότητα.....

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Το δέχτηκαν με τρόπο δεκτικό και θετικό!

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: Πιστεύω ότι στην αρχή θα ανακύψουν δυσκολίες, γιατί ορισμένοι συνάδελφοι έχουν επιρροές από τον παλιό τρόπο με τον οποίο διδάσκαμε το μάθημα.... θα βάλουνε μπροστά και τις πανελλήνιες.... και θα υπάρξουν αντιδράσεις! Ε! θα καμφθούν!

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέου ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: θα είχα δυσκολίες όσον αφορά την αρχική εφαρμογή! Θετικά στοιχεία που θα με ενέπνεαν να συνεχίσω είναι ο μοντέρνος του χαρακτήρας και ο ανοιχτός τρόπος που διατυπώνονται οι πρόνοιές του, θα με άφηνε να κάνω το μάθημά μου πιο ενδιαφέρον.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Όχι. Δεν έχω κάποιες προτάσεις

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: Ήταν και πολύ καλός ο επιμορφωτής μας αλλά και η ίδια ομάδα των επιμορφωμένων είχαμε μια δέσμευση επάνω στο μάθημα εεε... και εγώ έμαθα πολλά πράγματα και στοχαστικός διάλογος αναπτύχθηκε και γινόταν ας πούμε η επιμόρφωση με έναν τρόπο που δεν κουραζόμασταν. Νομίζω αυτό τα λέει όλα. Χρειάζεται τώρα να γίνει επιμόρφωση για τους συναδέλφους! Για την μεγάλη μάζα των φιλολόγων που θα κληθούν να το εφαρμόσουν.

Σ7. Στερεά Ελλάδα

Φύλο Γυναίκα

Ειδικότητα: Φιλολόγος

Σπουδές; Μεταπτυχιακό στη δημιουργική γραφή και πτυχίο από την Εθνική Σχολή δημόσιας διοίκησης

Έτη Υπηρεσίας: 22 έτη

Πως οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία-υλικά στηρίζεστε για αυτό

Απ: Πάω με την πεπατημένη. Στη Γ' Λυκείου είναι πολύ εξετασιοκεντρικό το μάθημα! Είναι εξαιρετικά δύσκολο να βγει μέσα στο πρόγραμμα, στις 6 ώρες, γιατί είναι πάρα πολλή η ύλη! Οπότε προσπαθώ όσο γίνεται με σύντομες διαδικασίες να γλυτώσω κάποιο χρόνο, π.χ. να κάνουνε και στο σπίτι κάποιες εργασίες, να διορθώσω στο σπίτι τις εργασίες και όχι στην τάξη για να μπορέσω να κερδίσω χρόνο.

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά του στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Πιστεύω ότι είναι πολύ ωραίο σε σκέψη και σε σχεδιασμό πρόγραμμα αλλά δεν ξέρω αν είναι εφαρμόσιμο. Επίσης γίνεται μια επιμόρφωση για ένα αναλυτικό πρόγραμμα που δεν έχει σχολικό εγχειρίδιο! Οπότε όλο αυτό στηρίχτηκε στις δικιές μας ιδέες και των επιμορφωτών Α, στο πως θα μπορούσε να είναι αυτό το πρόγραμμα, γι αυτό και τα σενάρια που κάναμε ήταν με δικά μας κείμενα... όχι με υλικό το οποίο υπήρχε. Το ωραίο είναι ότι υπάρχει μια διακειμενικότητα δηλαδή, όχι μόνο το μάθημα των λατινικών, αλλά προσπαθεί να πατήσει και σε άλλα μαθήματα, όπως η ιστορία, γιατί τα νέα αναλυτικά προγράμματα των λατινικών έχουν μέσα και τον πολιτισμό. Οπότε δεν είναι μόνο η λατινική γλώσσα και λογοτεχνία αλλά και ο λατινικός πολιτισμός. Οπότε είναι το θέμα της ιστορίας από πίσω που βοηθά πολύ, όπως και κάποιος συσχετισμός με την νέα ελληνική γλώσσα και τη λογοτεχνία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Αυτό που σας είπα ήδη.. στο νέο ΠΣ υπάρχει το στοιχείο του πολιτισμού, δίνεται και μεγάλη έμφαση στα ερμηνευτικά δηλαδή στα νοηματικά που δεν υπήρχε και επίσης και στο συγκεκριμένο που δεν υπήρχε ή δε δινόταν πολύ σημασία

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο

ΠΣ ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Νομίζω ότι αυτή είναι η ειδοποιός διαφορά. Το ότι τα παιδιά μένουν και στις ιδέες και στον πολιτισμό που συνδέεται με τις ιδέες και όχι μόνο στο κείμενο τη γραμματική ή το συντακτικό, γιατί γίνεται προσπάθεια τη γραμματική και το συντακτικό να το μαθαίνουν τα παιδιά μόνα τους. Ουσιαστικά το εκμαιεύεις από τα παιδιά συσχετίζοντας τη λατινική γλώσσα με τις ήδη υπάρχουσες γνώσεις που έχουν τα παιδιά από τα αρχαία ή τα νέα ελληνικά. Π.χ για τη διδασκαλία του ειδικού παρεμφάτου γενικότερα του παρεμφάτου συντακτικά τη κάνουμε σε συσχετισμό με τα νέα ελληνικά, ή την τρίτη κλίση στη γραμματική κάνοντας έναν παραλληλισμό με την τρίτη κλίση στα αρχαία

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: Νομίζω το πρώτο.. έτσι πιστεύω...

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Στα περισσότερα σενάρια που είδαμε και δημιουργήσαμε χρησιμοποιούνται οι νέες τεχνολογίες. Συνδυάζεται το ιστορικό ντοκιμαντέρ, μουσική, τραγούδι, κόμικς όπως αστερίξ και Οβελίξ μέχρι και νεότερα. Οπότε υπάρχει χρήση ΤΠΕ και γίνεται προσπάθεια να κεντριστεί το ενδιαφέρον των μαθητών μέσα από αυτά που είναι πιο ενδιαφέρον σε σχέση με το βιβλίο

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του Νέο ΠΣ των Λατινικών ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Ναι. Εγώ το θεωρώ πιο ανοιχτό γενικότερα. Επειδή όμως δεν το έχουμε εφαρμόσει δεν ξέρω αν οι μαθητές μπορούν να το καταλάβουν αυτό ή έχουν συνηθίσει στον καθηγητή ο οποίος βγαίνει μπροστά, διδάσκει τη Γ' κλίση και τα παιδιά τη μαθαίνουν και την εφαρμόζουν. Στην απόκτηση της γνώσης που αποκτά ο μαθητής μόνος του, να μπει στη διαδικασία δεν ξέρει να το κάνει. Δεν ξέρω αν θα μπορέσει να γίνει... στην πράξη τι αποτέλεσμα θα υπάρξει. Μας είπαν ότι θα υπάρχει λιγότερη ύλη στο εγχειρίδιο γιατί θα βασίζεται στην αυτενέργεια στο πως θα μπορέσει ο μαθητής να αποκτήσει μόνος του γνώση, οπότε δεν θα υπάρχει πολύ ύλη, τουλάχιστον αυτό μας είπαν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ των Λατινικών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές

Απ: Συμφωνώ, γιατί όπως σας είπα και πριν εφόσον γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στην εκμάθηση όχι μόνο της γλώσσας αλλά και του πολιτισμού, προφανώς είναι θέμα ανθρωπιστικής παιδείας. Τώρα βέβαια τα λατινικά.. δεν ξέρω κατά πόσο στην καθημερινή μας ζωή έχουμε συνηθίσει να τα έχουμε.. ακόμα και οι λέξεις που χρησιμοποιούμε και είναι λατινικές, μερικές φορές χρησιμοποιούμε αλλά δεν ξέρουμε ότι είναι λατινικές. Χρειάζεται χρόνος για να γίνει κάτι τέτοιο συνειδητά. Αλλά θεωρώ ότι είναι πιο ανοιχτό στηρίζεται περισσότερο στην ανθρωπιστική καλλιέργεια

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το νέο Νέο ΠΣ των Λατινικών. θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Δεν ξέρω και τι οδηγίες θα δοθούν γενικότερα. Είναι δύσκολο στην αρχή γιατί χρειάζεται πολύ προετοιμασία, και τα σενάρια που κάναμε χρειάζονταν προετοιμασία. Δεν ξέρω κατά πόσο η τάξη είναι έτοιμη να δεχτεί κάτι τέτοιο. Οπότε έχω λίγες επιφυλάξεις σχετικά με αυτό. Επίσης δεν ξεκινάς μια μεταρρύθμιση στην Γ Λυκείου σε ένα μάθημα που εξετάζεται πανελλαδικά. Θα μπορούσε να είχε ξεκινήσει από τη Β λυκείου που δεν εξετάζονται πανελλαδικά

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ των Λατινικών και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Νομίζω ότι είναι πολύ καλά διατυπωμένα. Μας βοήθησε και εμάς να φτιάξουμε τα σενάρια και να καταλάβουμε τα σενάρια που είχαμε μπροστά μας και να δημιουργήσουμε. Αλλά τώρα εμείς είμαστε καθηγητές δεν είμαστε μαθητές.. Έχει γίνει μια πολύ καλή προσπάθεια θεωρώ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ των Λατινικών; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Εφόσον δεν έχει κυκλοφορήσει ακόμα το σχολικό εγχειρίδιο δεν μπορώ να απαντήσω γιατί επί της ουσίας, πέρα από τα σενάρια που τα δημιουργήσαμε με βάση δικά μας κείμενα μπορεί να μην ισχύσει κάτι τέτοιο να μην το βρούμε μέσα στα σχολικά εγχειρίδια. Είναι μια διαδικασία η οποία γίνεται αντίστροφα μάλλον. Έπρεπε

πρώτα να έβγαινε το εγχειρίδιο. Στα σενάρια που κάναμε εμείς, προφανώς και είχαμε στο μυαλό μας τους μαθητές στην τάξη και τη διαδικασία που ακολουθούμε και ότι δυσκολία αντιμετωπίζει και ο καθένας. Εμείς είμαστε 15 άτομα στην επιμόρφωση και ελάχιστοι ήμασταν από την Αττική. Δηλαδή ο καθένας είχε να αντιμετωπίσει ένα διαφορετικό περιβάλλον μαθητών, οπότε αυτό το είχε στο μυαλό του όταν ήθελε να φτιάξει ένα σενάριο, με άλλα λόγια είχε την τάξη του μπροστά που αυτό ήταν πάρα πολύ καλό που επιλεγήκαμε άτομα από διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας. Δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή ένα κείμενο. Το περιεχόμενο των ΠΣ είναι στόχοι , αποτελέσματα

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ. Το πρόγραμμα είναι *επί ζύλου κρεμάμενο* εφόσον δεν υπάρχει σχολικό εγχειρίδιο. Όσα αφορούν το περιεχόμενο είναι του *δει και του χρη*. Δεν είναι πράγματα που τα έχουμε μπροστά μας για να μπορέσουμε να πούμε και τι συμβαίνει ακριβώς για να σας απαντήσω...

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ. Ναι όλα αυτά υπάρχουν. Τώρα στη πράξη δεν ξέρω τι θα γίνει.....

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: Σε σχέση με αυτό που συμβαίνει τώρα η ύλη είναι πάρα πολύ μεγάλη, αλλά αυτό που μας είπαν είναι ότι η ύλη θα είναι μικρή σε σχέση με αυτό που βλέπουμε τώρα. Θα είναι μικρή, πιο στοχευμένη και θα έχει και μια ευρύτητα ώστε να καλλιεργεί την αυτενέργεια του μαθητή. Να είναι μαθητοκεντρικό το μάθημα. Τα φύλλα εργασίας θα πρέπει να στοχεύουν σε αυτό, να καλλιεργούν αυτό

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: όχι δεν έχω γιατί όλα αυτά είναι πολύ θεωρητικά..... και αυτή τη στιγμή δεν μπορώ να το κρίνω αυτό. Δεν ξέρω και αν θα ισχύσει κάτι τέτοιο.....

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: τα έχει όλα αυτά. Ακόμα και στις ασκήσεις, έχουν μια εντελώς διαφορετική λογική. Δίνεται μεγαλύτερη σημασία στην ερμηνεία από ότι σε ένα γραμματικό ή

συντακτικό φαινόμενο ή στον πολιτισμό. Οι ασκήσεις είναι μετασχηματιστικές δεν έχουν τη λογική της ύλης έτσι όπως εξετάζεται σήμερα. Είναι πολύ πιο καινοτόμο

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: δεν είναι κακή... αλλά δεν ξέρω κατά πόσο μπορεί να ανταποκριθεί το σύστημα έτσι όπως είναι εξετασιοκεντρικό σήμερα. Εάν θα μπορούσε να ανταποκριθεί σε αυτό καθώς το μάθημα εξετάζεται πανελλαδικά σήμερα. Ως μάθημα αν ήταν αποκομμένο από την εξέταση της τρίτης λυκείου ίσως να ανταποκρινόταν καλύτερα

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: δεν έχουμε κάνει επιμόρφωση ακόμα στους εκπαιδευτικούς. Οι συνάδελφοι που επιμορφωθήκαμε ήταν θετικοί, συνεργάσιμοι. Μόνο ένας διαφωνούσε, ήθελε το πλουραλιστικό, περισσότερη ύλη..

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: ναι γιατί υπάρχουν σχολεία δεν υπάρχουν τεχνολογικές υποδομές αλλά και αλλού καθηγητές που δεν θέλουν να διδάξουν τα λατινικά. Τα λατινικά είναι μια ξένη γλώσσα οπότε πρέπει να την ξέρεις για να την διδάξεις.. να μην κάνεις μια απλώς διεκπεραίωση του μαθήματος. Περισσότεροι συνάδελφοι είναι της πεπατημένης και θα δυσκολευτούν!

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέου ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: στην εφαρμογή θα φανεί αυτό! Για παράδειγμα, αν εφαρμοστεί σε ένα ολιγομελές τμήμα της Β Λυκείου για παράδειγμα και με λίγο περισσότερο χρόνο, ίσως να έχει καλά αποτελέσματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: για το περιεχόμενό του και τους στόχους του όχι. Δεν ξέρω όταν θα βγει το σχολικό εγχειρίδιο και σε σχέση με το χρόνο, πόσες ώρες θα διδάσκεται το μάθημα, πρέπει να υπάρχει και ο αντίστοιχος χρόνος

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: πιστεύω ότι αν υπήρχε το σχολικό εγχειρίδιο θα ήταν καλύτερα, βέβαια θα ήταν πιο δεσμευτικό, αλλά θα ήταν καλύτερα πιστεύω. Δηλαδή αν είχαμε το κείμενο... γιατί τα κείμενα τα φτιάξαμε μόνοι μας. Και ο επιμορφωτής μας το είπε αυτό.

Σ8. Στερεά Ελλάδα

Φύλο: Άνδρας

Ειδικότητα: Φιλολόγος κλασικό

Σπουδές: Πτυχίο από κλασική φιλολογία, πτυχίο και από ΦΠΨ, μεταπτυχιακό στην κλασική φιλολογία. Διδακτορικό στο ΕΚΠΑ

Χρόνια υπηρεσίας: 13 χρόνια στο δημόσιο, στο ιδιωτικό 1 χρόνο και στα φροντιστήρια πάνω από 10 χρόνια

Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία υλικά στηρίζεστε για αυτό;

Απ: Με βάση τη διδακτέα ύλη και το σχολικό βιβλίο... αυτά είναι τα βασικά! Με βάση αυτά

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά του στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Είναι ελπιδοφόρο.. αλλά έχω κάποιες ενστάσεις! Έχω κάποιες ενστάσεις! γιατί είμαι διδάκτορας κλασικής φιλολογίας και το διδακτορικό μου είναι στα λατινικά και συγκεκριμένα στη πεζογραφία και δεν ξέρω κατά πόσο θα αναδειχθούν κάποια θέματα τα οποίααααα... δεν αναδεικνύονταν σωστά μέχρι τώρα... και έχω κάποιες επιφυλάξεις σχετικά με αυτό!

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: θετικά τη αξιολογώ γιατί το νέο ΠΣ δίνει έμφαση στη ρωμαιομάθεια, ρωμαιογνωσία και όχι μόνο στη γλώσσα. Έχουμε και στοιχεία πολιτισμού, σχολιασμό κειμένων, περισσότερη αυτενέργεια. Αυτό. Νομίζω είναι προς τη σωστή κατεύθυνση

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Έχουμε ρωμαιομάθεια και όχι μόνο γλώσσα. Μιλάμε και για τη ιστορία και για τα έθιμα των Ρωμαίων, τη ρωμαϊκή κοινωνία, συνδέουμε με τη σύγχρονη γλώσσα πιο πολύ και με τις ευρωπαϊκές γλώσσες εεε.... και με τα Ελληνικά. Γενικά αναδεικνύεται η προσφορά και η αξία της αρχαία Ρώμης στο σύγχρονο κόσμο και στη σύγχρονη Ελλάδα πιο πολύ από ότι το έκανε το παλαιό πρόγραμμα. Αυτά είναι θετικά στοιχεία!

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: το δεύτερο

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: ο βαθμός ενσωμάτωσης είναι μεγάλος,. Ο διδάσκων καταφεύγει στα ΤΠΕ. Καλείται εδώ να βρει παράλληλα κείμενα, έργα τέχνης που μπορεί να συνδυάζονται με ένα συγκεκριμένο νόημα, με ένα συγκεκριμένο κείμενο, για να δείξει τη συνωμοσία του Κατιλίνα ή τον Κικέρωνα να αγορεύει. Μπορεί να αναθέσει στους μαθητές να χρησιμοποιήσουν αυτοί τα μέσα προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις ασκήσεις που πλέον δεν είναι μονόπλευρες όσο ήταν παλιότερα, γράψε ένα τύπο, χρονική αντικατάσταση. Άρα σε μεγάλο βαθμό

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του Νέο ΠΣ των Λατινικών ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ; Μπορούν να επιτευχθούν.... γιατί τα λατινικά είναι ένα μάθημα που εκ φύσεως αναπτύσσεται σε ένα πολυπολιτισμικό κοινό και όχι μόνο σε ένα καθαρά ελληνικό κοινό. Γιατί είναι μια κουλτούρα και ένας πολιτισμός που από την αρχαιότητα εκ φύσεως του απευθυνόταν σε ένα πολυπολιτισμικό κοινό. Εξάλλου η επιρροή του είναι σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες και όχι μόνο στις λατινογενείς γλώσσες επομένως άνετα μπορεί να γίνει αυτό. Όταν μιλάμε για λατινικό λεξιλόγιο οποιοσδήποτε εθνικότητας ή καταγωγής εθνικής και αν είναι ένας μαθητής έχει κάποια με αυτό κάποια εξοικείωση, είτε από τη δική του τη γλώσσα είτε από μάρκες αυτοκινήτων που βλέπει από προϊόντα γιατί τα ονομάζουμε με λατινικές λέξεις ή με αρχαίες ελληνικές. Εκ φύσεως είναι πολυπολιτισμικό. Ανοιχτό είναι γιατί μπορείς να βρεις παράλληλα κείμενα τα οποία τα βρίσκεις εσύ ως εκπαιδευτικός, χωρίς να δεσμεύσαι από ένα κείμενο που σου έχει το σχολικό εγχειρίδιο. Οποιοδήποτε κείμενο κρίνεις κατάλληλο μπορείς να το προσκομίσεις εσύ. Επομένως είναι ανοιχτό. Όσον αφορά τις διαφορετικές ικανότητες, αυτό είναι δύσκολο στην πράξη είναι και θέμα τεχνικής του εκπαιδευτικού αλλά νομίζω είναι και ανέφικτο να πετύχεις ένα τμήμα το οποίο να έχει μαθητές πολύ διαφορετικών επιδόσεων να περάσεις στο μάθημα όλους με τον ίδιο βαθμό αλλά ο βαθμός δυσκολίας των ασκήσεων που μπορεί να τεθεί σε κάθε μαθητή, μπορεί να ποικίλει εφόσον είναι ανοιχτό το μάθημα και έχουμε ελευθερία επιλογών μπορούμε να βάζουμε και ασκήσεις διαφορετικές. Εφόσον είναι ανοιχτό βοηθά και στη διαφορετική προσέγγιση

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ των Λατινικών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα,

διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: ναι σαφώς. Και βέβαια έχει διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα και μπορούμε να το συνδέσουμε και με το σήμερα, όταν βλέπεις στην τηλεόραση κάποιον πολιτικό, αξιωματούχο, μιας οποιασδήποτε χώρα να λέει *pacta sol servada* (πρέπει να τηρούνται οι συμφωνίες) συνδέουμε το παρόν μια σύγχρονη συμφωνία με το παρελθόν που είναι η γλώσσα η λατινική και όταν αυτός γίνεται κώδικας επικοινωνίας διαφορετικών λαών και γλωσσών, επομένως να και εδώ η πολυπολιτισμικότητα και το παρόν παρελθόν . καλά λένε οι συντάκτες σαφώς αυτό το μάθημα ενδείκνυται για όλα αυτά. Σαφώς είναι και οι διαχρονικές αξίες

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το νέο Νέο ΠΣ των Λατινικών. θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: θα με βοηθήσει γιατί θα μου δίνει τη δυνατότητα να φέρνω παράλληλα κείμενα αυτά που θέλω εγώ για να αναδείξω τις πτυχές που θεωρώ σκόπιμες μέσα στο πλαίσιο του πνεύματος του μαθήματος. Η ελευθερία αυτή σε κάνει να ξεδιπλώσεις το επίπεδο των γνώσεών σου, να ψάξεις για αυτό, διδάσκοντας μαθαίνουμε. Μια χαρά βοηθά να οργανώσεις ένα μάθημα που θα είναι ενδιαφέρον στους μαθητές

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ των Λατινικών και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Είναι αναλυτικά και καλύπτουν σχεδόν τα πάντα. Θα τα χαρακτηρίζα ως Αναλυτικά και σαφή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ των Λατινικών; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: είναι άρτιο και ανταποκρίνεται σε όλα αυτά και στην ηλικία και στις δεξιότητες των μαθητών και στις προγενέστερες γνώσεις τους. Είναι πλήρες καθώς συμπεριλαμβάνει όλη τη γραμματική και το συντακτικό γιατί δεν γίνεται να καταλάβεις μια γλώσσα αν δεν ξέρεις την γραμματική και το συντακτικό. Αυτό ισχύει και για τα γαλλικά, αγγλικά, γερμανικά. Άριστο και ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: πρέπει να το δούμε πλήρες για να βγάλουμε συμπέρασμα. Έχω επιφύλαξη όπως σας είπα πριν για ένα συγκεκριμένο θέμα που σας είπα πριν

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: η εποχή της Δημοκρατίας *res Publica* παραπέμπει στην υιοθέτηση της Δημοκρατίας ως ένα παγκόσμιο γεγονός, ενός παγκοσμίου πολιτεύματος που υιοθετείται από τις περισσότερες χώρες, μας συνδέει με το παρελθόν και με τους άλλους ανθρώπους. Μετά που υιοθετείται η μοναρχία όπου βλέπουμε κατάλοιπα μοναρχίας και στο σύγχρονο κόσμο και στις σύγχρονες Δημοκρατικές χώρες, πως πλέον έχει συνδυαστεί και με τη Δημοκρατία στις Ευρωπαϊκές χώρες, η φιλοσοφία, πως και σήμερα οι άνθρωποι ενδιαφέρονται και για τη φιλοσοφία

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: δεν νομίζω ότι θα άλλαζα κάτι, ακόμα και στην Γ Λυκείου όπου υπάρχει βωρο, είναι πολύς ο χρόνος. Ίσως πρόσθετα στη Β Λυκείου γιατί οι 2 ώρες δεν φτάνουν, έτσι θα επέμενα στη Β λυκείου να έχουν μια δομή γλωσσική οι μαθητές, ώστε στην Γ Λυκείου να μπορούσαμε να επεκταθούμε και στα άλλα θέματα. Νομίζω όμως δεν χρειάζονται περικοπές της ύλης, γιατί αν κόψουμε κατατεμαχίζεται η ύλη. Αν βγάλουμε πλάγιο λόγο ή γερονδιακή έλξη, δεν θα καταλαβαίνει ο άλλος το πιο βασικό που είναι η γλώσσα γιατί μέσα στα κείμενα υπάρχει γερονδιακή έλξη και πλάγιος λόγος. Αν λοιπόν δεν καταλαβαίνεις το κείμενο πως θα πας πιο πέρα. Το πρώτο βήμα είναι να καταλάβεις το κείμενο, μετά θα πας πιο πέρα, αλλιώς βάζεις το κάρτο μπροστά από το άλλο και αυτό είναι αντιπαιδαγωγικό και αναποτελεσματικό

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ; Δεν νομίζω ότι θα άλλαζα κάτι. Στο θέμα του πολιτικού λεξιλογίου ως προς τους *populares optimates* θα ήμουν πιο αντικειμενικός. Για να μην έχω μια στάση η οποία δείχνει ότι συλλήβδην υποστηρίζω τους *populares* κάτι το οποίο είναι και άδικο ιστορικά και μεροληπτικό και θα έλεγα ότι προκαλεί και σύγχυση στους μαθητές.

Οπότε, περισσότερη αντικειμενικότητα όσον αφορά τους populares, optimates και περισσότερο θα παραπέμπει ουδέτερες διατυπώσεις, οι μεν έλεγαν... χωρίς να παίρνω κάποια θέση που δείχνει ότι υποστηρίζω τον έναν ή τον άλλο γιατί αυτό είναι πολύ προβληματικό νομίζω και αντιεπιστημονικό με βάση τα νέα δεδομένα για την ιστορία της res publica ου έχουν αναδειχθεί κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 20 αιώνα και τώρα ακόμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: είναι ανοιχτό και μπορείς να κάνεις πολλά πράγματα. Πράγματι υπάρχει μια ποικιλία ασκήσεων. Από την άλλη μεριά έτσι έπρεπε να κάνεις πάντα, απλά τώρα ενισχύεται περισσότερο η χρήση ποικιλίας στην αξιολόγηση των μαθητών και αυτό όπως το κάνει είναι πολύ καλό.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: Χμμ.. Είναι πολύ κατάλληλη για την εκμάθηση όλων των αντικειμένων και των Λατινικών. Είναι βασική παιδαγωγική μέθοδος, να επικοινωνείς να απευθύνεις το λόγο στους μαθητές, να τους ωθείς, κατά κάποιον τρόπο να εφαρμόζεις μια μαιευτική

μέθοδο, όπως λέει και ο Σωκράτης, διαλεκτική και μαιευτική λοιπόν... για να τους οδηγήσει στην αυτενέργεια και στη γνώση.

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Δεν υπήρχαν κάποιες αντιδράσεις αξιοσημείωτες. Αυτό αρχίζει όταν έρχεται το νέο το βιβλίο. Φυσικά η επαναφορά των λατινικών από την συντριπτική πλειοψηφία των φιλολόγων έγινε δεκτή με πολύ θετική προσέγγιση καθώς ήταν ένα μάθημα το οποίο δέσποζε για αιώνες στη μέση εκπαίδευση και αποσύρθηκε έτσι βίαια θα έλεγα για δυο χρόνια μας έλειψε και ότι επανήλθε είναι πολύ θετικό

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: βέβαια. Αν δεν υπάρχει σχολικός σύμβουλος που να εποπτεύει την υιοθέτηση των αρχών του προγράμματος, το πρόγραμμα θα... να μη σας πω θα εκφυλιστεί, θα μειωθεί πάρα πολύ σοβαρά ο βαθμός επιτυχίας του γιατί ο καθένας θα κάνει ότι θέλει ειδικά να εφαρμοστεί το πρόγραμμα ουσιαστικά όχι, θα ακολουθηθεί η πεπατημένη λόγω της συνήθειας και θα δημιουργηθούν πάλι τα γνωστά λιμνάζοντα ύδατα. Το νέο ΠΣ πρέπει να συνδυαστούν και με μια νέα νοοτροπία που σημαίνει συνεργασία για

επίτευξη των στόχων και εποπτεία από τους σχολικούς συμβούλους, όπως γίνεται στα σοβαρά εκπαιδευτικά συστήματα όπως στην Κύπρο και στις υπόλοιπες χώρες. Επομένως, βεβαίως και μπορούν να ανακύψουν προβλήματα λόγω της χαλαρότητας και του ότι ο καθένας αυθαιρετεί ως προς την εφαρμογή των ΠΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέου ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: Χρειάζεται αντικειμενική προσέγγιση στο πολιτικό λεξιλόγιο της εποχής! Αυτό είναι στρέβλωση! Αν αρχίζουμε όλοι να λέμε.. «*τι καλοί που ήταν οι populares και τι κακοί που ήταν οι optimates*», εμμέσως αυτό είναι μια στρέβλωση στο μυαλό του μαθητή αλλά και όλων των εμπλεκομένων... για το τι ήταν πραγματικά αυτό το πολιτικό λεξιλόγιο και ποια ήταν η πολιτική πραγματικότητα στη Ρώμη και ποιες συνέπειες είχε. Δηλαδή θέλω μια αντικειμενικότητα ως προς τη χρήση του πολιτικού λεξιλογίου. Αυτό θα ήθελα.! Τίποτε άλλο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Αντικειμενικότητα στη χρήση του πολιτικού λεξιλογίου και ανάδειξη κυρίως της Δημοκρατικής περιόδου μέχρι τον 1^ο αιώνα π.Χ. με τον Κικέρωνα στην πρωτοπορία και τους άλλους Δημοκρατικούς συγγραφείς για να περάσουν τα δημοκρατικά μηνύματα στους μαθητές που είναι και παιδαγωγικό μήνυμα αλλά και να καταλάβουν ότι η σύγχρονή μας Δημοκρατία δεν προέρχεται μόνο από την αρχαία αθηναϊκή όπως κατεξοχήν θα σας έλεγε κάποιος αν τον ρωτούσατε, γιατί υπάρχει πλήρη άγνοια για την προσφορά της Ρώμης στη σύγχρονη Δημοκρατία στην Ελλαδική κοινωνία. Έτσι θα φρόντιζα να τονίζεται η προσφορά της ρωμαϊκής

Δημοκρατίας στη διαμόρφωση των σύγχρονων δημοκρατιών στις οποίες ζούμε όλοι μας και τις οποίες πρέπει να φροντίζουμε και να βελτιώνουμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: Θα ήθελα μεγαλύτερη πίστη στα ίδια τα προγράμματα από τους επιμορφωτές και όχι να λέμε ότι γιατί την θέλουμε την γερουνδιακή έλξη και τον πλάγιο λόγο. Είναι πολύ σημαντικά, δεν πρέπει να βάζουμε το κάρο μπροστά από το άλογο. Χρειάζεται μια μεγαλύτερη πίστη στο πρόγραμμα ώστε να διαχυθεί αυτό και σε εμάς στους επιμορφωτές Β και από εμάς στη συνέχεια στους διδάσκοντες.

Σ9. Στερεά Ελλάδα

Φύλο: Γυναίκα

Ειδικότητα: Φιλολόγος ΠΕ02

Σπουδές: ΕΚΠΑ κλασικό, μεταπτυχιακό στη Λατινική φιλολογία

Έτη υπηρεσίας: 19,5 έτη στη δημόσια εκπαίδευση

Πως οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα και σε ποια στοιχεία στηρίζεστε για αυτό;

Απ: Επειδή το μάθημα προσανατολισμού των Λατινικών έχει μια συγκεκριμένη ύλη που πρέπει να βγει, διαδραστικούς πίνακες είναι πιο δύσκολο να έχουμε... παρά ταύτα χρησιμοποιείται ο πίνακας της τάξης, ασκησούλες σε φωτοτυπίες για εμπέδωση της ύλης και των γραμματικών και των συντακτικών φαινομένων. Όσον αφορά τη εισαγωγή εκεί γίνεται η παρουσίαση της εισαγωγής από το βιβλίο και μετά με ασκησούλες κλειστού ή ανοιχτού τύπου από φωτοτυπίες κάπως κάνουμε και από εκεί την σύνθεση την ανάλυση των γεγονότων και την εμπέδωση της ύλης

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά του στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Η προκήρυξη για αυτό το πρόγραμμα σπουδών που έγινε το 2020, δεν ήταν η πρώτη απόπειρα για να αλλάξει το ΠΣ των λατινικών. Είχε ξαναγίνει το 2015, δεν εφαρμόστηκε όμως και το 2018 όπου τότε ήμουν μέσα στην ομάδα της αλλαγής του προγράμματος οπότε το ξέρω και λίγο εκ των έσω. Νομίζω ότι κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση έτσι ώστε να δοθεί η εντύπωση στα παιδιά ότι δεν είναι ένα άκρως φορμαλιστικό μάθημα και να μην μαθαίνουν ξεκομμένα κάποια κείμενα από το ιστορικό τους πλαίσιο. Αυτό το ζητούμενο της ρωμαιογνωσίας ήταν ζητούμενο και το 2018, άσχετα αν δεν προχώρησε τότε η προσπάθεια. Αλλά ήταν ίδιες οι οδηγίες. Θα έπρεπε τα παιδιά παράλληλα με τα κείμενα να μαθαίνουν και στοιχεία ρωμαιογνωσίας και πολιτισμού έτσι ώστε να εντάσσουν αυτά που μαθαίνουν στην εποχή την οποία αναφέρονται, πέρα από τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Όσον αφορά τη γραμματική και το συντακτικό και πάλι το ΠΣ κινείται στο σωστό πλαίσιο να μην διδάσκονται μόνο τύποι για τους οποίους να ζητούνται συγκεκριμένες πτώσεις και χρόνοι αλλά να υπάρχει και το στοιχείο αυτό της κριτικής σκέψης, δηλαδή να εντοπίζουν μέσα στο κείμενο συγκεκριμένα γραμματικά συντακτικά φαινόμενα και λόγω της τράπεζας θεμάτων και ήδη έχουμε ανεβάσει κάποια θέματα και από τη Γ' Λυκείου ακολουθούμε αυτή την οδηγία, δηλαδή δεν θα έχουν ασκήσεις μόνο ζητούμενο η συγκεκριμένη γνώση, αλλά όπως λέει το ΠΣ μπορεί να εντοπιστεί μέσα στο κείμενο ουσιαστικά της Γ κλίσης και μετά να ζητηθεί μια μετατροπή σε άλλη πτώση. Οπότε αυτά τα στοιχεία που δεν αξιοποιούν μόνο αυτό το φορμαλισμό, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Στο υφιστάμενο δεν διδάσκονται τα παιδιά τη ρωμαιογνωσία. Μπορεί να υπάρχει μια παραγραφούλα πάνω από το κείμενο που δίνει πληροφορίες στο παιδί για το πλαίσιο του κειμένου... ωστόσο είναι ένα βοηθητικό στοιχείο, δεν βάζει τα παιδιά σε μια διαδικασία να αντιληφθούν σε ποια εποχή βρισκόμαστε, ποιος είναι ο συγγραφέας. Οπότε το νέο ΠΣ θα δώσει έμφαση σε αυτό. Στο ΠΣ του 2018 που ήμουν είχαν σκοπό να αλλάξουν τα σχολικά βιβλία, που είναι στόχος τώρα γιατί αυτά τώρα είναι καλά για την εποχή που γράφτηκαν, πρέπει να γίνει μια αλλαγούλα. Στόχος ήταν τότε να υπάρχει το κείμενο των Λατινικών και να υπάρχουν και στοιχεία πολιτισμού-ρωμαιογνωσίας, με πίνακες, ιστορικά γεγονότα, ημερομηνίες, έτσι ώστε τα παιδιά να σχηματίσουν μια πιο πλήρη εικόνα για αυτό που λέμε ρωμαϊκό πολιτισμό

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: 2 θα έλεγα, το στοιχείο της ρωμαιογνωσίας και η προσπάθεια για καλλιέργεια κριτικής σκέψης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: νομίζω θα υιοθετήσω τη δεύτερη άποψη μολονότι μπορεί να φανεί ότι πως τα λατινικά μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά στην καθημερινή τους ζωή, ωστόσο είναι αληθές. Παράδειγμα, τα λατινικά είναι η βάση των ευρωπαϊκών σύγχρονων γλωσσών. Επομένως, γνωρίζοντας τα λατινικά μπορούν πάρα πολύ εύκολα να ασχοληθούν με γλώσσες λατινογενείς. Να δώσω την προσωπική μου εμπειρία εδώ: ως φοιτήτρια, πήρα το β2 στα Ιταλικά σε μόλις 2 έτη γιατί πολλά από τα στοιχεία του λεξιλογίου τα ήξερα από τα λατινικά. Και όχι μόνο λατινογενείς γλώσσες οι γνωστές ρωμαϊκές, ακόμα και η αγγλική. Σύμφωνα με μελέτες που έχουν γίνει στην Αμερική το 60% των λέξεων της λατινικής έχει λατινική ρίζα. Αλλά ακόμα και ένα παιδάκι που κάνει proficiency γνωρίζοντας λατινικά θα αναγνωρίζει πολλές λέξεις λατινικές. Άρα τα λατινικά μπορούν να βοηθήσουν σε αυτόν τον τομέα των ξένων γλωσσών πάρα πολύ εύκολα έναν αυριανό πολίτη. Ακόμα και γαλλικά μπορώ να τα αναγνωρίζω γιατί καταλαβαίνω τη ρίζα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: το νέο ΠΣ προτείνει τη χρήση ΤΠΕ που είναι το ζήτημα στις νέες παιδαγωγικές τάσεις, αλλά τώρα στην πράξη... αυτό είναι άλλο κεφάλαιο. Στον τομέα της ρωμαιογνωσίας προτείνει να αναζητηθούν μέσα από το διαδίκτυο πληροφορίες στοιχεία για ιστορικά γεγονότα που αφορούν τη ρωμαϊκή ιστορία αξιοποιώντας τη διερευνητική και ανακαλυπτική μάθηση. Ακόμα και ασκήσεις από την e class, αντι να είναι σε φωτοτυπία να είναι ερωτήσεις κλειστού ή ανοιχτού τύπου, συμπλήρωση κενού, μέσα από την e class.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

2^Ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του Νέο ΠΣ των Λατινικών ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: ότι μπορεί να αξιοποιηθεί σε διαφορετικά παιδαγωγικά περιβάλλοντα, ναι και θεωρώ ότι δεν είναι μόνο το νέο ΠΣ αρχή της παιδαγωγικής για εμάς τους εκπαιδευτικούς είναι ακριβώς αυτή. Να μπορούμε δηλαδή παίρνοντας ένα ΠΣ να το προσαρμόσουμε στις ανάγκες της τάξης. Για τα άλλα δεν μπορώ να σας απαντήσω αν οι στόχοι θα επιτευχθούν, ίσως αν το είχα εφαρμόσει να είχα καλύτερη άποψη

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ των Λατινικών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Σίγουρα μπορεί να δώσει έναν πιο πολιτισμικό χαρακτήρα στο μάθημα, εντάσσοντας δίνοντας έμφαση στο στοιχείο της ρωμαιογνωσίας. Το ισχύον δίνει έμφαση στη γραμματική και το συντακτικό, εξετάζονται στη μετάφραση, γραμματική και συντακτικό. Βοηθάει και την κριτική σκέψη, καλλιεργείται και η κριτική σκέψη. Από τη στιγμή που το ΠΣ θα δίνει έμφαση στη ρωμαιογνωσία, σίγουρα δίνει αυτό που λείπει τώρα από το τρέχων, αυτά τα στοιχεία του πολιτισμού. Και διαχρονικό... γιατί ο ρωμαϊκός πολιτισμός έχει επηρεάσει πολλές αξίες, έχει επηρεάσει ακόμα και σήμερα χώρες, το ρωμαϊκό δίκαιο. Εφόσον δίνει έμφαση σε αξίες ρωμαϊκές όπως η *iustitia*, *virtus* φυσικά και έχει διαχρονικό χαρακτήρα!

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το νέο Νέο ΠΣ των Λατινικών. θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Εικάζοντας... φαντάζομαι ότι θα δώσω έμφαση και σε άλλα στοιχεία, σκέφτομαι να αξιοποιήσω τις ΤΠΕ γιατί οι ΤΠΕ δεν είναι κάτι καινούριο. Έχει γίνει μια προσπάθεια, γιατί είμαι συνεργάτης του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας από το 2011, είχε γίνει μια προσπάθεια αξιοποίησης των ΤΠΕ ήδη σε γλωσσικά μαθήματα, στη γλώσσα, λογοτεχνία και αρχαία και εκεί ναι έχω εφαρμόσει. Οπότε σκέφτομαι αυτό που δίνει το νέο ΠΣ τη δυνατότητα εισαγωγής των ΤΠΕ, να το κάνω και τώρα όταν του χρόνου μπει στη γενική παιδεία. Δηλαδή κατά κόρον θα αξιοποιήσω και τη σχολική τάξη και άλλα εργαλεία όχι μόνο ασκησούλες αλλά και άλλα εργαλεία της σχολικής τάξης, όπως η κουβεντούλα, οπότε εκεί υπάρχει και ανταλλαγή απόψεων από τους μαθητές σε στοιχεία κυρίως πολιτισμού δηλαδή αυτό προσφέρεται περισσότερο από τη γραμματική και το συντακτικό και ενδεχομένως και σε στοιχεία πάλι του πολιτισμού μπορώ να χρησιμοποιήσω και τον βιντεοπροβολέα, προβολή κάποιων βίντεο από συγκεκριμένες ιστοσελίδες. Είναι καινούριο εποπτικό εργαλείο με το οποίο τα παιδιά είναι πιο εξοικειωμένα που θα κάνει το μάθημα πιο ενδιαφέρον σε συνδυασμό με άλλους παραμέτρους γιατί υπάρχουν και μέρες που θα χαθούν προφανώς δεν μπορώ να κάνω όλα όσα σκέφτομαι γιατί υπάρχει και μια ύλη.

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ των Λατινικών και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Από ότι θυμάμαι ήταν αρκετά σαφώς διατυπωμένοι οι στόχοι και αυτό είχε συζητηθεί και στην επιμόρφωση, ότι είναι σαφέστατο ότι ένας βασικός στόχος είναι η ρωμαιογνωσία, ότι πρέπει να καλλιεργηθεί η κριτική σκέψη, να μην δίνουμε τύπους αλλά να ζητάμε και τον εντοπισμό των τύπων, ότι και στην ετυμολογία να εντοπίζουν οι μαθητές λέξεις με κοινή ρίζα. Όσον αφορά στις δεξιότητες μια είναι να αποκτήσουν αφαιρετική και συγκριτική σκέψη. Μια άλλη δεξιότητα με τις ΤΠΕ είναι και η συνεργατική, ανακαλυπτική μάθηση. Ήταν αρκετά σαφώς διατυπωμένοι οι στόχοι. Όσον αφορά στις δεξιότητες του 21^ο αιώνα νομίζω ότι η ένταξη των ΤΠΕ συνάδει με τις παιδαγωγικές ανάγκες της σύγχρονης εκπαίδευσης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ των Λατινικών; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Ως προς την ηλικία... επειδή τα παιδιά κάνουν το μάθημα από τη Β Λυκείου στη Γ νομίζω ότι μπορούν να ανταποκριθούν. Οι στόχοι δηλαδή και οι δεξιότητες ανταποκρίνονται στην ηλικία τους. Για τις προγενέστερες γνώσεις.. μια θεωρία παιδαγωγική που κυκλοφορεί τα τελευταία χρόνια είναι ο εποικοδομισμός, δηλαδή πως θα αποκτήσω καινούρια γνώση πατώντας στην παλιά. Γιατί όταν κάνει πολλές φορές το νέο ΠΣ αναφορά και στην αρχαία ελληνική γλώσσα και με την ετυμολογία και με κάποια συντακτικά φαινόμενα , κυρίως συντακτικά που μπορεί να αποκτήσουμε τη γνώση των λατινικών εστιάζοντας στην ελληνική.. νομίζω κάνει γέφυρες τέτοιες το νέο ΠΣ δηλαδή πατάει στην προγενέστερη γνώση εφαρμόζει δηλαδή τον εποικοδομισμό για να διδάξει ένα νέο φαινόμενο, δηλαδή αυτές οι συσχετίσεις με τα αρχαία ελληνικά γίνονται συχνά που είναι μια προγενέστερη γνώση γιατί τα διδάσκονται από το γυμνάσιο. Όσον αφορά την επιστημονική του εγκυρότητα σίγουρα επειδή η ομάδα αποτελείται από καταξιωμένους φυσικά υπάρχει εγκυρότητα, από ότι γνωρίζω όσον αφορά τη βιβλιογραφία, έχουν αξιοποιήσει αρκετά εγχειρίδια, όπως του Παπαγγελή η Ρώμη και ο κόσμος μας, μας το ανέφερε και ο επιμορφωτής μας, μας είπαν ότι είναι έγκυρο εγχειρίδιο, οπότε να εστιάσουμε και εμείς σε αυτό όταν θα εφαρμόσουμε το νέο ΠΣ, οπότε φαντάζομαι σίγουρα έχουν ασχοληθεί με τη βιβλιογραφία. Επειδή ήμουν μια από τις υποψήφιες για το νέο ΠΣ γνωρίζω ότι εγκύκλιος για την ομάδα που θα αναλάβει το νέο ΠΣ ήταν ότι η ομάδα θα πρέπει να αξιοποιήσει βιβλιογραφία της τελευταίας δεκαετίας

ΕΡΩΤΗΣΗ 11¹

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: ναι χωρίζεται σε θεματικές ενότητες είχε γίνει ήδη προσπάθεια το 2018, άσχετα αν δεν κυκλοφόρησε ποτέ. Νομίζω ότι έχει εφαρμοστεί αυτό σε άλλα διδακτικά αντικείμενα, δεν είναι η πρώτη φορά, για παράδειγμα στη λογοτεχνία της Α λυκείου χωρίζεται σε θεματικές ενότητες και στη Β και στη Γ. τα κείμενα τώρα δε χωρίζονται σε θεματικές ενότητες, δεν έχει σχέση το ένα με το άλλο, απλώς διδάσκεται ένα συγκεκριμένο φαινόμενο γραμματικό. Επομένως εφόσον έχει χρησιμοποιηθεί και σε

άλλα μαθήματα να θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία και το ότι εξελίσσονται τα πεδία από τάξη σε τάξη λειτουργεί και αυτό στο πλαίσιο του εποικοδομητισμού

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα

Απ: ναι, δίνοντας έμφαση σε αυτό που λέμε ρωμαϊκό πολιτισμό, και ρωμαιογνωσία είναι πάρα πολλές αξίες αυτές οι διαχρονικές και είναι και παγκόσμιες, έτσι νομίζω ότι κάνει αυτή τη διαχρονικότητα, τη παγκοσμιοποίηση, άλλωστε μέσα από αυτές τις αξίες κατανοεί ο μαθητής ότι είναι ευρωπαίος πολίτης. Άρα φεύγει από τα στενά θετικιστικά όρια και αντιλαμβάνεται ότι είναι πολίτης μια Ηπείρου, μέσα από τις αξίες που διδάσκονται από τη ρωμαιογνωσία. Οπότε έχει αυτό το στοιχείο της παγκοσμιοποίησης

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ; Αυτό είναι ένα ζητούμενο, το θέμα της ύλης για εμάς τους διδάσκοντες είναι ένα ζητούμενο. Στην πράξη κάτι από αυτά δεν αξιοποιείς. Ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών που έχεις μπροστά σου αλλά και με τις ώρες που χάνεις ή δεν χάνεις γιατί στα σχολεία συνήθως έτσι γίνεται. Νομίζω ότι είναι εφαρμόσιμο αλλά με τις ΤΠΕ αν το εφαρμόζαν, να μην αξιοποιούσα όλα όσα προτείνει. Δηλαδή αν έβλεπα ότι έχουν χαθεί μαθήματα πολλά, στην πράξη επανασχεδιάζεις τη διδασκαλία σου, μπορεί να χρησιμοποιούσα μόνο ασύγχρονη εκπαίδευση, να έβαζα ασκησούλες στη e class και να μην έβαζα κάποιο βιντεάκι που προτείνει το νέο ΠΣ. Σε γενικές γραμμές είναι εφαρμόσιμο αλλά εξαρτάται από το επίπεδο της τάξης, το ενδιαφέρον της τάξης και κυρίως από τις ώρες που χάνονται. Αλλά είναι ρεαλιστικό..

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενότητων;

Απ: προσωπικά όχι, νομίζω ότι είναι καλά δομημένες οι ενότητες αλλά και πάλι στην πράξη, επανασχεδιάζοντας στη διδασκαλία, ενδεχομένως θα το έκανα. Αλλά βλέποντάς το θεωρώ πως είναι εντάξει οι ενότητες. Και την εποικοδομιστική θεωρία χρησιμοποιεί αλλά δεν μπορώ να απαντήσω ακριβώς γιατί δεν το έχω εφαρμόσει

ΕΡΩΤΗΣΗ 15¹

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: ναι κάνει προσπάθεια το ΠΣ να είναι μαθητοκεντρική η προσέγγιση και όχι δασκαλοκεντρική γι αυτό και προτάθηκε αξιοποιώντας της ΤΠΕ να αξιοποιούμε και πλατφόρμες όπως η e class που έχει αυτή την κουβεντούλα που σας είπα, οπότε εκεί θα υπάρχει η διάδραση των μαθητών, η ανταλλαγή απόψεων πάνω σε κάποιες ασκησούλες, πάνω σε κάποιες θεματικές δηλαδή είναι κάτι που στηρίζει το νέο ΠΣ και στην επιμόρφωση μας είπαν ότι είναι κάτι που πρέπει να αξιοποιηθεί, όχι μόνο ασκησούλες που πρέπει ο μαθητής ατομικά ο μαθητής θα τις κάνει, αλλά να υπάρχει και αυτή η συνεργασία, με ομάδες μέσα στην τάξη αλλά και όταν αυτό δεν είναι εφικτό, να γίνονται ομάδες μέσω e class όπου εκεί μπορούν να συνεργάζονται οπότε είναι εφαρμόσιμο. Η διερευνητική και η ανακαλυπτική και αυτό μπορεί να γίνει αλλά σε στοιχεία του πολιτισμού. Δηλαδή αν ζητηθεί μια ασκησούλα στα παιδιά να βρουν για μια συγκεκριμένη εποχή, για ένα γεγονός, όπως είναι η συνομοσία του Κατιλίνα, που ήταν ένα μελανό σημείο της ρωμαϊκής ιστορίας, να εκεί μπορεί να υπάρξει αυτή η διερευνητική ανακαλυπτική μάθηση, μπορούν μέσα από ιστοσελίδες να ψάξουν και

μέσα από βιβλία αν υπάρχει σχολική βιβλιοθήκη, δηλαδή να μην δοθεί αυτούσια η γνώση αλλά να μπουν στη διαδικασία του ανακαλύπτω τη γνώση, δηλαδή μπορεί αυτό να γίνει κυρίως στα στοιχεία πολιτισμού αλλά και μέσα από τη γραμματική και το συντακτικό όχι τόσο πολύ ανακάλυψη, όσο κριτική σκέψη γιατί κάποια φαινόμενα που είναι κοινά ανάμεσα στα αρχαία και στα ελληνικά, συντακτικά φαινόμενα και εκεί πάλι μπορεί ο μαθητής να βρει το κοινό, όχι να του δοθεί σαν τύπος. Μέσα από τη συζήτηση να ανακαλύψουν μόνοι τους τη γνώση και να φθάσουν στο ζητούμενο μόνοι τους. Αυτό είναι και το ζητούμενο η μαθητοκεντρική γνώση

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: εξαρτάται από το μαθητικό υλικό που έχεις μπροστά σου, το μαθητικό υλικό εννοώ. Υπάρχουν μαθητές που έχουν γνώσεις από τα αρχαία.. μπορείς να πατήσεις σε προγενέστερες γνώσεις τις οποίες θυμούνται και τις αξιοποιείς για να διδάξεις το καινούριο φαινόμενο, αλλά υπάρχουν και τμήματα με μαθητές που έχουν κενά που αναγκαστικά τους λες τον κανόνα. Οπότε ναι σαν φιλοσοφία υπάρχει, αλλά στον σχεδιασμό έχει να κάνει με την τάξη τη συγκεκριμένη..

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Νομίζω ότι ελάχιστοι το έχουν διαβάσει και ελάχιστοι γνωρίζουν ότι δίνει έμφαση στη ρωμαιογνωσία ή στη κριτική σκέψη ή στα στοιχεία του εποικοδομισμού. Συνήθως με ρωτάνε, άλλοι είναι θετικοί με τα στοιχεία του πολιτισμού και άλλοι θεωρούν ότι θα είναι έξτρα γνώση για τον μαθητή και φόρτος εργασίας για τον μαθητή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: θεωρώ ότι κάθε φορά όταν είναι να εφαρμοστεί κάτι καινούριο πάντα θα υπάρχουν δυσκολίες και ορισμένοι εκπαιδευτικοί που είναι θετικοί και άλλοι που είναι προσκολλημένοι σε παλαιά ΠΣ. Στην υλικοτεχνική υποδομή δεν μπορούμε να κουβαλάμε κάθε φορά τον προτζέκτορα στις τάξεις, δεν έχουν όλες οι τάξεις βιντεοπροβολέα και προτζέκτορα. Οπότε αυτό είναι αποθαρρυντικό για τον καθηγητή να κουβαλάει τον υπολογιστή και τον προτζέκτορα στον ώμο. Όσον αφορά τα ΤΠΕ, e class είναι κάτι πολύ πιο εύκολο γιατί γίνεται ασύγχρονα. Όσον αφορά τώρα στη αντίληψη και κουλτούρα σίγουρα κάποιιοι θα είναι πιο προβληματισμένοι, όχι τόσο αρνητικοί, γιατί παγιώνεται πάντα κάποια παλιά αντίληψη, το ΠΣ αυτό είναι από τότε που ήμουν εγώ μαθήτρια το ίδιο βιβλίο είχα σαν μαθήτρια. Οπότε παγιώνεται στην αντίληψη του εκπαιδευτικού και πολλές φορές δεν είναι τόσο εύκολο να αλλάξουν νοοτροπία, να δουν καινούρια πράγματα να ξαναμελετήσουν.. σίγουρα εκεί θα υπάρχουν δυσκολίες. Όσον αφορά την ετοιμότητα το ΙΕΠ έχει προβεί στην

επιμόρφωση χιλιάδων εκπαιδευτικών στα νέα ΠΣ οπότε γίνεται μια προσπάθεια να είναι πιο έτοιμοι και να κατανοήσουν τη φιλοσοφία του προγράμματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέου ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: τα θετικά στοιχεία.. εγώ λόγω και του μεταπτυχιακού μου πάντοτε τους λέω στοιχεία ρωμαιογνωσίας ακόμα και αν δεν προβλέπεται από το πλαίσιο και οι μαθητές δίνουν πολύ προσοχή, τους ενδιαφέρει. Οπότε θα το αξιοποιήσω σίγουρα. Τα αρνητικά.. δε βλέπω κάποια στο πρόγραμμα απλώς κάποια αρνητικά στην εφαρμογή όπως είπα για τις ΤΠΕ και κατά πόσο θα μπορούσα να πατήσω σε παλιές γνώσεις και να προχωρήσω σε κάτι καινούριο για να έχω αυτό το μαθητοκεντρικό. Εκεί ενδεχομένως να υπήρχε κάποια δυσκολία ανάλογα βέβαια και με το επίπεδο της τάξης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: επειδή δεν το έχω εφαρμόσει δεν ξέρω ... θεωρητικά δεν έχω κάτι που θα άλλαζα γιατί δεν το έχω εφαρμόσει. Σαν στημένο θεωρητικά το βλέπω ότι κινείται σε θετική κατεύθυνση. Ίσως αν το είχα εφαρμόσει θα έβλεπα κάποια τρωτά. Θεωρητικά δεν βλέπω ότι είναι στημένο με κάτι λάθος. Αξιοποιεί σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους, δίνει έμφαση στις δεξιότητες που πρέπει να έχει ένας μαθητής του 21^{ου} αιώνα, να σκέπτεται, να έχει κριτική σκέψη, πνευματική καλλιέργεια, ευρυμάθεια, να διερευνά να συνεργάζεται.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: όχι, μέσα από την επιμόρφωση κατάλαβα καλύτερα το πλαίσιο αν και είχα μια εικόνα γιατί όπως σας είπα ήμουν στο πρόγραμμα σπουδών του 2018 και επειδή υπήρχαν και εργασίες που κάναμε και σενάριο εφαρμόζοντας όλα τα καινούρια του ΠΣ και υπήρχε ισχυρή ανατροφοδότηση από τον επιμορφωτή, νομίζω ότι με κάλυψε. Οπότε ήμουν καλυμμένη από την επιμόρφωση.

Σ10. Μακεδονία

Φύλο: Άνδρας

Ειδικότητα Φιλολόγος με διδακτορικό στα λατινικά

Έτη υπηρεσίας 17 έτη γενικά, στο πρότυπο 5 έτη

Πώς οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία υλικά στηρίζεστε για αυτό;

Απ: το μάθημα το οργανώνω στη Γ λυκείου που κάνω, προσπαθώ να εφαρμόσω μια πιο καινοτόμα διδακτική προσέγγιση, όσον αφορά το ίδιο το κείμενο προσπαθώ να χρησιμοποιήσω νοητικούς χάρτες, δηλαδή πως θα μπορέσουν τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν με τη βοήθεια χρωμάτων, σχημάτων με πιο εποπτικό τρόπο να δουν πιο συγκεκριμένα τις συντακτικές δομές του κειμένου. Όσον αφορά την εμπέδωση, προσπαθώ να εφαρμόσω φύλλα εργασίας.

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά του στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: η γενική μου αίσθηση είναι ότι βρίσκεται σε πάρα πολύ καλή κατεύθυνση. Θεωρώ ότι ένα μειονέκτημα είναι ότι εγώ ως καθηγητής χρησιμοποίησα τα βιβλία που έκανα ως μαθητής και αυτό σημαίνει ότι τα βιβλία δεν έχουν αλλάξει τα τελευταία 20 με 25 χρόνια οπότε αυτό και μόνο το γεγονός. Αλλά θεωρώ ότι έχει γίνει μια εξαιρετική δουλειά από την ομάδα του κ Βαγιόπουλου και όλα όσα έχουμε προσεγγίσει και θεωρούμε ότι θα εφαρμοστούν αυτά στα σχολικά βιβλία, θεωρώ ότι βρίσκονται σε πολύ θετική κατεύθυνση. Το γεγονός καταρχάς ότι φεύγουμε από μια εντελώς κειμενοκεντρική προσέγγιση και πάμε σε μια πιο αρχαιογνωστική προσέγγιση είναι σπουδαίο κατόρθωμα και έπρεπε να γίνει γιατί τα παιδιά μάθαιναν πιο στεία γνώση ενώ τώρα θα τα συνδυάσουν με γνώσεις που ξέρουν από το μάθημα της ιστορίας της Α Λυκείου, θα γνωρίζουν ονόματα που τα βλέπουν στο κείμενο και δεν τα ήξεραν π.χ το Βιργίλιο ποιος ήταν και ποια είναι η θέση του μέσα στη ρωμαϊκή λογοτεχνία.

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: η διαφορά είναι αυτή που προσπάθησα να περιγράψω πριν δηλαδή ότι δεν προάγει τη στεία εκμάθηση της λατινικής γλώσσας αλλά αποκτά μια πιο αρχαιογνωστική προσέγγιση, που πιάνει θέματα όπως η λογοτεχνία, η κοινωνία, η τέχνη, η καθημερινή ζωή, η ιδεολογία και προσπαθεί να βρει τις ρίζες της αρχαιογνωσίας μέχρι και τις μέρες. Ακούγεται φιλόδοξο, ωστόσο αν γίνει με το σωστό τρόπο μπορεί να επιτευχθεί σε καλό βαθμό

ΕΡΩΤΗΣΗ 3¹

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: το πρώτο είναι η έμφαση στη ρωμαιογνωσία και αρχαιογνωσία γιατί Ρώμη και Ελλάδα είναι οι δύο πυλώνες του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Το γεγονός επίσης ότι η εξοικείωση με τον ρωμαϊκό κόσμο ότι θα πρέπει να βρούμε τις επιδράσεις του Ρωμαϊκού πολιτισμού όχι μόνο στη γλώσσα αλλά σε όλες τις εκφάνσεις του πολιτισμού επίσης είναι κάτι που προωθεί το ΠΣ. Επίσης η προαγωγή της κριτικής σκέψης δηλ η γνώση ήταν στείρα, τα παιδιά μάθαιναν να παπαγαλίζουν λεξιλόγιο και γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες χωρίς κάποια πρακτική εφαρμογή, ενώ τώρα αντιμετωπίζουν τη γνώση με τρόπο κριτικό και δημιουργικό, το γεγονός ότι μπαίνουν οι νέες τεχνολογίες μέσα στο ΠΣ είναι πολύ σημαντικό και με τη δημιουργικότητα των συναδέλφων μπορούν να γίνουν πάρα πολλά πράγματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4¹

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: σαφώς με το δεύτερο συμφωνώ, το λέω και με τα παιδιά στην τάξη. Τα περισσότερα παιδιά δεν θα ακολουθήσουν κάποια αμιγώς φιλολογική σχολή τα λατινικά ως γλώσσα δεν θα τους χρησιμεύσουν ποτέ αλλά σε κάθε περίπτωση το γεγονός ότι το μάθημα άπτεται θεμάτων όπως είναι η ιστορία, η λογοτεχνία, η τέχνη,

ο πολιτισμός, καλλιεργεί μια ευρύτερη κουλτούρα στα παιδιά, καλλιεργεί την κριτική σκέψη, μεταγνωστικές δεξιότητες που είναι και το ζητούμενο στον σύγχρονο προσανατολισμό της εκπαίδευσης και ακόμα και αν χρειαστούν τα λατινικά ποτέ στη ζωή τους οι δεξιότητες αυτές θα τους έχουν μείνει. Οπότε τους εξοπλίζουμε με ένα βαρύ φορτίο για τη μετέπειτα ζωή τους και είναι πολύ σημαντικό

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: από όσο γνωρίζω σε πολύ μεγάλο βαθμό, αλλά αυτό εξαρτάται και από τις γνώσεις και διάθεση των συναδέλφων. Αλλά το γεγονός ότι ... εγώ εφαρμόζω τους νοητικούς χάρτες σε ένα συνεργατικό περιβάλλον χρησιμοποιώντας συνεργατικά φύλλα εργασίας, νομίζω ότι είναι τρανή απόδειξη αφήνει πολλά περιθώρια για τις ΤΠΕ και είναι ένα εργαλείο όπου στα χέρια ενός έμπειρου καθηγητή θα μπορούσε να κάνει θαύματα.

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του Νέου ΠΣ των Λατινικών ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό

**θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους;
Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.**

Απ: συμφωνώ και στα τρία. Θεωρώ ότι δίνει πάρα πολλές λαβές για αυτενέργεια στους συναδέλφους, για να προσαρμόσουν τη διδασκαλία ανάλογα με το επίπεδο το οικονομικό το κοινωνικό της τάξης. Υπάρχει ένα ερωτηματικό στο γεγονός της φύσης του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα όλα αυτά είναι πολύ καλά μέχρι να έρθουν οι πανελλήνιες όπου χάνεται η αυτενέργεια και η δημιουργικότητα, και θα πρέπει να πορευτούμε σύμφωνα με την πορεία της ύλης να είμαστε πεισμένοι να βγάλουμε μια συγκεκριμένη ύλη σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Δεν ξέρω κατά πόσο θα μπορέσουν να λυθούν όλα αυτά τα προβλήματα, αλλά δεν είναι μόνο θέμα των λατινικών αλλά όλων των μαθημάτων. Φοβάμαι μήπως έρθουν οι πανελλήνιες και το σαρώσουν όλο αυτό προσπαθούν οι διαμορφωτές του ΠΣ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ των Λατινικών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Συμφωνώ. Θα πω αυτό που μας είπε και ο επιμορφωτής μας. Τα παιδιά δεν χρειάζεται να μάθουν λατινικά ως φυσικοί ομιλητές, όπως οι ξένες γλώσσες, επομένως κάποια δύσκολα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα δεν πειράζει να μην τα μάθουν στη Γ λυκείου, θα τα μάθουν στο πανεπιστήμιο αν ασχοληθούν πραγματικά με αυτά. Αν μειωθούν λίγο οι απαιτήσεις, όπως στην ύλη του γερονδίου και της γερονδιακής έλξης. Αν τα παιδιά δεν τη μάθουν δεν θα τους πειράξει στην κατανόηση του μαθήματος. Ίσα, ίσα θα το δουν με ένα μάτι λιγότερο.. με μια διάκριση λιγότερο πειστική. Θα ήθελα τα παιδιά να μην αποκτήσουν τόσο καλό

επίπεδο γλωσσομάθειας αλλά αυτό να έρθει σε ισορροπία με τις υπόλοιπες γνωστικές δεξιότητες όπως για τον πολιτισμό για την ιστορία γιατί τα παιδιά... υπάρχουν λέξεις στα σημερινά εγχειρίδια όπως δικτάτορας βουλευτήριο σύγκλητος και τα παιδιά δε ξέρουν καν τι είναι όλοι αυτοί οι σχηματισμοί. Αν μπορούσαμε να τους δώσουμε παραδείγματα ποια ήταν η σύγκλητος, η res publica, κ.α αν καταλάβουν αυτά μέσα σε ένα ιστορικά πλαισιωμένο περιβάλλον θα έχουμε πετύχει πολλά και νομίζω ότι τα ΠΣ το επιδιώκουν αυτό

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το νέο Νέο ΠΣ των Λατινικών. θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: το πρόγραμμα είναι αρκετά ανοιχτό και μου λύνει τα χέρια, το πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχουν ακόμα τα σχολικά εγχειρίδια οπότε θα πρέπει να γίνουν παράλληλα αυτά, πως θα οργανώσουμε το πρόγραμμα με βάση το εγχειρίδιο ή τα πολλαπλά εγχειρίδια. Αν δεν υπάρχει το εγχειρίδιο είμαστε λίγο στον αέρα. Έτσι όμως όπως είναι διατυπωμένο το ΠΣ εμένα μου αφήνει τα χέρια ανοιχτά και ελεύθερα για αυτενέργεια και εγώ μπορώ να κάνω πολλά πράγματα, μου αφήνει πολλά περιθώρια.

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ των Λατινικών και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: Επειδή είναι συνεχές κείμενο, νομίζω ότι είναι πολύ κατανοητά

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ των Λατινικών; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: Νομίζω καλώς έχει δοθεί έμφαση στη γλωσσική επεξεργασία στη Β Λυκείου και σε θέματα που αφορούν τον πολιτισμό, την καθημερινή ζωή και την ίδια τη ρωμαιογνωσία στην Γ Λυκείου, αυτό είναι και αυτονόητο γιατί πρώτα πρέπει να γνωρίζεις τη γλώσσα και μετά να προεκτείνεις. Είναι νομίζω κατανοημένα σωστά με βάση το ηλικιακό επίπεδο των μαθητών. Θα πρέπει να δούμε και τα σχολικά εγχειρίδια για να κρίνουμε σωστά

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: θεωρώ επειδή είναι οργανωμένα με τη μορφή ομόκεντρων κύκλων λίγο πιο γλωσσοκεντρικά στην αρχή στον εσωτερικό κύκλο και πιο αρχαιογνωστικά στον ευρύτερο κύκλο δηλ για τη Β και την Γ λυκείου αντίστοιχα, νομίζω ότι είναι σωστά κατανοημένο και θα βοηθήσει πολύ τα παιδιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: η φύση του μαθήματος είναι τέτοια που φέρνει αυτή τη διεθνική και διαπολιτισμική επαφή νομίζω τα λατινικά είναι από τα μαθήματα που το επιδιώκουν αυτό από εκεί και πέρα όλες οι προεκτάσεις που γίνονται με αφορμή τα λατινικά προς το σήμερα στις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες ακόμα και στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, το μάθημα των λατινικών προσφέρει πολλές λαβές για αυτό. Όσον αφορά τη συμπερίληψη και την διαφοροποιημένη αυτό είναι θέμα του ίδιου του καθηγητή ανάλογα και με το προφίλ των μαθητών και της τάξης

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: θα κριθεί εκ του αποτελέσματος. Έτσι όπως είναι οργανωμένο το ΠΣ, είναι πολύ καλό, από εκεί και πέρα στην πράξη θα φανεί. Το ΠΣ δίνει το πλαίσιο φαντάζομαι όταν βγουν τα σχολικά εγχειρίδια που θα έχουν και αναλυτικές οδηγίες θα μπορούμε να μιλήσουμε καλύτερα για αυτό. Αλλά κάτι να αλλάξω, όχι, γιατί το ΠΣ περιλαμβάνει τα πάντα, γλώσσα, πολιτισμό, κοινωνία, ιστορία, ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, σύγχρονη ζωή, όλα αυτά τα πιάνει. Σίγουρα μπορούν με τον κατάλληλο προγραμματισμό να βγει η ύλη αν είναι τα βιβλία οργανωμένα σε θεματικές ενότητες με δυο τρία κειμενάκια σε κάθε μια

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενότητων;

Απ: όχι. Οι ενότητες έτσι όπως είναι οργανωμένες και αφήνουν τον εκπαιδευτικό να αυτενεργήσει, για παράδειγμα όταν μια θεματική ενότητα έχει τον τίτλο καθημερινή ζωή στη Ρώμη, δε χρειάζεται να πιάσουμε όλα τα στοιχεία της καθημερινής ζωής, μπορούμε να ασχοληθούμε με τη διασκέδαση στη Ρώμη, με τα αθλήματα, οπότε κάθε καθηγητής να εφαρμόσει το δικό του... με εργασίες με διάφορες διαμορφωτικού τύπου εργασίες μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να αποκτήσουν πολλές γνώσεις πάνω σε αυτά τα θέματα. Οπότε όχι δε θα είχα κάτι οι θεματικές ενότητες πιάνουν τα πάντα. Στην εφαρμογή θα.. δεν χρειάζεται να είμαστε μαξιμαλιστές αλλά έτσι βασικά στοιχεία να αποκτήσουν τα παιδιά. Με βάση το πρόγραμμα σπουδών, δεν είναι κακό να μην τα γνωρίζουν το γερούνδιο και γερουνδιακή έλξη δεν εννοώ να μην δώσουμε τη βαρύτητα που πρέπει αν τα συναντήσουμε σε ένα κείμενο αλλά δεν χρειάζεται να σταθούμε εντελώς κειμενοκεντρικά και εξετασιοκεντρικά. Αν μπορούμε να γνωρίζουν τα βασικά τα παιδιά, θα τα κερδίσουμε. Μακάρι το ΠΣ να περάσει και προς τα πάνω, θα ήθελα περισσότερο μορφολογία και τύπους ερωτήσεων που να είναι πιο κοντά στο νέο ΠΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: όλο αυτό το πλαίσιο προσπάθησα κι εγώ να το εφαρμόσω στη Β Λυκείου που είχα περισσότερα περιθώρια. Πριν δύο χρόνια στο μάθημα β λυκείου προσπαθούσα κι εγώ με συνεργατικά έγγραφα στο Google drive, μέσα από ομάδες μέσα από τη δημιουργία νοητικών χαρτών που τους δημιουργούν τα ίδια τα παιδιά , μέσα από

υποτιλισμό βίντεο στο you tube προσπάθησα κι εγώ να το φέρω πιο κοντά στα παιδιά, είχε θεαματικά αποτελέσματα για εμένα. Με χαρά βλέπω ότι το ΠΣ τα προωθεί αυτά οπότε για μένα δεν είναι κάτι καινούριο. Μακάρι να εφαρμοστούν σε μια γενικότερη κλίμακα χωρίς βέβαια την πίεση των πανελληνίων γιατί θα στραγγαλίσουν αυτό το ωραίο που πάει να γίνει και πολύ φοβάμαι μήπως εκπέσει σε κάτι μηχανιστικό και χωρίς διάθεση και αυτενέργεια.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: είναι η απολύτως κατάλληλη. Δεν ακολουθείται η παραδοσιακή διδασκαλία που ο καθηγητής είναι καθ έδρα και οι μαθητές παρακολουθούν όλα αυτά είναι απαραίτητα και παρωχημένα αλλά θα πρέπει να γίνει με τρόπο συνεργατικό σε ομάδες. Το πρόβλημα βέβαια εκεί είναι στην υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου. τι γίνεται όταν έχει μόνο ένα εργαστήριο πληροφορικής, όταν οι αίθουσες δεν έχουν internet, ο εξοπλισμός πως μπορούν να επιτευχθούν όλα αυτά

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητας σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: μαζί με τον επιμορφωτή μου ήμασταν συμφοιτητές οπότε είχα μια πολύ καλή συζήτηση και με τον ίδιο. Από συναδέλφους που το έχω συζητήσει νομίζω μοιραζόμαστε κοινές πεποιθήσεις. Το βασικό κοινό είναι ότι όλο αυτό πρέπει να αλλάξει και μόνο το γεγονός ότι αλλάζει μετά από πάρα πολλά χρόνια και μόνο αυτό είναι θετικό. Εφόσον αυτή η αλλαγή γίνει και με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο, ακόμα καλύτερα.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: το γεγονός ότι τα περισσότερα σχολεία δεν είναι εξοπλισμένα τεχνολογικά θα αποτελέσει εμπόδιο σίγουρα. θα βοηθήσει πάρα πολύ στη φιλοσοφία του νέου ΠΣ η τεχνολογία. Αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση η εξοικείωση με την τεχνολογία και ακόμα και αν δεν μπορεί να γίνει μέσα στην τάξη, τουλάχιστον ασύγχρονα, αλλά καλύτερα θα ήταν να γίνεται μέσα στη τάξη

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέου ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: το θετικότερο είναι ότι επιτρέπει την αυτενέργεια δηλ όλη αυτή η φιλοσοφία με έχει πείσει ότι θα μου λύσει τα χέρια. Αυτό που θα άλλαζα θα ήταν, ίσως ο τρόπος προσέγγισης κάποιων γραμματικοσυντακτικών φαινομένων πάλι όμως με τη βοήθεια της τεχνολογίας, ή η προσέγγιση κάποιων θεματικών ενοτήτων πάλι όμως πολύ μικρές λεπτομέρειες, δεν θα παρέμβαίνα δραστικά πάνω στο ΠΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 20¹

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: όχι κάτι σπουδαίο. δεν θα ήθελα να παρέμβω κάπου, ίσως στη περικοπή λίγο της διδασκαλίας των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων, μορφολογίας και συντακτικών δομών. Προς όφελος μιας ευρύτερης γνώσης της ρωμαϊκής κουλτούρας αλλά ούτως ει άλλως το ΠΣ το επιδιώκει αυτό, οπότε δεν είναι κάτι δραστικό που θα έπρεπε να αλλάζω, όχι

ΕΡΩΤΗΣΗ 21¹

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: λόγω και της προσωπικής επαφής με τον επιμορφωτή ήμασταν συμφοιτητές και γνωριζόμαστε, εγώ είμαι απόλυτα ευχαριστημένος. Θα ήθελα να γίνουν πιο ξεκάθαροι οι στόχοι του προγράμματος στους άλλους συναδέλφους και το βάρος πέφτει σε εμάς πως θα μπορούσαμε να τους πείσουμε να αλλάξουν τετριμμένες και παγιωμένες πεποιθήσεις για το μάθημα γιατί σίγουρα θα υπάρχουν ενστάσεις, έχουν συνηθίσει σε μια πεπατημένη, αν αλλάξουμε το μάθημα θα τους ξεβολέψει. Πρέπει να μεταδώσουμε τη αξία αυτής της αλλαγής. Ο επιμορφωτής στηρίχτηκε σε αυτήν την αλλαγή της κατεύθυνσης και εγώ θα την υιοθετήσω.

Σ11. Στερεά Ελλάδα

Φύλο Γυναίκα

Ειδικότητα; Φιλολόγος

Σπουδές ΕΚΠΑ κλασικό και ιστορικό αρχαιολογικό

Έτη υπηρεσίας: 21 έτη 2 θητείες σε πρότυπο

Πως οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία υλικά στηρίζεστε για αυτό;

Απ: κάνω ένα πλάνο που γίνεται το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου για να ξέρω περίπου πως θα κινηθώ. Από εκεί και πέρα πάνω στις ανάγκες των παιδιών προσαρμόζω και το χρονοδιάγραμμά μου. Πάντα επιδιώκω σύνδεση με προγενέστερη γνώση, σίγουρα με τα αρχαία που βοηθάει πάρα πολύ αυτή η σύνδεση που αισθάνονται τα παιδιά οικειότητα, την ολότητα και βοηθάει να έχουμε την πλήρη εικόνα να αναφερόμαστε σε ένα πολιτισμό που έχει ενότητα, αξία και χρήση είτε με φράσεις, λέξεις συνδέσεις, νοήματα είτε με ποιο βιωματική προσέγγιση

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά του στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^{οο} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: θεωρώ ότι έχει γίνει μια πάρα πολύ σοβαρή προσπάθεια από τους υπευθύνους και εκείνους που είχαν την εποπτεία και επιμέλεια όλου αυτού του εγχειρήματος. Τη θεωρώ πολύ σοβαρή προσπάθεια γιατί άλλαξε τη φιλοσοφία και τον τρόπο να δει κανείς το μάθημα και να περάσει μέσα από μια νέα οπτική. Δηλαδή αυτή της σύνδεσης των αρχαίων και των λατινικών και της προσπάθειας να αντιληφθεί κανείς τη συνέχεια τη θεωρώ πάρα πολύ σημαντική πολύ καινοτόμα ουσιαστική και είναι και κάτι το οποίο επίσης θα βοηθήσει πάρα πολύ τα παιδιά δηλ να καταλάβουν ότι ο

πολιτισμός είναι κάτι βασικό, ενιαίο και σύγχρονο, υπάρχει και υπάρχουμε και εμείς μέσα από αυτό και η γλώσσα και τα νοήματα και οι σκέψη. Είναι μια αξιέπαινη προσπάθεια

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: το υφιστάμενο είναι περισσότερο διεκπεραιωτικό, πιο επιφανειακό, επικεντρωμένο στη λογική των κανόνων των τύπων, ενώ το νέο ΠΣ είναι περισσότερο εμβάθυνσης και ανοίγματος του τρόπου σκέψης και της μεγαλύτερης ευχέρειας των μαθητών να ανακαλύψουν πράγματα μέσα από το μάθημα και τη σύνδεση του με τη γλώσσα, τον κειμενικό λόγο, με τα φαινόμενα όχι όμως στην τυπική τους δομή, δηλ να μάθουμε μια κατάληξη , μια κλίση.. να τη δούμε ζωντανά πως λειτουργεί, πως υπάρχει μέσα στο κείμενο και να την φτιάξουμε να μπούμε στη διαδικασία και εμείς να δημιουργήσουμε το πλαίσιο και να φτάσουμε στον κανόνα, όχι ο κανόνας να έρθει σε εμάς. Είναι πιο ενδιαφέρον σε καινούρια προσέγγιση για τα παιδιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: το νέο ΠΣ έχει άλλη στοχοθεσία καταρχάς, αντιμετωπίζει τελείως διαφορετικά τον μαθητή και άρα και το διδάσκοντα, ο διδάσκων πρέπει να είναι ο καθοδηγητής, ο σύμβουλος και όχι ο φωτεινός παντογνώστης, αυτό βγαίνει μέσα από το πρόγραμμα σπουδών. Δηλ είναι ο δάσκαλος ο οποίος συμπορεύεται με τον μαθητή και τον βοηθά

να ανακαλύψει να φτάσει στη γνώση η οποία είναι σε ένα βαθμό την έχει από τα χέρια και τον βοηθά να φτάσει σε αυτό. Είναι τελείως διαφορετική η στοχοθεσία και τελείως διαφορετική η αντιμετώπιση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: σίγουρα με τη δεύτερη θέση θα συμφωνήσω. Δεν είναι το ζητούμενο να φτιάξουμε τον εξειδικευμένο επιστήμονα από τη β και Γ λυκείου. Είναι το ζητούμενο να φτιάξουμε έναν άνθρωπο ολοκληρωμένο, έναν ενήλικα ο οποίος θα μπορεί να αξιοποιήσει τις γνώσεις του ή κατά το δυνατό να έχει αυτή την ευχέρεια γνώσεων στην καθημερινότητά του. Υπάρχουν άλλα επίπεδα πανεπιστήμιο, εξειδικευμένα μεταπτυχιακά, ακόμα πιο εξειδικευμένες σπουδές τις οποίες κάποιος μπορεί εάν και εφόσον το επιθυμεί να κάνει αυτή την απόλυτη εξειδίκευση στον τομέα των λατινικών. Δεν νομίζω ότι η πρώτη θέση είναι αυτή που ανταποκρίνεται στο νέο ΠΣ.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: νομίζω ότι είναι ένας σημαντικός βαθμός ο βαθμός ενσωμάτωσης ο οποίος εξαρτάται και από τη διακριτική ευχέρεια του διδάσκοντα και από το πόσο εκείνος μπορεί να χειριστεί τις νέες τεχνολογίες, αλλά νομίζω ότι αν αναλογιστούμε τα σενάρια που παρήχθησαν κατά το τέλος της επιμόρφωσης είχαν σε μεγάλο βαθμό

μέσα τους τη χρήση των τεχνολογιών είτε με υπερσυνδέσμους, με πολυτροπικά κείμενα, με παραπομπές, σε μεγάλο βαθμό υπήρχε αυτή η εξοικείωση και η αναγκαιότητα της χρήσης θα έλεγα..

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του Νέου ΠΣ των Λατινικών ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: νομίζω ότι το θεωρώ σίγουρα πιο ευέλικτο και δίνει πολλά περιθώρια στον εκπαιδευτικό να χειριστεί το υλικό και τον τρόπο με τον οποίο θα αξιολογήσει αυτά που θα κάνει . επίσης θεωρώ ότι ανταποκρίνεται στη διαφοροποιημένη διδασκαλία δηλ στο τι ανάγκες έχει ο κάθε μαθητής, κατά πόσο θα μπορούσε να είναι συμπεριληπτικό δηλ να μπορούσε να ανταποκριθεί στις δυνατότητες κάποιου μαθητή που δεν θα προέρχεται οπωσδήποτε, η καταγωγή του δεν θα είναι από τη Ελλάδα αυτό μένει να το δούμε στην πράξη, αν και για να είμαι ειλικρινής ένας μαθητής ο οποίος θα έχει φτάσει να είναι με αξιώσεις στην κατεύθυνση την συγκεκριμένη και να έχει το μάθημα των λατινικών θέλω να πιστεύω ότι θα μπορεί να ανταποκριθεί σε ένα σημαντικό βαθμό, δηλ αν έχει την ευχέρεια να κινηθεί στα αρχαία ελληνικά νομίζω

θα μπορεί να κινηθεί και στα λατινικά χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Αυτό όμως μένει να το δούμε στην πράξη

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ των Λατινικών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: εγώ συμφωνώ σε πολύ μεγάλο βαθμό σε αυτό. δηλ θεωρώ ήδη από την εισαγωγή, από την ενότητα που αναφέρεται στο μύθο της δημιουργία της Ρώμης αμέσως αντιλαμβάνεται κανείς ότι είναι μεγάλη αλλαγή στον προσανατολισμό. Πράγματι συμβάλλει στην διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας, ενός ατόμου το οποίο θα έχει αυτήν την ευρύτητα τη γνώση τη διαπολιτισμική και θα μπορεί να έχει το προφίλ αυτού του ευρωπαίου πολίτη, του ανθρώπου που έχει κατανοήσει βαθιά τον πολιτισμό της ρίζες και τη σύνδεση αρχαίου και νέου πολιτισμού. Δεν είναι αυτό το τυπικό το αποκομμένο το απομονωμένο το μάθημα και το μη λειτουργικό.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το νέο Νέο ΠΣ των Λατινικών. θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Θεωρώ ότι για παράδειγμα εγώ είχα στην άτυπη χρήση, χρησιμοποιώντας πλατφόρμες όπως e me e class και κάνοντας διαδραστικές ασκήσεις είτε με τις νέες τεχνολογίες ασκήσεις, είτε με λεξιλόγιο με σύγχρονες εφαρμογές φράσεων της

λατινικής μέσα στην καθημερινότητα μέσα στα άρθρα μέσα σε άλλα κειμενικά περιβάλλοντα, θεωρώ ότι αυτό ήταν πολύ ενδιαφέρον για τους μαθητές. Τους έκανε να κινητοποιηθούν να ψάξουν να αρχίσουν να διαπιστώνουν μόνοι τους ότι η γλώσσα είναι ενεργή ζωντανή, ότι υπάρχει ποια είναι η ρίζα αυτής της λέξης και εμείς το λέμε έτσι... και στα αγγλικά... υπήρχε μια μεγάλη κινητοποίηση από τους μαθητές και αυτό είναι πολύ καλό και για τον διδάσκοντα γιατί αισθάνονται ότι τα παιδιά αυτό που διδάσκονται τους ενδιαφέρει.

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ των Λατινικών και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ: νομίζω ότι είναι κατανοητά είναι διακριτά. Είναι βοηθητικά στη οργάνωση του μαθήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ των Λατινικών; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ: πάλι θετική άποψη έχω . τώρα ως προς το κομμάτι των προγενέστερων γνώσεων, αρχίζουμε να παρατηρούμε αλλά θέλω να πιστεύω ότι είναι παροδικό και έχει να κάνει με όλο αυτό που ζήσαμε την εξ αποστάσεως διδασκαλία, η αλήθεια είναι ότι παρατηρούνται κάποια θέματα όταν δεν υπάρχει μεγάλη ευχέρεια να διατρέξει κανείς με άνεση την ύλη των αρχαίων εκεί υπάρχει και μια δυσχέρεια στη σύνδεση με το μάθημα των λατινικών δηλ τη μετάβαση και στη σύνδεση υπάρχει δυσχέρεια. Θέλω να πιστεύω ότι θα ξαναβρούμε τις βάσεις μας και θα φύγει αυτό το κομμάτι που δεν λειτούργησε τόσο καλά η εξ αποστάσεως σε σχέση με την δια ζώσης διδασκαλία

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: Γενικώς με αισιοδοξία το βλέπω. Νομίζω θα λειτουργήσει σε ένα μεγάλο ποσοστό καλά

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: νομίζω ότι ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό. Και η διαθεματικότητα είναι ένα στοιχείο πολύ βασικό που χρόνια συζητιέται και αποτελεί ζητούμενο. Και η διαφοροποιημένη μάθηση το πως μέσα από ένα πιο ευέλικτο πρόγραμμα με μια ευρύτερη θεματολογία μπορεί ένας εκπαιδευτικό να το προσαρμόσει σε διάφορα

επίπεδα μαθητών δηλ ακόμα και σε αυτούς που έχουν πολύ καλή γνώση, υπόβαθρο, που δεν έχουν ευχέρεια. Δίνει πολλά περιθώρια, ευελιξία, πολλά ερεθίσματα, τρόπους και προτάσεις για να αξιοποιηθεί, είναι σύγχρονο

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ; Αυτό είναι θέμα που κατατρέχει τους φιλόλογους. Ο χρόνος ποτέ δεν είναι αρκετός και η αλήθεια είναι δεν ξέρω αν θα άλλαζα κάτι. Όμως είναι γεγονός ότι έτσι όπως είναι δομημένο το πρόγραμμα ανταποκρίνεται σε μεγάλο βαθμό στο χρόνο έτσι όπως είναι η δομή του αλλά επισημαίνω στην πράξη θα δείξει ότι ο χρόνος είναι ένα μελανό σημείο και θα θέλαμε πάντα να υπάρχουν μεγαλύτερα περιθώρια

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: όχι και όταν ξεκίνησα την επιμόρφωση σκεφτόμουν μήπως δεν έπρεπε γιατί αφαιρέσαμε κάποια πράγματα, όμως κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης αναθεώρησα και κατέληξα ότι καλώς σε ορισμένα δεν είχε δοθεί βαρύτητα και θεωρούνταν ότι ήταν περισσότερο εξειδικευμένα από ότι χρειαζόταν. Άρα δε νομίζω ότι κάποια αλλαγή θα πρότεινα

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: σε μεγάλο βαθμό συμφωνώ. Το ΠΣ των λατινικών θα ήταν ευχής έργο να μπορούσε όλη τη διάρκεια της χρονιάς να λειτουργεί ομαδοσυνεργατικά γιατί έχει αυτές τις προοπτικές. Και ο ομαδοσυνεργατικά και συμπεριληπτικά μπορεί να λειτουργήσει. Το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι το ελληνικό σχολείο δεν είναι έτσι δομημένο και είναι μια καινοτομία η οποία μπορεί να σκοντάφτει σε διάφορα πρακτικά ζητήματα ... μέχρι να οργανωθούν οι τάξεις ομαδοσυνεργατικά έχει χαθεί το 1/3 της ώρας. Είναι καινοτομία και υποστηρίζεται από το ΠΣ αλλά περισσότερο χρόνο χρειάζεται για να γίνει και περισσότερη οργάνωση ως προς την κουλτούρα των παιδιών. Τα παιδιά δεν έχουν μάθει στο ομαδοσυνεργατικό και καλούνται να προσαρμοστούν σε μια περίοδο που είναι αγχωμένα με τις εξετάσεις. Σε τέτοιου είδους θέματα σκοντάφτει

ΕΡΩΤΗΣΗ 16¹

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: σε μεγάλο βαθμό γιατί τα παιδιά όταν τους αναθέτεις ευθύνες και τους ζητάς να πάρουν πρωτοβουλίες, τα παιδιά ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό και δείχνουν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον και πολλές φορές παρακινούνται και κάποιοι που είναι πιο εσωστρεφείς, πιο επιφυλακτικοί αυτό το μαθητοκεντρικό έχει να κάνει περισσότερο με τη νοοτροπία ότι αυτό που μαθαίνω με αφορά και λειτουργεί

4^Ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητάς σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: η αλήθεια είναι ότι ως εκπαιδευτικοί δεν είμαστε πολύ ανοιχτοί στις αλλαγές, και είμαστε επιφυλακτικοί και μάλιστα αντιδρούμε πολλές φορές στην αλλαγή. Είναι πραγματικότητα. Όταν ακούμε τη λέξη αλλαγή, το μόνο πράγμα που σκεφτόμαστε είναι να την απομακρύνουμε. Θα ήταν καλύτερο να είμαστε πιο δεκτικοί στην αλλαγή να το δούμε με ψυχραιμία και να έχουμε πιο θετική στάση γιατί έχουμε παιδιά που είναι στο κατώφλι της ενηλικίωσης και περιμένουν από εμάς να δουν μια ευελιξία και όταν δεν βλέπουν την ευελιξία και βλέπουν ένα αρνητισμό αυτό δεν είναι... τα παιδιά από εμάς.. νομίζω ότι διδάσκουμε και με τη στάση. Πρέπει να είμαστε πιο δεκτικοί σε αυτό που αλλάζει και πολλοί εκπαιδευτικοί είναι αρνητικοί και έχουν υποβαθμίσει αυτό που πάει να γίνει και δεν είναι έτσι

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: πιστεύω ότι θα υπάρχουν δυσκολίες θέλω όμως να πιστεύω ότι οι δυσκολίες αυτές θα ξεπεραστούν. Γιατί κάτι το καινούριο που έρχεται και εφαρμόζεται δείχνει από την πορεία της εφαρμογής του ότι λειτουργεί καλύτερα από ότι θα λειτουργεί το

υφιστάμενο θέλω να πιστεύω ότι θα είναι ένα ισχυρό επιχείρημα και κίνητρο για να επιμείνει κάποιος και να βάλει όλη του τη διάθεση και δύναμη για να είναι μέρος αυτού του πράγματος που αλλάζει και με πρώτιστο μέλημα τα παιδιά

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέου ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: τα θετικά θα ήταν η μεγαλύτερη κινητοποίηση των μαθητών και το ενδιαφέρον τους, το ότι θα προσπαθούσα να το λειτουργήσω όσο γίνεται περισσότερο μέσα σε ομάδες και μέσα σε ένα διαφορετικό τρόπο, δηλ τα παιδιά να καθοδηγούν τα πράγματα και να συμπορεύομαι εγώ ένα βήμα πιο πίσω. Πρακτικές δυσκολίες σίγουρα θα υπήρχαν το ΠΣ για να εφαρμοστεί, τα λατινικά θα πρέπει να είναι ένα συνεχόμενο 2ωρο ένα μεγάλο αγκάθι στα προγράμματα του σχολείου.. να υπάρχει διαθέσιμος τεχνολογικός εξοπλισμός στις αίθουσες με προτζέκτορα, πίνακες, υπολογιστές, και μια οργάνωση από την αρχή που πάλι εμποδίζεται από πρακτικά ζητήματα που ανακύπτουν στα σχολεία. Αυτά θα ήταν τα μεγαλύτερα εμπόδια τα πρακτικά, όχι να πείσω τα παιδιά.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: όσον αφορά τις προτάσεις, θα ήθελα πρώτα να το εφαρμόσω, δύο έτη να ώστε να έχω μια πληρέστερη άποψη μια σφαιρικότερη, να έχω οδηγήσει δύο έτη μαθητές με τη ίδια λογική του ΠΣ οπότε να έχω να πω κάποια πράγματα, να έχω να κάνω επισημάνσεις. Είναι νωρίς.. ας πάμε στη λογική της εφαρμογής και της καλύτερης δυνατής αντιμετώπισης του προγράμματος για να έχουμε και κάτι μετρήσιμο, τί δεν πήγε καλά.. δε νομίζω ότι είναι καιρός ότι έχουμε να επισημάνουμε πράγματα

ΕΡΩΤΗΣΗ 21¹

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: η επιμόρφωση μου άφησε πολύ καλές εντυπώσεις και ο επιμορφωτής ήταν ένας άνθρωπος που ήθελε που εργάστηκε για το ΠΣ και έβαλε μέσα στοιχεία δικά του, τις σκέψεις του, τις επιθυμίες του, αυτό που θα ήθελε να δει να εφαρμόζεται στα σχολεία και αυτό το πέρασε και σε εμάς. Ήταν επαρκής η επιμόρφωση

Σ12. Θράκη

Φύλο Γυναίκα

Ειδικότητα Φιλολόγος

Σπουδές πτυχίο κλασικής φιλολογίας, μεταπτυχιακό και διδακτορικό στα λατινικά στο Δημοκρίτειο πανεπιστήμιο Θράκης

Έτη υπηρεσίας 23 χρόνια

Πως οργανώνετε το καθημερινό σας μάθημα; Σε ποια στοιχεία υλικά στηρίζεστε για αυτό;

Απ: Λαμβάνω υπόψη τις οδηγίες που έρχονται κάθε χρόνο, το ΑΠ τις οδηγίες του Υπουργείου και εγώ δουλεύω με φύλλα εργασίας το υλικό φτιάχνω μόνη μου, χρησιμοποιώ και το ψηφιακό σχολείο και υλικό από το διαδίκτυο και το προσαρμόζω στο δικό μου μάθημα

1^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιές είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα βασικά του στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 1^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η

Ποια είναι η γενική σας γνώμη για το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Εεεε.. βασικά.. περιμένουμε πολλά χρόνια να αλλάξει το ΠΣ στα λατινικά και το βιβλίο οπότε η γενική εκτίμηση είναι πολύ θετική, νομίζω ότι θα ανανεώσει το μάθημα θα το κάνει πολύ ενδιαφέρον και για εμάς που το διδάσκουμε και για τους μαθητές όμως..

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η

Ως προς ποια στοιχεία θεωρείτε ότι διαφοροποιείται το Νέο ΠΣ των Λατινικών από το υφιστάμενο; Πώς κρίνετε αυτή τη διαφοροποίηση;

Απ: Εεεε.. το σημαντικότερο είναι το κομμάτι της αρχαιογνωσίας που προσθέτει το νέο ΠΣ είναι και το κομμάτι που έλειπε τελείως από το παλαιό ΠΣ που ήταν επικεντρωμένο στη γραμματική στο συντακτικό και στη μετάφραση που ήταν αποστήθιση από τους μαθητές και όχι πραγματική γνώση της γλώσσας. Οπότε τώρα δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να μάθουν να γνωρίζουν τη Ρώμη, το ρωμαϊκό πολιτισμό και νομίζω ότι αυτό είναι το πιο σημαντικό στο οποίο διαφοροποιείται το παλαιό ΠΣ από το νέο χωρίς να παραγκωνίζεται βέβαια το κομμάτι της γλώσσας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η

Εάν σας ζητούσαν να αναφέρετε ορισμένα στοιχεία που καθορίζουν τη φυσιογνωμία του μαθήματος των Λατινικών όπως αυτή καθορίζεται από το Νέο ΠΣ ποια θα λέγατε ότι είναι αυτά; Που εντοπίζετε αυτά τα στοιχεία στο Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: και πάλι θα αναφερθώ στο κομμάτι της αρχαιογνωσίας, νομίζω ότι αυτό είναι που διαφοροποιεί και τη φυσιογνωμία του μαθήματος από το προηγούμενο πρόγραμμα σπουδών, έτσι; με έμφαση στην πολυπολιτισμικότητα, στον πολιτισμό, στις αξίες του ρωμαϊκού πολιτισμού που εμείς μπορούμε να τις αναζητήσουμε ακόμα και στον σύγχρονο πολιτισμό και στον ελληνικό και στον ευρωπαϊκό. Πολύ σημαντικό είναι η σύνδεση που προσπαθεί να γίνει ανάμεσα στον ελληνικό και στο ρωμαϊκό πολιτισμό για να αντιληφθούν οι μαθητές μας ότι πρόκειται ουσιαστικά για ένα κομμάτι τον ελληνορωμαϊκό πολιτισμό ακόμα και οι ετυμολογικές συσχετίσεις που γίνονται στη γλώσσα ανάμεσα στη λατινική στις ευρωπαϊκές ακόμα και στην ελληνική γλώσσα και αυτό το θεωρώ πολύ σημαντικό. Νομίζω αυτά!

ΕΡΩΤΗΣΗ 4¹

Ποια θέση ανάμεσα στις εξής δύο περιγράφει καλύτερα κατά τη γνώμη σας καλύτερα για το Νέο ΠΣ των Λατινικών; Δικαιολογείστε την απάντησή σας.

Θέση Α: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές να αποκτήσουν γερές βάσεις για να ακολουθήσουν μετέπειτα εξειδικευμένες ακαδημαϊκές σπουδές»

Θέση Β: «Το Νέο ΠΣ προετοιμάζει καλύτερα τους μαθητές ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν από το μάθημα στην καθημερινή τους ζωή ως αυριανοί ενήλικοι Πολίτες».

Απ: Μπορώ να πω και τα 2;; (γέλιο). Σίγουρα το 1^ο γιατί τα λατινικά είναι απαραίτητα για τη συνέχιση των σπουδών των μαθητών μας, ξέρουμε τα γνωστά όπως η νομική, η ιατρική, η ορολογία είναι πολύ σημαντική και πρέπει να τους ακολουθήσει η λατινική γλώσσα στις σπουδές τους αλλά και τα παιδιά που μπήκαν στο πανεπιστήμιο στο δικό μας το τμήμα χωρίς να έχουν κάνει λατινικά, δυσκολεύονται πολύ να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους και λείπει ένα μεγάλο κομμάτι όσον αφορά την εργασία τους. Χρειάζεται πολύς κόπος για να καλύψουμε

αυτό το κενό. Όσον αφορά το δεύτερο, αν μπορέσουν οι δάσκαλοι μέσα στην τάξη να δώσουν έμφαση σε αυτές τις αξίες του Ρωμαϊκού πολιτισμού, στη Δημοκρατία, στο mos maiorum, στο ήθος έτσι, σε όλα αυτά τα στοιχεία, να θίξουν και κοινωνιολογικά θέματα, όπως η θέση της γυναίκας, οι δούλοι, αυτό νομίζω βοηθούν πολύ στην ωρίμανση των μαθητών μας ώστε να μπορούν αύριο ως ενήλικοι πολίτες να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας. Βοηθούν στην καλλιέργεια της προσωπικότητας των μαθητών μας. Και στη γλώσσα! Γιατί τα λατινικά είναι η βάση για τις ευρωπαϊκές γλώσσες, με μεγαλύτερη ευκολία μαθαίνουμε τις άλλες γλώσσες.

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η

Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών έχει οργανικά ενσωματώσει τη χρήση των ΤΠΕ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Εεεε.. προσπαθεί να το κάνει αυτό. Έχουν δώσει στις οδηγίες οι ιστότοποι στους οποίους μπορούμε να αναζητήσουμε βοήθεια κυρίως για τον πολιτισμό της Ρώμης. Το μεγάλο πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχει αρκετό υλικό στα ελληνικά. Βέβαια, οι συνάδελφοι που έφτιαξαν το πρόγραμμα προσπαθούν να δώσουν αυτούς τους ιστοτόπους στην ελληνική γλώσσα αλλά η δυσκολία είναι αυτή

2^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφωμένων Φιλολόγων της ΔΕ για τα χαρακτηριστικά του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Ερωτήσεις 2^ο ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η

Οι κατασκευαστές του Νέο ΠΣ των Λατινικών ισχυρίζονται πως έχουν επιχειρήσει το νέο αυτό πρόγραμμα σπουδών να είναι αρκετά ανοιχτό ώστε να επιτρέψει τη μεγαλύτερη αυτενέργεια του εκπαιδευτικού να το προσαρμόσει στις συνθήκες της τάξης του, προσαρμόσιμο στις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών με διαφορετικές ικανότητες και συμπεριληπτικό ώστε να μπορεί να δουλέψει καλά και με μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι έχει επιτευχθεί καθένας από τους παραπάνω τρεις στόχους; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Χμμ... είναι ανοιχτό και νομίζω ότι μπορεί να πετύχει αυτούς τους τρεις στόχους. Ένα μεγάλο προσόν, είναι η μεγάλη ποικιλία στους τύπους δραστηριοτήτων που προσφέρουν οι δημιουργοί τους, που μπορεί να ξεκινήσουν από πολύ απλές και να καταλήξουν σε πιο σύνθετες δραστηριότητες για μαθητές που έχουν υψηλότερο επίπεδο. Νομίζω αυτό θα βοηθήσει στη συμπερίληψη και απευθύνεται σε μαθητές με διαφορετική μαθησιακή ετοιμότητα. Και πολιτισμικά περιβάλλοντα διαφορετικά μπορεί να συμπεριλάβει γιατί ο κόσμος της Ρώμης έχει αυτή την πολυπολιτισμικότητα οπότε μπορεί και εκεί να χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικό παραδείγματα από εκεί για να τονίσει αυτό το πολυπολιτισμικό περιβάλλον.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η

Οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται ότι με το Νέο ΠΣ των Λατινικών το μάθημα αποκτά τα εξής χαρακτηριστικά: διεθνικό και διαπολιτισμικό χαρακτήρα, διαχρονικό, και συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας και όχι μόνο στην εκμάθηση των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι είναι ορατά αυτά τα χαρακτηριστικά στο Νέο ΠΣ; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα. Κατά πόσο συμφωνείτε εσείς προσωπικά με τις συγκεκριμένες επιλογές;

Απ: Ναι, είναι διεθνικό και διαπολιτισμικό, είναι το μόνο μάθημα που δεν είναι ελληνοκεντρικό! Έτσι; Αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Απευθύνεται σε έναν πολιτισμό που δεν είναι ελληνικός και αποτελεί τη βάση του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Σε σχέση με τη γλώσσα και την αρχαιογνωσία έχει αυτό το διαπολιτισμικό και διεθνικό. Μπορεί να συνδεθεί με διάφορα μαθήματα με τη ιστορία, πληροφορική, γεωγραφία. Είναι διαχρονικό, το βλέπουμε στις στερεότυπες εκφράσεις της λατινικής γλώσσας που χρησιμοποιούμε μέχρι σήμερα. Ναι συμβάλλει στην καλλιέργεια της ανθρωπιστικής παιδείας μέσα από τις αξίες του ρωμαϊκού πολιτισμού. Μπορεί να συνδεθεί και με τη Αναγέννηση, τον ουμανισμό.

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η

Κατά πόσο θεωρείτε ότι το νέο Νέο ΠΣ των Λατινικών, θα σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τη διδασκαλία σας; Πως σκοπεύετε να το αξιοποιείτε για το σκοπό αυτό;

Απ: Τώρα αυτό δεν μπορώ να το απαντήσω γιατί δεν το έχουμε εφαρμόσει, (γέλιο). Λίγο το έχω δουλέψει στο τμήμα με τους μαθητές μας, δίνει πολύ σαφείς κατευθύνσεις για το τι πρέπει να κάνουμε και από ότι είδα οι μαθητές δεν δυσκολεύτηκαν για τι είναι πολύ ξεκάθαρες οι οδηγίες που δίνει και τα παραδείγματα των δραστηριοτήτων που δίνονται. Το κομμάτι της αρχαιογνωσίας θέλει περισσότερο ψάξιμο. Δεν έχουμε και τις οδηγίες του εκπαιδευτικού! Οπότε είναι δύσκολο να πούμε..

3^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Πώς αντιλαμβάνονται τη δομή του Νέου ΠΣ των Λατινικών οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ ως προς τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, το περιεχόμενο, τη διάταξη και τον βηματισμό και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις;

Ερωτήσεις 3^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η

Πόσο καλά διατυπωμένα θεωρείτε ότι είναι ως τέτοια τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα στο Νέο ΠΣ των Λατινικών και πόσο βοηθητικά είναι στην οργάνωση της διδασκαλίας του μαθήματος;

Απ; Είναι ξεκάθαρα διατυπωμένα τα αποτελέσματα και η δομή του προγράμματος και όλα αυτά που απαιτούνται να γίνουν από τους εκπαιδευτικούς και θεωρώ ότι θα είναι πολύ βοηθητικά στη οργάνωση του μαθήματος. Είναι λίγο περισσότερο ξεκάθαρα στο κομμάτι της γραμματικής και του συντακτικού, είναι λίγο πιο πολλά στο κομμάτι της αρχαιογνωσίας λίγο πιο γενικά, πιο ασαφή στο κομμάτι της αρχαιογνωσίας. Ίσως και εσκεμμένα για να έχει ευελιξία ο εκπαιδευτικός.

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η

Πώς κρίνετε το περιεχόμενο που έχει συμπεριληφθεί στο Νέο ΠΣ των Λατινικών; (ως προς την καταλληλότητα με βάση την ηλικία των μαθητών και τις προγενέστερες γνώσεις τους, ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα;

Απ; Ως προς την επιστημονική του εγκυρότητα, είναι αδιαμφισβήτητη η αξία του. Γενικά είναι ένα πολύ καλό περιεχόμενο, εξαιρετικό, κατάλληλο για την ηλικία των μαθητών της Β' και Γ' λυκείου. Δεν ξέρω κατά πόσο ανταποκρίνεται στις προγενέστερες γνώσεις των μαθητών γιατί είναι άγνωστο γιατί ακόμα και στην ιστορία δε φτάνουμε ποτέ στη ρωμαϊκή εποχή οπότε δεν γνωρίζουν τίποτα για την εποχή αυτή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η

Ποια είναι η γνώμη σας για την οργάνωση του περιεχομένου του Νέου ΠΣ των Λατινικών σε ευρύτερα θεματικά πεδία τα οποία εξελίσσονται από τάξη σε τάξη; Πώς πιστεύετε πως θα λειτουργήσει αυτή η καινοτομία;

Απ: είναι πολύ ενδιαφέρον τα θεματικά πεδία και να μην οργανώνουμε την ύλη με βάση τα γραμματικά και τα συντακτικά φαινόμενα αλλά με βάση αυτά τα θεματικά κέντρα. Είναι και ο τρόπος που γίνεται στο εξωτερικό το μάθημα των λατινικών , οπότε συμφωνώ και ο τρόπος που έχουν τοποθετηθεί τα θεματικά πεδία είναι γραμμικός. Δηλαδή ξεκινάει από κάτι πολύ απλό και εξελίσσεται σε πιο σύνθετες έννοιες δηλαδή από τη Β Λυκείου προς την Γ και νομίζω πως θα λειτουργήσει πάρα πολύ καλά

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η

Κατά πόσο το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των Λατινικών απαντά στις σύγχρονες κοινωνικές προκλήσεις και συνθήκες; Αναφέρετε μερικά παραδείγματα.

Απ: Εεε.. (παύση). Αυτό έχει δυνατότητες να αξιοποιηθεί δηλ να το συνδυάσουμε με διάφορα σύγχρονα γεγονότα όπως το περιβάλλον, η πολυπολιτισμικότητα, παγκοσμιοποίηση κτλ. Θα εξαρτηθεί πως θα το αξιοποιήσει ο εκπαιδευτικός! Δεν έχουμε το βιβλίο βέβαια... θα εξαρτηθεί από τα κείμενα δηλ αν έχω κείμενο που να μου κάνει διασυνδέσεις με το περιβάλλον και μπορούν να γίνουν, για την παγκοσμιοποίηση και πολυπολιτισμικότητα μπορεί να γίνει γιατί μιλάμε για τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία οπότε εκεί μπορούν να γίνουν διασυνδέσεις. Για τη συμπερίληψη, και φυσικά μπορούμε να το δούμε και αυτό

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η

Πως κρίνετε το περιεχόμενο του Νέου ΠΣ των λατινικών σε σχέση με το χρόνο που διατίθεται για τη διδασκαλία του μαθήματος; Τί θα αλλάζατε ως προς την ύλη για να είναι επαρκέστερος ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος;

Απ: Το θέμα του χρόνου είναι πολύ σημαντικό. Ο χρόνος στη Β΄ Λυκείου είναι λίγος. Θα έπρεπε να ήταν αντίστροφα τα πράγματα, να είχαμε περισσότερο χρόνο στη Β΄ λυκείου, που δεν έχουμε την πίεση των εξετάσεων και ίσως λιγότερο στην Γ΄ Λυκείου. Αν γινόταν αυτό, νομίζω θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε περισσότερο το κομμάτι της αρχαιογνωσίας στη Β Λυκείου με ερευνητικές εργασίες και διάφορες δραστηριότητες όπου οι μαθητές είναι πιο χαλαροί δεν έχουν την πίεση των εξετάσεων. φοβάμαι ότι ο χρόνος θα αναλωθεί στα γραμματικοσυντακτικά στη Γ Λυκείου με την προοπτική των εξετάσεων και δε θα δώσουμε όση σημασία χρειάζεται στο κομμάτι της αρχαιογνωσίας. Μένει να το δούμε και αυτό.. αν ο αριθμός των κειμένων είναι λίγο λιγότερος από ότι είναι σήμερα περίπου 10 σε κάθε τάξη, νομίζω ότι θα είναι εξαιρετικό ως προς την εφαρμογή του.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η

Θα αλλάζατε κάτι και τι θα ήταν αυτό ως προς τη διάταξη ή την προσθήκη/αφαίρεση επιμέρους ενοτήτων;

Απ: Δεν θα άλλαζα κάτι, είναι καλά δομημένο, περιλαμβάνει τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα που χρειάζονται, καλύπτει αρκετά θέματα στον πολιτισμό. Όχι! δε θα άλλαζα κάτι, μου αρέσει έτσι.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η

Ως παιδαγωγική φιλοσοφία οι κατασκευαστές του ισχυρίζονται μια προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική ισχυριζόμενοι ότι: « Τα Προγράμματα Σπουδών προωθούν την ενεργό συμμετοχή και συνεργασία όλων των μαθητών/τριών μέσω της δημιουργίας περιβαλλόντων καθοδηγούμενης μάθησης, αυτενέργειας, συνεργατικής δράσης σε ομάδες, διερευνητικής μάθησης, βιωματικής προσέγγισης, συνεργατικής επίλυσης προβλήματος, επικοινωνιακής προσέγγισης και μετασχηματιστικής λογικής». Κατά πόσο θεωρείτε ότι το Νέο ΠΣ των Λατινικών πράγματι διαπνέεται από αυτήν την παιδαγωγική προσέγγιση; Αναφέρετε ενδεικτικά παραδείγματα.

Απ: Τα περισσότερα νομίζω ότι μπορούν να γίνουν, μπορούμε να δουλέψουμε τις θεματικές ενότητες σε ερευνητικές ομάδες, οπότε σίγουρα βοηθά σε αυτή την κατεύθυνση, για τη μετασχηματιστική λογική, οι τύποι δραστηριοτήτων που προτείνονται για τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα βοηθούν επίσης σε αυτή την κατεύθυνση γιατί δεν δίνουν έτοιμη τη γνώση αλλά μπορούν να την ανακαλύψουν μόνοι τους οι μαθητές και να καταλάβουν τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνουν τελικά. Μπορεί να είναι ένα μαθητοκεντρικό μοντέλο .

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η

Κατά πόσο συμφωνείτε ότι η παραπάνω προοδευτική-μαθητοκεντρική λογική είναι κατάλληλη για τη διδασκαλία του μαθήματός σας;

Απ: και να μην είναι... πρέπει να γίνει κατάλληλη γιατί αλλιώς θα πάμε πάλι σε μοντέλα διδασκαλίας παλιότερα που δεν βοήθησαν το μάθημα καθόλου. Το νέο ΠΣ προσφέρει αυτή τη δυνατότητα και νομίζω ότι μπορούμε να το εφαρμόσουμε

4^ο ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Αν και κατά πόσο θεωρούν το Νέο ΠΣ των Λατινικών εφαρμόσιμο οι επιμορφωμένοι Φιλολόγοι της ΔΕ και κατά πόσο θα μπορούσε να γίνει βέλτιστο;

Ερωτήσεις 4^{ου} ερευνητικού ερωτήματος

ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η

Πώς δέχτηκαν γενικά οι εκπαιδευτικοί της ειδικότητάς σας το Νέο ΠΣ των Λατινικών;

Απ: Λοιπόν, θα σας πω. Οι εκπαιδευτικοί, όταν αλλάζει κάτι δεν είναι θετικοί σε αυτό! (γέλιο). Υπήρχαν αρκετές αντιδράσεις στην αρχή της επιμόρφωσης... υπήρχε η παλιά φιλοσοφία ότι το μάθημα είναι γλωσσικό και η έμφαση πρέπει να δοθεί στη

γραμματική και το συντακτικό, οπότε υπήρχε αυτή η αντίδραση, όσο όμως προχωρούσε η επιμόρφωση άρχισε αυτή να λειαινείται . Άρα υπάρχει αυτή η εμμονή στη γραμματική και συντακτικό, που είναι και το εύκολο κομμάτι ενώ υπάρχει αυτή η δυσκαμψία όσον αφορά το κομμάτι του πολιτισμού και της αρχαιογνωσίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η

Λαμβάνοντας υπόψη την επαγγελματική ετοιμότητα των διδασκόντων, τις υλικές συνθήκες και την κουλτούρα των ελληνικών σχολείων θεωρείτε πως θα μπορούσαν να ανακύψουν κάποιες δυσκολίες στην εφαρμογή του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν αυτές;

Απ: Εεε.... οι υλικές συνθήκες είναι πάρα πολύ περιορισμένες! Αν χρειάζεται να κάνω μια αναζήτηση σε ένα θέμα πολιτισμικό για παράδειγμα, δεν μπορώ να το κάνω μέσα στην τάξη γιατί δεν υπάρχουν υπολογιστές, δεν υπάρχουν σε πολλές αίθουσες προτζέκτορες αν θέλω να δείξω κάτι..

Συνεντεύκτρια: Φορητούς προτζέκτορες δε διαθέτει το σχολείο; Η κάθε τάξη έχει τον δικό της;

Απ: σε κάθε σχολείο συμβαίνει αυτό.. τουλάχιστον εδώ στο νομό μας υπάρχουν μέσα στην τάξη. Επίσης η αίθουσα του εργαστηρίου έχει 10 θέσεις για υπολογιστές ενώ οι μαθητές είναι 28. Η ετοιμότητα των διδασκόντων.. υπάρχει και εκεί ένα ζήτημα γιατί στα σχολεία που έχω υπάρξει εγώ, τα λατινικά δεν ήταν στις προτιμήσεις των συναδέλφων. Είναι το μάθημα που μένει στο τέλος, γιατί οι συνάδελφοι δεν νιώθουν έτοιμοι για να το διδάξουν και αυτός είναι ένας λόγος που πολλοί προσκολλώνται στη γραμματική και το συντακτικό, το μαθαίνω και το λέω και τελείωσε. Οπότε δεν ξέρω αν το κομμάτι των θεματικών διευκολύνει τους συναδέλφους. Η αξιολόγηση επίσης είναι ένα ζήτημα.. γιατί ο εκπαιδευτικός μπορεί να το εφαρμόσει άπογα το ΠΣ με όλα όσα προβλέπει και στο τέλος να έρθουν οι εξετάσεις και να το ισοπεδώσουν! Και θα αλλοιωθεί και η φυσιογνωμία του μαθήματος. Δεν θα παραλείψω και τη κουλτούρα των μαθητών με την αντιμετώπιση που έχουν απέναντι στο σχολείο, στην προτίμησή τους στα φροντιστήρια, την υποτίμηση των λατινικών. Πρέπει να καταφέρουν να αλλάξουμε τη εικόνα να αλλάξουμε τη νοοτροπία των μαθητών.

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η

Αν θα εφαρμόζατε το Νέου ΠΣ των Λατινικών ποιες πιστεύετε ότι θα ήταν οι περισσότερες δυσκολίες/αδυναμίες που θα εντοπίζατε και ποια τα σημαντικότερα θετικά του στοιχεία;

Απ: οι δυσκολίες θα ήταν πάλι στο κομμάτι το τεχνολογικό! Να έχουμε δηλαδή στη διάθεσή μας αυτά τα μέσα για να κάνουμε το μάθημά μας όπως θα θέλαμε, ακόμα και η διαμόρφωση της τάξης έχει σημασία δεν έχουμε ευελιξία. Για παράδειγμα αν θέλω να κάνω κέντρα μάθησης μέσα στην τάξη για να κάνω μια διδασκαλία πιο ενδιαφέρουσα, είναι δύσκολο να γίνει αυτό. Πρέπει να έχω σε ένα σημείο της τάξης τηλεόραση, σε ένα άλλο υπολογιστή. Η απροθυμία και κάποιων μαθητών όσων αφορά τις ομάδες όταν θέλω να κάνω ομαδοσυνεργατική γιατί κάποιοι αρνούνται. Τα θετικά στοιχεία είναι και ο καινούριος τρόπος που προτείνεται για να γίνουν η γραμματική και το συντακτικό, η μετάφραση, νομίζω ότι θα είναι πιο προσιτά για τα παιδιά ότι θα τους προκαλέσουν και το ενδιαφέρον.. νομίζω ότι μπορεί να βοηθήσει και η συνεργασία μεταξύ των μαθητών σε κάποιες δραστηριότητες. Μπορεί να είναι ένας μαθητής πιο προχωρημένος, κάποιος πιο αδύναμος, μπορούμε να κάνουμε και τέτοιες συσχετίσεις στις δραστηριότητες αυτές. Και το κομμάτι το πολιτισμικό αυτό θα εξάψει το ενδιαφέρον των μαθητών όσο μπορέσουμε να το εντάξουμε στη διδασκαλία μας

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η

Κλείνοντας τη συζήτησή μας ποιες συγκεκριμένες προτάσεις θα είχατε να κάνετε για πιθανή βελτίωση του Νέου ΠΣ των Λατινικών;

Απ: τι να σας πω.. δεν ξέρω (γέλιο). Δεν αναφέρθηκα στο θέμα του παράλληλου κειμένου.. έτσι όπως το σκέφτονται οι δημιουργοί του το παράλληλο κείμενο είναι ότι το περιορίζουν σε αντίστοιχα κείμενα της λατινικής γραμματείας, με κάποια μεταφρασμένα, πάλι όμως από το κομμάτι, από τη λατινική γραμματεία από τη ρωμαϊκή εποχή. Εμένα θα μου άρεσε να ενταχθούν και νεότερα κείμενα από τη

σύγχρονη λογοτεχνία, που μπορεί να έχουν επηρεαστεί από τη λατινική γραμματεία και θα ήταν και ενδιαφέρον και για τα παιδιά

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η

Η επιμόρφωση ήταν αποτελεσματική στο να γίνουν σαφή και να προωθηθούν τα νέα στοιχεία του Νέου ΠΣ των Λατινικών; Τι θα θέλατε να γίνει περισσότερο;

Απ: έχω κάνει πολλές επιμορφώσεις, αυτή ήταν πολύ αποτελεσματική, πολύ καλά οργανωμένη, παρουσίασε πάρα πολύ σύντομα και με εύστοχο τρόπο το πρόγραμμα σπουδών και με εύστοχο τρόπο το νέο ΠΣ σε όλα τα σημεία του. Οι δραστηριότητες ήταν καλές αυτές που είχαμε να κάνουμε μέσω της πλατφόρμας του ΙΕΠ. Οι δραστηριότητες ήταν κάπως γενικές δηλ θεωρητικές. Δηλαδή Θα ήθελα λίγο περισσότερη άσκηση στο πρακτικό κομμάτι, το πως θα το εφαρμόσουμε με πιο συγκεκριμένες δραστηριότητες, είχαν μια γενική μορφή οι δραστηριότητες δηλ από το e class ποιες δραστηριότητες θα χρησιμοποιούσατε. Βέβαια κάναμε το σενάριο στο τέλος αλλά δεν είδαμε τα σενάρια των συναδέλφων αυτό θα ήθελα πολύ, ούτε παρουσιάσαμε τα σενάρια θα ήθελα να αφιερώναμε χρόνο και στην ανατροφοδότηση.